

NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

PIRLS 2011.

IZVJEŠĆE O POSTIGNUTIM REZULTATIMA IZ ČITANJA

TIMSS & PIRLS
International Study Center
Lynch School of Education, Boston College

Zagreb, prosinac 2012.

Sve morijske tvorenice u ovom su izvješću u muškom rodu i odnose se podjednako na osobe muškoga i ženskog spola.

Tijekom pisanja ovog izvješća korištena je radna inačica „*IEA PIRLS 2011 International Report*”.

PIRLS 2011.
IZVJEŠĆE O POSTIGNUTIM REZULTATIMA
IZ ČITANJA

Naslov
IZVJEŠĆE PIRLS 2011.
MEĐUNARODNO ISTRAŽIVANJE RAZVOJA ČITALAČKE PISMENOSTI
(*PROGRESS IN INTERNATIONAL READING LITERACY STUDY*)

Nakladnik
Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
Franje Petračića 4, Zagreb

Za nakladnika
Goran Sirovatka, ravnatelj Centra

Glavna urednica
dr. sc. Jasminka Buljan Culej, načelnica Istraživačko-razvojnog odjela

Izvješće napisala
dr. sc. Jasminka Buljan Culej

Metodologiju pripremila
Ines Elezović

Tablice pripremile
Snježana Golubović, Marija Gudelj

Lektorica
Zlata Babić

Korektorica
Katarina Cvijanović

Grafički urednik
Josip Žagar

Tisak
Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagreb, prosinac 2012.

Naklada
300 komada

ISBN 978-953-7556-32-7

CIP dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 821925.

Copyright © Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
Sva prava pridržana. Nijedan dio ove publikacije nije dopušteno reproducirati, u bilo kojem obliku
distribuirati ili pohraniti u bazi podataka bez nakladnikova prethodnoga pismenog odobrenja.

ZAHVALE

Zahvaljujemo svim učenicima četvrtih razreda osnovnih škola Republike Hrvatske, njihovim roditeljima i skrbnicima koji su sudjelovali u istraživanju PIRLS 2011. – međunarodnom istraživanju razvoja čitalačke pismenosti.

Također zahvaljujemo i svim ravnateljima, učiteljima, školskim koordinadorima i ispitnim administratorima koji su svojim predanim radom omogućili uspješno provođenje ciklusa PIRLS 2011. Njihov je rad bio ključan u provedbi istraživanja. Učitelji razredne nastave, kao i stručni suradnici škola koji su motivirali učenike za sudjelovanje u istraživanju, zaslužni su što je 4587 učenika dobilo roditeljsku suglasnost i pristupilo ispitu PIRLS.

Zahvaljujemo i svim ostalim suradnicima koji su svojim radom pridonijeli uspješnoj provedbi istraživanja PIRLS 2011.

PREDGOVOR

Čitalačka pismenost jedna je od najvažnijih kompetencija koju učenici stječu napredujući u prvim godinama svog obrazovanja. Temelj je za učenje svih predmeta, omogućuje rasonodu i osobni razvoj te osposobljava djecu za sudjelovanje u njihovim zajednicama i širem društvu.

Pismeno i obrazovano stanovništvo osnovna je težnja svake nacije u nastojanju da ostvari socijalne, političke i ekonomske ciljeve. Sposobnost čitanja temelj je intelektualnoga i osobnog razvoja pojedinca. Spoznaje o čitalačkoj kompetenciji učenika i o čimbenicima važnima za razumijevanje čitalačkih postignuća mogu pomoći autorima obrazovnih politika u unapređenju pismenosti i postignuća u čitanju.

Nositelj istraživanja PIRLS 2011. u Republici Hrvatskoj bio je Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjem tekstu: Centar) uz potporu Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Centar je u cijelosti organizirao i proveo istraživanje PIRLS 2011. u 152 osnovne škole, s ukupno 295 uzorkovanih odjela četvrtih razreda prema stratificiranome nacionalnom uzorku. U istraživanju PIRLS 2011. ukupno je sudjelovalo 4587 učenika četvrtih razreda.

SADRŽAJ

Sažetak nacionalnih rezultata PIRLS 2011.	11
Rezultati postignuti na području čitanja – međunarodna usporedba	12
Rezultati postignuti na području čitanja s obzirom na međunarodne referentne razine PIRLS-a 2011.	12
Prikaz rezultata prikupljenih upitnicima za roditelje i učenike	14
Prikaz rezultata prikupljenih upitnicima za ravnatelje, učitelje i učenike	15
Uvod	23
Što je PIRLS	25
Zemlje sudionice u istraživanju PIRLS 2011.	25
Provedba istraživanja PIRLS 2011.	26
Pregled istraživanja PIRLS 2011.	27
Pojam čitalačke pismenosti	27
Nacrt istraživanja PIRLS 2011.	29
Metodologija provedbe istraživanja PIRLS 2011.	33
Opis populacije, procesa uzorkovanja i uzorka	35
Uzorak nacionalnih manjina	35
Opis isključenih skupina i njihov utjecaj na rezultate ispitivanja	36
Odaziv škola i učenika na sudjelovanje u istraživanju TIMSS i PIRLS 2011.	36
Provedba istraživanja PIRLS 2011. u Republici Hrvatskoj	37
Ocjenjivanje ispitnih knjižica	38
Postupci za osiguranje kvalitete provedbe istraživanja PIRLS 2011.	39
Rezultati postignuti na području čitanja – međunarodna usporedba	41
Raspodjela rezultata na području čitanja	43
Višestruke usporedbe prosječnih rezultata na području čitanja	47
Razlike u postignutim rezultatima na području čitanja s obzirom na spol	51
Prikaz rezultata s obzirom na međunarodne referentne razine PIRLS-a 2011.	55
Opisi međunarodnih referentnih razina u postignućima na području čitanja PIRLS 2011.	57
Rezultati na području čitanja s obzirom na međunarodne referentne razine PIRLS-a 2011.	59
Primjer zadatka na osnovnoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.	62

Primjeri zadataka na srednjoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.....	64
Primjeri zadataka na višoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.....	68
Primjeri zadataka na naprednoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.....	76
Prikaz međunarodnih rezultata za svrhe čitanja i processe razumijevanja u PIRLS-u 2011.	81
Svrhe čitanja: čitanje radi doživljaja književnog djela i čitanje radi prikupljanja i primjene informacija.....	83
Procesi čitanja s razumijevanjem: prisjećanje i neposredno zaključivanje te interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje.....	87
Rezultati koji se odnose na svrhe čitanja i processe razumijevanja s obzirom na spol	90
Poticanje čitanja u svom domu	95
Sredstva za učenje u svom domu.....	97
Odnos roditelja prema čitanju.....	104
Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete.....	105
Pohađanje predškolskih ustanova	110
Sposobnost učenika u rješavanju predčitalačkih zadataka pri polasku u osnovnu školu	111
Škola i njezino okružje	117
Lokacija škole	119
Škole prema imovinskom stanju učenika.....	122
Škole u kojima se u prvi razred upisuju učenici s predčitalačkim vještinama	123
Škole s raspoloživim sredstvima i knjigama te dostupnom tehnologijom	128
Škole s nedostatkom sredstava za čitanje	128
Opremljenost školske knjižnice.....	129
Škole koje raspolažu računalima za uporabu u nastavi.....	134
Nastavni sati predviđeni za podučavanje jezika i čitanja.....	135
Radni uvjeti učitelja	140
Školsko ozračje	145
Poticanje uspjeha u školi	147
Disciplina i sigurnost u školi	150
Nasilje među učenicima u školi	151

Pripremljenost učitelja za nastavu	157
Formalno obrazovanje učitelja	159
Godine iskustva učitelja	162
Zadovoljstvo učitelja karijerom.....	163
Odnos učenika prema čitanju	169
Motiviranost učenika za čitanje	175
Samouvjerenost učenika u čitanju.....	178
Dodaci	183
Bibliografski podaci	203

SAŽETAK NACIONALNIH REZULTATA PIRLS 2011.

Razvijanje čitalačkih vještina ključno je za napredak djece. Stoga IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – Međunarodno udruženje za vrednovanje obrazovnih postignuća) redovito provodi istraživanje dječje čitalačke pismenosti i čimbenika koji utječu na nju u zemljama diljem svijeta. Međunarodnim istraživanjem razvoja čitalačke pismenosti, PIRLS-om, mjere se postignuća djece u četvrtom razredu osnovne škole i njihova iskustva u učenju čitanja kod kuće i u školi.

PIRLS je prvi put proveden 2001. godine i otada se provodi svakih pet godina kako bi se procijenio napredak u čitalačkim postignućima učenika i trendovi u kućnim i školskim okružjima koja utječu na učenje čitanja. U ciklusu istraživanja PIRLS 2011. sudjelovalo je ukupno 57 zemalja iz cijelog svijeta, od čega je njih devet imalo status referentnih sudionica. Rezultati učenika iz referentnih sudionica primijenjeni su za određivanje ukupne srednje vrijednosti prolaznosti za postignuća svih ostalih zemalja.

Četvrta godina školovanja izabrana je kao težište istraživanja PIRLS jer je to važna prekretnica u razvoju čitalačkih kompetencija djece. Učenici četvrtih razreda obično su već naučili čitati i dalje čitaju kako bi stekli nova znanja. Čitalačka pismenost u PIRLS-u odnosi se na sposobnost razumijevanja i upotrebe pisanih jezičnih oblika koje neko društvo zahtijeva ili kojeg pojedinci cijene. Ona također podrazumijeva sposobnost razumijevanja različitih vrsta tekstova, kao i čitalačke navike i stavove koji potiču čitanje tijekom života. Mladi čitatelji mogu razumjeti različite vrste tekstova te čitaju kako bi učili, sudjelovali u čitalačkim aktivnostima u školi ili u svakodnevnom životu te čitaju za zabavu.

PIRLS istražuje ova područja čitalačke pismenosti među učenicima četvrtih razreda: svrhe čitanja i procese razumijevanja te čitalačke navike i odnos prema čitanju. Svrhe čitanja i procesi razumijevanja temelj su PIRLS-ove pismene procjene čitanja s razumijevanjem. Istraživanjem PIRLS procjenjuju se dvije sveobuhvatne svrhe čitanja za mlade čitatelje u školi i izvan nje: doživljaj književnog djela te prikupljanje i primjena informacija. Usto se procjenjuju i četiri procesa razumijevanja: pronalaženje izričito iskazanih informacija i prisjećanje na njih; neposredno zaključivanje; interpretiranje i povezivanje pojmova i informacija; preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata.

Istraživanje PIRLS 2011. u Hrvatskoj je proveo Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja tijekom školske godine 2010./2011., od 3. do 20. svibnja 2011. godine. Ispitivanje je provedeno na nacionalno reprezentativnom uzorku od 4587 učenika četvrtih razreda. Učenici su rješavali zadatke u ispitnim knjižicama koje su sadržavale književno djelo i informativni tekst. Vrijeme koje su učenici imali na raspolaganju za rješavanje ispitnih knjižica iznosilo je 40 minuta. Isto toliko vremena učenici su imali za ispunjavanje *Upitnika za učenike* koji je najvećim dijelom bio usmjeren na učenički odnos prema čitanju i na njihove čitalačke navike. Putem *Upitnika o učenju čitanja u PIRLS-u 2011.* prikupljeni su podaci roditelja ili skrbnika djece koja su sudjelovala u istraživanju. Roditelji su navodili podatke o iskustvima svoje djece u čitanju. Učitelji četvrtih razreda i ravnatelji uzorkovanih škola ispunjavali su upitnike s pitanjima kojima su se prikupljali različiti podaci, od onih o školskom ozračju pa sve do onih o načinu podučavanja u razredu.

Rezultati postignuti na području čitanja – međunarodna usporedba

- Republika Hrvatska se prema postignutom rezultatu nalazi na 8. mjestu u svijetu. Broj bodova koje su postigli učenici iz Hrvatske iznosi 553, što je 53 boda više od međunarodnog prosjeka.
- U ciklusu PIRLS 2011. najbolje rezultate ostvarili su Hong Kong (PUR NR Kine), Rusija, Finska i Singapur. Sljedeća skupina sudionica koje su ostvarile izvrsne rezultate obuhvaća Sjevernu Irsku, SAD, Dansku, Hrvatsku i Kineski Tajpeh. Nakon njih slijede Irska i Engleska.
- Rezultati koje su ostvarili učenici iz Hrvatske usporedivi su s rezultatima učenika iz Sjeverne Irske, SAD-a, Danske, Kineskog Tajpeha, Irske, Engleske i Kanade te statistički nisu različiti.

Razlike u postignutim rezultatima na području čitanja s obzirom na spol

- Utvrđeno je da su u većini zemalja djevojčice u četvrtom razredu ostvarile značajno bolje rezultate nego dječaci.
- Prosječni nacionalni rezultat koji su postigle djevojčice u Hrvatskoj iznosi 560, dok su dječaci postigli 546 bodova. Djevojčice su u Hrvatskoj uspješnije u čitanju od dječaka za 14 bodova, što je manje od međunarodnog prosjeka razlike koja iznosi 16 bodova.

Rezultati postignuti na području čitanja s obzirom na međunarodne referentne razine PIRLS-a 2011.

- Prema PIRLS-u, na skali su utvrđene četiri sidrišne točke koje su označene kao međunarodne referentne razine: napredna međunarodna referentna razina od 625 bodova, viša međunarodna referentna razina od 550 bodova, srednja međunarodna referentna razina od 475 bodova i osnovna međunarodna referentna razina od 400 bodova.
- U Hrvatskoj je 11% učenika postiglo naprednu razinu, jednako kao i u Bugarskoj, što je za 3% više od međunarodnog prosjeka koji, izražen kao vrijednost medijana, iznosi 8%. Austrija, Italija i Njemačka imaju 10% ukupne populacije učenika četvrtih razreda koji su postigli naprednu razinu. Portugal i Švedska u spomenutoj kategoriji imaju po 9% učenika, a u Češkoj, Slovačkoj i Sloveniji postotak učenika koji se nalazi u naprednoj razini iznosi 8%.
- U Hrvatskoj je 54% učenika ostvarilo rezultat na višoj međunarodnoj razini, u istom postotku kao i učenici u Engleskoj. Ako usporedimo rezultate koje su postigli učenici u Hrvatskoj s međunarodnim medijanom koji iznosi 44%, u Hrvatskoj je višu međunarodnu razinu doseglo 10% više učenika. Sličan postotak uspješnosti, 55%, imaju Kineski Tajpeh i Danska, dok nešto manje, 53%, imaju učenici u Irskoj.
- U Hrvatskoj je čak 90% svih učenika četvrtih razreda postiglo srednju međunarodnu referentnu razinu, što je usporedivo s rezultatima Finske i Rusije (92%) te

Hong Konga (PUR NR Kine) čiji je rezultat 93%. Prema tim rezultatima, učenici iz Hrvatske su po ukupnom postotku u srednjoj međunarodnoj referentnoj razini 4. u svijetu. Međunarodni medijan za srednju razinu iznosi 80% pa je, u usporedbi s njim, u Hrvatskoj 10% više učenika na navedenoj razini.

- Osnovna međunarodna referentna razina opisana je kao najmanje zahtjevna i iznosi 95%, a u Hrvatskoj je 99% svih učenika četvrtih razreda uspješno u zadacima koji su opisani kao osnovni. Nizozemska je jedina zemlja u kojoj su svi učenici, njih 100%, postigli osnovnu razinu. U polovini je zemalja sudionica, u njih 20, nakon svođenja postotaka na cijeli broj, više od 95% učenika postiglo osnovnu razinu. U pet zemalja: Hrvatskoj, Danskoj, Finskoj, Rusiji i Hong Kongu (PUR NR Kine) 99% učenika postiže spomenutu razinu.

Prikaz rezultata za svrhe čitanja i procese razumijevanja u PIRLS-u 2011.

- Zemlje sudionice PIRLS-a 2011. poredane su prema ukupnom postignuću učenika četvrtih razreda na području čitanja. Uglavnom, zemlje sudionice PIRLS-a 2011. koje su ostvarile najbolji ukupni rezultat ostvarile su i najbolja ukupna postignuća na području čitanja književnih djela i informativnih tekstova. Međutim, u usporedbi s ukupnim rezultatom, mnoge su zemlje ostvarile relativno bolji rezultat iz jedne svrhe čitanja, a relativno lošiji iz druge.
- Rezultati Hrvatske pokazuju da postoji slaba naznaka uspješnijeg rješavanja zadataka književnih djela (555 bodova za književna djela i 552 boda za informativne tekstove). S obzirom da se radi o vrlo maloj razlici, možemo reći da učenici u Hrvatskoj jednako uspješno svladavaju procese čitanja književnih djela i informativnih tekstova.

Prikaz rezultata za procese čitanja s razumijevanjem: prisjećanje i neposredno zaključivanje, te interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje

- Zemlje sudionice PIRLS-a 2011. koje su ostvarile najbolje ukupne prosječne rezultate ostvarile su i najbolje rezultate na obje skale procesa razumijevanja. U prisjećanju i neposrednom zaključivanju bili su jednako uspješni kao i kod interpretiranja, povezivanja i procjenjivanja. Međutim, u usporedbi s ukupnim ostvarenjem, mnoge su zemlje ostvarile relativno bolji rezultat iz jednog procesa razumijevanja, a relativno lošiji iz drugoga.
- Učenici u Hrvatskoj ostvarili su jednako dobre rezultate u prisjećanju i neposrednom zaključivanju, kao i u interpretiranju, povezivanju i procjenjivanju, pa možemo reći da su jednako uspješni u svim mjerenim procesima razumijevanja (554 i 552 boda). Slične rezultate mjerene na objema skalama koje se odnose na procese razumijevanja imaju još Finska i Švedska.

Prikaz rezultata za svrhe čitanja i procese razumijevanja s obzirom na spol

- Velik nerazmjer u čitanju književnih djela i informativnih tekstova između djevojčica i dječaka odrazio se i na prosječne razlike u rezultatima. Djevojčice su u čitanju književnih djela na međunarodnoj razini prosječno prestizale dječake

za 20 bodova (522 prema 502 boda), a u čitanju informativnih tekstova za 12 bodova (519 prema 507 bodova).

- Rezultati učenika u Hrvatskoj pokazuju da u postignutim rezultatima mjerenih svrha čitanja i procesa razumijevanja postoje statistički značajne razlike između djevojčica i dječaka. Djevojčice u četvrtim razredima uspješnije su u čitanju književnih djela i informativnih tekstova od dječaka za 21, odnosno za 7 bodova, što je statistički značajno različito. Djevojčice su također uspješnije i u mjerenim procesima razumijevanja, pa su tako uspješnije i u prisjećanju i neposrednom zaključivanju za 14 bodova, a u interpretiranju, povezivanju i procjenjivanju uspješnije su od dječaka za 15 bodova.

Prikaz rezultata prikupljenih upitnicima za roditelje i učenike

Sredstva za učenje u svom domu

- Hrvatska se nalazi na 35. mjestu u svijetu prema količini raspoloživih sredstava za čitanje, s 8% učenika u kategoriji veliki broj sredstava. Kako je kategorizacija izrađena prema velikom broju sredstava, taj rezultat govori da obitelji u Hrvatskoj imaju značajno manje sredstava za čitanje od međunarodnog prosjeka, koji iznosi 18%. Najveći broj učenika u Hrvatskoj nalazi se u kategoriji srednji broj sredstava, njih čak 88%, što je više od međunarodnog prosjeka, koji iznosi 73%. Ohrabruje podatak da se samo 5% hrvatskih učenika nalazi u kategoriji mali broj sredstava, što je za 4% manje od međunarodnog prosjeka. Učenici su odgovarali na pitanje imaju li u svom domu vlastitu sobu i internetski priključak. Rezultati za učenike iz Hrvatske nešto su bolji od međunarodnog prosjeka, 64% učenika izjavljuje da ima oba navedena uvjeta.
- Većina učenika u Hrvatskoj, njih 43%, ima više od 25 knjiga za djecu, što je za 16% manje od međunarodnog prosjeka. Više od 100 knjiga ima 16% učenika, što je za 11% manje od međunarodnog prosjeka.
- Roditelje koji su završili najmanje sveučilišni ili poslijediplomski studij ima 18% učenika u Hrvatskoj, što je za 13% manje od međunarodnog prosjeka, dok 29% učenika ima najmanje jednog roditelja koji je visokokvalificiran, što je za 7% manje od međunarodnog prosjeka.

Odnos roditelja prema čitanju

- Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred u PIRLS-u 2011., približno trećina učenika ima roditelje koji vole čitati, dok je rezultat za Hrvatsku neznatno veći i iznosi 36%. Roditelje koji donekle vole čitati ima 51% učenika u Hrvatskoj u odnosu prema međunarodnom prosjeku od 57%. Postotak učenika čiji roditelji ne vole čitati iznosi 13%, što je gotovo jednako međunarodnome prosječnom rezultatu.

Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete

- Roditelje s visokim očekivanjima ima samo 9% učenika u Hrvatskoj. Djeca takvih roditelja postižu bolje rezultate od međunarodnog prosjeka za 40 bodova, ali je rezultat u usporedbi s rezultatom djece čiji roditelji imaju nešto manja očekivanja veći samo za 4 boda (581 prema 577 bodova).
- Najveća skupina djece u Hrvatskoj, njih 48%, ima roditelje koji od njih očekuju da završe stručni, ali ne i sveučilišni studij, dok je u istoj kategoriji na međunarodnoj razini 32% manje učenika. Kada usporedimo rezultate učenika čiji roditelji od njih očekuju da završe stručni studij s rezultatima učenika čiji roditelji očekuju od svoje djece da završe sveučilišni studij, razlika iznosi 35 bodova u korist učenika čiji roditelji imaju veća očekivanja.

Pohađanje predškolskih ustanova

- U Hrvatskoj postotak učenika koji su pohađali predškolske ustanove tri ili više godina iznosi 44%, a idućih 19% učenika pohađalo je te ustanove između jedne i tri godine. Postotak učenika u Hrvatskoj koji su pohađali predškolsku ustanovu godinu ili kraće iznosi 10%.
- Učenici koji su dulje vrijeme pohađali predškolsku ustanovu ostvarili su bolje prosječne rezultate nego njihovi vršnjaci koji su predškolsku ustanovu pohađali jednu godinu ili kraće (567 bodova prema 538 postignutih u Hrvatskoj).
- Postotak učenika koji nisu pohađali nijednu predškolsku ustanovu razlikuje se od zemlje do zemlje i u Hrvatskoj iznosi 27% s prosječnim postignutim rezultatom tih učenika od 540 bodova.

Sposobnost učenika u rješavanju predčitalačkih zadataka pri polasku u osnovnu školu

- Približno polovina učenika (46%) ima roditelje koji su odgovorili da su njihova djeca u trenutku polaska u osnovnu školu prilično dobro mogla riješiti pet predčitalačkih zadataka, a rezultat tih učenika iznosi 548 bodova i za 28 bodova je manji od rezultata učenika koji su prije polaska u školu zadatke rješavali veoma dobro.

Prikaz rezultata prikupljenih upitnicima za ravnatelje, učitelje i učenike

Lokacija škole

- U Hrvatskoj je najveći postotak učenika, 61%, pohađalo škole u ruralnim područjima, a njihov je prosječni rezultat 547 bodova.
- Nešto manje od trećine učenika, njih 23%, pohađalo je škole u prigradskim naseljima, a postigli su rezultat od 555 bodova. Samo je 16% učenika pohađalo škole u urbanom području te su postigli rezultat od 574 boda, što je za 27 bodova bolje od rezultata koji su postigli učenici u ruralnim područjima.

Škole prema imovinskom stanju učenika

- U Hrvatskoj je ukupno 38% učenika pohađalo škole u kojima je veliki postotak učenika iz obitelji boljega imovinskog stanja i njihovi su prosječni rezultati iznosili 560 bodova. Kada taj rezultat usporedimo s rezultatom učenika koji pohađaju škole u kojima četvrtina ili više učenika potječe iz obitelji lošijega imovinskog stanja, vidimo da je razlika među njima samo 9 bodova.
- Postotak učenika u hrvatskim školama koji potječu iz obitelji lošijega imovinskog stanja iznosi 24%, a postignuli su rezultat od 551 boda, što nije značajno različito od postignutih bodova u školama koje imaju podjednak postotak učenika iz obitelji boljega i iz obitelji lošijega imovinskog stanja.

Škole u kojima se u prvi razred upisuju učenici s predčitalačkim vještinama

- Rezultati za Hrvatsku pokazuju da je prosječno 16% učenika četvrtih razreda pohađalo škole u kojima više od 75% učenika u trenutku polaska u školu posjeduje predčitalačke vještine, što je za 4% manje od međunarodnog prosjeka. Navedenih 16% učenika ostvarilo je najbolje prosječne rezultate, koji su za 15 bodova veći od rezultata skupine učenika koji su pohađali škole u kojima je manje od 25% učenika posjedovalo predčitalačke vještine.

Škole s nedostatkom sredstava za čitanje

- U Hrvatskoj 26% učenika pohađa škole koje su dobro opremljene za nastavu čitanja. Učenici iz dobro opremljenih škola postižu prosječni rezultat od 553 boda.
- Najveći broj učenika, njih 72%, pohađa škole koje su neznatno slabije opremljene i njihov se rezultat (551 bod) gotovo ne razlikuje od rezultata učenika iz dobro opremljenih škola.
- Postotak učenika koji pohađaju škole u kojima na nastavu mnogo utječe nedostatak sredstava za čitanje u Hrvatskoj je zanemariv i iznosi samo 2%.

Opremljenost školske knjižnice

- Prema međunarodnom prosjeku za četvrte razrede, 14% učenika pohađa škole koje nemaju školsku knjižnicu. Podaci u Hrvatskoj pokazuju da takvih škola nema, odnosno da sve uzorkovane škole posjeduju školsku knjižnicu.
- U Hrvatskoj postotak učenika četvrtih razreda koji pohađaju osnovne škole s vrlo dobro opremljenim školskim knjižnicama, s više od 5000 knjiga različitih naslova, iznosi 39%. Međunarodni prosjek za navedenu skupinu je 28%.
- Postotak učenika u Hrvatskoj koji pohađaju škole s dobro opremljenim knjižnicama koje imaju između 501 i 5000 knjiga različitih naslova iznosi 53%, dok je međunarodni prosjek 40%. Rezultati navedenih skupina učenika međusobno se ne razlikuju i iznose 554 boda.
- Škole koje imaju lošije opremljene knjižnice, s 500 i manje knjiga različitih naslova, pohađa 8% učenika u Hrvatskoj, a postignuti rezultat tih učenika iznosi

534 i za 20 je bodova manji od rezultata učenika koji pohađaju škole s vrlo dobro i dobro opremljenim knjižnicama.

Škole koje raspolažu računalima za uporabu u nastavi

- Podaci za Hrvatsku govore o nedostatnoj opremljenosti škola računalima, iako taj materijalni nedostatak ne utječe na postignute rezultate.
- Samo 12% učenika u Hrvatskoj pohađa škole koje raspolažu jednim računalom za svakog učenika ili jednim računalom za dva učenika, što je za 29% manje od međunarodnog prosjeka.
- 21% učenika u Hrvatskoj pohađa škole čijih tri do pet učenika dijeli jedno računalo, dok najviše učenika, njih 50%, pohađa škole u kojima šest ili više učenika raspolažu jednim računalom.
- Rezultati koje su učenici postigli u Hrvatskoj u navedenim se skupinama škola ne razlikuje i iznose 556 bodova za učenike u školama u kojima tri do pet učenika dijeli jedno računalo, odnosno 555 bodova za učenike u školama u kojima se šest i više učenika koristi jednim računalom.

Nastavni sati predviđeni za podučavanje jezika i čitanja

- Rezultati koji se odnose na nastavne sate predviđene za podučavanje jezika i čitanja temelje se na nizu izračuna. Prikupljene informacije objedinjene su kako bi se izračunao ukupni godišnji broj nastavnih sati za svaku zemlju. Utvrđene su prilično velike razlike među zemljama, ali su u prosjeku učenici četvrtih razreda na nastavi proveli 905 sati u godini. Prema izračunu, ukupni broj nastavnih sati u četvrtom razredu osnovne škole u Hrvatskoj iznosi 776, što je za 129 sati manje od međunarodnog prosjeka.
- Hrvatska se prema rezultatima čitanja nalazi među prvih deset zemalja svijeta, a prema broju nastavnih sati među posljednjih je desetak, zajedno s Finskom, Danskom i Njemačkom.

Radni uvjeti učitelja

- Prosječno 27% učenika u Hrvatskoj pohađa škole u kojima gotovo nema problema s radnim uvjetima.
- Najveći postotak učenika u Hrvatskoj, njih 51%, pohađa škole s manjim problemima i njihov je rezultat za 9 bodova bolji od rezultata učenika iz škola koje gotovo nemaju problema s radnim uvjetima.
- Škole za koje učitelji smatraju da imaju ozbiljnijih problema pohađa 21% učenika hrvatske populacije i njihovi su rezultati bolji od prethodno navedenih te iznose 558 bodova, što nije značajno različito od rezultata postignutih u školama s manjim problemima.

Poticanje uspjeha u školi

- Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, 9% učenika pohađa škole u kojima je, prema odgovorima ravnatelja, razina poticanja uspjeha vrlo visoka, a pokazatelji za Hrvatsku po postotku su identični, no značajno su bolji prema postignutom rezultatu (567 bodova prema međunarodnom prosjeku od 527 bodova).
- Na međunarodnoj razini u prosjeku 59% učenika pohađa škole u kojima je razina poticanja uspjeha visoka. Većina učenika u Hrvatskoj pohađa škole u kojima je razina poticanja uspjeha visoka, njih 70%, s postignutim prosječnim rezultatom od 553 boda, što je za 14 bodova manje od učenika koji pohađaju škole u kojima je razina poticanja uspjeha vrlo visoka, a za 36 bodova više od međunarodnog prosjeka u istoj skupini.
- Škole u kojima je razina poticanja uspjeha srednje visoka u Hrvatskoj pohađa 21% učenika te postižu 546 bodova. Iako se rezultati zemalja u potpunosti ne podudaraju, prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, utvrđena je izravna povezanost prosječnih postignuća na području čitanja i izjava ravnatelja.
- Viša razina poticanja uspjeha u školi povezana je s boljim prosječnim rezultatima iz čitanja.

Disciplina i sigurnost u školi

- Prema hrvatskom nacionalnom prosjeku za četvrti razred, 65% učenika pohađa škole u kojima gotovo nema disciplinskih ni sigurnosnih problema. Učenici iz škola s primjerenom disciplinom i sigurnosti postižu u prosjeku 557 bodova, što je u odnosu prema 33% učenika iz škola s manjim problemima za 13 bodova bolji rezultat. U Hrvatskoj samo 2% učenika pohađa škole u kojima postoje umjereni ili ozbiljni problemi s disciplinom i sigurnosti.

Nasilje među učenicima u školi

- Većina učenika u Hrvatskoj, njih 61%, izjavljuje da gotovo nikad nisu bili žrtve nasilja, a postigli su rezultat od 560 bodova.
- Postotak učenika u hrvatskim osnovnim školama koji su jedanput u mjesecu bili izloženi nekom obliku nasilja iznosi 28%, što je za 5% manje od međunarodnog prosjeka. Navedeni učenici postižu za 10 bodova niži rezultat od učenika koji gotovo nikada nisu bili izloženi nasilju.
- Najmanji postotak učenika u Hrvatskoj, njih 11%, izložen je čestom nasilju od svojih vršnjaka, jedanput u tjednu, a takvi učenici postižu značajno niži rezultat koji iznosi 526 bodova.

Formalno obrazovanje učitelja

- Postotak učenika u Hrvatskoj koje podučavaju učitelji sa završenim sveučilišnim studijem iznosi 30%, dok najveći broj učenika ima učitelja koji su završili stručni studij, njih 69%, što je značajno nepovoljniji omjer u usporedbi s među-

narodnih 15%. Promatrajući rezultate ostalih zemalja sudionica možemo se uspoređivati samo s onim zemljama koje imaju, ili su u prošlosti imale, slične uvjete za stjecanje učiteljske diplome, a to su Austrija i Slovenija. Rezultati za Austriju pokazuju da visokih 93% učenika ima učitelja sa završenim stručnim studijem, što ujedno isključuje sveučilišni studij, dok samo 4%, odnosno 2% učenika ima učitelja sa završenim poslijediplomskim ili sveučilišnim studijem. Učenici u Sloveniji čiji su učitelji završili sveučilišni studij čine 57%, dok ih 42% ima učitelje sa završenim stručnim studijem.

Godine iskustva učitelja

- Vrlo iskusne učitelje razredne nastave, s 20 ili više godina iskustva, ima 56% učenika u hrvatskim osnovnim školama, za razliku od međunarodnog prosjeka koji iznosi 41%.
- Dodatnih 30% učenika ima učitelje s najmanje deset, ali manje od 20 godina iskustva, što je slično rezultatu međunarodnog prosjeka. Učitelje s najmanje pet, ali manje od deset godina radnog iskustva ima ukupno 9% učenika u Hrvatskoj, dok učitelje s manje od pet godina iskustva ima njih 5%.
- Uobičajeno je da učenici koje podučavaju iskusniji učitelji postižu bolje rezultate, no u Hrvatskoj to nije jasno izraženo, te učenici postižu podjednake rezultate neovisno o radnom iskustvu učitelja.

Zadovoljstvo učitelja karijerom

- Prema rezultatima zadovoljstva učitelja svojom karijerom, većina učenika u Hrvatskoj ima vrlo zadovoljne učitelje, njih 83%, te se nalaze na vrlo visokome 3. mjestu u svijetu, odmah iza Kolumbije i Indonezije, a ispred Gruzije, Španjolske, Irske i Danske.
- Glavnina učenika koje podučavaju vrlo zadovoljni učitelji postiže rezultat od 552 boda. Ostalih 16% učenika podučavaju zadovoljni učitelji te postižu prosječni rezultat od 557 bodova, koji se neznatno razlikuje od prethodne skupine.
- Donekle zadovoljne ili nezadovoljne učitelje u hrvatskim osnovnim školama, prema rezultatima PIRLS 2011. Upitnika za učitelje, ima zanemarivih 1% učenika.

Odnos učenika prema čitanju

- Iako su prosječni nacionalni rezultati učenika iz Hrvatske na visokome 8. mjestu, prema dobivenim rezultatima o odnosu učenika prema čitanju može se zaključiti da naši učenici ne vole čitati, te se nalazimo na pretposljednemu mjestu, iza Nizozemske i Danske, a ispred posljednje sudionice, Katara. Učenici najviše vole čitati u Portugalu, Gruziji, Irskoj, Kanadi i Rumunjskoj.
- Postignuti rezultati za učenike iz Hrvatske pokazuju da samo 17% učenika jako vole čitati i njihov rezultat u prosjeku iznosi 572 boda. Nešto više od polovine svih osnovnoškolaca u četvrtim razredima izjavljuje da donekle vole čitati, a

njihov je prosječni rezultat 552 boda, što je za 20 bodova manje od prethodne skupine učenika. Gotovo 30% učenika izjavljuje da ne voli čitati, te postižu najslabiji rezultat, 544 boda.

Motiviranost učenika za čitanje

- Hrvatska se prema motiviranosti učenika za čitanje nalazi u prvoj polovini zemalja na skali. Očito mnogi učenici četvrtih razreda shvaćaju da je čitanje važno kao način učenja, ali ne čitaju za zabavu. U četvrtim razredima čak je 80% učenika motivirano, odnosno vrlo motivirano za čitanje. Nadalje, 17% učenika izjavilo je da su donekle motivirani, a samo je 4% učenika nemotivirano za čitanje.
- Za očekivati je da učenici koji su motiviraniji od svojih vršnjaka postižu i bolje rezultate, no u Hrvatskoj je taj učinak motiviranosti na postignuće djelomično postignut, te su rezultati učenika koji su vrlo motivirani ili motivirani jednaki postignutom rezultatu učenika koji su donekle motivirani (554 boda). Učenici koji su nemotivirani postižu za 12 bodova slabiji rezultat.

Samouvjerenost učenika u čitanju

- Prema ostvarenim rezultatima o samouvjerenosti učenika u čitanju, Hrvatska se nalazi na visokomu 3. mjestu, iza Izraela i Austrije te ispred Finske i Bugarske. Učenici koji su vrlo samouvjereni ili samouvjereni, njih 48%, postižu značajno bolji rezultat od učenika koji su donekle samouvjereni, od njih 43% (574 prema 540 bodova). Samo 9% učenika smatra da nisu samouvjereni te je njihov rezultat najniži i iznosi 506 bodova, a ostvarili su za 34 boda niži rezultat od donekle samouvjerenih učenika, i čak za 68 bodova niži od rezultata vrlo samouvjerenih ili samouvjerenih učenika.

1. poglavlje

Uvod

Što je PIRLS

Istraživanje PIRLS – međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti (*Progress in International Reading Literacy Study*) osmišljeno je s ciljem poboljšanja podučavanja čitanja i stjecanja čitalačkih kompetencija diljem svijeta. Istraživanje je potvrdila Opća skupština IEA-e (*International Association for the Evaluation of Educational Achievement – Međunarodnog udruženja za vrednovanje obrazovnih postignuća*) kao osnovnu sastavnicu IEA-ina ciklusa temeljnih istraživanja, koji obuhvaća i međunarodno istraživanje TIMSS (*Trends in International Mathematics and Science Study – Međunarodno istraživanje trendova u znanju matematike i prirodoslovlja*). Osnovni cilj istraživanja PIRLS, čiji su rezultati predstavljeni u ovom izvješću, bilo je mjerenje čitalačkih kompetencija radi poboljšanja podučavanja i učenja čitanja.

Međunarodno udruženje za vrednovanje obrazovnih postignuća (IEA) osnovano je 1959. godine radi provedbe usporednih istraživanja koja proučavaju obrazovne politike i prakse u cijelom svijetu. U posljednjih 50 godina više od 60 zemalja postalo je članicom IEA-e. Tajništvo udruženja nalazi se u Nizozemskoj, u Amsterdamu, a Centar za istraživanja i obradu podataka (DPC) u Njemačkoj, u Hamburgu. Istraživanjima IEA-e prikupljena su znanja o različitim temama i predmetima, a svako od njih pridonijelo je dubljem razumijevanju obrazovnih procesa unutar pojedinih zemalja i u širim međunarodnim okvirima.

Istraživanje PIRLS 2011. pružilo je zemljama sudionicama u istraživanju jedinstvenu priliku da prikupe međunarodno usporedive podatke o čitalačkim kompetencijama učenika nakon četiri razreda osnovne škole. Zemlje su prikupile i detaljne informacije o sredstvima za poticanje čitanja kod kuće, kao i o nastavi u školama.

Zemlje sudionice u istraživanju PIRLS 2011.

Međunarodnim istraživanjem PIRLS 2011. bile su obuhvaćene ove zemlje:

U istraživanje je bilo uključeno i devet referentnih sudionica:

Abu Dhabi, Ujedinjeni Arapski Emirati; Alberta, Kanada; Andaluzija, Španjolska; Dubai, Ujedinjeni Arapski Emirati; Florida, Sjedinjene Američke Države; Južnoafrička Republika (engleski jezik ili afrikaans); Malta (malteško govorno područje); Ontario, Kanada i Québec, Kanada.

U istraživanju predPIRLS sudjelovale su: Bocvana, Južnoafrička Republika i Kolumbija.

Provedba istraživanja PIRLS 2011.

Istraživanje PIRLS provodi se u petogodišnjim ciklusima, čime se nastoje mjeriti međunarodni trendovi razvoja čitalačke pismenosti, obrazovne politike i aktivnosti koje se odnose na čitanje s razumijevanjem. Prvi i drugi krug istraživanja provedeni su 2001. i 2006. godine. Republika Hrvatska uključila se u istraživanje u ciklusu PIRLS 2011., trećem krugu međunarodnog istraživanja razvoja čitalačke pismenosti.

Provedba ciklusa PIRLS 2011. bila je jedinstvena za međunarodno istraživanje u četvrtom razredu jer se petogodišnji ciklus PIRLS vremenski podudara s četverogodišnjim ciklusom TIMSS, petim u nizu IEA-inih istraživanja vrednovanja matematike i prirodoslovlja, koji se od 1995. provodi u četvrtim i osmim razredima svake četiri godine.

Zemlje koje su sudjelovale u oba istraživanja imale su priliku provesti opsežno istraživanje triju temeljnih područja nastavnog programa za četvrti razred – čitanja, matematike i prirodoslovlja među istim učenicima, kao i vrednovanje kontekstualnih osnovnih informacija za unapređenje podučavanja i učenja unutar ta tri osnovna obrazovna područja. Provedbom istraživanja PIRLS i TIMSS u 2011. godini pribavljene su bitne informacije uporabne vrijednosti o nastavnom programu i metodama podučavanja, a dobivena je i mogućnost pregleda detaljnih podataka o učinkovitosti školskog resursa za podučavanje.

Istraživanje PIRLS 2011. pruža zemljama sudionicama jedinstvenu priliku da raspolažu međunarodno usporedivim podacima o postignućima djece u čitanju nakon četiri godine osnovnog školovanja. Sudionice u PIRLS-u 2001., PIRLS-u 2006. i PIRLS-u 2011. raspolažu podacima o promjenama u čitalačkim postignućima učenika, a zemlje koje su 2011. sudjelovale prvi put, primjerice Hrvatska, moći će do sljedećeg ciklusa obraditi važne polazne podatke za praćenje trendova u čitalačkoj pismenosti.

U sklopu PIRLS-a 2011. IEA je unutar glavnog istraživanja razvila novo podistraživanje, nazvano predPIRLS. Budući da postoje zemlje u kojima većina djece u četvrtom razredu još uvijek razvija osnovne čitalačke kompetencije, IEA im je izašla u susret i proširila istraživanje PIRLS, omogućujući im vrednovanje nakon četvrtog razreda, što zemljama sudionicama omogućuje pripremu za istraživanje PIRLS. Istraživanje predPIRLS prati istu koncepciju čitalačke pismenosti kao i PIRLS, no namijenjeno je vrednovanju čitalačkih vještina učenika koji još uvijek uče čitati. Odlomci za čitanje u predPIRLS-u su kraći, a rječnik i sintaksa jednostavniji.

U istraživanju PIRLS 2011. podaci svih zemalja sudionica prikupljani su u različitim razdobljima, na prostorima Južne i Sjeverne polutke. U zemljama Južne polutke, gdje školska godina završava u studenome ili prosincu, ispitivanje je provedeno od rujna do prosinca 2010. godine, dok je u zemljama Sjeverne polutke, gdje školska godina završava u lipnju, ispitivanje provedeno od ožujka do svibnja 2011. godine.

Pregled istraživanja PIRLS 2011.

Razvijanje čitalačkih vještina ključno je za napredak djece. Stoga IEA redovito provodi istraživanje dječje čitalačke pismenosti i čimbenika koji utječu na nju u zemljama diljem svijeta. Međunarodnim istraživanjem razvoja čitalačke pismenosti, PIRLS-om, mjere se postignuća djece u četvrtom razredu osnovne škole i njihova iskustva u učenju čitanja kod kuće i u školi.

PIRLS je prvi put proveden 2001. godine i otada se provodi svakih pet godina kako bi se procijenio napredak u čitalačkim postignućima učenika i trendovi u kućnim i školskim ozračjem koja utječu na učenje čitanja. Broj zemalja koje sudjeluju u PIRLS-u sa svakim se novim ciklusom povećava. U PIRLS-u 2011. sudjelovalo je 57 zemalja iz cijelog svijeta.

Godine 2011. petogodišnji ciklus PIRLS-a poklopio se s četverogodišnjim ciklusom TIMSS-a (istraživanja znanja matematike i prirodoslovlja). Dakle, sudjelovanjem učenika četvrtih razreda u PIRLS-u i TIMSS-u zemlje su mogle provesti opsežno ispitivanje znanja triju osnovnih obrazovnih područja – čitanja, matematike i prirodoslovlja.

Četvrta godina školovanja izabrana je kao težište istraživanja PIRLS jer je to važna prekretnica u razvoju čitalačkih kompetencija djece. Učenici četvrtih razreda obično su već naučili čitati i dalje čitaju kako bi stekli nova znanja.

U Bocvani, Hondurasu, Kuvajtu i Maroku učenici tek u petome ili šestom razredu stječu čitalačke kompetencije potrebne za uspješno sudjelovanje u PIRLS-u. IEA potiče provedbu ispitivanja u petome ili šestom razredu jer zemlje tako mogu dobiti vrijedne spoznaje o prednostima i nedostacima čitalačkih kompetencija učenika. Kad bi navedene zemlje provele ispitivanje učenika četvrtih razreda, ne bi prikupile mnogo korisnih informacija osim one da je ispitivanje učenicima bilo prezahtjevno.

Pojam čitalačke pismenosti

Čitalačka pismenost obuhvaća razmišljanje o pročitanom sadržaju i primjenu novih spoznaja u ostvarivanju individualnih i društvenih ciljeva. Za potrebe tumačenja pojma čitalačke pismenosti u PIRLS-u *Skupina za razvoj čitanja* preuzela je 2001. pojam osmišljen 1991. godine. Čitalačka pismenost u PIRLS-u odnosi se na sposobnost razumijevanja i upotrebe pisanih jezičnih oblika koje neko društvo zahtijeva ili kojeg pojedinci cijene. Ona također podrazumijeva sposobnost razumijevanja različitih vrsta tekstova, kao i čitalačke navike i stavove koji potiču čitanje tijekom života. Godine 2001. pojam čitalačke pismenosti u kontekstu PIRLS-a proširen je kako bi se mogao primijeniti u različitim dobnim skupinama a da se istodobno izravno odnosi na čitalačka iskustva mlađe djece. U ciklusu PIRLS 2006. pojam čitalačke pismenosti proširen je kako bi se naglasila važnost čitanja u školi i u svakodnevnom životu.

Mladi čitatelji mogu razumjeti različite vrste tekstova te čitaju kako bi učili, sudjelovali u čitalačkim aktivnostima u školi ili u svakodnevnom životu te čitaju za zabavu. Takav opis čitanja odražava brojne teorije u kojima se čitalačka pismenost razumijeva kao proces stvaranja i međudjelovanja (Alexander i Jetton, 2000.; Anderson i Pearson, 1984.; Chall, 1983.; Ruddell i Unrau, 2004.; Walter, 1999.). Čitatelji aktivno razmišljaju o značenju i primjenjuju učinkovite strategije čitanja i dosjećanja pročitanog sadržaja (Afflerbach i Cho, 2009.; Clay, 1991.; Langer, 1995.), imaju pozitivan odnos prema čitanju i čitaju za zabavu. Sposobni su učiti iz različitih vrsta tekstova i stjecati znanja o samima sebi i svijetu

koji ih okružuje. Prikupljaju informacije iz tekstova koji se u današnjem svijetu pojavljuju u mnoštvu različitih oblika i uživaju u tome (Greaney i Neuman, 1990.; OECD, 1999.; Wagner, 1991.). Tekstovi mogu biti u obliku tradicionalnih pisanih izvora: knjiga, časopisa, dokumenata i novina. Međutim, obuhvaćaju i informacijske i komunikacijske tehnologije: internet, elektroničku poštu, SMS poruke i tekstove koji su integrirani u videomaterijalima i na televiziji (Leu i sur., 2004.).

Značenje pročitanaoga rezultat je međusobnog djelovanja čitatelja i teksta tijekom određenoga čitalačkog iskustva (Snow, 2002.). Prije, tijekom i nakon čitanja čitatelj se koristi najrazličitijim lingvističkim vještinama, kognitivnim i metakognitivnim strategijama te postojećim znanjem (Baker i Beall, 2009.; Pressley i Gaskins, 2006.). Kontekst čitanja promiče aktivno sudjelovanje i motivaciju te često pred čitatelja postavlja posebne zahtjeve.

Rasprava o pročitanoem tekstu s različitim skupinama ljudi omogućuje učenicima da sagledaju značenje teksta iz različitih perspektiva (Almasi i Garas-York, 2009.; Guice, 1995.). Sudjelovanje u jednoj ili više čitalačkih zajednica može pomoći učenicima da bolje razumiju i cijene različite tekstove (Galda i Beach, 2001.; Kucer, 2005.). Društvena okolina u učionici ili u školskoj knjižnici omogućuje učenicima formalne i neformalne prilike da prošire svoje perspektive o tekstovima i da čitanje dožive kao iskustvo koje dijele sa svojim kolegama iz razreda (Guthrie, 1996.). Takav doživljaj čitanja može se primijeniti i izvan škole jer učenici s obitelji i prijateljima razgovaraju o informacijama i pojmovima koje su prikupili čitajući. PIRLS istražuje ova područja čitalačke pismenosti među učenicima četvrtih razreda: svrhe čitanja i procese razumijevanja te čitalačke navike i odnos prema čitanju.

Svrhe čitanja i procesi razumijevanja temelj su PIRLS-ove pismene procjene čitanja s razumijevanjem. Istraživanjem PIRLS procjenjuju se dvije sveobuhvatne svrhe čitanja za mlade čitatelje u školi i izvan nje: doživljaj književnog djela te prikupljanje i primjena informacija. Usto se procjenjuju i četiri procesa razumijevanja: pronalaženje izričito iskazanih informacija i prisjećanje na njih (20%); neposredno zaključivanje (30%); interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova (30%); preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata (20). Za svaku su svrhu čitanja procijenjena sva četiri procesa razumijevanja. Tablica 1.1. prikazuje svrhe čitanja i procese razumijevanja u PIRLS-u 2011. te postotak zadataka koji se odnose na svaku svrhu i proces. Za svaku svrhu čitanja predviđena je polovina zadataka.

Tablica 1.1. Postoci zadataka koji se odnose na svrhe i procese čitanja u PIRLS-u

PIRLS	
Svrhe čitanja	Procesi razumijevanja
doživljaj književnog djela, 50%	pronalaženje izričito iskazanih informacija i prisjećanje na njih, 20%
prikupljanje i primjena informacija, 50%	neposredno zaključivanje, 30%
	interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova, 30%
	preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata, 20%

Čitalačka pismenost odnosi se na sposobnost razumijevanja različitih vrsta tekstova, kao i na čitalačke navike i stavove koji potiču čitanje tijekom života. Takve navike i stajališta pridonose potpunom ostvarenju mogućnosti pojedinca u pismenom društvu. Velik dio *Upitnika za učenike* odnosi se na učenički odnos prema čitanju i na njihove čitalačke navike.

Osim putem domaćih zadaća, učitelji mogu na različite načine pratiti napredak i postignuća učenika. Neformalna procjena znanja tijekom nastave omogućuje učitelju da prepozna potrebe pojedinog učenika ili da odredi ritam uvođenja različitih pojmova i materijala (Lipson i Wixson, 1997.). Na temelju formalnih standardiziranih ispita ili ispita koje osmisli učitelj obično se donose važne odluke o ocjenjivanju i napredovanju učenika te o svrstavanju učenika u posebne razredne odjele prema njihovim rezultatima (Kennedy, Mullis, Martin i Trong, 2007.). Različite vrste pitanja u ispitima i kratkim provjerama znanja omogućuju učenicima da prepoznaju što je važno. Primjerice, učitelji mogu postaviti pitanja o različitim informacijama iz teksta, kao što su činjenice, ideje, motivacije likova te usporedbe s drugim tekstovima ili osobnim iskustvima. Učitelji mogu primjenjivati različite oblike zadataka, od zadataka višestrukog izbora do zadataka esejskog tipa.

Nacrt istraživanja PIRLS 2011.

Istraživanje PIRLS temelji se na opsežnom nacrtu istraživanja koji se izrađuje za svaki ciklus ispitivanja (*PIRLS 2011 Assessment Frameworks – Nacrt istraživanja PIRLS 2011.* dostupan je na mrežnim stranicama: <http://timssandpirls.bc.edu/isc/publications.html>). Njime je definiran osnovni cilj istraživanja PIRLS – vrednovanje kompetencija učenika i procjena do koje razine razumiju odabrane tekstove tematski vrlo širokog raspona.

Odabrani se tekstovi prema svrsi čitanja dijele na dvije osnovne vrste: na književna djela sa svrhom literarnog doživljaja i na informativne tekstove sa svrhom prikupljanja i primjene informacija. Za ostvarenje tih dviju temeljnih svrha čitanja učenici moraju upotrijebiti sve svoje čitalačke vještine i strategije, s posebnim naglaskom na usredotočenost

i dosjećanje specifičnih informacija, donošenje neposrednih zaključaka, interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova te na preispitivanje i procjenjivanje obilježja teksta.

Književna djela obuhvaćaju stvarne i izmišljene priče, a informativni tekstovi, s obzirom na tip, mogu biti kontinuirani ili nekontinuirani. Tekstove su učenici dobili u ispitnim knjižicama u boji vrlo lijepog izgleda, koju su pratili ispitni zadaci na koje su učenici odgovarali tijekom dva školska sata, u dva dijela ispitivanja po 40 minuta. Više od polovine zadataka u ispitnim knjižicama nalazilo se u obliku zadataka s višestrukim odgovorima, dok je manji broj zadataka bio otvorenog tipa.

Književna djela

Književna djela pripremljena su u obliku cjelovitih kratkih priča ili književnih ulomaka uz prikladne ilustracije. Radnja pet suvremenih ili tradicionalnih priča od otprilike 800 riječi zbivala se na različitim mjestima. Svaka priča imala je dva glavna lika, a fabula je sadržavala jedan ili dva središnja događaja. Priče su pisane različitim stilovima te su se razlikovale s obzirom na obilježja jezika, kao što su pripovijedanje u prvom licu, humor, dijalog te, u određenoj mjeri, preneseno značenje.

Informativni tekstovi

U istraživanju je primijenjeno pet informativnih tekstova od 600 do 900 riječi, a bili su kontinuirani ili nekontinuirani. Navedeni su tekstovi sadržavali prikaze kao što su dijagrami, zemljovid, ilustracije, fotografije i tablice. Raspon materijala obuhvaćao je znanstvene, etnografske, biografske i praktične informacije i ideje. Struktura tekstova razlikovala se s obzirom na logiku, prosuđivanje, kronologiju i temu. Organizacijska obilježja nekih tekstova obuhvaćala su podnaslove, uokvireni tekst ili popise.

Kako bi se osigurala zadovoljavajuća kontekstualnost interpretacije rezultata učeničkih postignuća u čitanju, istraživanje PIRLS obuhvaćalo je i širok raspon popratnih upitnika. Popratnim upitnicima – *Upitnikom za učenike*, *Upitnikom o učenju čitanja*, *Upitnikom za učitelje* i *Upitnikom za ravnatelje*, prikupljali su se vrlo opširni podaci o školskom ozračju, metodama podučavanja, kurikulu, školskome i razrednom ozračju pogodno-me za učenje te opći socioekonomski pokazatelji. Dobiveni rezultati mogu poslužiti za poboljšanje procesa podučavanja i učenja čitanja.

Prikupljanje popratnih informacija o iskustvima učenika u učenju čitanja, zajedno s rezultatima ispitivanja, omogućuje određivanje čimbenika ili kombinacije čimbenika povezanih s razinom čitalačkih kompetencija učenika.

Istraživanje PIRLS osigurava mogućnost međunarodne usporedbe trendova u obrazovanju s obzirom na ove sastavnice:

- učenička postignuća i čitalačke kompetencije u četvrtom razredu osnovne škole,
- učenička postignuća u postavljenim nacionalnim obrazovnim ciljevima i standardima za čitanje na razini četvrtih razreda osnovne škole (u dobi od devet do trinaest godina),
- utjecaj kućnog ozračja i roditelja (skrbnika) na poticanje čitanja u učenika,
- organizaciju, vremenske okvire i obrazovne materijale za učenje čitanja u osnovnim školama te na obrazovne pristupe učenju čitanja.

Učenici koji znaju dobro čitati obično često čitaju i sudjeluju u društvenim aktivnostima koje se odnose na čitanje: čitaju članovima obitelji, posjećuju knjižnice i razgovaraju o knjigama (Sainsbury i Schagen, 2004.).

Društvene aktivnosti omogućuju mlađim čitateljima da povećaju sposobnost razumijevanja teksta i da shvate kako različite osobe mogu na različite načine shvatiti tekst. Mlađe čitatelje i njihove prijatelje moguće je potaknuti da se uključe u izvannastavne aktivnosti u školama, knjižnicama i drugim ustanovama u kojima se razvijaju čitalačke vještine. Utjecaj vršnjaka također može potaknuti učenika na čitanje i shvaćanje čitanja kao poželjne aktivnosti.

Pozitivan odnos prema čitanju jedna je od najvažnijih osobina pojedinca koji tijekom cijelog života čita. Učenici koji znaju dobro čitati obično imaju pozitivniji odnos prema čitanju nego učenici koji u čitanju nisu uspješni (Mullis, Martin, Kennedy i Foy, 2007.). Djeca koja su razvila pozitivna stajališta o čitanju i čitalački identitet češće čitaju za zabavu. Takve čitalačke aktivnosti mogu povećati učenikovu samouvjerenost u čitanju i njegovo zanimanje za čitanje (Wigfield i Guthrie, 1997.). Kada djeca čitaju u slobodno vrijeme, pokazuju pozitivan odnos i steču vrijedna iskustva u čitanju različitih vrsta tekstova te tako razvijaju svoje čitalačke kompetencije (Leppänen, Aunola i Nurmi, 2005.).

2. poglavlje

**Metodologija
provedbe
istraživanja
PIRLS 2011.**

Opis populacije, procesa uzorkovanja i uzorka

Pri prvom uključenju Republike Hrvatske u projekte PIRLS 2011. i TIMSS 2011. Centar je, u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta i prema napucima jedne od partnerskih institucija, *Statistics Canada*, započeo pripreme za izradu reprezentativnog uzorka za učenike četvrtih razreda osnovnih škola. Priprema uzorka provodila se tijekom školske godine 2008./2009., u kojoj je broj svih raspoloživih učenika četvrtih razreda iznosio oko 5000. Nacionalno reprezentativan uzorak osnovnih škola izrađen je prema modelu dvostruke stratifikacije. Škole su najprije razvrstane prema veličini, nakon čega su podijeljene na one koje imaju samo matičnu školu i na one koje obuhvaćaju matičnu i područne škole, smještene u više od jednog objekta. Drugi stupanj stratifikacije odnosio se na pripadnost pojedinoj županiji, odnosno na geografsku smještenost odabranih škola u jednu od šest regija prikazanih u tablici 2.1. Klasifikacija Republike Hrvatske na Središnju, Istočnu, Sjevernu, Zapadnu i Južnu Hrvatsku te na Grad Zagreb primijenjena je i u prethodnim međunarodnim istraživanjima obrazovanja, poput Europskog istraživanja jezičnih kompetencija (ESLC), provedenog 2011. godine.

Tablica 2.1. Podjela županija unutar šest regija

Središnja Hrvatska	Zagrebačka županija, Karlovačka županija, Sisačko-moslavačka županija, Virovitičko-podravska županija, Koprivničko-križevačka županija i Bjelovarsko-bilogorska županija
Istočna Hrvatska	Vukovarsko-srijemska županija, Osječko-baranjska županija, Požeško-slavonska županija i Brodsko-posavska županija
Sjeverna Hrvatska	Krapinsko-zagorska županija, Međimurska županija i Varaždinska županija
Zapadna Hrvatska	Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija i Istarska županija
Južna Hrvatska	Šibensko-kninska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Zadarska županija i Dubrovačko-neretvanska županija
Grad Zagreb	—

Nacionalni uzorak obuhvaćao je 152 osnovne škole, s ukupno 295 uzorkovanih odjela četvrtih razreda u kojima su provedena istraživanja PIRLS i TIMSS 2011.

Uzorak nacionalnih manjina

Istraživanjem je obuhvaćen i stratum škola koje u Republici Hrvatskoj provode obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina prema modelima A, B ili C. Odabrana je po jedna škola unutar talijanske i češke nacionalne manjine. Zbog visokih troškova pripreme ispitnih materijala i popratnih upitnika, kolege iz zemalja sudionica TIMSS i PIRLS 2011. istraživanja, Češke i Italije, ljubazno su nam ustupili svoje originalne materijale na njihovu materinskom jeziku.

Opis isključenih skupina i njihov utjecaj na rezultate ispitivanja

U TIMSS i PIRLS 2011. istraživanjima dopušten je ukupan postotak isključenosti učenika iz ispitivanja od 5%, što podrazumijeva isključenja prije odabira uzorka i iz odabranog uzorka. Zemljama koje prelaze taj udio isključenosti, ili ne zadovoljavaju neke druge unaprijed zadane kriterije uzorkovanja, u međunarodnim izvješćima o postignućima učenika dodjeljuju se posebne brojčane oznake. U Hrvatskoj su se isključenja prije odabira uzorka odnosila na vrlo specifične kategorije osnovnih škola, primjerice, na škole s vrlo malim brojem učenika u četvrtim razredima (manje od pet) ili na učenike za koje se nastava privremeno održavala unutar zdravstvene ustanove. Unutar odabranih škola, unatoč sudjelovanju u ispitivanju, iz analiza su naknadno isključeni učenici sa službenim rješenjima nadležnih tijela o nekome od oblika posebnih odgojno-obrazovnih potreba: o nastavku školovanja u redovitoj školi s rješenjem o prilagođenom programu (ili o djelomičnoj prilagodbi programa za bilo koji od ovih predmeta: hrvatski jezik, matematiku i/ili prirodu i društvo) i o nastavku školovanja s rješenjem o redovnom programu uz primjenu individualiziranih postupaka. Ukupan postotak isključenosti učenika iz PIRLS i TIMSS 2011. ispitivanja za Republiku Hrvatsku iznosio je 7,94%, od čega je prethodno opisana isključenost prije uzorkovanja iznosila 2,93%, a isključenost iz već odabranog uzorka 5,02%, i to zbog relativno visokog udjela učenika s teškoćama ili potrebom za posebnim prilagodbama nastavne tehnologije u hrvatskim osnovnim školama. Stoga je u tabličnim prikazima uz ime Republike Hrvatske upisan i broj 2, što znači da je uzorkom obuhvaćeno od 90% do 95% ciljane populacije učenika.

Odaziv škola i učenika na sudjelovanje u istraživanju TIMSS i PIRLS 2011.

Odaziv na sudjelovanje u istraživanju promatrano je na nekoliko razina: školskoj, razrednoj i na razini pojedinog učenika. Od 152 uzorkovane škole koje su bile pozvane na suradnju u provedbi tog istraživanja samo su dvije u prvom koraku odbile sudjelovati zbog brojnih drugih aktivnosti u koje su se već bile uključile te školske godine. Za takve slučajeve, ali i za sve ostale opravdane razloge spriječenosti, u originalnom su uzorku od samog početka izabrane po dvije zamjenske škole (prva i druga) sličnih ili jednakih obilježja kao izvorno izabrana škola. U oba navedena primjera u istraživanje je uključena prva zamjenska osnovna škola. Stoga na razini odabranih škola i razreda bilježimo 100%-tno sudjelovanje u PIRLS i TIMSS 2011. istraživanjima.

Prema važećim hrvatskim pravnim propisima te etičkim standardima, za djecu mlađu od 14 godina nužno je da pristanak za sudjelovanje u istraživanjima potpišu njihovi roditelji ili zakonski skrbnici. Stoga je za provedbu ovih ispitivanja Centar izradio te školama poslao predložak *Informirani pristanak roditelja/skrbnika učenika 4. razreda za sudjelovanje u projektima PIRLS 2011. i TIMSS 2011.* U svim uzorkovanim školama organizirani su roditeljski sastanci na kojima su svi zainteresirani dobili potrebne informacije o provedbi istraživanja. Udio roditelja koji su školama dali pristanak za sudjelovanje njihove djece u TIMSS i PIRLS 2011. istraživanjima iznosio je 97,2%, što je iznimno visok postotak.

Provedba istraživanja PIRLS 2011. u Republici Hrvatskoj

Tijekom školske godine 2010./2011., od 3. do 20. svibnja 2011., provedeno je glavno ispitivanje na nacionalno reprezentativnom uzorku od 4587 učenika četvrtih razreda. Postupak trogodišnje pripreme obuhvaćao je kontinuiranu administrativnu potporu školama, pripremu hrvatskih inačica ispitnih materijala i popratnih upitnika te obuku školskih koordinatora i provoditelja ispitivanja. Centar je svim školama dostavio detaljno razrađene i pripremljene planove s opisom aktivnosti i zaduženjima za školske i ispitne koordinate. U administrativnom smislu škole su od dana uključanja u projekt slijedile planove prema redovito zaprimljenim projektnim materijalima koji su pristizali iz Centra. Djelatnici Centra sve su vrijeme pripreme i provedbe pružali potporu školama tijekom svih aktivnosti. Unos i praćenje svih navedenih podataka bilo je olakšano upotrebom računalnog programa WinW3S, koji su IEA DPC stručnjaci posebno osmislili za potrebe IEA-ina istraživanja. U razdoblju pripreme tiskanih materijala obavljene su višestruke kontrole prijevođa, prilagodbe i prijelomi PIRLS i TIMSS 2011. ispitnih knjižica te popratnih upitnika. Cjelokupni ispitni materijal – 27 različitih tipova ispitnih knjižica te četiri popratna upitnika: *Upitnik za učenike*, *Upitnik o učenju čitanja*, *Upitnik za učitelje* i *Upitnik za ravnatelje* – vrlo je visoko ocijenjen u nekoliko uzastopnih procesa međunarodne verifikacije. U odabranim školama imenovana su 154 školska koordinatora koji su sudjelovali na stručnim skupovima školskih koordinatora organiziranim u Zagrebu, Varaždinu, Osijeku, Rijeci i Splitu. Školskim se koordinatorima kao dodatna pomoć pridružilo još stotinjak provoditelja ispitivanja. S obzirom na to da je u većini škola bilo odabrano više od jednog razreda te da je TIMSS i PIRLS ispitivanja trebalo provesti u dva uzastopna dana, ali istodobno u svim odabranim razrednim odjelima, školskim je koordinatorima bila nužna dodatna pomoć. Aktivnosti školskog koordinatora obuhvaćale su ove poslove: dostavu popisa četvrtih razreda i imena njihovih učitelja; organizaciju roditeljskih sastanaka; određivanje datuma provedbe ispitivanja; proučavanje *Priručnika za školske koordinate*; provjeravanje broja i statusa ispitnih materijala kada oni stignu iz Centra; vođenje kontinuirane brige da učenicima i učiteljima ispitni materijali i upitnici stignu na vrijeme te da škola ima dovoljno primjeraka za sve odabrane učenike i njihove učitelje; poduzimanje mjera kako bi povjerljivi ispitni materijali bili na sigurnome prije i nakon provedbe ispitivanja; odabir i obuku provoditelja ispitivanja; planiranje provedbe ispitivanja (izrada vremenskog plana, organizacija prostorija, razrednih odjela i ispitnih materijala); podjelu i prikupljanje *Upitnika za učitelje* i *Upitnika o učenju čitanja* te vraćanje svih potrebnih materijala u Centar. Zaduženja provoditelja ispitivanja, pak, obuhvaćala su proučavanje *Priručnika za provoditelje ispitivanja*; komunikaciju i održavanje sastanaka sa školskim koordinatorom, učiteljima i ravnateljem; točnu podjelu ispitnih materijala posebno pripremljenih za svakog učenika; provedbu ispitivanja u skladu s dobivenim uputama; kontakte s razrednim učiteljem kako bi učenici koji ranije završe s ispunjavanjem ispitnih materijala imali pripremljene materijale za čitanje; osiguranje poštovanja vremenskog okvira provedbe ispitivanja, bilježenje početka i kraja ispitivanja; bilježenje sudjelovanja učenika te strogo poštovanje pravila nadzora za vrijeme ispitivanja.

Unaprijed je naznačeno da se ispitivanja trebaju održati uzastopno, dan za danom, ili s najviše jednim danom razmaka između prvoga i drugog dana provedbe ispitivanja. S obzirom na to da su isti učenici sudjelovali u provedbi istraživanja PIRLS i TIMSS, za svaku je školu određen i točan redoslijed primjene PIRLS, odnosno TIMSS ispitnih knjižica. Tijekom ispitivanja, kao dio opsežnijeg procesa osiguranja kvalitete, provedena je nacionalna i međunarodna kontrola provedbe ispitivanja u ukupno 20% svih škola. Nakon povrata ispitnih materijala iz škola u Centar obučeni su ocjenjivači ocijenili ukupno 9466

ispitnih knjižica iz oba ispitivanja. Uslijedio je unos podataka u još jedan specijalizirani računalni program (WinDem) koji su osmislili IEA DPC stručnjaci, te slanje svih prikupljenih podataka međunarodnim partnerima do zadanog roka. Na kraju provedbe i unosa te nakon početnih kontrola podataka sve su zemlje sudionice svoje prikupljene podatke poslale u IEA DPC Hamburg na detaljne provjere kako bi se provele procedure čišćenja i usklađivanja nacionalne baze podataka s međunarodnom.

Osnovne škole uključene u ispitivanje u Hrvatskoj pokazale su visok stupanj suradnje i otvorenosti prema provedbi tih važnih međunarodnih istraživanja, te je glavno ispitivanje u svibnju 2011. provedeno s velikim uspjehom. Tome u prilog svakako govori visok stupanj odaziva škola, razreda, učenika i njihovih roditelja za navedene projekte. Odlična suradnja sa školskim koordinatorkama rezultirala je činjenicom da je bilo samo manjih problema u provedbi u pojedinim školama. Prema nacionalnim i međunarodnim izvješćima o kvaliteti provedbe ispitivanja, tijekom cjelokupnog procesa provedbe ispitivanja, unosa podataka i ocjenjivanja ispitnih knjižica nisu zamijećene nikakve nepravilnosti. Sve su škole nakon završenih ispitivanja dobile zahvalnicu za svoj trud i sudjelovanje u istraživanjima.

Ocjenjivanje ispitnih knjižica

Ispitne su se knjižice sastojale od zadataka višestrukog izbora, s ponuđenim mogućim odgovorima, te od zadataka otvorenog tipa, na koje su učenici odgovarali svojim riječima. Ovisno o kvaliteti odgovora na pitanja otvorenog tipa, bilo je moguće postići različit broj bodova. Naime, PIRLS i TIMSS 2011. ispiti imali su zastupljene zadatke na kojima je bilo moguće postići 1, 2 ili 3 boda, što su za svakog učenika određivali posebno obučeni ocjenjivači. Edukacije za ocjenjivače održane su u odvojenim terminima tijekom svibnja i lipnja 2011. za svaku od tri skupine: za PIRLS ocjenjivače, za TIMSS ocjenjivače za područje matematike i za TIMSS ocjenjivače za područje prirodoslovlja. Svaka se edukacija sastojala od teorijskog dijela, upoznavanja s metodologijom projekata, od intenzivnoga praktičnog dijela, obuke uz pomoć *Priručnika za bodovanje* te od višestrukih vježbi ocjenjivanja učeničkih odgovora na zadatke.

Ispitni materijal obuhvaćao je ukupno 13 različitih PIRLS 2011. te 14 različitih TIMSS 2011. ispitnih knjižica. Ocjenjivanje ispita kojima su se vrednovala učenička postignuća na području čitanja provodilo se od kraja svibnja do sredine lipnja 2011. godine. U navedenom su razdoblju ocijenjene sve pristigle ispitne knjižice, odnosno 4748 njih. Ocjenjivanje ispita kojima su se vrednovala učenička postignuća na području matematike i prirodoslovlja provodilo se od početka lipnja do početka srpnja 2011. godine. U tom je razdoblju ocijenjeno ukupno 4718 TIMSS ispitnih knjižica, odnosno svi pristigli ispiti.

PIRLS 2011. ispitne knjižice sadržavale su ukupno 61 zadatak otvorenog tipa, dok su TIMSS 2011. ispitne knjižice sadržavale 162 zadatka otvorenog tipa. U tim istraživanjima postoji unaprijed osmišljena složena procedura osiguravanja kvalitete ocjenjivanja. Nakon vraćanja materijala sve se ispitne knjižice razvrstavaju u strogom nizu prema dvama kriterijima: prema broju ispitne knjižice te prema identifikacijskim oznakama škole, razreda i učenika. Za svako područje ispitivanja ocjenjivači su najprije podijeljeni u dva nezavisna tima (A i B) te su im, u skladu s identifikacijskim oznakama, dodijeljene pojedine manje skupine ispitnih knjižica. Tijekom dodjeljivanja bodova za učeničke odgovore ocjenjivači su se koristili posebnim priručnicima u kojima su detaljno definirani opisivači za svaki pojedini zadatak i broj bodova koji se za taj zadatak mogao postići. U

opisivačima su navedeni brojni primjeri iz već dotad ocijenjenih ispitnih knjižica koje su učenici ispunjavali u nekim prethodnim ciklusima ili, ako je bila riječ o novom tekstu, s probnog ispitivanja. No u malobrojnim slučajevima, kad bi se pojavio nacionalno specifičan odgovor za koji nije bilo nedvosmislene upute u međunarodnom priručniku, ocjenjivači su nakon kraće rasprave donosili odluku kako postupiti. Svaki je tim imao svog voditelja, a imenovan je i voditelj cijelog procesa ocjenjivanja u organizacijskom smislu. Voditelj tima imao je zadaću donositi odluke u svom timu, te o zaključcima obavještavati i drugi tim i voditelja ocjenjivanja. Voditelji timova, voditelj ocjenjivanja te voditelj projekta zajedno su donosili odluke vezane za specifične odgovore, pratili kvalitetu ocjenjivanja pojedinih timova i ocjenjivača te osiguravali nesmetan tijek cijelog procesa. Prema međunarodno zadanim kriterijima ocjenjivanja, otprilike trećina svih ispitnih knjižica nosila je oznaku R, što je značilo da se taj dio ispitnih knjižica dvostruko boduje. Skupine ispitnih knjižica s oznakom R rotirale su između dva tima ocjenjivača, pri čemu je prvi ocjenjivač bodovao zadatke otvorenog tipa na posebnom formularu, a drugi u ispitnu knjižicu učenika, na za to predviđeno mjesto. Za opisani je proces slijedila i međunarodna kontrola ocjenjivanja, kojom se moglo utvrditi je li prijeđena najveća dopuštena donja granica slaganja ocjenjivača, i ako jest, zadatak se smatrao loše ocijenjenim te se više nije analizirao. U tom smislu sve su tri skupine ocjenjivača (za područje čitanja, matematike i prirodoslovlja) pokazale izuzetnu uspješnost u pojedinačnome i timskom radu, što se očitovalo u njihovu visokom slaganju u kriterijima ocjenjivanja. Ocjenjivači TIMSS i PIRLS ispitnih knjižica za sva tri područja ispitivanja ni u jednom trenutku tijekom ocjenjivanja nisu imali međusobno slaganje manje od 0,9. Prema međunarodnim kriterijima, slaganje veće od 0,85 smatra se vrlo dobrim.

Postupci za osiguranje kvalitete provedbe istraživanja PIRLS 2011.

Tijekom provedbe istraživanja PIRLS 2011. planirana su dva oblika kontrole i osiguranja kvalitete: nacionalni i međunarodni. U sklopu nacionalnog osiguranja kvalitete odabrane i obučene osobe zadužene za nadzor kvalitete posjetile su tijekom ispitivanja 10% škola. Osobe odabrane za taj nadzor bile su prisutne u učionicama tijekom ispitivanja, a nakon toga su obavile razgovor sa školskim koordinatorom. Razgovorom se pokušalo saznati što više pojedinosti o provedbi ispitivanja u pojedinoj školi te doznati neka posebna iskustva osoba uključenih u provedbu. Nakon povratka iz škole Centru je dostavljena predviđena dokumentacija – formular o opažanju, ispunjeni formulari koji su dio zadataka školskog koordinatora i provoditelja ispitivanja u pojedinoj učionici te ispunjeni anketni upitnik kao rezultat intervjua sa školskim koordinatorom. Neovisno o navedenim nacionalnim aktivnostima, IEA je od centara koji su u pojedinim zemljama provodili ispitivanje zatražila imenovanje dodatnoga nezavisnog stručnjaka, koji je zatim na posebnoj edukaciji obučen za međunarodni nadzor kvalitete provedbe. U Hrvatskoj je za međunarodni nadzor kvalitete bila zadužena djelatnica Agencije za odgoj i obrazovanje, koja je obavila nadzor u dodatnih 10% škola. Tim za međunarodni nadzor provedbe predao je svoja izvješća izravno međunarodnim partnerima i institucijama odgovornima za organizaciju istraživanja.

3. poglavlje

**Rezultati
postignuti na
području čitanja
– međunarodna
usporedba**

Poglavlje sadržava prikaz rezultata istraživanja PIRLS 2011. za 48 zemalja i devet referentnih sudionica u kojem su ispitani učenici četvrtih razreda. U poglavlju su sažeta postignuća na području čitanja u zemljama sudionicama te su prikazane ove odrednice: prosječni rezultati na području čitanja te njihove raspodjele i razlike u postignutim prosječnim rezultatima s obzirom na spol učenika.

Raspodjela rezultata na području čitanja

Rezultati koje su postigli učenici zemalja sudionica na području čitanja u istraživanju PIRLS 2011. prikazani su kao nacionalni prosječni rezultati i raspoređeni su na skali u rasponu od 0 do 1000 bodova. Navedena skala, na kojoj se aritmetička sredina nalazi na 500 bodova, a standardna devijacija iznosi 100, uspostavljena je u sklopu istraživanja PIRLS 2001. i od tada se primjenjuje kao konstanta za sva sljedeća istraživanja PIRLS.

Tablica 3.1. pokazuje raspodjelu učeničkih rezultata uključujući prosječni nacionalni rezultat i interval pouzdanosti prosjeka od 95% te raspon u postignućima sa srednjim rezultatom, tj. od 25. do 75. percentila, kao i krajnje slučajeve, 5. i 95. percentil.

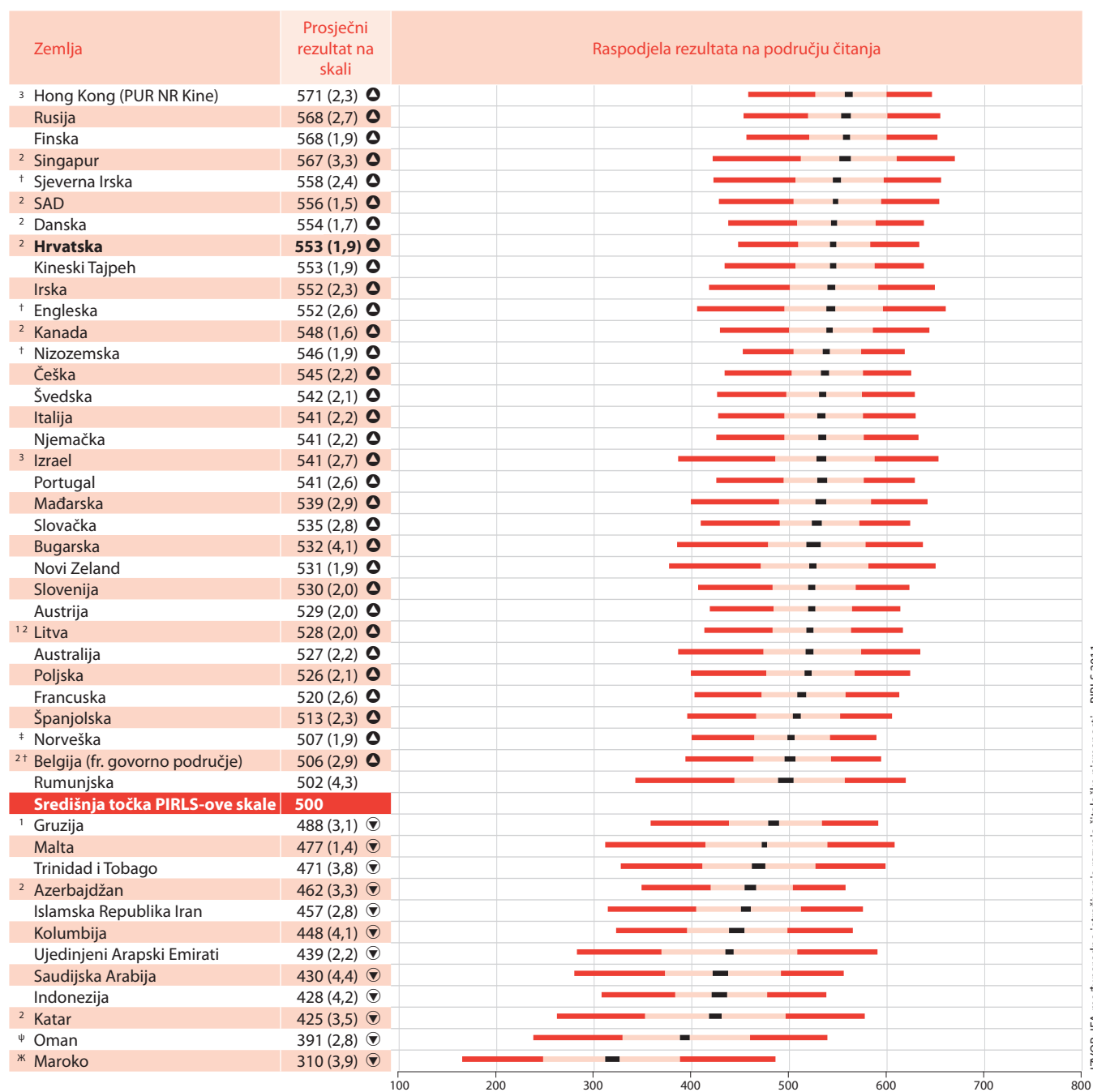
Prvi dio tablice 3.1. sadržava rezultate 45 zemalja u kojima je procijenjeno znanje učenika četvrtih razreda, odnosno ciljne populacije koja obuhvaća četiri godine školovanja, počevši od prve godine na prvoj razini ISCED-a. Prva razina odgovara osnovnom obrazovanju ili prvom stupnju temeljnog obrazovanja, a prva godina navedene razine obuhvaća „sustavno učenje čitanja, pisanja i matematike“. Međutim, prema smjernici IEA-e, djeca moraju imati barem devet godina kako bi mogla sudjelovati u istraživanju poput PIRLS-a, koje se provodi klasičnim putem (uz papir i olovku). Navedenom smjernicom želi se osigurati da u vrijeme ispitivanja učenici ne budu mlađi od prosječne dobi učenika, što je 9,5 godina. Ako nije drugačije navedeno, razred u kojemu je procjenjivano znanje učenika podrazumijevao je četvrtu godinu školovanja, osim u nekoliko zemalja u kojima učenici ranije kreću u školu (npr. u Engleskoj, Malti, Novom Zelandu te u Trinidadu i Tobagu). Zbog toga se u ovom izvješću četvrti razred najčešće spominje kao razred u kojemu se provodilo istraživanje. *Enciklopedija PIRLS 2011.* sadržava detaljne informacije o različitim smjernicama i praksama koje se provode u zemljama sudionicama, a odnose se na dob polaska u osnovnu školu.

Drugi dio tablice 3.1. prikazuje prosječne rezultate Hondurasa, Maroka, Kuvajta i Bocvane, sudionica u kojima su ispitani učenici šestih razreda. Kako bi se zadovoljili uvjeti zemalja u razvoju koje su željele sudjelovati u PIRLS-u 2011., Međunarodni istraživački centar TIMSS-a i PIRLS-a potiče ih da u šestim razredima provedu istraživanje predviđeno za četvrte razrede, što ovisi o stanju obrazovanja u određenoj zemlji. U četiri zemlje ispitani su učenici šestih razreda, uključujući Maroko, gdje su ispitani i učenici četvrtih razreda, te u Bocvani koja je sudjelovala i u istraživanju predPIRLS.

U drugom dijelu tablice 3.1. prikazani su i rezultati referentnih sudionica koje su sudjelovale u istraživanju PIRLS 2011. Referentne su sudionice slijedile jednak postupak ispitivanja i ispunile jednake kriterije kao i zemlje navedene u prvom dijelu tablice 3.1. Zanimljivo je da su Malta (malteško govorno područje) i Južnoafrička Republika (engleski jezik i afrikaans) iskoristile mogućnost sudjelovanja u referentnoj skupini kako bi prikupile podatke važne za donošenje novih nastavnih smjernica.

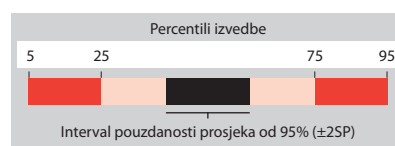
Tablica 3.1. Raspodjela rezultata na području čitanja

PIRLS 2011. 4. razred

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

- ▲ prosjek zemlje značajno je veći od središnje točke PIRLS-ove skale
- ▼ prosjek zemlje značajno je manji od središnje točke PIRLS-ove skale

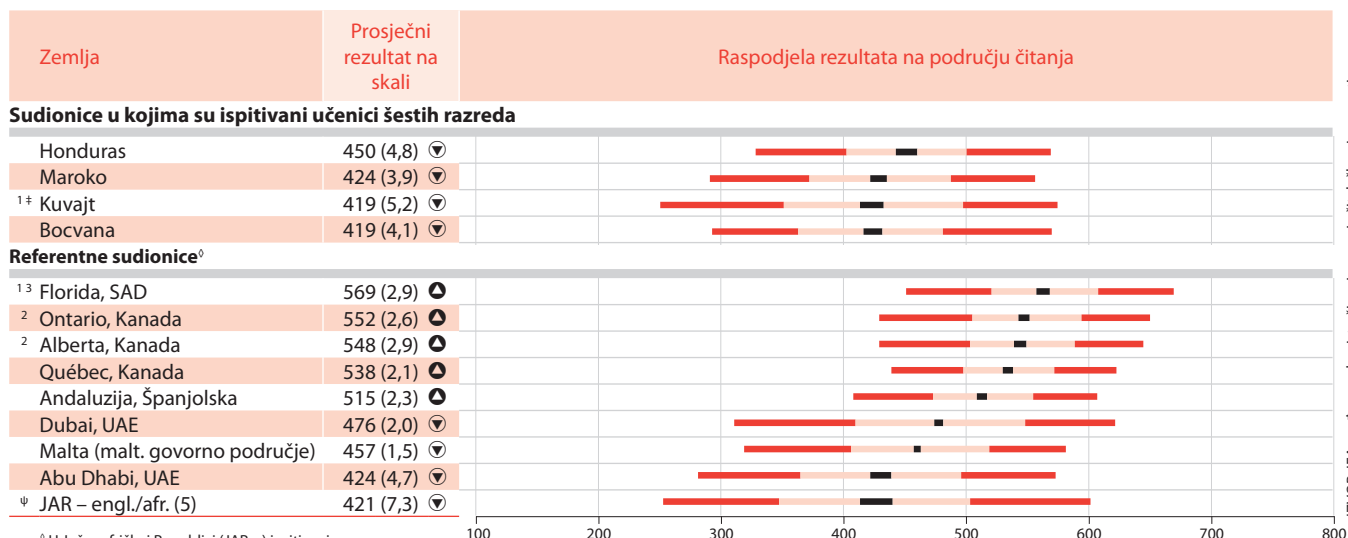
✱ Prosječni se rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima preniskima za procjenu veći od 25%.

ψ Potrebno se ograditi od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima preniskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.

(.) Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

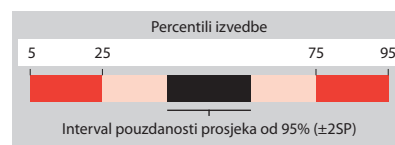
Tablica 3.1. Raspodjela rezultata na području čitanja (nastavak)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

⁰ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

- ▲ prosjek zemlje značajno je veći od središnje točke PIRLS-ove skale
- ▼ prosjek zemlje značajno je manji od središnje točke PIRLS-ove skale

U svakom stupcu tablice 3.1. zemlje prikazane prema prosječnome nacionalnom rezultatu, poredane od zemlje s najuspješnijim rezultatom do zemlje s najmanje uspješnim rezultatom. Uz prosječni rezultat na skali prikazan je i simbol koji označava statistički značajno višu ili nižu vrijednost u odnosu prema središnjoj točki skale, koja iznosi 500 bodova. Statistički značajno viša vrijednost označena je strelicom usmjerenom prema gore, a statistički značajno niža vrijednost strelicom usmjerenom prema dolje. Središnja točka skale u istraživanju PIRLS zapravo je referentna točka koja je u svakom ciklusu postojana. Međutim, međunarodni prosjek, dobiven na temelju prosječnih rezultata svih zemalja, razlikuje se od ciklusa do ciklusa jer se mijenjaju obilježja i broj zemalja sudionica u istraživanju.

Višestruke usporedbe prosječnih rezultata na području čitanja

Prosječni rezultati u prvom dijelu tablice 3.1. pokazuju da je velik broj zemalja ostvario prilično dobre rezultate u istraživanju PIRLS 2011. jer su 32 zemlje postigle rezultate koji su statistički značajno veći od središnje točke skale, odnosno više od 500 bodova. Budući da se često pojavljuju relativno malene razlike u postignutim rezultatima među zemljama, tablica 3.2. prikazuje statističku značajnost razlika međunarodnih rezultata.

U ciklusu PIRLS 2011. najbolje rezultate ostvarili su Hong Kong (PUR NR Kine), Rusija, Finska i Singapur. Uzmemo li u obzir podatke iz tablica 3.1. i 3.2. jasno je da su navedene četiri zemlje ostvarile slične rezultate koji su bolji od rezultata svih ostalih zemalja. Sljedeća skupina sudionica koje su ostvarile izvrsne rezultate obuhvaća Sjevernu Irsku, SAD, Dansku, **Hrvatsku** i Kineski Tajpeh. Nakon njih slijede Irska i Engleska. Te su zemlje ostvarile bolje rezultate od svih ostalih zemalja osim navedene prve četiri zemlje. Dakle, ukupno je 11 zemalja ostvarilo vrlo dobre rezultate. Rezultati koje su ostvarili učenici iz **Hrvatske** usporedivi su s rezultatima učenika iz Sjeverne Irske, SAD-a, Danske, Kineskog Tajpeha, Irske, Engleske i Kanade i statistički nisu različiti.

U skupini referentnih sudionica rezultate slične onima iz prve skupine zemalja s najboljim rezultatima ostvarila je Florida (SAD). Kanadska pokrajina Ontario također je ostvarila vrlo dobre rezultate, slične onima iz druge skupine zemalja s izvrsnim rezultatima.

Razlike u postignutim rezultatima među 11 najboljih zemalja relativno su malene, ali je raspon rezultata među zemljama na vrhu i na dnu skale relativno velik. Prosječni rezultat u 12 zemalja iznosio je manje od 500 bodova, odnosno manje od središnje točke PIRLS-ove skale. Te su zemlje najčešće ostvarivale prosječne rezultate od 425 do 488 bodova, koji se nalaze između srednje međunarodne referentne razine (475) i osnovne međunarodne referentne razine (400).

Prema poznatom načelu procjenjivanja u obrazovanju, zahtjevnost zadataka kojima se mjere znanja i kompetencije mora biti razmjerna sposobnostima učenika. Vrednovanje čitanja s razumijevanjem smatra se uspješnim kada je učenikova razina sposobnosti čitanja razmjerna zahtjevnosti odlomaka priče i zadataka u ispitnim knjižicama. Što je veća razlika između sposobnosti i zahtjevnosti, to je teže pouzdano izmjeriti znanje. Kvalitetno mjerenje vrlo je teško provesti kada su zadaci vrlo zahtjevni jer u tom slučaju mnogi učenici pogađaju točan odgovor.

Kada u nekoj zemlji velik broj učenika ostvaruje niske rezultate, teško je procijeniti postignuća u čitanju s obzirom na dvije zasebne svrhe čitanja (čitanje radi doživljaja književnog djela i čitanje radi prikupljanja i primjene informacija) te, osobito, s obzirom na procese čitanja s razumijevanjem. Zadaci koji se odnose na interpretaciju, povezivanje i procjenjivanje pokazali su se iznimno zahtjevnima u tim zemljama.

Najbolji pokazatelj velikih razlika između stečenih učeničkih kompetencija i zahtjevnosti zadataka jest udio učenika koji nisu znali odgovoriti ni na jedan zadatak u ispitnoj knjižici. Najniža razina podrazumijeva da učenik nije točno riješio nijedan zadatak, a kako je otprilike polovina zadataka višestrukog izbora, može se pretpostaviti da je u takvim zadacima bilo moguće pogađati točan odgovor. Zbog navedenoga je utvrđen kriterij za rezultate kojima se zbog pogađanja točnog odgovora ne može procijeniti postignuće. Navedeni se kriterij temelji na postotku učenika koji su ostvarili rezultat što ga je bilo moguće postići pogađanjem točnih odgovora u zadacima višestrukog izbora. Ako je u pojedinoj zemlji broj učenika čiji je rezultat nedovoljan za procjenu veći od 25%, kao u Maroku, pokraj imena te zemlje nalazi se oznaka Ж. To znači da podaci o rezultatima s obzirom na svrhe čitanja i procese razumijevanja nisu prikazani jer su učenici velikim dijelom pogađali točne odgovore. Kada se u pojedinoj zemlji broj učenika čiji je rezultat nedovoljan za procjenu nalazi u rasponu od 15% do 25%, kao u Omanu, uz ime te zemlje stoji oznaka Ψ. Za takve zemlje prikazani podaci upućuju na moguću nepouzdanost procjene rezultata, pa podaci o rezultatima koji se odnose na svrhe čitanja i procese razumijevanja također nisu prikazani.

Razlike u postignutim rezultatima na području čitanja s obzirom na spol

U svakom ciklusu PIRLS-a utvrđeno je da su u većini zemalja djevojčice u četvrtom razredu ostvarile značajno bolje rezultate nego dječaci, a to potvrđuju i rezultati iz istraživanja provedenog 2011. godine. Novija istraživanja u SAD-u pokazuju da su u svim obrazovnim godinama, od vrtića do osmog razreda osnovne škole, djevojčice bolje u čitanju (Robinson i Lubienski, 2011.), a istraživanje PISA 2009. pokazalo je da su petnaestogodišnje djevojčice u čitanju bolje od dječaka iste dobi (OECD, 2010.). Uspješnost u čitanju presudna je za uspjeh u školi, pa je stoga zabrinjavajuća činjenica da su djevojčice u čitanju značajno bolje od dječaka. Međutim, kao što je navedeno u *Enciklopediji PIRLS 2011.*, velik broj zemalja poduzima potrebne korake u obrazovanju kako bi se unaprijedila nastava i učenje čitanja i za dječake i za djevojčice.

U tablici 3.3. prikazani su prosječni postignuti rezultati djevojčica i dječaka u zemljama sudionicama PIRLS-a 2011. za četvrti razred, rezultati referentnih sudionica te razlike među postignutim rezultatima izražene za svaki spol pojedinačno. Stupčani dijagram predočuje razlike u rezultatima i njihov stupanj statističke značajnosti. Međunarodni prosjeci za zemlje u kojima su ispitani učenici četvrtih razreda prikazani su kao prosjeci srednjih rezultata za djevojčice u svakoj zemlji te prosjeci srednjih rezultata za dječake u svakoj zemlji.

Zemlje sudionice u tablici su poredane prema razlikama u postignutim prosječnim rezultatima na području čitanja između djevojčica i dječaka, od manje razlike prema većoj. Prosječna razlika između djevojčica i dječaka nakon svođenja na cijeli broj iznosi 16 bodova (520 bodova za djevojčice prema 504 boda za dječake). Rezultati za **Hrvatsku** pokazuju da je u ispitivanju PIRLS 2011. sudjelovao jednak broj djevojčica i dječaka. Djevojčice su u Hrvatskoj uspješnije u čitanju od dječaka za 14 bodova, što je manje od prosječne međunarodne razlike koja iznosi 16 bodova.

U Kolumbiji, Italiji, Francuskoj i Belgiji (francusko govorno područje) nisu utvrđene razlike među rezultatima na području čitanja između djevojčica i dječaka. Međutim, u ostalim zemljama primijećene su razlike u korist djevojčica. Neke od najvećih razlika, od 27 do 54 bodova u korist djevojčica, utvrđene su u pojedinim zemljama u kojima se govori arapski jezik: u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Maroku, Kataru, Omanu i Saudijskoj Arabiji.

U svim referentnim sudionicama djevojčice su ostvarile veći broj bodova nego dječaci.

Tablica 3.3. Prosječni rezultati na području čitanja s obzirom na spol

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Djevojčice		Dječaci		Razlika (apsolutna vrijednost)	Razlika s obzirom na spol	
	Postotak djevojčica	Prosječni rezultat na skali	Postotak dječaka	Prosječni rezultat na skali		Djevojčice su postigle bolje rezultate	Dječaci su postigli bolje rezultate
Kolumbija	49 (1,3)	447 (4,6)	51 (1,3)	448 (4,6)	1 (3,9)		
Italija	50 (0,7)	543 (2,4)	50 (0,7)	540 (2,7)	3 (2,4)		
Francuska	49 (0,8)	522 (3,4)	51 (0,8)	518 (2,4)	5 (2,7)		
Španjolska	49 (0,8)	516 (2,5)	51 (0,8)	511 (2,8)	5 (2,5)		
^{2†} Belgija (fr. govorno područje)	49 (0,9)	509 (3,1)	51 (0,9)	504 (3,1)	5 (2,3)		
³ Izrael	51 (1,6)	544 (3,1)	49 (1,6)	538 (3,4)	6 (3,4)		
Češka	49 (1,2)	549 (2,5)	51 (1,2)	542 (2,5)	6 (2,6)		
[†] Nizozemska	51 (0,7)	549 (2,1)	49 (0,7)	543 (2,2)	7 (2,0)		
Austrija	49 (1,2)	533 (2,2)	51 (1,2)	525 (2,3)	8 (2,3)		
Njemačka	49 (0,8)	545 (2,3)	51 (0,8)	537 (2,7)	8 (2,5)		
Slovačka	49 (0,8)	540 (3,1)	51 (0,8)	530 (2,8)	10 (2,1)		
² SAD	51 (0,5)	562 (1,9)	49 (0,5)	551 (1,7)	10 (1,8)		
² Danska	50 (0,7)	560 (1,9)	50 (0,7)	548 (2,1)	12 (2,2)		
² Kanada	49 (0,6)	555 (1,7)	51 (0,6)	542 (2,1)	12 (2,0)		
Poljska	48 (0,9)	533 (2,5)	52 (0,9)	519 (2,7)	14 (3,1)		
² Azerbajdžan	47 (0,9)	470 (3,6)	53 (0,9)	456 (3,5)	14 (2,3)		
² Hrvatska	50 (0,8)	560 (2,1)	50 (0,8)	546 (2,2)	14 (2,2)		
Švedska	49 (1,0)	549 (2,4)	51 (1,0)	535 (2,5)	14 (2,7)		
Portugal	49 (1,2)	548 (3,0)	51 (1,2)	534 (2,8)	14 (2,4)		
[‡] Norveška	52 (1,0)	514 (2,2)	48 (1,0)	500 (2,7)	14 (3,1)		
Kineski Tajpeh	47 (0,6)	561 (2,1)	53 (0,6)	546 (2,1)	15 (2,1)		
Bugarska	49 (0,9)	539 (4,5)	51 (0,9)	524 (4,3)	15 (3,5)		
Rumunjska	48 (0,9)	510 (4,8)	52 (0,9)	495 (4,3)	15 (3,3)		
Irska	49 (2,2)	559 (2,9)	51 (2,2)	544 (3,0)	15 (3,9)		
Mađarska	49 (0,9)	547 (3,2)	51 (0,9)	532 (3,2)	16 (2,6)		
Slovenija	48 (0,8)	539 (2,2)	52 (0,8)	523 (2,7)	16 (3,1)		
[†] Sjeverna Irska	50 (1,2)	567 (2,5)	50 (1,2)	550 (3,2)	16 (3,4)		
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	46 (1,2)	579 (2,3)	54 (1,2)	563 (2,5)	16 (2,2)		
Australija	49 (1,1)	536 (2,7)	51 (1,1)	519 (2,7)	17 (3,1)		
² Singapur	49 (0,6)	576 (3,5)	51 (0,6)	559 (3,6)	17 (2,6)		
Malta	49 (0,5)	486 (1,9)	51 (0,5)	468 (2,0)	18 (2,8)		
Indonezija	51 (0,9)	437 (4,5)	49 (0,9)	419 (4,3)	18 (2,3)		
^{1,2} Litva	48 (0,8)	537 (2,4)	52 (0,8)	520 (2,4)	18 (2,8)		
Rusija	49 (1,0)	578 (2,8)	51 (1,0)	559 (3,1)	18 (2,3)		
Islamska Republika Iran	49 (2,9)	467 (4,3)	51 (2,9)	448 (4,3)	20 (6,4)		
Novi Zeland	49 (1,0)	541 (2,2)	51 (1,0)	521 (2,7)	20 (3,1)		
Finska	49 (0,8)	578 (2,3)	51 (0,8)	558 (2,2)	21 (2,3)		
¹ Gruzija	48 (0,9)	499 (2,7)	52 (0,9)	477 (4,0)	22 (3,0)		
[†] Engleska	49 (1,0)	563 (3,0)	51 (1,0)	540 (3,1)	23 (3,0)		
Ujedinjeni Arapski Emirati	50 (1,6)	452 (3,0)	50 (1,6)	425 (3,5)	27 (4,8)		
[✱] Maroko	48 (0,8)	326 (4,0)	52 (0,8)	296 (4,6)	29 (3,9)		
² Katar	47 (3,4)	441 (4,7)	53 (3,4)	411 (4,2)	30 (6,0)		
Trinidad i Tobago	49 (2,0)	487 (4,5)	51 (2,0)	456 (4,3)	31 (4,6)		
^ψ Oman	49 (0,7)	411 (3,0)	51 (0,7)	371 (3,4)	40 (2,9)		
Saudijska Arabija	52 (1,5)	456 (3,1)	48 (1,5)	402 (8,2)	54 (8,8)		
Međunarodni prosjek	49 (0,2)	520 (0,5)	51 (0,2)	504 (0,5)	16 (0,5)		

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

■ razlika je statistički značajna
 ■ razlika nije statistički značajna

✱ Prosječni se rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima preniskima za procjenu veći od 25%.

ψ Potrebno se ograditi od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima preniskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.

(.) Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tablica 3.3. Prosječni rezultati na području čitanja s obzirom na spol (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Djevojčice		Dječaci		Razlika (apsolutna vrijednost)	Razlika s obzirom na spol	
	Postotak djevojčica	Prosječni rezultat na skali	Postotak dječaka	Prosječni rezultat na skali		Djevojčice su postigle bolje rezultate	Dječaci su postigli bolje rezultate
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	51 (1,2)	455 (5,5)	49 (1,2)	444 (5,0)	12 (4,2)		
Bocvana	51 (0,8)	432 (4,2)	49 (0,8)	405 (4,8)	28 (3,4)		
Maroko	48 (0,7)	443 (3,8)	52 (0,7)	408 (4,5)	35 (3,5)		
¹ Kuvajt	54 (1,9)	443 (6,4)	46 (1,9)	391 (7,3)	53 (9,3)		
Referentne sudionice^o							
Andaluzija, Španjolska	50 (0,9)	519 (2,4)	50 (0,9)	511 (2,8)	8 (2,6)		
² Alberta, Kanada	48 (0,9)	553 (3,1)	52 (0,9)	543 (3,1)	10 (2,2)		
² Ontario, Kanada	49 (1,1)	558 (3,3)	51 (1,1)	546 (2,8)	13 (3,4)		
Dubai, UAE	47 (2,3)	483 (3,9)	53 (2,3)	470 (3,5)	13 (6,3)		
Québec, Kanada	50 (1,0)	544 (2,6)	50 (1,0)	531 (2,4)	14 (2,5)		
^{1,3} Florida, SAD	51 (0,9)	576 (3,4)	49 (0,9)	561 (3,0)	15 (2,9)		
Malta (malt. govorno područje)	49 (0,5)	470 (2,0)	51 (0,5)	445 (2,2)	25 (3,0)		
^ψ JAR – engl./afr. (5)	49 (1,3)	434 (7,7)	51 (1,3)	408 (8,7)	26 (7,7)		
Abu Dhabi, UAE	50 (2,9)	442 (5,5)	50 (2,9)	406 (6,3)	36 (8,0)		

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

■ razlika je statistički značajna
 ■ razlika nije statistički značajna

4. poglavlje

**Prikaz rezultata
s obzirom na
međunarodne
referentne
razine
PIRLS-a 2011.**

Na PIRLS-ovoj skali rezultata sažeta su ostvarenja učenika četvrtih razreda u čitanju književnih djela i informativnih tekstova. Za svaki od navedenih djela i tekstova učenici su odgovarali na pitanja kojima se procjenjuju različiti procesi razumijevanja, uključujući prisjećanje, zaključivanje, povezivanje i procjenjivanje pročitane sadržaja. Prema PIRLS-u, na skali su utvrđene četiri sidrišne točke koje su označene kao međunarodne referentne razine: napredna međunarodna referentna razina od 625 bodova, viša međunarodna referentna razina od 550 bodova, srednja međunarodna referentna razina od 475 bodova i osnovna međunarodna referentna razina od 400 bodova.

Međunarodni istraživački centar TIMSS-a i PIRLS-a surađivao je s Povjerenstvom za razvoj čitanja (*Reading Development Committee, RDG*) te proveo detaljnu analizu radi određivanja sidrišnih točaka na skali kako bi se interpretirala postignuća s obzirom na referentne razine.

Poglavljje sadržava i određen broj primjera ispitnih zadataka s interpretacijom postignutih rezultata učenika u **Hrvatskoj** s obzirom na nastavni plan i program osnovnih škola.

Opisi međunarodnih referentnih razina u postignućima na području čitanja PIRLS 2011.

U tablici 4.1. prikazani su opisi za svaku od četiri međunarodne referentne razine koje se odnose na svrhe i procese sadržane u *Nacrtu istraživanja PIRLS 2011*. Opisi referentnih razina za književna djela i informativne tekstove prikazani su odvojeno kako bi se naglasili izazovi što ih nose različite vrste tekstova. Međunarodne referentne razine za pojedinu svrhu čitanja odražavaju napredovanje učenika u procesima čitanja. Učenici koji su ostvarili najmanje 625 bodova postigli su naprednu međunarodnu referentnu razinu i mogli su interpretirati i objašnjavati tekst na temelju svih njegovih obilježja. Učenici koji su ostvarili najmanje 550 bodova postigli su višu međunarodnu razinu i bili su sposobni utvrditi koje su radnje i informacije bitne, mogli su donositi zaključke i interpretirati ih na temelju teksta, procjenjivati sadržaj i tekstualne elemente te prepoznati neke jezične odrednice. Učenici koji su ostvarili najmanje 475 bodova postigli su srednju međunarodnu razinu i mogli su se prisjetiti informacija iz teksta, donijeti neposredne zaključke, upotrijebiti grafičke prikaze te prepoznati osnovna jezična obilježja. Učenici koji su ostvarili najmanje 400 bodova postigli su osnovnu međunarodnu referentnu razinu i pokazali su sposobnost nalaženja informacija u tekstu onda kada su izričito iskazane ili kad ih je prilično lako pronaći.

Tablica 4.1. Opis međunarodnih referentnih razina na području čitanja

Napredna razina – 625 bodova	<p>Pri čitanju književnih djela učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • povezati ideje i činjenice kako bi spoznali temu • objasniti događaje i postupke likova, odnosno na temelju pročitanoog teksta donijeti zaključke o razlozima, motivacijama, osjećajima i osobinama likova <p>Pri čitanju informativnih tekstova učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikovati i objasniti složene informacije te potkrijepiti svoje zaključke • objediniti podatke kako bi objasnili događaje, interpretirali njihovu važnost i vremenski poredali pojedine događaje • procijeniti slikovne i tekstualne odrednice kako bi objasnili njihovu ulogu u tekstu
Viša razina – 550 bodova	<p>Pri čitanju književnih djela učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pronaći važne radnje i detalje • na temelju teksta donijeti zaključke o povezanosti namjera, postupaka, događaja i osjećaja • objasniti i povezati događaje u priči te postupke i osobine likova vidljive iz različitih dijelova teksta • procijeniti značenje događaja i postupaka u cijeloj priči • prepoznati upotrebu nekih jezičnih odrednica (metafore, ritma, slikovitosti jezika) <p>Pri čitanju informativnih tekstova učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pronaći i utvrditi važne informacije u zahtjevnom tekstu ili složenoj tablici • donijeti zaključke o logičkoj povezanosti te navesti svoja objašnjenja i razloge • povezati tekstualne i slikovne informacije kako bi objasnili odnose među različitim pojmovima • procijeniti sadržaj i tekstualne elemente kako bi donijeli općenite zaključke
Srednja razina – 475 bodova	<p>Pri čitanju književnih djela učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prisjetiti se i reproducirati izričito iskazane radnje, događaje i osjećaje • donijeti neposredne zaključke o osobinama, osjećajima i motivacijama glavnih likova • interpretirati jasne razloge i uzroke i dati jednostavna objašnjenja • prepoznati osnovne jezične i stilske osobitosti <p>Pri čitanju informativnih tekstova učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pronaći i reproducirati dvije ili tri informacije iz teksta • upotrijebiti podnaslove, uokvirene tekstove i ilustracije kako bi pronašli pojedine dijelove u tekstu
Osnovna razina – 400 bodova	<p>Pri čitanju književnih djela učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pronaći izričito iskazan detalj i prisjetiti ga se <p>Pri čitanju informativnih tekstova učenici mogu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pronaći i reproducirati dvije ili tri informacije iz teksta • upotrijebiti podnaslove, uokvirene tekstove i ilustracije kako bi pronašli pojedine dijelove u tekstu

Rezultati na području čitanja s obzirom na međunarodne referentne razine PIRLS-a 2011.

Tablica 4.2. sadržava postotke učenika koji su postigli pojedinu međunarodnu referentnu razinu. Rezultati su navedeni u postocima učenika koji su postigli određenu međunarodnu razinu, od najuspješnijega do najmanje uspješnog rezultata. Prve po redu prikazane su zemlje u kojima su ispitani učenici četvrtih razreda, a nakon njih slijede referentne sudionice. Crnom točkom u stupčanom grafikonu označen je postotak učenika koji su ostvarili naprednu referentnu razinu. Učenici koji su postigli naprednu međunarodnu referentnu razinu ujedno su ostvarili i sve ostale, niže razine, pa grafički prikaz i stupci zdesna, prikazuju ukupni postotak učenika na naprednoj međunarodnoj razini, kojom su obuhvaćene i ostale razine.

U Singapuru je gotovo četvrtina učenika, njih 24%, ostvarila naprednu međunarodnu razinu, a prema postocima slijede Rusija, Sjeverna Irska, Finska, Engleska, Hong Kong (PUR NR Kine), SAD i Irska, u kojima je od 16% do 19% učenika ostvarilo naprednu međunarodnu razinu. U **Hrvatskoj** je 11% učenika postiglo naprednu razinu, isto kao i u Bugarskoj, što je za 3% više od međunarodnog prosjeka koji, izražen kao vrijednost medijana, iznosi 8%. Australija, Italija i Njemačka imaju 10% ukupne populacije učenika četvrtih razreda koji su postigli naprednu razinu. Portugal i Švedska imaju po 9% učenika u spomenutoj kategoriji, a u Češkoj, Slovačkoj i Sloveniji postotak učenika koji se nalazi u naprednoj kategoriji iznosi 8%.

U tablici 4.2. bijelom je točkom označen postotak učenika koji su postigli višu međunarodnu referentnu razinu. U Hrvatskoj je 54% učenika ostvarilo rezultat na navedenoj razini, što je jednako kao u Engleskoj. Ako usporedimo rezultate koje su postigli učenici u Hrvatskoj s međunarodnim medijanom koji iznosi 44%, u Hrvatskoj se na višoj međunarodnoj razini nalazi 10% više učenika. Sličan postotak uspješnosti, 55% imaju Kineski Tajpeh i Danska, dok nešto manje, 53% imaju učenici u Irskoj.

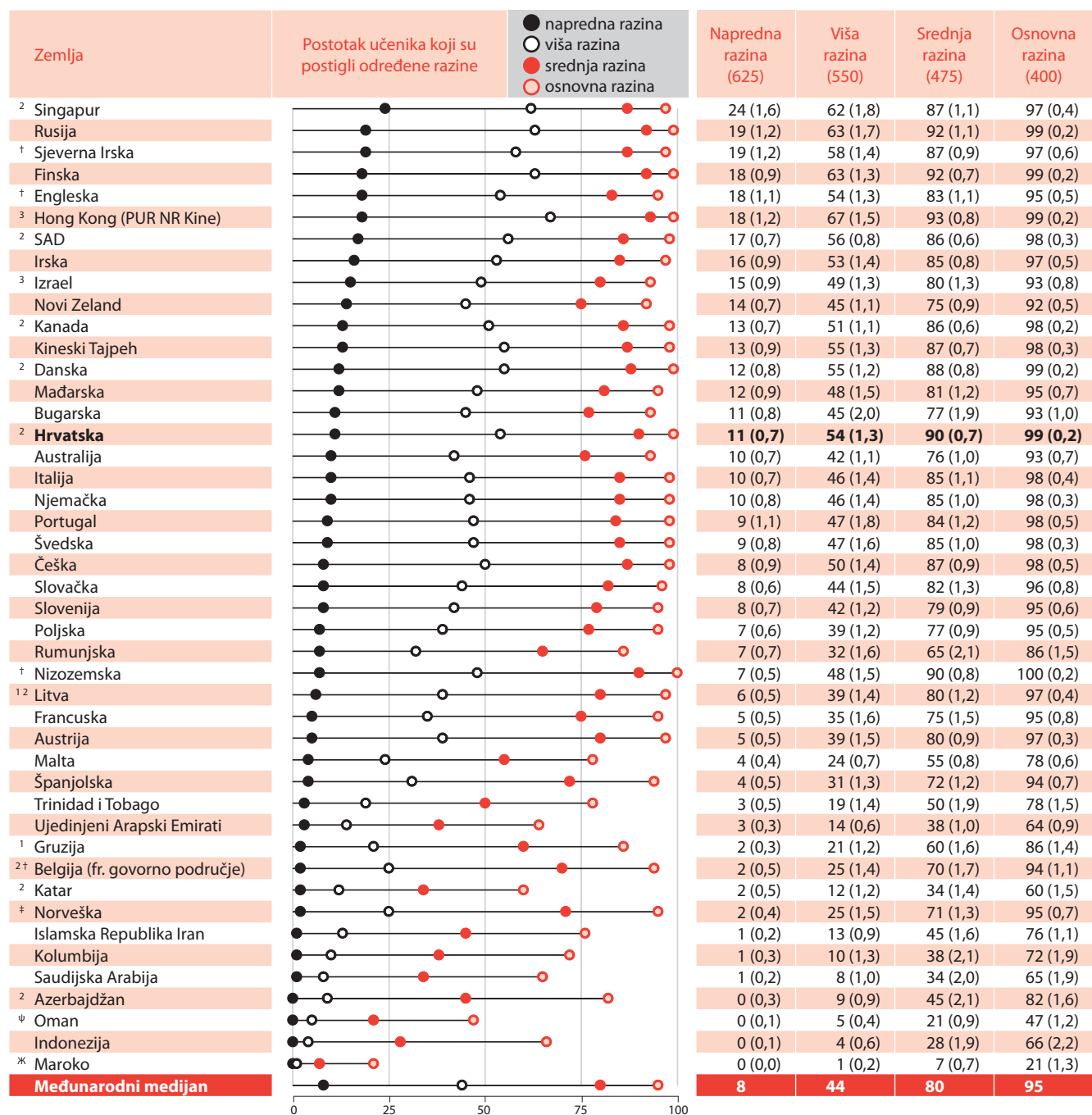
Rezultati koji se odnose na srednju međunarodnu razinu označeni su crvenom točkom. U Hrvatskoj se čak 90% svih učenika četvrtih razreda nalazi na srednjoj referentnoj razini, što je usporedivo s rezultatima Finske i Rusije (92%) te Hong Konga (PUR NR Kine), čiji je rezultat 93%. Prema tim rezultatima, učenici iz Hrvatske po ukupnom su postotku u srednjoj referentnoj razini 4. u svijetu. Međunarodni medijan za srednju razinu iznosi 80%, pa je u usporedbi s njim u Hrvatskoj 10% učenika više na navedenoj razini.

Osnovna razina opisana je kao najmanje zahtjevnja i u tablici 4.2. prikazana je točkom svjetlocrvene boje. Međunarodni medijan iznosi 95%, a u Hrvatskoj je 99% svih učenika populacije četvrtih razreda uspješno u zadacima koji su opisani kao osnovni. Nizozemska je jedina zemlja u kojoj su svi učenici, njih 100%, dosegнули osnovnu razinu.

U otprilike polovini zemalja sudionica, u njih 20, nakon svođenja na cijeli broj, više od 95% učenika postiglo je osnovnu razinu. U pet zemalja: Hrvatskoj, Danskoj, Finskoj, Rusiji i Hong Kongu (PUR NR Kine), 99% učenika doseglo je spomenutu razinu.

Tablica 4.2. Rezultati na području čitanja s obzirom na međunarodne referentne razine

PIRLS 2011. 4. razred

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

✱ Prosječni se rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 25%.

ψ Potrebno se ograditi od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.

(.) Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tablica 4.2. Rezultati na području čitanja s obzirom na međunarodne referentne razine (nastavak)

PIRLS 2011. **4. razred**

Zemlja	Postotak učenika koji su postigli određene razine	● napredna razina ○ viša razina ● srednja razina ○ osnovna razina	Napredna razina (625)	Viša razina (550)	Srednja razina (475)	Osnovna razina (400)
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda						
¹ Kuvajt			2 (0,4)	11 (1,0)	34 (1,6)	58 (2,2)
Bocvana			1 (0,4)	9 (1,3)	27 (1,8)	56 (1,8)
Honduras			1 (0,4)	10 (1,4)	38 (2,2)	74 (2,3)
Maroko			1 (0,1)	7 (0,6)	30 (1,6)	61 (1,9)
Referentne sudionice^o						
^{1 3} Florida, SAD			22 (1,7)	61 (1,7)	91 (1,1)	98 (0,4)
² Ontario, Kanada			15 (1,3)	54 (1,7)	85 (1,1)	97 (0,4)
² Alberta, Kanada			13 (1,0)	51 (1,6)	85 (1,2)	97 (0,5)
Québec, Kanada			7 (0,7)	43 (1,9)	85 (1,0)	98 (0,3)
Dubai, UAE			6 (0,4)	26 (0,9)	54 (1,0)	75 (0,8)
Andaluzija, Španjolska			4 (0,4)	31 (1,5)	73 (1,3)	95 (0,7)
^ψ JAR – engl./afr. (5)			4 (0,8)	14 (1,5)	34 (2,6)	57 (2,8)
Abu Dhabi, UAE			2 (0,6)	10 (1,2)	32 (1,9)	60 (1,9)
Malta (malt. govorno područje)			1 (0,2)	14 (0,7)	45 (0,9)	74 (0,9)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

Primjer zadatka na osnovnoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.

Tablica 4.3. donosi primjer zadatka iz književnog djela čiji je sidrišni položaj na osnovnoj međunarodnoj referentnoj razini i prikazuje postignute rezultate svake zemlje sudionice istraživanja. Strelica usmjerena prema gore označava statistički značajno veći postotak točnih odgovora učenika od međunarodnog prosjeka, a strelica usmjerena prema dolje označava statistički značajno manji postotak. Uz svaki je zadatak višestrukog izbora označen točan odgovor, dok je uz zadatak otvorenog tipa prikazan tipičan odgovor za koji je učenik dobio predviđene bodove. Iznad svakog zadatka naznačena je svrha čitanja, proces razumijevanja i opis sidrišnog položaja na skali. Zadatkom iz priče *Poleti, Orle, poleti!* prikazanim u tablici 4.3., ispitivao se doživljaj književnog djela putem procesa pronalaženja izričito iskazanih informacija i pojmova i prisjećanja na njih. Zadatak se sadržajno odnosio na pronalaženje jasno iskazanih detalja iz uvodnog dijela teksta. Prema nastavnom planu i programu za hrvatski jezik zadatkom se ispitivalo određivanja pojedinosti u tematsko-sadržajnom sloju. U **Hrvatskoj** je čak 98% učenika uspješno riješilo zadatak na osnovnoj međunarodnoj razini, te smo prema tom rezultatu 2. na svijetu, odmah iza Rusije. U 11 zemalja postotak točnih odgovora iznosio je 95% ili više, dok je međunarodni prosjek 89%. Najniži rezultat iznosio je 52% riješenosti, i to u Maroku. U većini zemalja riješenost je vrlo visoka, odnosno zadatak se pokazao relativno laganim.

Tablica 4.3. Osnovna međunarodna referentna razina – prvi primjer zadatka

Zemlja	Postotak točnih odgovora	Svrha: doživljaj književnog djela			
		Proces: pronalaženje izričito iskazanih informacija i prisjećanje na njih	Opis: pronaći izričito iskazan detalj s početka teksta i prisjetiti ga se		
Rusija	99 (0,4) ▲	<p>1. Što je seljak krenuo tražiti na početku priče?</p> <p>☒ A tele</p> <p>☐ B čuvarke krda</p> <p>☐ C stjenovite litice</p> <p>☐ D mladog orlića</p>			
² Hrvatska	98 (0,7) ▲				
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	97 (0,8) ▲				
Italija	96 (0,7) ▲				
Finska	96 (0,7) ▲				
Austrija	96 (0,7) ▲				
[†] Sjeverna Irska	96 (1,0) ▲				
Kineski Tajpeh	95 (0,8) ▲				
Češka	95 (1,2) ▲				
³ Izrael	95 (0,8) ▲				
Njemačka	95 (0,9) ▲				
² Danska	94 (0,7) ▲				
[†] Nizozemska	94 (0,8) ▲				
Slovenija	94 (1,0) ▲				
Bugarska	94 (0,9) ▲				
Švedska	94 (1,3) ▲				
² Kanada	94 (0,6) ▲				
^{1,2} Litva	93 (1,1) ▲				
Portugal	93 (1,1) ▲				
Irska	93 (0,9) ▲				
Francuska	93 (0,8) ▲				
¹ Gruzija	93 (1,1) ▲				
² Singapur	92 (0,9) ▲				
² Azerbajdžan	92 (1,1) ▲				
Mađarska	91 (1,0) ▲				
Australija	91 (1,0) ▲				
[†] Engleska	91 (1,1) ▲				
Novi Zeland	91 (1,0)				
Slovačka	90 (1,2)				
[‡] Norveška	90 (1,5)				
Poljska	90 (1,1)				
² SAD	90 (0,8)				
Međunarodni prosjek	89 (0,2)	Zemlja	Postotak točnih odgovora	Zemlja	Postotak točnih odgovora
Rumunjska	88 (1,5)	Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		Referentne sudionice^o	
^{2†} Belgija (fr. govorno područje)	87 (1,5)	Honduras	81 (2,2) ▼	² Ontario, Kanada	94 (1,1) ▲
Španjolska	86 (1,1) ▼	Maroko	75 (2,5) ▼	Québec, Kanada	92 (1,0) ▲
Islamska Republika Iran	85 (1,4) ▼	^{1‡} Kuvajt	64 (1,9) ▼	² Alberta, Kanada	92 (1,4) ▲
Malta	84 (1,3) ▼	Bocvana	57 (2,2) ▼	^{1,3} Florida, SAD	91 (1,4)
Indonezija	82 (1,6) ▼			Andaluzija, Španjolska	87 (1,6)
Kolumbija	81 (2,0) ▼			Malta (malt. govorno područje)	84 (1,3) ▼
Trinidad i Tobago	81 (1,7) ▼			Dubai, UAE	81 (1,0) ▼
Ujedinjeni Arapski Emirati	74 (0,9) ▼			Abu Dhabi, UAE	71 (2,0) ▼
Saudijska Arabija	73 (1,7) ▼			JAR – engl./afr. (5)	65 (3,0) ▼
Oman	72 (1,3) ▼				
² Katar	71 (1,7) ▼				
Maroko	52 (1,8) ▼				

IZVOR: IEA, međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

- ▲ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka
- ▼ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4. () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Primjeri zadataka na srednjoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.

U tablici 4.4. prikazan je zadatak iz priče *Neprijateljska pita* kojim se ispitivao doživljaj književnog djela primjenom procesa neposrednog zaključivanja. U zadatku se od učenika tražili zaključivanje o reakciji određenoga književnog lika na situaciju opisanu u tekstu. U nastavnom planu i programu za hrvatski jezik područje ispitivanja navedenog zadatka obuhvaćeno je obrazovnim ishodom praćenja odnosa među likovima. Međunarodni prosjek riješenosti ovog zadatka iznosio je 70%, dok je riješenost zadatka u **Hrvatskoj** iznosila 78%, isto kao i u Nizozemskoj. Postignuti rezultat učenika iz Hrvatske statistički je značajno bolji od međunarodnog prosjeka. Učenici u Singapuru ostvarili su najbolji rezultat, njih 87% točno je odgovorilo na postavljeni zadatak, a u Irskoj, njih 86%. S obzirom na međunarodni prosjek i činjenicu da se većina zemalja nalazi iznad njega i ovaj zadatak možemo smatrati relativno laganim.

Tablica 4.4. Srednja međunarodna referentna razina – drugi primjer zadatka

Zemlja	Postotak najvećeg postignuća	Svrha: doživljaj književnog djela
2 Singapur	87 (1,1) ▲	Proces: neposredno zaključivanje
Irska	86 (1,4) ▲	
2 Danska	84 (1,2) ▲	Opis: donositi neposredne zaključke o reakciji lika na situaciju
Švedska	84 (1,4) ▲	
2 Kanada	83 (1,0) ▲	<p>2. Zašto je Tomica na početku priče mislio da mu je Jurica neprijatelj?</p> <p><i>Mislio je da mu je Jurica neprijatelj, zato što je pozvao Tomičinog naj prijatelja a njega nije.</i></p>
2 SAD	83 (0,9) ▲	
Kineski Tajpeh	82 (1,5) ▲	
† Sjeverna Irska	81 (1,8) ▲	
3 Hong Kong (PUR NR Kine)	81 (1,4) ▲	
Portugal	80 (1,9) ▲	
Novi Zeland	79 (1,4) ▲	
1 Gruzija	79 (1,6) ▲	
Češka	79 (2,2) ▲	
2 Hrvatska	78 (1,5) ▲	
† Nizozemska	78 (1,5) ▲	
Australija	77 (1,9) ▲	
Rusija	77 (1,7) ▲	
Poljska	76 (1,6) ▲	
3 Izrael	76 (1,5) ▲	
Njemačka	75 (1,6) ▲	
Finska	75 (1,9) ▲	
Italija	74 (1,7) ▲	
Slovačka	74 (1,6) ▲	
Slovenija	74 (1,9)	
† Engleska	73 (1,8)	
Francuska	72 (1,6)	
2 Azerbajdžan	71 (2,0)	
Mađarska	71 (1,9)	
Međunarodni prosjek	70 (0,3)	
Austrija	69 (1,7)	
2† Belgija (fr. govorno područje)	68 (1,9)	
Španjolska	68 (1,6)	
12 Litva	65 (2,0) ▼	
Bugarska	64 (2,3) ▼	
Rumunjska	63 (2,2) ▼	
† Norveška	63 (2,4) ▼	
Trinidad i Tobago	62 (2,4) ▼	
Malta	59 (1,8) ▼	
Kolumbija	59 (2,4) ▼	
Saudijska Arabija	56 (2,2) ▼	
2 Katar	52 (1,9) ▼	
Islamska Republika Iran	52 (1,9) ▼	
Ujedinjeni Arapski Emirati	51 (1,3) ▼	
Indonezija	45 (2,0) ▼	
Oman	43 (1,5) ▼	
Maroko	42 (1,5) ▼	

Odgovor iz primjera pripada kategoriji odgovora koji su bodovani jednim od jednoga mogućeg boda.

Zemlja	Postotak najvećeg postignuća	Zemlja	Postotak najvećeg postignuća
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		Referentne sudionice^o	
Maroko	74 (1,8)	¹³ Florida, SAD	87 (1,5) ▲
Honduras	52 (3,0) ▼	² Ontario, Kanada	83 (1,7) ▲
^{1†} Kuvajt	51 (2,3) ▼	² Alberta, Kanada	82 (1,7) ▲
Bocvana	29 (2,1) ▼	Québec, Kanada	81 (1,9) ▲
		Andaluzija, Španjolska	70 (2,0)
		Dubai, UAE	60 (1,5) ▼
		Abu Dhabi, UAE	47 (2,4) ▼
		JAR – engl./afri. (5)	43 (2,7) ▼
		Malta (malt. govorno područje)	41 (1,7) ▼

▲ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka

▼ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4. () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Zadatak u tablici 4.5. primjer je zadatka iz teksta *Otkrijte zabavu jednodnevnoga pješčenja* kojim se ispitivalo prikupljanje i primjena informacija u informativnom tekstu. Ispitivani proces razumijevanja odnosio se na neposredno zaključivanje, a od učenika se dodatno tražilo prepoznavanje temeljne poruke koja se nalazila na dodatnom letku. U nastavnom planu i programu za hrvatski jezik obrazovni ishod koji je obuhvaćao navedeno jest zamjećivanje i izdvajanje teme te određivanje pojedinosti u tematsko-sadržajnom sloju. **Hrvatska** je u tom zadatku ostvarila visokih 90% riješenosti, odmah iza Hong Konga (PUR NR Kine), Nizozemske i Rusije (91%) te Kineskog Tajpeha (92%) i postigla je statistički značajno viši rezultat od međunarodnog prosjeka koji iznosi 76% riješenosti. Statistički značajno lošiji rezultat od prosječnoga postignut je na Malti, u Češkoj i Norveškoj (71%) te u Rumunjskoj i Sloveniji (69%). Taj zadatak možemo smatrati srednje teškim s obzirom na međunarodnu prosječnu riješenost od 76% i činjenicu da su se zemlje podjednako raspodijelile iznad i ispod međunarodnog prosjeka.

Tablica 4.5. Srednja međunarodna referentna razina – treći primjer zadatka

Zemlja	Postotak točnih odgovora	Svrha: prikupljanje i primjena informacija
Kineski Tajpeh	92 (1,1) ▲	<p>Proces: neposredno zaključivanje</p> <p>Opis: prepoznati temeljnu poruku letka</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>1. Koja je glavna poruka o pješaćenju koju možeš pronaći u ovome letku?</p> <p>(A) Pješaćenje je skupo i opasno.</p> <p>(B) Pješaćenje je najbolji način da se vide životinje.</p> <p>(C) Pješaćenje je zdravo i zabavno.</p> <p>(D) Pješaćenje je samo za stručnjake.</p> </div>
Rusija	91 (0,9) ▲	
[†] Nizozemska	91 (1,0) ▲	
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	91 (1,0) ▲	
² Hrvatska	90 (1,2) ▲	
² Danska	90 (1,2) ▲	
Finska	89 (1,2) ▲	
² SAD	87 (0,7) ▲	
Njemačka	87 (1,4) ▲	
² Singapur	86 (1,1) ▲	
Portugal	85 (1,6) ▲	
[†] Engleska	84 (1,7) ▲	
[†] Sjeverna Irska	84 (1,7) ▲	
Australija	84 (1,6) ▲	
^{1,2} Litva	83 (1,4) ▲	
Irska	83 (1,5) ▲	
Švedska	83 (1,9) ▲	
Islamska Republika Iran	83 (1,4) ▲	
² Kanada	82 (0,8) ▲	
Bugarska	81 (1,6) ▲	
Austrija	80 (1,4) ▲	
Novi Zeland	80 (1,6) ▲	
³ Izrael	80 (1,5) ▲	
Međunarodni prosjek	76 (0,3)	
Slovačka	76 (1,9) ▼	
Poljska	76 (1,5) ▼	
Španjolska	75 (1,8) ▼	
Italija	75 (1,8) ▼	
^{2†} Belgija (fr. govorno područje)	75 (2,1) ▼	
Francuska	73 (1,9) ▼	
¹ Gruzija	73 (2,3) ▼	
² Azerbajdžan	72 (2,5) ▼	
Malta	71 (1,8) ▼	
Češka	71 (2,2) ▼	
[†] Norveška	71 (2,3) ▼	
Rumunjska	69 (2,0) ▼	
Slovenija	69 (2,2) ▼	
Mađarska	68 (1,9) ▼	
Trinidad i Tobago	64 (2,1) ▼	
Indonezija	60 (2,1) ▼	
Ujedinjeni Arapski Emirati	58 (1,3) ▼	
² Katar	58 (3,2) ▼	
Kolumbija	57 (2,0) ▼	
Oman	49 (1,5) ▼	
Saudijska Arabija	48 (2,4) ▼	
Maroko	47 (1,9) ▼	

Zemlja	Postotak točnih odgovora	Zemlja	Postotak točnih odgovora
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		Referentne sudionice^o	
Maroko	63 (1,5) ▼	^{1,3} Florida, SAD	89 (1,4) ▲
^{1,†} Kuvajt	59 (2,7) ▼	² Alberta, Kanada	83 (1,9) ▲
Honduras	55 (2,8) ▼	² Ontario, Kanada	82 (1,4) ▲
Bocvana	52 (2,0) ▼	Québec, Kanada	79 (1,8)
		Malta (malt. govorno područje)	78 (1,4)
		Andaluzija, Španjolska	75 (1,5)
		Dubai, UAE	67 (1,6) ▼
		Abu Dhabi, UAE	56 (2,3) ▼
		JAR – engl./afr. (5)	54 (3,2) ▼

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

- ▲ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka
- ▼ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4. () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Primjeri zadataka na višoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.

Zadatkom iz književnog ulomka *Neprijateljska pita* prikazanim u tablici 4.6. ispitivao se doživljaj književnog djela putem procesa interpretiranja i povezivanja informacija i pojmova, što je podrazumijevalo povezivanje informacija iz teksta kako bi učenici mogli pokazati razumijevanje neizravno iskazane namjere opisanoga književnog lika. U sadržaju nastavnog plana i programa za hrvatski jezik ispitivani je sadržaj obuhvaćen ishodom kojim se treba zamijetiti i odrediti tema. Međunarodni prosjek iznosi 50% riješenosti. U **Hrvatskoj** je zadatak točno riješilo 61% učenika, što je statistički značajno iznad prosjeka i postavlja naš rezultat na 12. mjesto prema uspješnosti rješavanja tog zadatka. Najuspješniji su bili učenici u Rusiji (75%), Hong Kongu (PUR NR Kine) (73%) te Finskoj sa 71% točno riješenih zadataka. Prema postignutim rezultatima, taj zadatak možemo smatrati srednje teškim.

Tablica 4.6. Viša međunarodna referentna razina – četvrti primjer zadatka

Zemlja	Postotak najvećeg postignuća	Svrha: doživljaj književnog djela
Rusija	75 (1,8) ▲	Proces: interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	73 (1,6) ▲	Opis: povezati informacije kako bi pokazali razumijevanje namjera lika
Finska	71 (1,9) ▲	
Kineski Tajpeh	69 (1,7) ▲	
Njemačka	64 (1,8) ▲	
² SAD	63 (1,2) ▲	
Švedska	63 (1,9) ▲	
Italija	62 (2,0) ▲	
[†] Sjeverna Irska	62 (2,4) ▲	
Mađarska	62 (1,8) ▲	
Poljska	62 (1,9) ▲	
² Hrvatska	61 (1,7) ▲	
² Kanada	61 (1,4) ▲	
Irska	61 (2,1) ▲	
² Danska	60 (1,8) ▲	
[†] Nizozemska	59 (1,6) ▲	
[†] Engleska	59 (1,8) ▲	
Portugal	58 (2,1) ▲	
³ Izrael	58 (1,9) ▲	
Bugarska	57 (2,3) ▲	
Slovačka	57 (2,0) ▲	
² Singapur	57 (1,6) ▲	
Slovenija	56 (2,0) ▲	
Novi Zeland	56 (1,8) ▲	
Češka	56 (2,5) ▲	
Španjolska	55 (2,0) ▲	
Australija	53 (2,1)	
Rumunjska	52 (2,5)	
¹ Gruzija	50 (2,0)	
Međunarodni prosjek	50 (0,3)	
Austrija	49 (2,0)	
^{1,2} Litva	47 (2,2)	
Francuska	46 (2,4)	
²⁺ Belgija (fr. govorno područje)	46 (2,1)	
Islamska Republika Iran	45 (1,6) ▼	
[‡] Norveška	43 (2,0) ▼	
² Azerbajdžan	36 (2,4) ▼	
Trinidad i Tobago	31 (2,1) ▼	
Malta	29 (1,6) ▼	
² Katar	25 (1,7) ▼	
Kolumbija	25 (2,2) ▼	
Ujedinjeni Arapski Emirati	22 (1,0) ▼	
Saudijska Arabija	15 (2,2) ▼	
Indonezija	12 (1,3) ▼	
Oman	10 (0,8) ▼	
Maroko	4 (0,6) ▼	

14. Koristeći se pročitanim tekstom, objasni zašto je zapravo Tomičin tata ispekao Neprijateljsku pitu.

1) Tomičin tata je ispekao da Tomičin i Jurica postanu prijatelji i da Tomičin izgubi neprijatelja.

Odgovor iz primjera pripada kategoriji odgovora koji su bodovani jednim od jednoga mogućeg boda.

Zemlja	Postotak najvećeg postignuća	Zemlja	Postotak najvećeg postignuća
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		Referentne sudionice^o	
Honduras	27 (2,3) ▼	^{1,3} Florida, SAD	67 (2,3) ▲
^{1,‡} Kuvajt	20 (1,7) ▼	² Alberta, Kanada	66 (2,1) ▲
Maroko	19 (1,4) ▼	² Ontario, Kanada	62 (2,4) ▲
Bocvana	16 (1,7) ▼	Andaluzija, Španjolska	52 (2,0)
		Québec, Kanada	51 (2,0)
		Dubai, UAE	33 (2,1) ▼
		Malta (malt. govorno područje)	28 (1,7) ▼
		JAR – engl./afr. (5)	28 (2,6) ▼
		Abu Dhabi, UAE	18 (1,9) ▼

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

▲ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka

▼ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4. () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Proces preispitivanja i procjenjivanja sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata u sklopu doživljaja književnog djela ispitan je zadatkom iz priče *Poleti, Orle, poleti!*, koji je prikazan u tablici 4.7. U nastavnom planu i programu za hrvatski jezik obrazovni ishod koji obuhvaća navedeno jest zamjećivanje i izdvajanje događaja u pripovjednom tekstu i važnih pojedinosti o događaju. Međunarodni prosjek riješenosti zadatka iznosi 57%, a **Hrvatska** se, s 58% točnih odgovora, nalazi izrazito blizu tog postotka, što nije statistički značajno različito od međunarodnog prosjeka. Najbolje rezultate postigli su učenici iz Rusije (79%), Portugala (77%) i Finske (74%). Statistički značajno bolji rezultat iznosio je 62% i više, a postigli su ga učenici iz 25 zemalja. Ispodprosječne rezultate postigle su Njemačka i Francuska, s oko 55% riješenosti. Prema postignutim rezultatima taj zadatak možemo smatrati srednje teškim.

Tablica 4.7. Viša međunarodna referentna razina – peti primjer zadatka

Zemlja	Postotak točnih odgovora	Svrha: doživljaj književnog djela	
		Proces: preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata	
		Opis: procijeniti važnost događaja	
Rusija	79 (2,3) ●	<p>11. Zašto je izlazak sunca bitan za priču?</p> <p>☐ Sunce je pobudilo orlov instinkt za letenjem.</p> <p>ⓑ Sunce je vladalo nebom.</p> <p>ⓒ Sunce je ugrijalo orlovo perje.</p> <p>ⓓ Sunce je osvijetlilo planinske staze.</p>	
Portugal	77 (2,0) ●		
Finska	74 (1,8) ●		
² SAD	73 (1,1) ●		
Irska	72 (2,1) ●		
[†] Sjeverna Irska	72 (1,8) ●		
Švedska	71 (2,1) ●		
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	68 (2,0) ●		
Italija	68 (1,8) ●		
^{1,2} Litva	67 (2,1) ●		
Mađarska	66 (2,0) ●		
[†] Engleska	66 (2,2) ●		
Slovačka	66 (1,8) ●		
³ Izrael	65 (2,0) ●		
Bugarska	65 (2,4) ●		
Rumunjska	65 (2,2) ●		
Češka	65 (2,1) ●		
² Danska	65 (1,7) ●		
² Singapur	64 (1,7) ●		
Poljska	63 (1,8) ●		
[†] Nizozemska	63 (1,8) ●		
² Kanada	63 (1,2) ●		
² Azerbajdžan	62 (2,2) ●		
Australija	62 (1,7) ●		
Slovenija	62 (2,1) ●		
Novi Zeland	60 (1,8) ●		
² Hrvatska	58 (1,8)		
¹ Gruzija	58 (2,3)		
Španjolska	57 (1,7)		
Međunarodni prosjek	57 (0,3)		
Njemačka	55 (1,8)		
Francuska	54 (1,7)		
Austrija	53 (1,9) ▼		
Malta	53 (2,2)		
^{2†} Belgija (fr. govorno područje)	51 (2,7) ▼		
Trinidad i Tobago	51 (2,1) ▼		
Ujedinjeni Arapski Emirati	44 (1,4) ▼		
Kineski Tajpeh	44 (1,9) ▼		
Kolumbija	37 (2,4) ▼		
Indonezija	34 (2,6) ▼		
² Katar	34 (2,0) ▼		
[‡] Norveška	33 (3,0) ▼		
Islamska Republika Iran	29 (1,5) ▼		
Saudijska Arabija	25 (1,7) ▼		
Maroko	23 (1,5) ▼		
Oman	23 (1,1) ▼		

Zemlja	Postotak točnih odgovora	Zemlja	Postotak točnih odgovora
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		Referentne sudionice[°]	
Honduras	43 (2,4) ▼	^{1,3} Florida, SAD	78 (2,2) ●
^{1‡} Kuvajt	37 (1,6) ▼	² Alberta, Kanada	70 (1,9) ●
Bocvana	37 (1,8) ▼	² Ontario, Kanada	65 (2,4) ●
Maroko	29 (2,1) ▼	Andaluzija, Španjolska	57 (2,1)
		Québec, Kanada	56 (1,9)
		Dubai, UAE	51 (1,6) ▼
		Malta (malt. govorno područje)	48 (1,9) ▼
		Abu Dhabi, UAE	43 (2,5) ▼
		JAR – engl./afr. (5)	41 (2,4) ▼

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

- postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka
- ▼ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.
 () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Zadatkom navedenim u tablici 4.8. ispitivalo se prikupljanje i primjena informacija te proces preispitivanja i procjenjivanja sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata. U navedenom se zadatku od učenika tražilo da uspješno prouče skup informacija te pokažu razumijevanje barem jednoga od dva ponuđena načina primjene informacija. Zadatak koji se nalazi u letku *Otkrijte zabavu jednodnevnoga pješaćenja* s tako opisanim obrazovnim ishodima nije zastupljen u nastavnom planu i programu hrvatskog jezika. Posebnost zadatka jest činjenica da sadržava legendu karte s kojom učenici nisu upoznati u sklopu nastave hrvatskog jezika. Učenicima se skreće pozornost na pojam legende karte u nastavi prirode i društva, pri obradi kartografske pismenosti. No kako se u zadatku u sklopu legende karte nalazila složena tablica, s kojom se učenici ne susreću u četvrtom razredu, a ni prije, može se zaključiti da obrazovni ishod koji se ispituje tim zadatkom nije zastupljen u nastavnom planu i programu hrvatskog jezika u osnovnim školama do četvrtog razreda. Na tom zadatku u **Hrvatskoj** je postignuta riješenost od 49%, što je statistički značajno manja vrijednost u odnosu prema međunarodnom prosjeku, koji iznosi 59%. Ispodprosječni se rezultat u Hrvatskoj može objasniti činjenicom da učenici četvrtog razreda u sklopu razvoja čitalačke kompetencije nisu imali priliku iščitavati informacije iz tablica na razinama koje zahtijevaju više kognitivne procese preispitivanja i procjenjivanja. Najviši rezultat postigli su učenici u Danskoj (86%), a najniži u Maroku (14%). Prema postignutim rezultatima taj zadatak možemo smatrati srednje teškim.

Tablica 4.8. Viša međunarodna referentna razina – šesti primjer zadatka

Zemlja	Postotak za najmanje jedan ostvaren bod	Svrha: prikupljanje i primjena informacija			
		Proces: preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata			
		Opis: preispitati određeni popis informacija i pokazati razumijevanje jednog (dva) načina primjene informacija			
² Danska	86 (1,1) ▲	<p>11. Koje dvije stvari možeš naučiti proučavajući legendu karte?</p> <p>1. MOGU VIDIJET NA KOJI NAČIN MOGU ORGANIZIRATI PJEŠAČENJE U KOJEM BIH UŽIVAO. ✓</p> <p>2. MOGU VIDIJET RAZLIČITE STVARI.</p>			
² SAD	83 (0,9) ▲				
[†] Engleska	83 (1,6) ▲				
[†] Sjeverna Irska	82 (1,6) ▲				
[†] Nizozemska	81 (1,7) ▲				
Portugal	79 (1,8) ▲				
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	78 (2,0) ▲				
² Kanada	75 (1,4) ▲				
Kineski Tajpeh	74 (1,5) ▲				
Irska	73 (2,0) ▲				
Novi Zeland	73 (1,4) ▲				
[†] Norveška	72 (2,2) ▲				
Rusija	71 (1,9) ▲				
Češka	71 (2,0) ▲				
² Singapur	70 (1,7) ▲				
³ Izrael	70 (1,9) ▲				
Njemačka	69 (1,7) ▲				
Švedska	68 (2,1) ▲				
Finska	66 (1,9) ▲				
Slovačka	66 (1,7) ▲				
^{1,2} Litva	64 (2,2) ▲				
Poljska	64 (2,1) ▲				
Italija	63 (2,0) ▲				
Australija	62 (2,0)				
Slovenija	62 (2,2)				
Mađarska	62 (1,6)				
Francuska	61 (1,9)				
Međunarodni prosjek	59 (0,3)			Odgovor iz primjera pripada kategoriji odgovora koji su bodovani jednim od moguća dva boda.	
Španjolska	59 (1,6)				
Malta	58 (2,1)			Zemlja	Postotak za najmanje jedan ostvaren bod
Austrija	54 (1,8) ▼	Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		Referentne sudionice^o	
Bugarska	52 (2,5) ▼	Bocvana	49 (1,9) ▼	^{1,3} Florida, SAD	87 (1,6) ▲
^{2†} Belgija (fr. govorno područje)	51 (2,4) ▼	^{1,†} Kuvajt	43 (2,7) ▼	² Ontario, Kanada	81 (1,7) ▲
Trinidad i Tobago	49 (2,4) ▼	Honduras	39 (2,5) ▼	² Alberta, Kanada	79 (2,0) ▲
² Hrvatska	49 (1,6) ▼	Maroko	34 (2,0) ▼	Andaluzija, Španjolska	62 (1,9)
Rumunjska	47 (2,6) ▼			Québec, Kanada	59 (2,5)
¹ Gruzija	43 (2,2) ▼			Dubai, UAE	48 (2,1) ▼
Ujedinjeni Arapski Emirati	43 (1,3) ▼			Abu Dhabi, UAE	42 (2,1) ▼
Saudijska Arabija	43 (2,6) ▼			Malta (malt. govorno područje)	23 (1,5) ▼
² Katar	41 (1,8) ▼			JAR – engl./afr. (5)	--
Indonezija	33 (2,1) ▼				
Oman	32 (1,6) ▼				
² Azerbajdžan	30 (2,3) ▼				
Kolumbija	27 (2,2) ▼				
Islamska Republika Iran	17 (1,3) ▼				
Maroko	14 (1,2) ▼				

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

▲ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka
▼ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.
() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.
Critica (-) označava da podaci za usporedbu nisu dostupni.

U tablici 4.9. prikazan je zadatak iz priče *Tajna divovskog zuba*, posljednji u nizu zadataka što ih uspješno rješavaju učenici koji su postigli višu međunarodnu referentnu razinu, a kojim se ispitalo prikupljanje i primjena informacija. Proces razumijevanja obuhvaćalo je neposredno zaključivanje o tome koja je od ponuđenih tvrdnji ispravna namjera djelovanja književnog lika. Prema nastavnom planu i programu za hrvatski jezik, svrha koja se ispitala navedenim zadatkom odnosila se na obrazovni ishod povezivanja događaja i likova s vremenom i mjestom radnje. Riješenost tog zadatka u **Hrvatskoj** iznosi 63%, što je statistički značajno više od međunarodnog prosjeka, koji iznosi 58%. Jednako uspješni kao učenici u Hrvatskoj u rješavanju zadatka bili su i učenici iz Francuske, Slovačke i Izraela, a najviši rezultat postigli su učenici Hong Konga (PUR NR Kine), njih čak 80%. S obzirom na međunarodni prosjek i najvišu riješenost od 80% taj zadatak smatramo srednje teškim.

Tablica 4.9. Viša međunarodna referentna razina – sedmi primjer zadatka

Zemlja	Postotak točnih odgovora	Svrha: prikupljanje i primjena informacija
		Proces: neposredno zaključivanje
		Opis: zaključiti koja je znanstvenikova namjera iz niza tvrdnji
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	80 (1,7) ⬆	<p>9. Zašto je Gideon Mantell odnio zub u muzej?</p> <p>☐ A kako bi pitao pripada li fosil muzeju</p> <p>☐ B kako bi dokazao da je stručnjak za fosile</p> <p>☒ C kako bi čuo što znanstvenici misle o njegovoj ideji</p> <p>☐ D kako bi ga usporedio s drugim zubima u muzeju</p>
Kineski Tajpeh	79 (1,6) ⬆	
² Singapur	75 (1,5) ⬆	
Italija	74 (1,4) ⬆	
Finska	73 (1,8) ⬆	
Rusija	72 (1,4) ⬆	
Švedska	69 (1,9) ⬆	
Portugal	67 (2,0) ⬆	
Češka	66 (2,2) ⬆	
Irska	66 (2,3) ⬆	
Slovenija	65 (2,1) ⬆	
[†] Engleska	64 (2,1) ⬆	
[†] Sjeverna Irska	64 (2,3) ⬆	
¹² Litva	64 (1,9) ⬆	
³ Izrael	63 (1,9) ⬆	
Slovačka	63 (1,8) ⬆	
Francuska	63 (1,6) ⬆	
² Hrvatska	63 (1,7) ⬆	
Mađarska	62 (1,5) ⬆	
Španjolska	61 (2,0)	
Njemačka	61 (1,9)	
² SAD	61 (1,2) ⬆	
Austrija	61 (2,0)	
^{2†} Belgija (fr. govorno područje)	60 (2,1)	
² Kanada	60 (1,4)	
Bugarska	58 (1,9)	
² Danska	58 (2,0)	
Međunarodni prosjek	58 (0,3)	
Rumunjska	56 (2,3)	
Australija	55 (1,9)	
[†] Nizozemska	55 (2,0)	
² Azerbajdžan	54 (2,7)	
[†] Norveška	52 (2,5) ⬇	
Novi Zeland	52 (1,6) ⬇	
Malta	52 (1,8) ⬇	
Poljska	51 (1,8) ⬇	
¹ Gruzija	51 (2,1) ⬇	
Trinidad i Tobago	47 (1,8) ⬇	
Islamska Republika Iran	46 (1,8) ⬇	
Ujedinjeni Arapski Emirati	46 (1,2) ⬇	
² Katar	43 (2,4) ⬇	
Saudijska Arabija	42 (2,4) ⬇	
Kolumbija	36 (2,4) ⬇	
Indonezija	35 (2,1) ⬇	
Oman	31 (1,6) ⬇	
Maroko	26 (1,5) ⬇	

Zemlja	Postotak točnih odgovora	Zemlja	Postotak točnih odgovora
Sudionice u kojima su ispitivani učenički šestih razreda		Referentne sudionice⁰	
Bocvana	51 (1,8) ⬇	¹³ Florida, SAD	64 (2,5) ⬆
^{1†} Kuvajt	43 (2,5) ⬇	Andaluzija, Španjolska	64 (2,0) ⬆
Honduras	43 (2,6) ⬇	Québec, Kanada	63 (2,1) ⬆
Maroko	38 (1,6) ⬇	² Ontario, Kanada	59 (2,4)
		² Alberta, Kanada	54 (2,1)
		Dubai, UAE	54 (2,0) ⬇
		Abu Dhabi, UAE	43 (2,0) ⬇
		JAR – engl./afr. (5)	41 (2,3) ⬇
		Malta (malt. govorno područje)	41 (1,9) ⬇

⬆ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka

⬇ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

⁰ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenički petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.
 () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Primjeri zadataka na naprednoj međunarodnoj referentnoj razini u istraživanju PIRLS 2011.

Zadatkom iz književnog djela *Poleti, Orle, poleti!* prikazanim u tablici 4.10. ispitivao se doživljaj književnog djela. Proces razumijevanja obuhvaćao je interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova. Zadatkom se tražila ispravna interpretacija postupaka književnog lika i opis karakternih osobina, uz navođenje primjera iz teksta kojima su učenici potkrepljivali opise. Povezanost s nastavnim planom i programom hrvatskog jezika odnosilo se na obrazovni ishod zamjećivanja i izdvajanja događaja i važnih pojedinosti u pripovjednom tekstu. Međunarodni prosjek iznosi 29% riješenosti zadataka, a **Hrvatska** se nalazi statistički značajno iznad prosjeka, s 45% riješenosti, na 7. mjestu. Neposredno ispod međunarodnog prosjeka nalaze se Poljska (28%) te Australija i Rumunjska, s 25% riješenosti. Najuspješniji u rješavanju tog zadatka bili su učenici u Hong Kongu (PUR NR Kine), s 59%, i u Kineskom Tajpehu, s 55%. Podjednak se broj zemalja po riješenosti tog zadatka nalazi ispod i iznad međunarodnog prosjeka. S obzirom na ukupne postotke riješenosti i činjenicu da najveća riješenost iznosi relativno niskih 59%, taj zadatak možemo smatrati teškim.

Tablica 4.10. Napredna međunarodna referentna razina – osmi primjer zadatka

Zemlja	Postotak najvećeg postignuća	Svrha: doživljaj književnog djela	
		Proces: interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova	
		Opis: interpretirati postupke lika radi opisa određene njegove osobine, potkrijepljeno primjerom	
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	59 (2,2) ▲	<p>12. Osobine seljakova prijatelja upoznao si iz njegovih postupaka.</p> <p>Opiši kakva je on osoba i navedi primjer njegova ponašanja koji to pokazuje.</p> 	
Kineski Tajpeh	55 (2,2) ▲		
³ Izrael	50 (2,2) ▲		
Rusija	50 (2,7) ▲		
² Singapur	48 (1,9) ▲		
Irska	46 (2,1) ▲		
² Hrvatska	45 (1,8) ▲		
Italija	45 (2,4) ▲		
[†] Engleska	44 (1,9) ▲		
Austrija	44 (2,1) ▲		
[†] Sjeverna Irska	43 (2,3) ▲		
Češka	42 (2,2) ▲		
² SAD	42 (1,2) ▲		
Slovačka	41 (1,9) ▲		
Švedska	40 (2,1) ▲		
Bugarska	39 (2,2) ▲		
Portugal	38 (2,1) ▲		
² Kanada	38 (1,4) ▲		
^{1,2} Litva	38 (1,9) ▲		
Finska	38 (2,0) ▲		
² Danska	37 (1,6) ▲		
Mađarska	35 (1,9) ▲		
Međunarodni prosjek	29 (0,3)		
Poljska	28 (1,8) ▼		
Australija	25 (1,8) ▼		
Rumunjska	25 (2,0) ▼		
¹ Gruzija	24 (1,7) ▼		
Novi Zeland	23 (1,6) ▼		
Španjolska	21 (1,5) ▼		
[†] Nizozemska	20 (1,5) ▼		
Kolumbija	19 (1,7) ▼		
^{2,†} Belgija (fr. govorno područje)	19 (1,6) ▼		
Malta	18 (1,1) ▼		
Islamska Republika Iran	18 (1,2) ▼		
Trinidad i Tobago	18 (1,4) ▼		
Francuska	17 (1,0) ▼		
[‡] Norveška	15 (1,5) ▼		
Njemačka	14 (1,2) ▼		
Ujedinjeni Arapski Emirati	14 (0,8) ▼		
Slovenija	13 (1,5) ▼		
² Katar	12 (1,5) ▼		
Oman	7 (0,9) ▼		
² Azerbajdžan	7 (1,5) ▼		
Saudijska Arabija	4 (0,8) ▼		
Indonezija	3 (0,6) ▼		
Maroko	1 (0,3) ▼		

Zemlja	Postotak najvećeg postignuća	Zemlja	Postotak najvećeg postignuća
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		Referentne sudionice^o	
Honduras	13 (1,7) ▼	² Ontario, Kanada	47 (2,3) ▲
^{1,‡} Kuvajt	11 (1,4) ▼	^{1,3} Florida, SAD	42 (1,7) ▲
Maroko	8 (1,0) ▼	² Alberta, Kanada	34 (2,1) ▲
Bocvana	7 (1,2) ▼	Québec, Kanada	31 (1,8)
		Andaluzija, Španjolska	30 (2,1)
		Dubai, UAE	20 (1,4) ▼
		Malta (malt. govorno područje)	17 (1,2) ▼
		Abu Dhabi, UAE	12 (1,5) ▼
		JAR – engl./afr. (5)	11 (1,5) ▼

Odgovor iz primjera pripada kategoriji odgovora koji su bodovani dvama od moguća dva boda.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

▲ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka

▼ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.
 () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Zadatkom iz informativnog teksta *Tajna divovskoga zuba* u tablici 4.11. ispitivalo se prikupljanje i primjena informacija, a traženi proces razumijevanja jest interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova. U tom je zadatku bilo potrebno interpretirati i povezati tekstualne i vizualne informacije kako bi se istaknule tri ispitivane usporedbe. U nastavnom planu i programu za hrvatski jezik ispitivani je sadržaj obuhvaćen obrazovnim ishodom kojim se dva pojma uspoređuju prema međusobnoj sličnosti. U **Hrvatskoj** je taj zadatak točno riješilo 42% učenika, što je statistički značajno iznad međunarodnog prosjeka. Isti postotak riješenosti postigli su i Portugal, Kanada i Nizozemska. Međunarodni prosjek iznosi 32% riješenosti, i samo se neznatno više zemalja nalazi iznad prosjeka u odnosu prema broju zemalja koji se nalazi ispod međunarodnog prosjeka. Na prvome mjestu po uspješnosti rješavanja nalazi se Hong Kong (PUR NR Kine) (62%), a slijede ga Singapur (57%) i Kineski Tajpeh (53%). Kao i u prethodnom primjeru, s obzirom na relativno nizak međunarodni prosjek i činjenicu da najveća riješenost iznosi relativno niskih 62%, taj zadatak možemo smatrati teškim.

Tablica 4.11. Napredna međunarodna referentna razina – deveti primjer zadatka

Zemlja	Postotak najvećeg postignuća	Svrha: prikupljanje i primjena informacija									
		Proces: interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova									
		Opis: interpretirati i povezivati tekstualne i vizualne informacije radi stvaranja triju usporedbi									
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	62 (2,3) ⬆	<p>13. Kasnija otkrića pokazala su da je Gideon Mantell pogriješio u vezi s izgledom <i>Iguanodona</i>. Ispuni prazna mjesta u tablici.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kako je izgledao <i>Iguanodon</i> prema mišljenju Gideona Mantella</th> <th>Kako je izgledao <i>Iguanodon</i> prema mišljenju današnjih znanstvenika</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <i>Iguanodon</i> je hodao na četiri noge.</td> <td><i>Iguanodon</i> je ponekad hodao na stražnjim nogama.</td> </tr> <tr> <td> <i>Iguanodon</i> je imao rog na nosu</td> <td><i>Iguanodon</i> je imao šiljak na palcu.</td> </tr> <tr> <td> <i>Iguanodon</i> je bio dug 30 metara.</td> <td><i>Iguanodon</i> je bio dug devet metara.</td> </tr> </tbody> </table> <p>Odgovor iz primjera pripada kategoriji odgovora koji su bodovani trima od moguća tri boda.</p>		Kako je izgledao <i>Iguanodon</i> prema mišljenju Gideona Mantella	Kako je izgledao <i>Iguanodon</i> prema mišljenju današnjih znanstvenika	<i>Iguanodon</i> je hodao na četiri noge.	<i>Iguanodon</i> je ponekad hodao na stražnjim nogama.	<i>Iguanodon</i> je imao rog na nosu	<i>Iguanodon</i> je imao šiljak na palcu.	<i>Iguanodon</i> je bio dug 30 metara.	<i>Iguanodon</i> je bio dug devet metara.
Kako je izgledao <i>Iguanodon</i> prema mišljenju Gideona Mantella	Kako je izgledao <i>Iguanodon</i> prema mišljenju današnjih znanstvenika										
<i>Iguanodon</i> je hodao na četiri noge.	<i>Iguanodon</i> je ponekad hodao na stražnjim nogama.										
<i>Iguanodon</i> je imao rog na nosu	<i>Iguanodon</i> je imao šiljak na palcu.										
<i>Iguanodon</i> je bio dug 30 metara.	<i>Iguanodon</i> je bio dug devet metara.										
² Singapur	57 (1,7) ⬆										
Kineski Tajpeh	53 (1,8) ⬆										
Finska	48 (1,9) ⬆										
Rusija	47 (2,1) ⬆										
[†] Engleska	46 (2,2) ⬆										
Švedska	44 (2,4) ⬆										
[†] Sjeverna Irska	44 (2,6) ⬆										
² Danska	44 (1,8) ⬆										
² SAD	44 (1,3) ⬆										
Irska	44 (2,2) ⬆										
² Hrvatska	42 (1,7) ⬆										
Portugal	42 (2,2) ⬆										
² Kanada	42 (1,4) ⬆										
[†] Nizozemska	42 (2,1) ⬆										
Mađarska	41 (1,8) ⬆										
Novi Zeland	40 (1,6) ⬆										
Italija	40 (1,9) ⬆										
Australija	40 (2,0) ⬆										
Češka	39 (2,1) ⬆										
Njemačka	38 (1,7) ⬆										
Bugarska	37 (2,2) ⬆										
³ Izrael	36 (2,1) ⬆										
Slovenija	33 (1,8) ⬆										
^{1,2} Litva	32 (1,8) ⬆										
Međunarodni prosjek	32 (0,3)										
Austrija	31 (2,0) ⬆										
Francuska	31 (1,8) ⬆										
Slovačka	30 (1,7) ⬆										
^{2,†} Belgija (fr. govorno područje)	29 (2,8) ⬇										
Rumunjska	27 (2,1) ⬇										
Poljska	26 (1,8) ⬇										
Španjolska	26 (1,6) ⬇										
[‡] Norveška	23 (2,0) ⬇										
Malta	22 (1,4) ⬇										
¹ Gruzija	17 (1,6) ⬇										
² Katar	15 (1,4) ⬇										
Ujedinjeni Arapski Emirati	14 (0,7) ⬇										
Trinidad i Tobago	13 (1,5) ⬇										
Saudijska Arabija	10 (1,6) ⬇										
Oman	8 (0,9) ⬇										
Indonezija	7 (1,1) ⬇										
Islamska Republika Iran	7 (0,8) ⬇										
² Azerbajdžan	6 (1,4) ⬇										
Kolumbija	6 (1,0) ⬇										
Maroko	2 (0,5) ⬇										

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

- ⬆ postotak je značajno veći od međunarodnog prosjeka
- ⬇ postotak je značajno manji od međunarodnog prosjeka

[◊] U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.
() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

5. poglavlje

**Prikaz
međunarodnih
rezultata za
svrhe čitanja
i procese
razumijevanja
u PIRLS-u 2011.**

Od samih početaka istraživanje PIRLS procjenjuje dvije sveobuhvatne svrhe čitanja: čitanje radi doživljaja književnog djela te čitanje radi prikupljanja i primjene informacija. Navedene dvije svrhe obuhvaćaju gotovo sve aktivnosti čitanja u kojima sudjeluju djeca unutar i izvan škole. Djeca često od rane dobi dolaze u dodir s pričama putem pripovijedanja ili čitanja. Kako rastu, djeca se susreću sa sve više raznolikih informativnih tekstova u obliku oglasa, igara, tekstova u društvenim medijima, na internetu i u časopisima, kao i uputa i oznaka na predmetima za svakodnevnu upotrebu. U osnovnoj školi dječja književna djela i čitanke obično sadržavaju velik broj raznolikih priča. U posljednje vrijeme sve se više potiče čitanje informativnih tekstova jer se smatra da djeca trebaju naučiti čitati nepripovjedne tekstove kako bi bila uspješna u višim obrazovnim ciklusima. Razumijevanje informativnih tekstova često je ključno za uspjeh odraslih ljudi u karijeri i u svakodnevnom životu. Na temelju navedenoga u *Enciklopediji PIRLS 2011.* može se uočiti da velik broj zemalja u istraživanju, primjerice Francuska, Islamska Republika Iran, Rusija i SAD, razmatra uvođenje podučavanja čitanja upravo informativnih tekstova.

S obzirom na obje svrhe čitanja, svaki je ciklus PIRLS-a osmišljen za mjerenje četiriju glavnih procesa čitanja s razumijevanjem: pronalaženje izričito iskazanih informacija i prisjećanje na njih, neposredno zaključivanje, interpretiranje i povezivanje informacija i pojmova te preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata. PIRLS 2011. razvio je dvije skale za postignuća koja se odnose na procese razumijevanja: skalu *Prisjećanje i neposredno zaključivanje* i skalu *Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje*, koja objedinjuje procese interpretacije i povezivanja te procese zaključivanja. Svaka od dvije navedene skale obuhvaća otprilike polovinu zadataka iz istraživanja.

U prethodnim ciklusima PIRLS-a utvrđeno je da većina zemalja ostvaruje bolje rezultate samo iz zadataka koji se odnose na književna djela ili samo iz onih zadataka koji se odnose na informativne tekstove. Također, većina zemalja ostvaruje bolje rezultate ili iz procesa razumijevanja uz pomoć prisjećanja i neposrednog zaključivanja ili iz procesa interpretiranja, povezivanja i procjenjivanja. Osim prosječnih rezultata s obzirom na skale svrhe i procesa, u ovom je poglavlju prikazana razlika u rezultatima s obzirom na spol.

Svrhe čitanja: čitanje radi doživljaja književnog djela i čitanje radi prikupljanja i primjene informacija

U istraživanju PIRLS 2011. upotrijebljeno je pet književnih djela i pet informativnih tekstova, pa je tako svakoj svrsi čitanja posvećen jednak dio cjelokupnog istraživanja. Književna djela zapravo su priče čiji je sadržaj plod mašte, a u njima su se učenici bavili događajima, postupcima i osjećajima likova, mjestom radnje, pojmovima te samim jezikom. Informativni tekstovi obuhvatili su širok raspon sadržajnih i organizacijskih struktura. Svaki informativni tekst sadržavao je prozni dio i neke od ovih sastavnica: fotografije, ilustracije, uokvirene tekstove, zemljovide i dijagrame.

Tablica 5.1. prikazuje prosječne rezultate sudionika PIRLS-a 2011. koji se odnose na čitanje radi doživljaja književnog djela i na čitanje radi prikupljanja i primjene informacija. Navedena postignuća dovedena su u vezu s ukupnim postignutim rezultatima na području čitanja. Moramo imati na umu da rezultati skala književnih djela i informativnih tekstova nisu izravno usporedivi jer predstavljaju različite forme, a zadaci u svakoj skali imaju ponešto različitu razinu zahtjevnosti.

Tablica 5.1. Rezultati koji se odnose na svrhe čitanja

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupni prosječni rezultat na području čitanja prema skali	Doživljaj književnog djela		Prikupljanje i primjena informacija		Razlika	
		Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Broj bodova manji od ukupnog broja bodova na području čitanja	Broj bodova veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	571 (2,3)	565 (2,5)	-6 (1,1) ▼	578 (2,2)	7 (1,2) ▲		
Rusija	568 (2,7)	567 (2,7)	-1 (0,8)	570 (2,7)	1 (1,1)		
Finska	568 (1,9)	568 (2,0)	0 (0,7)	568 (2,0)	0 (0,8)		
² Singapur	567 (3,3)	567 (3,5)	0 (1,4)	569 (3,3)	2 (1,0) ▲		
[†] Sjeverna Irska	558 (2,4)	564 (2,7)	5 (1,4) ▲	555 (2,6)	-4 (1,7) ▼		
² SAD	556 (1,5)	563 (1,8)	6 (1,0) ▲	553 (1,6)	-4 (1,0) ▼		
² Danska	554 (1,7)	555 (1,7)	1 (0,8)	553 (1,8)	-1 (1,3)		
² Hrvatska	553 (1,9)	555 (1,9)	2 (1,0) ▲	552 (1,6)	-1 (0,9) ▼		
Kineski Tajpeh	553 (1,9)	542 (1,9)	-11 (1,0) ▼	565 (1,8)	12 (0,7) ▲		
Irska	552 (2,3)	557 (2,7)	6 (1,3) ▲	549 (2,3)	-3 (1,1) ▼		
[†] Engleska	552 (2,6)	553 (2,8)	1 (1,7)	549 (2,6)	-2 (1,5)		
² Kanada	548 (1,6)	553 (1,7)	5 (0,7) ▲	545 (1,7)	-3 (0,9) ▼		
[†] Nizozemska	546 (1,9)	545 (2,4)	-1 (1,5)	547 (1,9)	1 (0,9)		
Češka	545 (2,2)	545 (2,1)	-1 (1,4)	545 (2,0)	-1 (1,0)		
Švedska	542 (2,1)	547 (2,4)	5 (1,2) ▲	537 (2,4)	-5 (1,4) ▼		
Italija	541 (2,2)	539 (2,0)	-3 (1,0) ▼	545 (2,0)	4 (1,0) ▲		
Njemačka	541 (2,2)	545 (2,2)	4 (1,2) ▲	538 (2,5)	-3 (0,9) ▼		
³ Izrael	541 (2,7)	542 (2,7)	1 (1,1)	541 (2,6)	0 (1,2)		
Portugal	541 (2,6)	538 (2,8)	-3 (1,5) ▼	544 (2,6)	3 (1,1) ▲		
Mađarska	539 (2,9)	542 (2,8)	2 (1,0) ▲	536 (3,0)	-3 (1,3) ▼		
Slovačka	535 (2,8)	540 (2,9)	5 (1,1) ▲	530 (3,0)	-5 (0,8) ▼		
Bugarska	532 (4,1)	532 (4,4)	0 (1,3)	533 (4,0)	1 (0,9)		
Novi Zeland	531 (1,9)	533 (2,3)	2 (1,1) ▲	530 (2,0)	-1 (1,2)		
Slovenija	530 (2,0)	532 (2,4)	2 (1,5)	528 (2,0)	-3 (1,0) ▼		
Austrija	529 (2,0)	533 (2,2)	4 (1,1) ▲	526 (2,0)	-3 (1,1) ▼		
^{1,2} Litva	528 (2,0)	529 (1,8)	0 (0,8)	527 (2,0)	-1 (0,8)		
Australija	527 (2,2)	527 (2,2)	0 (1,0)	528 (2,2)	1 (0,7)		
Poljska	526 (2,1)	531 (2,1)	5 (1,4) ▲	519 (2,4)	-7 (1,1) ▼		
Francuska	520 (2,6)	521 (2,6)	1 (0,9)	519 (2,6)	-1 (0,9)		
Španjolska	513 (2,3)	516 (2,1)	3 (1,4)	512 (2,0)	-1 (1,3)		
[‡] Norveška	507 (1,9)	508 (2,0)	1 (1,7)	505 (2,3)	-2 (1,6)		
^{2,†} Belgija (fr. govorno područje)	506 (2,9)	508 (2,9)	2 (1,1)	504 (3,2)	-3 (1,1) ▼		
Rumunjska	502 (4,3)	504 (4,2)	2 (1,2)	500 (4,6)	-2 (1,5)		
¹ Gruzija	488 (3,1)	491 (2,9)	4 (1,1) ▲	482 (3,1)	-5 (1,2) ▼		
Malta	477 (1,4)	470 (1,7)	-7 (1,3) ▼	485 (1,5)	8 (1,0) ▲		
Trinidad i Tobago	471 (3,8)	467 (4,1)	-3 (1,5) ▼	474 (3,8)	3 (1,3) ▲		
² Azerbajdžan	462 (3,3)	461 (3,0)	-1 (1,2)	460 (3,9)	-2 (1,3)		
Islamska Republika Iran	457 (2,8)	459 (2,9)	2 (1,2)	455 (2,9)	-3 (1,0) ▼		
Kolumbija	448 (4,1)	453 (4,1)	5 (1,0) ▲	440 (4,4)	-7 (1,5) ▼		
Ujedinjeni Arapski Emirati	439 (2,2)	427 (2,4)	-11 (0,8) ▼	452 (2,2)	14 (0,9) ▲		
Saudijska Arabija	430 (4,4)	422 (4,6)	-8 (1,8) ▼	440 (4,5)	10 (1,2) ▲		
Indonezija	428 (4,2)	418 (4,0)	-10 (1,6) ▼	439 (4,5)	10 (1,7) ▲		
² Katar	425 (3,5)	415 (3,9)	-10 (1,9) ▼	436 (3,4)	11 (1,9) ▲		
^ψ Oman	391 (2,8)	379 (2,8)	-11 (1,5) ▼	404 (3,0)	13 (1,1) ▲		
[*] Maroko	310 (3,9)	299 (3,6)	-12 (2,6) ▼	321 (3,6)	10 (2,5) ▲		

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

▲ bodovi podskale značajno su veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
▼ bodovi podskale značajno su manji od ukupnog broja bodova na području čitanja

■ čitanje književnog djela
■ čitanje informativnog teksta

✱ Prosječni se rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 25%.
 ✱ Potrebno se ograditi od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.
 Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.
 () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tablica 5.1. Rezultati koji se odnose na svrhe čitanja (nastavak)

Zemlja	Ukupni prosječni rezultat na području čitanja prema skali	Doživljaj književnog djela		Prikupljanje i primjena informacija		Razlika	
		Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Broj bodova manji od ukupnog broja bodova na području čitanja	Broj bodova veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	450 (4,8)	449 (5,2)	0 (1,3)	448 (4,8)	-2 (1,7)		
Maroko	424 (3,9)	416 (4,1)	-8 (1,3) ▼	433 (4,0)	9 (1,1) ▲		
¹ * Kuvajt	419 (5,2)	417 (4,9)	-2 (2,9)	421 (5,6)	2 (2,5)		
Bocvana	419 (4,1)	384 (5,1)	-35 (1,9) ▼	456 (3,5)	37 (2,2) ▲		
Referentne sudionice^o							
^{1,3} Florida, SAD	569 (2,9)	577 (3,3)	8 (1,6) ▲	564 (2,8)	-5 (1,1) ▼		
² Ontario, Kanada	552 (2,6)	558 (2,6)	6 (1,3) ▲	549 (2,7)	-3 (1,0) ▼		
² Alberta, Kanada	548 (2,9)	552 (3,0)	4 (0,9) ▲	545 (2,8)	-3 (1,1) ▼		
Québec, Kanada	538 (2,1)	539 (2,0)	1 (1,0)	536 (2,4)	-1 (1,3)		
Andaluzija, Španjolska	515 (2,3)	518 (2,4)	3 (2,0)	512 (2,3)	-2 (1,1) ▼		
Dubai, UAE	476 (2,0)	466 (2,4)	-10 (1,6) ▼	488 (2,4)	12 (1,4) ▲		
Malta (malt. govorno područje)	457 (1,5)	458 (1,7)	0 (1,1)	455 (2,0)	-2 (1,6)		
Abu Dhabi, UAE	424 (4,7)	414 (5,0)	-11 (1,3) ▼	437 (4,3)	13 (1,7) ▲		
^ψ JAR – engl./afr. (5)	421 (7,3)	414 (7,5)	-7 (1,3) ▼	430 (6,7)	9 (1,8) ▲		

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

- ▲ bodovi podskale značajno su veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
- ▼ bodovi podskale značajno su manji od ukupnog broja bodova na području čitanja

■ čitanje književnog djela
■ čitanje informativnog teksta

Primjerice, prema dodatku D.1., koji sadržava prosječni postotak točnih odgovora za zadatke u skalama PIRLS-a 2011. na međunarodnoj razini, skala informativnih tekstova bila je zahtjevnija nego skala književnih djela. Naime, učenici četvrtih razreda postigli su 50% točnih odgovora na skali informativnih tekstova, a 59% na skali književnih djela. Slični rezultati zabilježeni su u većini, ali ne i u svim sudionicama istraživanja PIRLS 2011. Kako bi sudionice PIRLS-a 2011. mogle analizirati relativna postignuća iz dviju svrha čitanja, uz pomoć skale teorije odgovora na zadatak određeni su položaji navedenih postignuća na skali ukupnih rezultata. Uzmemo li u obzir razlike u zahtjevnosti zadataka, prosječni rezultat svrhe čitanja može se usporediti s ukupnim rezultatom za čitanje.

Prvi stupac tablice 5.1. sadržava ukupni prosječni rezultat na području čitanja, a sljedeća dva stupca predočuju prosječni rezultat na skali čitanja književnih djela i informativnih tekstova. Zemlje sudionice PIRLS-a 2011. poredane su prema ukupnom rezultatu učenika četvrtih razreda na području čitanja. Uglavnom, zemlje sudionice PIRLS-a 2011. koje su ostvarile najbolji ukupni rezultat ostvarile su i najbolja ukupna postignuća na području čitanja književnih djela i informativnih tekstova. Međutim, u usporedbi s ukupnim rezultatom, mnoge su zemlje ostvarile relativno bolji rezultat iz jedne svrhe čitanja, a relativno lošiji iz druge. Strelice usmjerene prema gore, odnosno prema dolje označuju statistički značajno bolji, tj. lošiji rezultat na skali postignuća u čitanju književnih djela ili informativnih tekstova s obzirom na ukupni rezultat.

U stupčanom je dijagramu razlika između rezultata u čitanju književnih djela i ukupnoga prosječnog rezultata označena crvenom bojom, a razlika između rezultata u čitanju informativnih tekstova i ukupnoga prosječnog rezultata označena je sivom bojom. Primjerice, od četiri zemlje koje su ostvarile najbolje rezultate, Hong Konga (PUR NR Kine), Rusije, Finske i Singapura, Hong Kong (PUR NR Kine) je ostvario relativno lošiji rezultat na području čitanja književnih djela, a bolji na području čitanja informativnih tekstova. Singapur je ostvario relativno bolji rezultat na području čitanja informativnih tekstova. Rusija i Finska ostvarile su jednako dobre rezultate iz obje svrhe čitanja. Međutim, sljedeće dvije zemlje prema skali, Sjeverna Irska i SAD, ostvarile su lošije rezultate na području čitanja informativnih tekstova, a bolje rezultate na području čitanja književnih djela. Rezultati **Hrvatske** pokazuju da postoji slaba naznaka uspješnijeg rješavanja zadataka književnih djela. S obzirom na to da je razlika vrlo malena, možemo reći da učenici u Hrvatskoj jednako uspješno svladavaju procese čitanja književnih djela i informativnih tekstova.

Procesi čitanja s razumijevanjem: prisjećanje i neposredno zaključivanje te interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje

Tablica 5.2. prikazuje rezultate zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2011. koji se odnose na procese razumijevanja uz pomoć prisjećanja i neposrednog zaključivanja. Navedeni su rezultati za interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje prikazani u usporedbi s ukupnim prosječnim rezultatima na području čitanja.

Budući da navedene skale prikazuju vrlo različite vještine, očekuje se da će zadaci imati različitu razinu zahtjevnosti. Prosječni postotak točnih odgovora u procesima čitanja koji su prikazani u dodatku D.1. iznosio je 64% za prisjećanje i neposredno zaključivanje te 45% za interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje. Kako bi sudionice PIRLS-a 2011. mogle usporediti prosječne rezultate procesa čitanja s razumijevanjem, uz pomoć skale teorije odgovora na zadatak određeni su položaji navedenih rezultata na skali ukupnih prosječnih rezultata koji su prikazani u tablici 5.2.

Prva tri stupca tablice 5.2. predočuju ukupni prosječni rezultat na području čitanja, nakon kojega slijedi prosječni rezultat na skali prisjećanja i neposrednog zaključivanja te interpretiranja, povezivanja i procjenjivanja. Zemlje sudionice prikazane su prema ukupnom prosječnom rezultatu učenika četvrtih razreda na području čitanja.

Zemlje sudionice PIRLS-a 2011. koje su ostvarile najbolje ukupne prosječne rezultate ostvarile su i najbolje rezultate na obje skale procesa razumijevanja. Međutim, u usporedbi s ukupnim ostvarenjem, mnoge su zemlje ostvarile relativno bolji rezultat iz jednog procesa razumijevanja, a relativno lošiji iz drugog, što se vidi iz rezultata prikazanih u tablici 5.2.

Strelice usmjerene prema gore, odnosno prema dolje označuju statistički značajno bolji, tj. lošiji rezultat na skali *Prisjećanje i neposredno zaključivanje* ili *Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje* u odnosu prema skali ukupnoga prosječnog rezultata.

Razlika između skale *Prisjećanje i neposredno zaključivanje* i skale ukupnoga prosječnog rezultata označena je crvenom bojom, a razlika između skale *Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje* i skale ukupnoga prosječnog rezultata označena je sivom bojom.

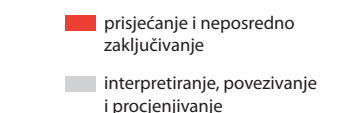
Zemlje koje su ostvarile najbolje rezultate najčešće su ostvarile relativno lošije rezultate iz procesa prisjećanja i neposrednog zaključivanja, a relativno bolje rezultate iz procesa interpretiranja, povezivanja i procjenjivanja. Zanimljivo je da su učenici u **Hrvatskoj** ostvarili jednako dobre rezultate u prisjećanju i neposrednom zaključivanju, kao i u interpretiranju, povezivanju i procjenjivanju, pa možemo reći da su učenici u Hrvatskoj jednako uspješni u svim mjerenim procesima razumijevanja. Slične rezultate na objema skalama koje se odnose na procese razumijevanja imaju još Finska i Švedska.

Osam od dvanaest zemalja koje su ostvarile najbolje prosječne rezultate na području čitanja (Hong Kong, Rusija, Singapur, Sjeverna Irska, SAD, Kineski Tajpeh, Engleska i Kanada) imale su značajno bolje rezultate u procesima interpretiranja, povezivanja i procjenjivanja.

Tablica 5.2. Rezultati koji se odnose na procese razumijevanja

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupni prosječni rezultat na području čitanja prema skali	Prisjećanje i neposredno zaključivanje		Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje		Razlika	
		Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Broj bodova manji od ukupnog broja bodova na području čitanja	Broj bodova veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	571 (2,3)	562 (2,0)	-8 (1,0) ▼	578 (2,4)	7 (1,0) ▲		
Rusija	568 (2,7)	565 (2,7)	-3 (1,2) ▼	571 (2,6)	2 (0,9) ▲		
Finska	568 (1,9)	569 (2,0)	1 (0,9)	567 (1,8)	-1 (0,7)		
² Singapur	567 (3,3)	565 (3,4)	-2 (1,3)	570 (3,4)	3 (1,2) ▲		
[†] Sjeverna Irska	558 (2,4)	555 (2,5)	-3 (1,0) ▼	562 (2,5)	4 (1,0) ▲		
² SAD	556 (1,5)	549 (1,5)	-7 (0,7) ▼	563 (1,6)	6 (0,6) ▲		
² Danska	554 (1,7)	556 (1,9)	2 (1,1) ▲	553 (1,5)	-1 (0,8)		
² Hrvatska	553 (1,9)	554 (2,0)	1 (1,0)	552 (1,7)	-1 (1,1)		
Kineski Tajpeh	553 (1,9)	551 (1,8)	-1 (0,8)	555 (1,9)	2 (0,7) ▲		
Irska	552 (2,3)	552 (2,8)	0 (1,8)	553 (2,2)	2 (0,9)		
[†] Engleska	552 (2,6)	546 (2,6)	-6 (1,3) ▼	555 (2,7)	4 (1,1) ▲		
² Kanada	548 (1,6)	543 (1,5)	-5 (0,6) ▼	554 (1,5)	5 (0,4) ▲		
[†] Nizozemska	546 (1,9)	549 (2,2)	3 (1,0) ▲	543 (2,0)	-3 (1,0) ▼		
Češka	545 (2,2)	548 (2,4)	3 (0,9) ▲	544 (2,0)	-2 (0,9)		
Švedska	542 (2,1)	543 (2,1)	1 (1,0)	540 (2,1)	-1 (0,9)		
Italija	541 (2,2)	539 (1,9)	-2 (1,2)	544 (2,0)	3 (0,9) ▲		
Njemačka	541 (2,2)	548 (2,3)	7 (0,9) ▲	536 (2,2)	-5 (1,0) ▼		
³ Izrael	541 (2,7)	538 (2,9)	-3 (1,4)	543 (3,0)	2 (1,4)		
Portugal	541 (2,6)	539 (2,8)	-2 (1,6)	542 (2,6)	1 (1,0)		
Mađarska	539 (2,9)	537 (2,8)	-2 (0,9) ▼	542 (2,7)	3 (1,2) ▲		
Slovačka	535 (2,8)	534 (2,9)	-1 (1,0)	536 (2,7)	1 (0,6)		
Bugarska	532 (4,1)	532 (4,0)	0 (1,0)	532 (3,9)	0 (1,0)		
Novi Zeland	531 (1,9)	527 (2,0)	-4 (0,9) ▼	535 (1,9)	4 (1,4) ▲		
Slovenija	530 (2,0)	533 (1,9)	2 (1,4)	530 (2,2)	-1 (1,8)		
Austrija	529 (2,0)	539 (2,3)	10 (1,4) ▲	521 (2,0)	-8 (0,8) ▼		
^{1,2} Litva	528 (2,0)	530 (1,9)	2 (1,1)	527 (2,0)	-1 (1,1)		
Australija	527 (2,2)	527 (2,6)	-1 (1,3)	529 (2,2)	2 (1,0)		
Poljska	526 (2,1)	526 (2,1)	1 (1,1)	525 (2,1)	-1 (1,3)		
Francuska	520 (2,6)	528 (2,4)	8 (1,0) ▲	512 (2,8)	-8 (1,5) ▼		
Španjolska	513 (2,3)	516 (2,1)	3 (1,0) ▲	510 (2,1)	-3 (1,0) ▼		
[†] Norveška	507 (1,9)	511 (1,8)	4 (0,9) ▲	502 (2,6)	-5 (1,7) ▼		
^{2,†} Belgija (fr. govorno područje)	506 (2,9)	512 (2,9)	6 (0,7) ▲	499 (3,2)	-7 (1,4) ▼		
Rumunjska	502 (4,3)	500 (4,2)	-2 (1,1) ▼	503 (4,5)	1 (1,3)		
¹ Gruzija	488 (3,1)	484 (3,0)	-4 (1,2) ▼	491 (3,1)	3 (1,1) ▲		
Malta	477 (1,4)	479 (1,9)	2 (1,7)	475 (1,8)	-2 (1,2)		
Trinidad i Tobago	471 (3,8)	474 (3,8)	3 (0,9) ▲	464 (4,0)	-7 (1,1) ▼		
² Azerbajdžan	462 (3,3)	469 (3,2)	6 (1,0) ▲	449 (3,7)	-13 (1,3) ▼		
Islamska Republika Iran	457 (2,8)	458 (2,9)	0 (0,9)	456 (3,0)	-1 (1,5)		
Kolumbija	448 (4,1)	450 (4,1)	3 (1,2) ▲	442 (4,6)	-5 (1,7) ▼		
Ujedinjeni Arapski Emirati	439 (2,2)	439 (2,3)	0 (0,9)	438 (2,3)	-1 (0,7)		
Saudijska Arabija	430 (4,4)	433 (4,6)	4 (1,3) ▲	424 (4,6)	-6 (1,5) ▼		
Indonezija	428 (4,2)	431 (4,3)	2 (1,6)	423 (4,7)	-6 (2,0) ▼		
² Katar	425 (3,5)	424 (3,6)	-1 (1,2)	425 (3,8)	1 (1,0)		
^ψ Oman	391 (2,8)	395 (2,4)	4 (1,1) ▲	382 (3,0)	-9 (1,1) ▼		
[*] Maroko	310 (3,9)	325 (3,2)	14 (2,3) ▲	288 (4,3)	-22 (3,0) ▼		

- ▲ bodovi podskale značajno su veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
- ▼ bodovi podskale značajno su manji od ukupnog broja bodova na području čitanja

✱ Prosječni se rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 25%.

ψ Potrebno se ograditi od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.

(.) Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

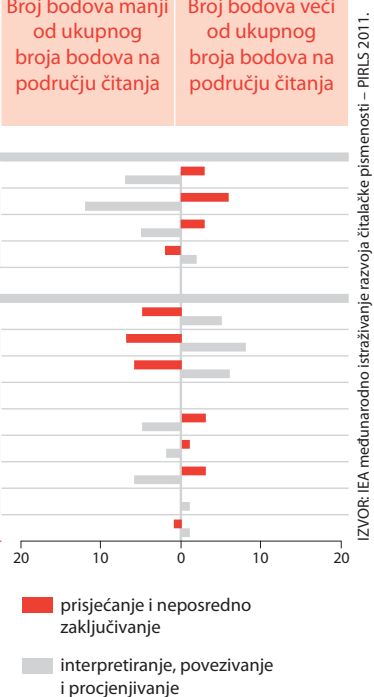
IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Tablica 5.2. Rezultati koji se odnose na procese razumijevanja (nastavak)

Zemlja	Ukupni prosječni rezultat na području čitanja prema skali	Prisjećanje i neposredno zaključivanje		Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje		Razlika	
		Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Prosječni rezultat na skali	Razlika u odnosu prema ukupnom broju bodova na području čitanja	Broj bodova manji od ukupnog broja bodova na području čitanja	Broj bodova veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	450 (4,8)	452 (4,9)	3 (1,0) ▲	443 (5,0)	-7 (1,8) ▼		
Maroko	424 (3,9)	430 (3,8)	6 (1,0) ▲	412 (4,0)	-12 (1,7) ▼		
¹ Kuvajt	419 (5,2)	422 (4,4)	3 (1,5) ▲	414 (5,4)	-5 (2,4) ▼		
Bocvana	419 (4,1)	417 (4,1)	-2 (1,2)	421 (3,9)	2 (0,9) ▲		
Referentne sudionice^o							
^{1,3} Florida, SAD	569 (2,9)	564 (2,9)	-5 (1,4) ▼	574 (2,8)	5 (1,0) ▲		
² Ontario, Kanada	552 (2,6)	545 (2,5)	-7 (1,3) ▼	559 (2,6)	8 (0,9) ▲		
² Alberta, Kanada	548 (2,9)	542 (2,9)	-6 (0,9) ▼	554 (3,2)	6 (1,8) ▲		
Québec, Kanada	538 (2,1)	538 (2,1)	0 (1,1)	538 (2,3)	0 (1,6)		
Andaluzija, Španjolska	515 (2,3)	518 (2,3)	3 (1,2) ▲	510 (2,4)	-5 (0,9) ▼		
Dubai, UAE	476 (2,0)	478 (2,2)	1 (1,5)	474 (2,1)	-2 (1,4)		
Malta (malt. govorno područje)	457 (1,5)	461 (2,4)	3 (1,9)	451 (1,6)	-6 (1,2) ▼		
Abu Dhabi, UAE	424 (4,7)	424 (4,5)	0 (1,2)	425 (4,6)	1 (1,6)		
^ψ JAR – engl./afr. (5)	421 (7,3)	420 (7,3)	-1 (1,5)	422 (7,0)	1 (2,1)		

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

- ▲ bodovi podskale značajno su veći od ukupnog broja bodova na području čitanja
- ▼ bodovi podskale značajno su manji od ukupnog broja bodova na području čitanja

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Rezultati koji se odnose na svrhe čitanja i procese razumijevanja s obzirom na spol

Tablica 5.3. prikazuje razlike postignutih prosječnih rezultata i svrha čitanja književnih djela i informativnih tekstova te razlike procesa razumijevanja uz pomoć prisjećanja, neposrednog zaključivanja i interpretiranja, povezivanja i procjenjivanja s obzirom na spol.

Kad je riječ o književnoj svrsi čitanja, djevojčice su ostvarile statistički značajno bolje rezultate nego dječaci, i to u svim zemljama i entitetima osim u Kolumbiji i Izraelu. Nasuprot tome, u velikom broju europskih zemalja gotovo i nisu primijećene razlike u postignućima dječaka i djevojčica u čitanju informativnih tekstova. Te su zemlje Austrija, Belgija (francusko govorno područje), Češka, Francuska, Italija, Nizozemska, Njemačka i Španjolska. Referentne sudionice u kojima nisu primijećene razlike između dječaka i djevojčica jesu Andaluzija u Španjolskoj i Dubai u Ujedinjenim Arapskim Emiratima. U Kolumbiji i Izraelu također nisu primijećene razlike u čitanju informativnih tekstova između dječaka i djevojčica.

Velik nerazmjer u čitanju književnih djela i informativnih tekstova između dječaka i djevojčica odrazio se i na prosječne razlike u rezultatima. Djevojčice su u čitanju književnih djela na međunarodnoj razini prosječno prestizale dječake za 20 bodova (522 prema 502 boda), a u čitanju informativnih tekstova za 12 bodova (519 prema 507 bodova).

Jednak nerazmjer primijećen je u procesima razumijevanja. Naime, djevojčice su obično ostvarivale bolje rezultate u zaključivanju uz pomoć prisjećanja i neposrednog zaključivanja. One su u procesima razumijevanja koji se odnose na prisjećanje i neposredno zaključivanje na međunarodnoj razini prosječno prestizale dječake za 16 bodova (521 prema 505 bodova), a u procesima interpretiranja, povezivanja i procjenjivanja za 17 bodova (519 prema 502 boda).

U nekoliko zemalja, Italiji, Izraelu, i Kolumbiji, u procesima razumijevanja nisu utvrđene razlike između djevojčica i dječaka.

Rezultati učenika u **Hrvatskoj** pokazuju da postoje statistički značajne razlike između djevojčica i dječaka u postignutim rezultatima mjerenih svrha čitanja i procesa razumijevanja. Djevojčice u četvrtim razredima uspješnije su u čitanju književnih djela i informativnih tekstova od dječaka za 21, odnosno za 7 bodova, koji su statistički značajno različiti. Djevojčice su također uspješnije i u mjerenim procesima razumijevanja, pa su tako uspješnije i u prisjećanju i neposrednom zaključivanju za 14 bodova, a u interpretiranju, povezivanju i procjenjivanju uspješnije su od dječaka za 15 bodova.

Tablica 5.3. Rezultati koji se odnose na svrhe čitanja i procese razumijevanja s obzirom na spol

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Svrhe čitanja				Procesi razumijevanja			
	Doživljaj književnog djela		Prikupljanje i primjena informacija		Prisjećanje i neposredno zaključivanje		Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje	
	Djevojčice	Dječaci	Djevojčice	Dječaci	Djevojčice	Dječaci	Djevojčice	Dječaci
Australija	539 (3,0) ▲	516 (3,2)	534 (2,9) ▲	522 (2,7)	536 (3,1) ▲	517 (3,1)	538 (2,8) ▲	521 (2,7)
Austrija	539 (2,3) ▲	526 (2,7)	527 (2,2)	525 (2,5)	542 (2,5)	537 (2,8)	526 (2,1) ▲	516 (2,4)
² Azerbajdžan	470 (3,7) ▲	454 (3,3)	466 (4,5) ▲	455 (4,0)	475 (3,2) ▲	463 (3,6)	458 (4,0) ▲	441 (3,9)
^{2,†} Belgija (fr. govorno područje)	513 (3,2) ▲	503 (3,4)	504 (3,6)	503 (3,4)	514 (3,3) ▲	509 (3,0)	502 (3,3)	497 (3,6)
Bugarska	541 (4,8) ▲	523 (4,7)	538 (4,5) ▲	527 (4,3)	540 (4,5) ▲	525 (4,3)	540 (4,4) ▲	525 (4,3)
Češka	550 (2,8) ▲	539 (2,4)	547 (2,7)	543 (2,3)	552 (3,0) ▲	544 (2,6)	547 (2,5) ▲	541 (2,3)
² Danska	565 (2,0) ▲	545 (2,2)	557 (2,3) ▲	550 (2,1)	563 (2,3) ▲	549 (2,5)	558 (1,9) ▲	548 (1,9)
[†] Engleska	567 (2,9) ▲	539 (3,4)	560 (3,0) ▲	539 (3,2)	557 (3,0) ▲	535 (3,2)	568 (3,1) ▲	544 (3,2)
Finska	582 (2,4) ▲	556 (2,4)	575 (2,6) ▲	561 (2,6)	579 (2,7) ▲	560 (2,3)	578 (2,4) ▲	557 (2,0)
Francuska	526 (3,3)	517 (2,6)	519 (3,2)	519 (2,9)	531 (3,0)	525 (2,5)	513 (3,5)	510 (2,7)
¹ Gruzija	504 (2,5)	480 (4,2)	494 (3,1) ▲	472 (4,1)	497 (2,6) ▲	473 (4,0)	502 (3,0) ▲	481 (4,4)
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	577 (2,8) ▲	555 (2,7)	582 (2,5) ▲	574 (2,3)	569 (2,4) ▲	556 (2,5)	588 (2,6) ▲	570 (2,7)
² Hrvatska	566 (2,3) ▲	545 (2,5)	555 (1,8) ▲	548 (2,1)	561 (2,2) ▲	547 (2,4)	560 (1,9) ▲	545 (2,2)
Indonezija	428 (4,4) ▲	408 (4,1)	447 (4,7) ▲	430 (4,7)	441 (4,7) ▲	421 (4,1)	430 (4,9) ▲	415 (4,9)
Irska	569 (3,1) ▲	546 (3,4)	553 (3,1) ▲	545 (3,0)	558 (3,7) ▲	546 (3,1)	562 (2,9) ▲	545 (2,9)
Islamska Republika Iran	469 (4,6) ▲	449 (4,5)	465 (4,2) ▲	445 (4,5)	469 (4,3) ▲	447 (4,5)	466 (4,5) ▲	448 (4,5)
Italija	542 (2,4) ▲	535 (2,4)	545 (2,4)	545 (2,4)	541 (2,4)	538 (2,2)	546 (2,4)	542 (2,7)
³ Izrael	546 (3,2)	538 (3,7)	542 (3,1)	540 (3,3)	540 (3,3)	536 (3,3)	546 (3,5)	541 (3,8)
² Kanada	562 (2,0) ▲	544 (2,2)	549 (1,9) ▲	542 (2,0)	549 (1,8) ▲	538 (1,9)	560 (1,8) ▲	548 (2,0)
² Katar	431 (4,7) ▲	400 (4,0)	449 (4,9) ▲	424 (4,2)	439 (4,7) ▲	410 (3,8)	440 (4,7) ▲	412 (4,1)
Kineski Tajpeh	550 (2,2) ▲	535 (2,3)	572 (2,1) ▲	560 (2,0)	560 (2,2) ▲	544 (2,3)	561 (2,2) ▲	549 (2,3)
Kolumbija	453 (4,6)	452 (4,6)	438 (5,1)	442 (4,9)	449 (4,6)	452 (4,7)	443 (5,0)	442 (5,2)
^{1,2} Litva	541 (2,2) ▲	517 (2,2)	534 (2,4) ▲	521 (2,3)	540 (2,4) ▲	521 (2,3)	537 (2,7) ▲	518 (2,3)
Mađarska	553 (3,2) ▲	531 (3,3)	540 (3,4) ▲	531 (3,4)	545 (3,1) ▲	530 (3,0)	550 (3,2) ▲	534 (3,1)
Malta	482 (2,1) ▲	459 (2,7)	491 (1,9) ▲	478 (2,1)	489 (2,3) ▲	470 (2,4)	483 (2,6) ▲	466 (2,2)
[✱] Maroko	314 (4,3) ▲	285 (4,1)	335 (4,3) ▲	308 (4,0)	336 (3,7) ▲	314 (3,4)	307 (4,6) ▲	271 (4,8)
[†] Nizozemska	549 (2,4) ▲	540 (2,6)	549 (2,4)	545 (2,2)	551 (2,4)	547 (2,5)	549 (2,2) ▲	538 (2,2)
[‡] Norveška	516 (2,5) ▲	498 (2,6)	511 (2,5) ▲	499 (3,2)	518 (2,3) ▲	503 (2,5)	508 (2,5) ▲	495 (3,7)
Novi Zeland	546 (2,7) ▲	521 (3,3)	537 (2,4) ▲	522 (2,8)	536 (2,4) ▲	519 (2,8)	545 (2,5) ▲	526 (2,5)
Njemačka	550 (2,9) ▲	539 (2,5)	540 (2,8)	536 (2,8)	554 (2,9) ▲	543 (2,8)	540 (2,4) ▲	532 (2,8)
^ψ Oman	400 (3,1) ▲	360 (3,3)	425 (3,1) ▲	383 (3,7)	414 (2,8) ▲	376 (2,8)	404 (3,5) ▲	361 (3,4)
Poljska	542 (2,8) ▲	520 (2,4)	523 (3,3)	516 (3,2)	534 (2,7) ▲	519 (2,7)	531 (2,7) ▲	519 (2,5)
Portugal	548 (3,1) ▲	528 (2,9)	549 (3,2) ▲	539 (2,7)	547 (3,1) ▲	532 (2,9)	549 (3,2) ▲	535 (2,9)
Rumunjska	512 (4,8) ▲	497 (4,3)	508 (5,1) ▲	493 (4,8)	506 (4,9) ▲	494 (4,7)	512 (4,9) ▲	494 (4,9)
Rusija	578 (2,8) ▲	557 (3,1)	577 (2,9) ▲	563 (2,9)	574 (3,2) ▲	557 (3,0)	581 (2,7) ▲	561 (3,0)
² SAD	570 (2,3) ▲	555 (1,9)	556 (1,9) ▲	549 (1,9)	554 (1,8) ▲	544 (1,7)	568 (2,0) ▲	557 (1,9)
Saudijska Arabija	449 (3,1) ▲	393 (8,5)	464 (3,9) ▲	414 (8,2)	457 (3,3) ▲	408 (8,8)	453 (3,7) ▲	393 (8,3)
² Singapur	578 (3,9) ▲	556 (3,8)	576 (3,5) ▲	563 (3,6)	573 (3,5) ▲	557 (3,7)	579 (3,6) ▲	562 (3,7)
[†] Sjeverna Irska	575 (3,2) ▲	552 (3,5)	561 (3,1) ▲	549 (3,4)	563 (2,8) ▲	548 (3,4)	571 (2,8) ▲	553 (3,3)
Slovačka	547 (3,6) ▲	533 (2,9)	533 (3,3) ▲	528 (3,1)	538 (3,4) ▲	531 (3,1)	542 (3,2) ▲	530 (2,8)
Slovenija	543 (2,7) ▲	523 (3,2)	534 (2,0) ▲	522 (2,8)	541 (2,1) ▲	524 (3,0)	538 (2,1) ▲	522 (3,1)
Španjolska	520 (2,5) ▲	511 (2,5)	512 (2,2)	512 (2,7)	518 (2,3)	514 (2,6)	513 (2,5) ▲	507 (2,6)
Švedska	557 (3,1) ▲	538 (2,6)	543 (2,7) ▲	531 (3,1)	549 (2,6) ▲	537 (2,6)	549 (2,5) ▲	532 (2,6)
Trinidad i Tobago	486 (4,8)	450 (4,5)	488 (4,3) ▲	460 (4,2)	490 (4,3) ▲	459 (4,4)	480 (4,5) ▲	448 (4,8)
Ujedinjeni Arapski Emirati	442 (3,0) ▲	413 (3,6)	465 (2,7) ▲	439 (3,6)	452 (3,1) ▲	426 (3,3)	453 (2,9) ▲	423 (3,5)
Međunarodni prosjek	522 (0,5) ▲	502 (0,5)	519 (0,5) ▲	507 (0,5)	521 (0,5) ▲	505 (0,5)	519 (0,5) ▲	502 (0,5)

▲ prosjek je značajno veći od prosjeka koji je postigao suprotni spol

✱ Prosječni se rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 25%.

ψ Potrebno se ogradi ti od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.

Za oznake 1, 2 i 3 o pokrivenosti ciljane populacije vidjeti dodatak B.1. Za upute o uzorkovanju i oznake za sudjelovanje u uzorkovanju † i ‡ vidjeti dodatak B.4.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje učeničkih postignuća na području čitanja – PIRLS 2011.

Tablica 5.3. Rezultati koji se odnose na svrhe čitanja i procese razumijevanja s obzirom na spol (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Svrhe čitanja				Procesi razumijevanja				
	Doživljaj književnog djela		Prikupljanje i primjena informacija		Prisjećanje i neposredno zaključivanje		Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje		
	Djevojčice	Dječaci	Djevojčice	Dječaci	Djevojčice	Dječaci	Djevojčice	Dječaci	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda									
Bocvana	396 (5,2) ⬆	371 (5,9)	471 (3,8) ⬆	441 (3,8)	431 (4,2) ⬆	401 (5,0)	432 (4,2) ⬆	409 (4,5)	
Honduras	457 (6,0) ⬆	440 (5,3)	452 (5,6) ⬆	443 (4,7)	457 (5,5) ⬆	447 (5,1)	450 (5,5) ⬆	435 (5,2)	
^{1‡} Kuvajt	440 (6,2) ⬆	391 (7,1)	447 (7,3) ⬆	390 (7,7)	444 (5,8) ⬆	397 (6,4)	442 (6,9) ⬆	381 (7,8)	
Maroko	434 (4,1) ⬆	400 (5,1)	450 (3,9) ⬆	418 (4,7)	447 (3,7) ⬆	415 (4,6)	431 (3,8) ⬆	394 (5,0)	
Referentne sudionice[∘]									
² Alberta, Kanada	561 (3,4) ⬆	544 (3,2)	547 (3,0) ⬆	542 (3,1)	547 (3,1) ⬆	537 (3,1)	560 (3,4) ⬆	549 (3,4)	
² Ontario, Kanada	567 (3,5) ⬆	549 (2,9)	553 (3,7) ⬆	545 (2,7)	551 (3,2) ⬆	539 (2,8)	566 (3,4) ⬆	553 (2,7)	
Québec, Kanada	549 (2,7) ⬆	529 (2,2)	540 (2,8) ⬆	533 (2,7)	544 (2,6) ⬆	532 (2,3)	545 (2,9) ⬆	531 (2,4)	
Malta (malt. govorno područje)	473 (2,6) ⬆	443 (2,6)	464 (2,0) ⬆	447 (3,1)	473 (2,6) ⬆	449 (3,1)	464 (2,1) ⬆	439 (2,4)	
^ψ JAR – engl./afr. (5)	428 (7,9) ⬆	400 (9,4)	443 (7,1) ⬆	418 (8,1)	435 (7,7) ⬆	407 (8,8)	437 (7,5) ⬆	407 (8,4)	
Andaluzija, Španjolska	524 (2,8) ⬆	512 (2,8)	514 (2,5) ⬆	511 (2,8)	521 (2,5) ⬆	514 (2,7)	515 (2,7) ⬆	506 (3,0)	
Abu Dhabi, UAE	432 (5,6) ⬆	395 (6,7)	455 (5,2) ⬆	420 (6,3)	441 (5,5) ⬆	407 (5,9)	444 (5,5) ⬆	406 (6,1)	
Dubai, UAE	474 (4,1) ⬆	458 (4,2)	494 (3,6) ⬆	483 (4,2)	484 (4,0) ⬆	472 (3,7)	482 (4,3) ⬆	467 (3,6)	
¹³ Florida, SAD	587 (4,0) ⬆	567 (3,5)	571 (3,3) ⬆	557 (3,0)	571 (3,7) ⬆	556 (3,2)	581 (3,4) ⬆	567 (3,0)	

[∘] U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

⬆ prosjek je značajno veći od prosjeka koji je postigao suprotni spol

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje učeničkih postignuća na području čitanja – PIRLS 2011.

6. poglavlje

**Poticanje čitanja
u svom domu**

Velik broj istraživanja naglašava važnost kućnog okružja koje potiče razvoj čitalačke pismenosti u djece. Međunarodna istraživanja čitalačke pismenosti IEA-e u posljednjih 20 godina pokazuju da poticanje čitanja u obiteljskom okružju ima velik pozitivan utjecaj na ukupna učenička postignuća na području čitanja. U ovom su poglavlju opisani postignuti rezultati učenika na području čitanja u PIRLS-u 2011. s obzirom na izjave roditelja o sredstvima za učenje kod kuće i o ranim čitalačkim iskustvima djece.

Putem *Upitnika o učenju čitanja* u PIRLS-u 2011. prikupljeni su podaci roditelja ili skrbnika djece koja su sudjelovala u istraživanju. Roditelji su navodili podatke o iskustvima svoje djece u čitanju.

Sredstva za učenje u svom domu

U istraživanju PIRLS 2011. učenici i njihovi roditelji odgovarali su na pitanja o dostupnosti čimbenika koji imaju ključnu ulogu u postignućima u čitanju. Navedeni su ovi čimbenici: obrazovanje roditelja, zanimanje roditelja i broj knjiga za djecu koje imaju u svom domu. Učenici su odgovarali na pitanja o broju knjiga u svom domu, dostupnosti internetskog priključka i posjedovanju vlastite sobe.

Istraživanja potvrđuju da socioekonomski status ili pokazatelji socioekonomskog stanja kao što su obrazovanje ili zanimanje roditelja ili skrbnika imaju znatan utjecaj na postignuća na području čitanja. U prethodnim PIRLS istraživanjima i istraživanjima PISA utvrđeno je da obrazovanje i zanimanje roditelja imaju znatan utjecaj na obrazovna postignuća djece. Naime, viša razina obrazovanja može im omogućiti karijeru u dobro plaćenim profesijama, bolji socioekonomski status i više sredstava za učenje. Prihodi obitelji također imaju velik utjecaj na postignuća učenika na području čitanja i matematike (Dahl i Lochner, 2005.). Međutim, viša razina obrazovanja roditelja može utjecati na pozitivnija uvjerenja i veća očekivanja u vezi s obrazovanjem djece. Dostupnost materijala za čitanje kod kuće, osim što ima pozitivan utjecaj na rezultate čitanja, također ima veliki pozitivan utjecaj na rezultate iz matematike i prirodoslovlja koji su prikazani u izvješću TIMSS 2011. Ciklusi istraživanja TIMSS, koje organizira IEA, iznova potvrđuju da učenici koji imaju više knjiga ostvaruju bolje rezultate iz matematike i prirodoslovlja.

Tablica 6.1. donosi rezultate skale *Sredstva za učenje u svom domu*, koja je osmišljena na temelju odgovora roditelja i učenika o tri ispitivane kategorije sredstava za učenje u svom domu; *veliki broj sredstava*, *srednji broj sredstava* i *mali broj sredstava*. Drugi dio tablice sadržava pojedinosti o pitanjima na kojima se temelji skala i kategorizacija odgovora. Učenici su bodovani prema dostupnosti triju ponuđenih kategorija. Učenici koji raspolažu *velikim brojem sredstava* u prosjeku imaju više od stotinu knjiga, vlastitu sobu i internetski priključak, više od 25 knjiga za djecu, najmanje jednog roditelja koji je završio sveučilišni studij i najmanje jednog roditelja koji je visokokvalificiran. *Mali broj sredstava* u prosjeku znači da djeca imaju 25 ili manje knjiga, da nemaju vlastitu sobu ili internetski priključak, da imaju deset ili manje knjiga za djecu, da se nijedan roditelj nije obrazovao dalje od srednje škole te da nijedan roditelj nije vlasnik manje tvrtke niti ima činovničko ili stručno zanimanje. Zemlje su poredane prema postotku učenika kategorije *veliki broj sredstava*. U drugom dijelu tablice nalaze se podaci za referentne sudionice. Prema međunarodnom prosjeku, gotovo tri četvrtine (73%) učenika četvrtih razreda nalazi se u kategoriji *srednji broj sredstava*. Prosječno 18% učenika nalazi se u kategoriji *veliki broj sredstava*, a 9% u kategoriji *mali broj sredstava*. Razlika između učenika koji se ubrajaju u kategoriju *veliki broj sredstava* i učenika koji se ubrajaju u kategoriju *mali broj sredstava* za prosječni rezultat na području čitanja iznosi 123 boda (571 prema 448 bodova).

Tablica 6.1. Sredstva za učenje u svom domu

Odgovori roditelja i učenika o broju knjiga i pomagala za učenje u svom domu

Na skali *Sredstva za učenje u svom domu* učenici su bodovani prema njihovim odgovorima, kao i odgovorima njihovih roditelja o dostupnosti pet različitih sredstava za učenje u svom domu. Učenici kojima je dostupan **veliki broj sredstava** dobili su najmanje 11,9 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na izjave učenika kako u svom domu imaju više od 100 knjiga i dva pomagala za učenje te na izjave roditelja kako u svom domu imaju više od 25 knjiga za djecu, kako je u prosjeku najmanje jedan roditelj završio sveučilišni studij te kako je najmanje jedan roditelj visokokvalificiran. Učenici kojima je dostupan **mali broj sredstava** dobili su najviše 7,3 boda, što je točka na skali koja se odnosi na izjave učenika kako u svom domu imaju 25 ili manje knjiga i nemaju nijedno od dva pomagala za učenje te na izjave roditelja kako u svom domu imaju 10 ili manje knjiga za djecu, kako se u prosjeku nijedan roditelj nije obrazovao dalje od srednje škole i kako nijedan roditelj nije vlasnik manje tvrtke i nema činovničko ili stručno zanimanje. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **srednji broj sredstava**.

Zemlja	Veliki broj sredstava		Srednji broj sredstava		Mali broj sredstava		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Norveška	42 (1,6)	531 (2,6)	57 (1,6)	494 (2,0)	0 (0,1)	~ ~	11,5 (0,05)
Australija	s 41 (1,5)	575 (3,2)	59 (1,5)	520 (2,5)	0 (0,2)	~ ~	11,5 (0,06)
Švedska	39 (1,7)	575 (2,2)	61 (1,7)	529 (1,9)	1 (0,2)	~ ~	11,4 (0,05)
Danska	38 (1,2)	581 (1,8)	61 (1,2)	541 (1,9)	1 (0,2)	~ ~	11,3 (0,05)
Novi Zeland	s 37 (1,4)	592 (2,4)	61 (1,3)	528 (2,4)	2 (0,3)	~ ~	11,3 (0,05)
Kanada	r 35 (1,2)	580 (2,4)	65 (1,1)	540 (1,5)	0 (0,1)	~ ~	11,3 (0,04)
Finska	33 (1,3)	595 (2,0)	67 (1,3)	557 (1,9)	0 (0,1)	~ ~	11,2 (0,04)
Sjeverna Irska	s 30 (1,6)	607 (4,2)	68 (1,6)	560 (3,2)	2 (0,3)	~ ~	10,9 (0,07)
Nizozemska	s 27 (1,9)	578 (2,8)	72 (1,9)	546 (2,0)	1 (0,2)	~ ~	10,9 (0,07)
Belgija (fr. govorno područje)	27 (1,8)	549 (3,0)	70 (1,5)	495 (3,0)	3 (0,5)	457 (7,3)	10,7 (0,08)
Irska	27 (1,2)	601 (2,4)	71 (1,2)	542 (2,0)	2 (0,3)	~ ~	10,8 (0,06)
Njemačka	r 24 (1,5)	591 (2,7)	75 (1,5)	538 (2,0)	2 (0,3)	~ ~	10,7 (0,07)
Singapur	24 (0,9)	617 (3,3)	74 (0,9)	559 (3,3)	2 (0,3)	~ ~	10,7 (0,03)
Francuska	23 (1,4)	567 (2,2)	74 (1,3)	511 (2,4)	2 (0,4)	~ ~	10,6 (0,07)
Izrael	r 22 (1,2)	602 (3,9)	75 (1,2)	542 (2,7)	3 (0,4)	456 (13,4)	10,8 (0,06)
Mađarska	21 (1,5)	601 (2,9)	69 (1,4)	538 (2,1)	11 (1,1)	464 (8,5)	10,1 (0,10)
Španjolska	19 (1,2)	552 (3,3)	76 (1,1)	511 (2,3)	5 (0,4)	475 (6,5)	10,3 (0,05)
Kineski Tajpeh	18 (1,0)	591 (2,6)	76 (1,0)	548 (1,8)	6 (0,5)	515 (5,1)	10,2 (0,06)
Češka	18 (1,1)	584 (3,1)	81 (1,0)	540 (2,2)	1 (0,2)	~ ~	10,5 (0,05)
Slovenija	17 (0,8)	577 (3,0)	82 (0,8)	524 (1,8)	1 (0,2)	~ ~	10,4 (0,04)
Austrija	17 (1,0)	572 (2,7)	82 (0,9)	524 (1,9)	2 (0,3)	~ ~	10,4 (0,06)
Rusija	16 (1,0)	611 (3,7)	82 (1,1)	562 (2,7)	3 (0,4)	520 (7,6)	10,4 (0,05)
Portugal	16 (1,0)	578 (3,3)	75 (1,0)	541 (2,3)	9 (0,8)	508 (6,6)	9,9 (0,06)
Malta	15 (0,6)	553 (3,3)	84 (0,6)	476 (1,8)	1 (0,2)	~ ~	10,3 (0,02)
Poljska	15 (1,0)	584 (3,4)	79 (1,0)	521 (1,7)	6 (0,6)	467 (6,3)	10,0 (0,06)
Slovačka	13 (0,8)	586 (3,5)	81 (1,1)	536 (1,9)	6 (1,0)	466 (9,0)	10,0 (0,06)
Katar	r 12 (0,9)	502 (8,7)	84 (0,9)	427 (3,6)	4 (0,4)	348 (10,3)	10,2 (0,05)
Gruzija	12 (1,0)	535 (4,0)	80 (1,2)	488 (2,9)	8 (1,0)	441 (8,0)	9,9 (0,07)
Hong Kong (PUR NR Kine)	12 (1,0)	589 (4,3)	80 (0,8)	573 (2,3)	8 (0,7)	556 (4,7)	9,8 (0,07)
Bugarska	11 (1,0)	593 (3,5)	71 (1,6)	543 (3,0)	18 (1,9)	466 (10,0)	9,4 (0,11)
Litva	11 (0,9)	583 (3,5)	83 (1,0)	527 (1,9)	6 (0,5)	474 (6,2)	9,8 (0,05)
Ujedinjeni Arapski Emirati	10 (0,6)	533 (4,9)	84 (0,7)	437 (2,2)	6 (0,4)	378 (5,2)	9,9 (0,03)
Trinidad i Tobago	9 (1,1)	546 (6,5)	85 (1,1)	473 (3,7)	6 (0,6)	411 (6,8)	9,8 (0,06)
Italija	8 (0,7)	588 (4,6)	85 (0,7)	544 (2,1)	7 (0,6)	504 (4,9)	9,7 (0,05)
Hrvatska	8 (0,6)	597 (4,2)	88 (0,7)	552 (1,7)	5 (0,6)	514 (7,0)	9,7 (0,05)
Rumunjska	7 (0,7)	593 (5,2)	67 (1,8)	518 (3,4)	26 (1,7)	442 (7,1)	8,7 (0,09)
Islamska Republika Iran	4 (0,5)	549 (4,8)	57 (1,7)	477 (2,8)	39 (1,9)	422 (3,6)	8,1 (0,09)
Saudijska Arabija	4 (0,6)	480 (8,8)	79 (1,2)	437 (4,0)	17 (1,2)	398 (9,3)	9,0 (0,07)
Oman	3 (0,3)	469 (7,9)	75 (0,8)	402 (3,0)	23 (0,8)	357 (4,1)	8,7 (0,04)
Kolumbija	1 (0,3)	~ ~	55 (2,1)	469 (5,1)	44 (2,2)	426 (4,3)	7,7 (0,10)
Maroko	s 1 (0,2)	~ ~	46 (2,1)	343 (4,5)	53 (2,1)	306 (7,2)	7,2 (0,10)
Azerbajdžan	1 (0,1)	~ ~	77 (1,3)	468 (3,4)	22 (1,3)	454 (4,6)	8,5 (0,04)
Indonezija	0 (0,1)	~ ~	55 (2,7)	442 (4,3)	44 (2,7)	416 (4,4)	7,6 (0,10)
Međunarodni prosjek	18 (0,2)	571 (0,7)	73 (0,2)	510 (0,4)	9 (0,1)	448 (1,4)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Engleska i SAD nisu sudjelovali u *Upitniku o učenju čitanja*.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za najmanje 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za najmanje 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 6.1. Sredstva za učenje u svom domu (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Veliki broj sredstava		Srednji broj sredstava		Mali broj sredstava		Prosječni rezultat na skali	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat		
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda								
Kuvajt	s	3 (0,4)	499 (14,6)	92 (0,8)	431 (6,5)	5 (0,7)	380 (19,7)	9,6 (0,05)
Bocvana	r	1 (0,4)	~ ~	57 (1,7)	455 (6,0)	42 (1,9)	394 (4,4)	7,7 (0,10)
Maroko	r	1 (0,2)	~ ~	49 (1,7)	454 (4,4)	49 (1,8)	416 (5,1)	7,3 (0,08)
Honduras	s	0 (0,1)	~ ~	44 (2,5)	485 (6,9)	56 (2,4)	440 (5,3)	7,1 (0,12)
Referentne sudionice^o								
Ontario, Kanada	r	37 (1,9)	581 (3,1)	62 (1,9)	542 (2,8)	0 (0,1)	~ ~	11,4 (0,07)
Alberta, Kanada	r	37 (1,8)	579 (4,0)	63 (1,8)	543 (3,0)	1 (0,2)	~ ~	11,4 (0,06)
Québec, Kanada		29 (1,6)	567 (3,0)	71 (1,6)	530 (2,1)	0 (0,1)	~ ~	11,1 (0,05)
Dubai, UAE		21 (0,5)	557 (3,1)	77 (0,6)	469 (2,3)	3 (0,2)	382 (9,1)	10,6 (0,02)
Andaluzija, Španjolska		13 (0,9)	561 (4,0)	79 (0,9)	515 (2,2)	7 (0,6)	474 (6,4)	9,8 (0,06)
Malta (malt. govorno područje)	r	9 (0,5)	499 (5,3)	90 (0,5)	462 (1,6)	1 (0,2)	~ ~	10,1 (0,02)
Abu Dhabi, UAE		8 (1,2)	519 (14,3)	85 (1,3)	425 (4,0)	6 (0,7)	373 (7,6)	9,8 (0,07)
JAR – engl./afr. (5)	r	6 (1,4)	596 (11,5)	71 (2,2)	432 (6,6)	23 (2,0)	377 (11,5)	8,8 (0,12)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Veliki broj sredstava		Srednji broj sredstava		Mali broj sredstava		Prosječni rezultat na skali	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat		
Južnoafrička Republika	s	2 (0,7)	~ ~	65 (1,4)	484 (4,8)	33 (1,3)	448 (4,8)	8,2 (0,07)
Kolumbija		1 (0,3)	~ ~	55 (2,1)	593 (3,9)	44 (2,2)	559 (3,7)	7,7 (0,10)
Bocvana	s	1 (0,2)	~ ~	62 (1,8)	489 (6,0)	38 (1,9)	451 (3,3)	7,9 (0,10)

Koliko se otprilike knjiga nalazi u tvom domu? (učenici)
(Nemoj ubrajati časopise, novine ili svoje školske knjige.)

- ništa ili vrlo malo (0 – 10 knjiga)
- dovoljno da popune jednu policu (11 – 25 knjiga)
- dovoljno da popune jedan ormar s knjigama (26 – 100 knjiga)
- dovoljno da popune dva ormara s knjigama (101 – 200 knjiga)
- dovoljno da popune tri ili više ormara s knjigama (više od 200 knjiga)

Imaš li što od navedenoga u svom domu? (učenici)

- nijedno
- internetski priključak ili svoju sobu
- oboje

Koju vrstu posla na svom primarnom radnom mjestu obavljaju otac (poočim ili muški skrbnik) i majka (pomajka ili ženski skrbnik) djeteta? (roditelji)

- nikada nije radio, poljoprivrednik ili ribar, obrtnik ili zanatlija, rukovoditelj postrojenjima i strojevima, radnik
- službenik, radnik na uslužnim djelatnostima ili prodavač
- vlasnik manje tvrtke
- menadžer ili viši službenik, samostalni djelatnik, tehničar ili stručni suradnik

Koliko se otprilike dječjih knjiga nalazi u Vašem kućanstvu? (roditelji)
(Ne računajte časopise, novine ili dječje knjige.)

- od 0 do 10
- od 11 do 25
- od 26 do 50
- od 51 do 100
- više od 100

Koji je najviši završeni stupanj obrazovanja oca (poočima ili muškoga skrbnika) i majke (pomajke ili ženskoga skrbnika) djeteta? (roditelji)

- nije pohađao/pohađala školu
- prva četiri razreda osnovne škole
- osnovna škola (8 razreda)
- srednja škola
- stručno usavršavanje nakon srednje škole (doškoloavanje/prekvalifikacija)
- više obrazovanje (dvostručna i trogodišnja viša škola) ili stručni studij
- sveučilišni diplomski studij
- magisterij i/ili doktorat znanosti

Hrvatska se nalazi na 35. mjestu, s 8% učenika u kategoriji *veliki broj sredstava*, od ukupno 43 zemlje sudionice, ne uključujući referentne sudionice. Kako je poredak izrađen prema kategoriji *veliki broj sredstava*, postignuti rezultat upućuje na zaključak da obitelji u Hrvatskoj imaju značajno manje sredstava za čitanje u kategoriji *veliki broj sredstava* od međunarodnog prosjeka koji iznosi 18%. Najveći broj učenika u Hrvatskoj nalazi se u kategoriji *srednji broj sredstava*, njih čak 88%, što je više od međunarodnog prosjeka koji iznosi 73%. Ohrabruje podatak da se samo 5% hrvatskih učenika nalazi u kategoriji *mali broj sredstava*, što je za 4% manje od međunarodnog prosjeka. Prosječan rezultat najveće skupine učenika iz kategorije *srednjeg broja sredstava* iznosi 552 boda, što je za 45 bodova manje od učenika koji potječu iz obitelji boljega imovinskog stanja. Brojčano najmanja skupina učenika, ona iz kategorije *mali broj sredstava*, ima za 38 bodova niži rezultat od kategorije *srednji broja sredstava*, odnosno za čak 83 boda od učenika iz kategorije *veliki broj sredstava*.

Tablica 6.2. donosi pojedinosti o dostupnosti određenih sredstava koje učenici imaju u svom domu a uključena su u skalu *Sredstva za učenje u svom domu*. Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred u PIRLS-u 2011., 31% učenika ima barem jednog roditelja koji je završio sveučilišni ili poslijediplomski studij, a 36% njih ima barem jednog roditelja koji je visokokvalificiran. Prethodni ciklusi istraživanja PIRLS potvrđuju da ukupan broj knjiga kod kuće, kao i velika količina knjiga za djecu, ima značajan pozitivan utjecaj na postignuća. Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred u PIRLS-u 2011., većina učenika (59%) u svom domu ima više od 25 knjiga za djecu, a približno četvrtina učenika (27%) ima ukupno više od 100 knjiga. Učenici su odgovarali na pitanje imaju li vlastitu sobu i internetski priključak u svom domu i više od polovine učenika, njih 55%, izjavilo je da imaju oba navedena sredstva.

Rezultati za učenike iz **Hrvatske** nešto su bolji od međunarodnog prosjeka samo po odgovoru na pitanje imaju li vlastitu sobu i internetski priključak. Naime, 64% učenika izjavljuje da ima oba navedena uvjeta. Većina učenika u Hrvatskoj, njih 43%, ima više od 25 knjiga za djecu, što je za 16% manje od međunarodnog prosjeka. Više od 100 knjiga ima 16% učenika, što je za 11% manje od međunarodnog prosjeka. Roditelje koji su završili najmanje sveučilišni ili poslijediplomski studij ima 18% učenika, što je za 13% manje od međunarodnog prosjeka, dok 29% učenika ima najmanje jednog roditelja koji je visokokvalificiran, što je za 7% manje od međunarodnog prosjeka.

Tablica 6.2. Sastavnice skale Sredstva za učenje u svom domu*

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovore u stupcima 1.– 3. dali su roditelji, a odgovore u stupcima 4. i 5. učenici.

Zemlja	Postotak učenika							
	s najmanje jednim roditeljem koji je završio sveučilišni ili poslijediplomski studij	s najmanje jednim roditeljem koji je visokokvalificiran**	s više od 25 knjiga za djecu u svom domu	s više od 100 knjiga u svom domu	s vlastitom sobom i internetskim priključkom u svom domu			
Australija	s	42 (1,5)	s	54 (1,5)	s	89 (1,0)	41 (1,0)	74 (1,0)
Austrija		21 (1,1)		27 (1,0)		76 (1,8)	28 (1,3)	70 (1,0)
Azerbajdžan		25 (1,1)		18 (0,9)		15 (1,1)	8 (0,7)	10 (0,6)
Belgija (fr. govorno područje)	r	50 (1,9)	r	38 (1,7)		75 (1,5)	32 (1,7)	59 (1,3)
Bugarska		29 (1,6)		25 (1,4)		43 (1,8)	23 (1,3)	55 (1,6)
Češka		23 (1,3)		35 (1,3)		79 (0,9)	34 (1,1)	58 (1,2)
Danska		56 (1,2)		57 (1,3)		81 (0,9)	37 (1,1)	90 (0,8)
Engleska							36 (1,6)	73 (1,1)
Finska		42 (1,4)		50 (1,2)		88 (0,7)	38 (1,3)	79 (1,0)
Francuska		30 (1,6)		39 (1,5)		75 (1,3)	33 (1,3)	64 (1,2)
Gruzija		36 (1,3)		31 (1,1)		38 (1,5)	35 (1,4)	35 (1,3)
Hong Kong (PUR NR Kine)		18 (1,5)		28 (1,6)		52 (1,7)	25 (1,2)	56 (1,3)
Hrvatska		18 (1,0)		29 (1,2)		43 (1,1)	16 (0,8)	64 (1,2)
Indonezija		10 (1,2)	r	8 (1,2)		15 (0,9)	5 (0,5)	10 (0,8)
Irska		33 (1,3)		43 (1,4)		78 (1,1)	33 (1,3)	72 (1,0)
Islamska Republika Iran		15 (1,4)		13 (1,1)		25 (1,2)	14 (0,8)	23 (1,4)
Italija		20 (1,2)		25 (1,1)		55 (1,1)	23 (1,0)	38 (0,8)
Izrael	r	46 (1,6)	r	50 (1,7)	r	69 (1,3)	34 (1,4)	--
Kanada	r	45 (1,4)	r	56 (1,0)	r	84 (0,7)	35 (0,9)	77 (0,6)
Katar	r	59 (1,5)	r	58 (1,5)		36 (1,1)	27 (0,9)	52 (1,1)
Kineski Tajpeh		23 (1,3)		35 (1,1)		59 (1,3)	30 (1,1)	53 (0,9)
Kolumbija		15 (1,5)	r	18 (1,8)		9 (0,8)	6 (0,5)	20 (1,5)
Litva		30 (1,4)		29 (1,2)		46 (1,2)	15 (0,8)	48 (1,0)
Mađarska		26 (1,6)		27 (1,4)		68 (1,4)	33 (1,5)	62 (1,4)
Malta	r	18 (0,6)	r	32 (0,9)		87 (0,5)	24 (0,7)	67 (0,7)
Maroko	r	11 (0,9)	s	9 (0,7)	r	14 (0,8)	9 (0,6)	16 (0,9)
Nizozemska	s	41 (1,7)	s	48 (1,4)	s	76 (1,3)	27 (1,6)	87 (0,8)
Norveška		58 (2,0)		66 (1,6)		86 (1,2)	36 (1,4)	87 (0,8)
Novi Zeland	s	39 (1,6)	s	54 (1,3)	s	87 (0,8)	38 (1,1)	68 (0,9)
Njemačka	r	28 (1,6)	r	30 (1,3)	r	81 (1,1)	35 (1,5)	71 (1,0)
Oman		22 (0,7)	r	33 (0,8)		19 (0,6)	22 (0,9)	19 (0,7)
Poljska		30 (1,4)		30 (1,3)		65 (1,0)	24 (0,9)	52 (1,0)
Portugal		25 (1,1)		33 (1,4)		63 (1,5)	21 (1,1)	63 (1,3)
Rumunjska		13 (1,1)		15 (1,2)		33 (1,4)	15 (1,0)	42 (1,5)
Rusija		46 (1,4)		41 (1,2)		65 (1,0)	25 (0,9)	40 (1,6)
SAD							28 (0,8)	64 (0,7)
Saudijska Arabija		35 (1,5)		36 (1,4)		17 (1,0)	20 (1,2)	28 (1,4)
Singapur		33 (0,9)		56 (0,7)		72 (0,8)	31 (0,9)	49 (0,7)
Sjeverna Irska	s	35 (1,7)	s	49 (1,6)	s	83 (1,2)	31 (1,4)	70 (1,1)
Slovačka		26 (1,2)		31 (1,2)		58 (1,3)	26 (1,0)	47 (1,1)
Slovenija		24 (1,1)		40 (1,1)		69 (1,1)	27 (1,0)	67 (1,2)
Španjolska		33 (1,4)		34 (1,4)		69 (1,1)	30 (1,3)	65 (1,0)
Švedska	r	43 (1,7)		59 (1,5)		86 (0,8)	39 (1,4)	84 (0,8)
Trinidad i Tobago	r	14 (1,2)	r	27 (1,4)		61 (1,3)	26 (1,2)	36 (1,1)
Ujedinjeni Arapski Emirati		54 (0,8)	r	49 (0,9)		33 (0,8)	22 (0,6)	42 (0,8)
Međunarodni prosjek		31 (0,2)		36 (0,2)		59 (0,2)	27 (0,2)	55 (0,2)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

* Odgovori u stupcima 1.– 3. preuzeti su iz Upitnika o učenju čitanja koji su popunjavali roditelji; Engleska i SAD nisu sudjelovali u Upitniku o učenju čitanja.

** Obuhvaća menadžere u tvrtkama ili više službenike, stručnjake, tehničke stručnjake ili stručne suradnike.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Crtica (-) upućuje na nedostupnost usporedivih podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za najmanje 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za najmanje 50%, ali za manje od 70% učenika. Oznaka „x” označava dostupnost podataka za manje od 50% učenika.

Tablica 6.2. Sastavnice skale Sredstva za učenje u svom domu* (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Postotak učenika				
	s najmanje jednim roditeljem koji je završio sveučilišni ili poslijediplomski studij	s najmanje jednim roditeljem koji je visokokvalificiran**	s više od 25 knjiga za djecu u svom domu	s više od 100 knjiga u svom domu	s vlastitom sobom i internetskim priključkom u svom domu
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda					
Bocvana	s 10 (1,5)	s 22 (1,7)	14 (0,8)	10 (0,7)	11 (1,0)
Honduras	s 9 (2,4)	s 13 (1,8)	11 (0,9)	6 (0,6)	17 (1,5)
Kuvajt	s 37 (2,1)	s 52 (1,9)	s 18 (1,1)	r 16 (0,8)	56 (1,2)
Maroko	r 12 (0,8)	s 9 (0,5)	14 (0,7)	6 (0,5)	16 (1,0)
Referentne sudionice^o					
Alberta, Kanada	r 43 (2,2)	s 54 (1,8)	r 88 (1,2)	37 (1,5)	77 (1,1)
Ontario, Kanada	r 47 (1,9)	r 57 (1,6)	r 84 (1,2)	37 (1,7)	74 (1,1)
Québec, Kanada	45 (2,0)	55 (1,4)	78 (1,1)	28 (1,2)	82 (1,0)
Malta (malt. govorno područje)	r 18 (0,6)	r 31 (0,7)	87 (0,6)	15 (0,6)	67 (0,8)
JAR – engl./afr. (5)	r 18 (1,9)	s 33 (2,2)	r 22 (1,9)	15 (1,4)	29 (1,5)
Andaluzija, Španjolska	25 (1,4)	28 (1,3)	61 (1,4)	25 (1,2)	62 (1,0)
Abu Dhabi, UAE	52 (1,8)	47 (1,8)	29 (1,7)	22 (1,1)	41 (1,5)
Dubai, UAE	67 (1,0)	r 64 (0,8)	50 (0,6)	26 (0,6)	49 (0,8)
Florida, SAD				21 (1,2)	66 (1,3)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Postotak učenika				
	s najmanje jednim roditeljem koji je završio sveučilišni ili poslijediplomski studij	s najmanje jednim roditeljem koji je visokokvalificiran**	s više od 25 knjiga za djecu u svom domu	s više od 100 knjiga u svom domu	s vlastitom sobom i internetskim priključkom u svom domu
Bocvana	s 9 (1,6)	s 21 (1,8)	r 14 (0,8)	16 (1,1)	12 (1,0)
Kolumbija	15 (1,5)	r 18 (1,9)	9 (0,8)	6 (0,5)	20 (1,4)
Južnoafrička Republika	s 10 (1,0)	x x	r 17 (1,0)	r 13 (0,9)	17 (0,9)

Odnos roditelja prema čitanju

Većinu djece njihova obitelj izravno usmjerava na pravilan razvoj pismenosti. Mala djeca koja vide odrasle i stariju djecu kako čitaju ili se na različite načine služe tekstovima, uče cijeniti i upotrebljavati tiskane materijale. Istraživanja pokazuju da djeca koja su odgajana u ozračju čitanja zadržavaju ili čak povećavaju prednost u jezičnim postignućima u usporedbi s njihovim vršnjacima (Kloostermann, Notten, Tolsma i Kraaykamp, 2011.). Osim što usmjeravaju djecu, roditelji ili skrbnici izravno potiču razvoj njihovih čitalačkih sposobnosti time što se pozitivno izražavaju o čitanju i pismenosti. Promicanje čitanja kao vrijedne i važne aktivnosti može potaknuti djecu na čitanje.

Tablica 6.3. prikazuje skalu *Odnos roditelja prema čitanju*. Učenici su na skali bodovani prema odgovorima njihovih roditelja o sedam tvrdnji o čitanju i učestalosti čitanja radi osobnog zadovoljstva. Učenici čiji roditelji *vole čitati* na skali su ostvarili rezultat koji odgovara izjavama njihovih roditelja da se „uglavnom slažu“ s četiri tvrdnje i da se u najmanjoj mjeri „pomalo slažu“ s ostale tri tvrdnje te da gotovo svakodnevno čitaju radi osobnog zadovoljstva.

Učenici čiji roditelji *ne vole čitati* ostvarili su rezultat koji odgovara izjavama njihovih roditelja da se „pomalo ne slažu“ s četiri tvrdnje, da se „pomalo slažu“ s ostale tri tvrdnje i da čitaju radi osobnog zadovoljstva prosječno jedanput ili dvaput u mjesecu.

Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred u PIRLS-u 2011., približno trećina učenika ima roditelje koji *vole čitati*, dok je rezultat za **Hrvatsku** neznatno veći i iznosi 36%. Roditelje koji *donekle vole čitati* ima 51% učenika u Hrvatskoj u usporedbi s međunarodnim prosjekom od 57%. Postotak učenika čiji roditelji *ne vole čitati* iznosi 13% (slično međunarodnom prosječnom rezultatu). Učenici čiji roditelji *vole čitati* ostvarili su za 30 bodova bolji prosječni rezultat od 13% učenika čiji roditelji izjavljuju da *ne vole čitati* (567 prema 537 bodova). Sličan rezultat imaju i referentne sudionice.

Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete

Istraživanja provedena u proteklih nekoliko godina pokazala su da očekivanja roditelja imaju velik pozitivan utjecaj na postignuća djece u školi. Primjerice, znanstvenici koji proučavaju longitudinalne učinke u SAD-u utvrdili su da bolja komunikacija između roditelja i učenika te veća očekivanja roditelja utječu na ostvarivanje boljih rezultata (Hong i Ho, 2005.). Težnje roditelja koje se odnose na obrazovanje djece pokazala su se ključnima za poticanje obrazovnih težnji učenika. Ukratko, što više učenik očekuje od samoga sebe, to ostvaruje bolje rezultate.

Tablica 6.4. sadržava odgovore roditelja na pitanja o očekivanjima koja se odnose na obrazovanje djece. Odgovori su podijeljeni prema četiri razine obrazovanja, od najviše do najniže: *poslijediplomski studij, sveučilišni studij, stručni studij i srednja škola ili manje*.

U svim zemljama sudionicama istraživanja PIRLS 2011. roditelji imaju vrlo visoka očekivanja od djece u vezi s njihovim budućim školovanjem i krajnjim obrazovnim postignućem. Gotovo trećina učenika četvrtih razreda ima roditelje koji od njih očekuju da završe poslijediplomski studij, a 34% učenika ima roditelje koji od njih očekuju da završe sveučilišni studij. Ipak, postoje prilično velike razlike u rezultatima unutar i između zemalja.

U zemljama u kojima je razina roditeljskih očekivanja bila veća, ispitani učenici četvrtih razreda ostvarivali su bolje rezultate. Utjecaj roditeljskih očekivanja toliko je velik da prosječna međunarodna razlika u bodovima učenika u dvije krajnje kategorije – *poslijediplomski studij i srednja škola ili manje* – iznosi 80 bodova. Rezultati referentnih sudionica slični su rezultatima zemalja sudionica. Rezultati za **Hrvatsku** razlikuju se od opisanog, ponajprije po odnosu roditeljskog očekivanja i postignutog rezultata. Visoka očekivanja od svoje djeca ima samo 9% roditelja u Hrvatskoj. Djeca takvih roditelja postižu bolje rezultate od međunarodnog prosjeka za 40 bodova, ali je rezultat u usporedbi s rezultatom djece čiji roditelji imaju nešto manja očekivanja veći samo za 4 boda (581 prema 577 bodova). Najveća skupina djece u Hrvatskoj, njih 48%, ima roditelje koji od njih očekuju da završe *stručni, ali ne i sveučilišni studij*, dok se u istoj kategoriji na međunarodnoj razini nalazi 32% manje učenika. Kada usporedimo rezultate učenika čiji roditelji očekuju da završe *stručni, ali ne i sveučilišni studij* s učenicima čiji roditelji očekuju od svoje djece da završe *sveučilišni, ali ne i poslijediplomski studij*, razlika u bodovima iznosi 35 u korist učenika koji imaju roditelje s višim očekivanjima.

Tablica 6.3. Odnos roditelja prema čitanju

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori roditelja

Na skali *Odnos roditelja prema čitanju* učenici su bodovani prema odgovorima roditelja o sedam tvrdnji o čitanju i na pitanje koliko često čitaju radi osobnog zadovoljstva. Učenici čiji roditelji **vole čitati** dobili su najmanje 10,9 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na roditelje koji se „uglavnom slažu” s četiri od sedam tvrdnji te „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje i koji radi osobnog zadovoljstva čitaju prosječno svakog ili gotovo svakog dana. Učenici čiji roditelji **ne vole čitati** dobili su najviše 7,9 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na roditelje koji se „pomalo ne slažu” s četiri od sedam tvrdnji i „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje i koji radi osobnog zadovoljstva čitaju prosječno jedanput ili dvaput u mjesecu. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **donekle vole čitati**.

Zemlja	Vole čitati		Donekle vole čitati		Ne vole čitati		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Švedska	52 (1,3)	562 (2,7)	42 (1,1)	528 (2,2)	7 (0,4)	513 (4,7)	10,9 (0,06)
Novi Zeland	s 51 (1,1)	571 (2,4)	41 (0,9)	531 (2,6)	8 (0,7)	509 (6,0)	10,8 (0,05)
Sjeverna Irska	s 50 (1,1)	583 (3,8)	41 (1,1)	563 (3,8)	9 (0,7)	552 (6,5)	10,8 (0,05)
Danska	50 (0,9)	568 (1,7)	40 (0,9)	546 (2,6)	10 (0,5)	527 (4,0)	10,7 (0,04)
Australija	s 48 (1,6)	557 (3,5)	42 (1,5)	532 (3,2)	9 (0,7)	497 (5,9)	10,7 (0,07)
Irska	48 (1,1)	571 (2,2)	43 (0,9)	544 (2,8)	9 (0,7)	524 (7,5)	10,7 (0,05)
Malta	46 (0,8)	499 (2,2)	45 (0,9)	470 (2,3)	8 (0,6)	460 (6,5)	10,7 (0,04)
Nizozemska	s 45 (1,3)	563 (2,2)	45 (1,3)	547 (3,0)	11 (0,7)	541 (3,7)	10,4 (0,06)
Norveška	44 (1,4)	522 (2,4)	46 (1,2)	501 (2,4)	10 (0,8)	482 (4,1)	10,5 (0,07)
Finska	43 (1,0)	582 (2,1)	48 (1,0)	562 (2,5)	9 (0,5)	545 (4,2)	10,6 (0,05)
Trinidad i Tobago	43 (0,9)	493 (4,3)	51 (1,0)	464 (4,2)	6 (0,5)	442 (9,4)	10,6 (0,04)
Izrael	r 41 (1,0)	571 (2,9)	50 (0,9)	534 (3,4)	8 (0,6)	515 (6,3)	10,5 (0,04)
Kanada	r 41 (0,7)	569 (2,1)	50 (0,6)	545 (1,7)	9 (0,4)	533 (2,7)	10,4 (0,03)
Austrija	40 (1,2)	548 (2,3)	47 (1,0)	523 (2,1)	13 (0,7)	500 (3,7)	10,3 (0,06)
Njemačka	r 37 (1,2)	570 (2,6)	48 (1,1)	539 (2,7)	15 (0,9)	518 (3,2)	10,1 (0,06)
Hrvatska	36 (0,9)	567 (2,2)	51 (0,8)	547 (2,2)	13 (0,6)	537 (3,6)	10,1 (0,04)
Bugarska	36 (1,5)	563 (2,9)	49 (1,1)	530 (3,6)	15 (1,5)	482 (10,8)	10,0 (0,10)
Poljska	34 (0,8)	546 (2,8)	55 (0,8)	519 (2,3)	11 (0,6)	499 (4,1)	10,2 (0,04)
Španjolska	34 (0,9)	532 (3,0)	53 (0,9)	511 (2,7)	13 (0,5)	493 (3,8)	10,0 (0,04)
Češka	33 (1,0)	561 (2,4)	53 (1,0)	545 (2,5)	14 (0,6)	520 (3,8)	10,0 (0,04)
Mađarska	32 (1,0)	570 (2,7)	55 (0,9)	534 (2,8)	13 (0,9)	501 (8,4)	10,0 (0,05)
Slovačka	31 (0,9)	559 (2,7)	56 (1,1)	531 (2,4)	13 (0,8)	512 (5,4)	9,9 (0,05)
Belgija (fr. govorno područje)	29 (1,2)	533 (2,9)	56 (1,2)	502 (3,5)	15 (0,8)	480 (4,3)	9,8 (0,06)
Gruzija	27 (1,1)	512 (3,7)	67 (1,1)	482 (3,6)	5 (0,5)	453 (7,5)	10,1 (0,05)
Slovenija	26 (1,0)	556 (2,8)	65 (1,0)	527 (2,1)	9 (0,6)	497 (4,7)	9,8 (0,04)
Litva	25 (0,8)	548 (3,2)	57 (0,9)	527 (2,2)	17 (0,8)	509 (3,4)	9,6 (0,04)
Italija	24 (0,9)	565 (2,8)	66 (0,9)	539 (2,3)	10 (0,6)	528 (4,2)	9,8 (0,05)
Rusija	23 (0,8)	590 (3,4)	61 (0,8)	567 (3,0)	16 (0,8)	542 (3,9)	9,6 (0,04)
Islamska Republika Iran	23 (0,8)	478 (3,1)	68 (0,8)	454 (3,0)	9 (0,6)	431 (6,8)	9,8 (0,04)
Francuska	22 (1,0)	553 (2,8)	62 (0,9)	517 (2,5)	17 (0,7)	501 (3,8)	9,5 (0,04)
Kolumbija	22 (1,2)	475 (6,2)	68 (1,3)	443 (4,1)	11 (0,7)	438 (6,7)	9,7 (0,05)
Singapur	21 (0,6)	590 (4,0)	68 (0,6)	565 (3,4)	11 (0,5)	550 (5,1)	9,7 (0,02)
Rumunjska	21 (1,1)	540 (4,5)	61 (1,4)	503 (4,7)	18 (1,5)	452 (7,3)	9,4 (0,08)
Katar	21 (0,9)	459 (5,8)	70 (1,0)	424 (3,9)	10 (0,7)	403 (6,7)	9,7 (0,04)
Azerbajdžan	21 (1,0)	477 (4,6)	70 (0,9)	462 (3,4)	9 (0,8)	443 (6,8)	9,7 (0,06)
Indonezija	21 (1,1)	448 (3,9)	68 (1,3)	427 (4,6)	12 (1,0)	415 (5,6)	9,6 (0,05)
Saudijska Arabija	19 (1,0)	459 (7,0)	67 (1,0)	429 (4,1)	14 (0,8)	403 (8,7)	9,6 (0,05)
Ujedinjeni Arapski Emirati	19 (0,5)	490 (3,2)	71 (0,6)	434 (2,2)	10 (0,4)	412 (4,3)	9,6 (0,02)
Portugal	19 (1,0)	563 (3,5)	70 (1,0)	541 (2,4)	11 (0,7)	524 (6,5)	9,6 (0,04)
Maroko	18 (0,8)	353 (5,0)	62 (1,5)	310 (4,5)	20 (1,8)	288 (9,4)	9,3 (0,08)
Kineski Tajpeh	17 (0,7)	576 (3,3)	69 (0,7)	551 (1,8)	14 (0,6)	539 (3,5)	9,4 (0,03)
Oman	17 (0,5)	420 (4,1)	73 (0,7)	391 (2,9)	10 (0,5)	356 (7,0)	9,5 (0,02)
Hong Kong (PUR NR Kine)	14 (0,6)	589 (2,9)	72 (0,9)	570 (2,3)	14 (0,7)	566 (3,8)	9,3 (0,03)
Međunarodni prosjek	32 (0,2)	535 (0,5)	57 (0,2)	507 (0,5)	11 (0,1)	487 (0,9)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Engleska i SAD nisu sudjelovali u *Upitniku o učenju čitanja*.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za najmanje 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za najmanje 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 6.3. Odnos roditelja prema čitanju (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Vole čitati		Donekle vole čitati		Ne vole čitati		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Bocvana	24 (1,1)	460 (5,2)	65 (1,0)	417 (4,6)	11 (0,8)	373 (7,3)	9,8 (0,05)
Maroko	22 (0,8)	464 (3,3)	64 (1,0)	423 (4,7)	14 (1,0)	398 (7,0)	9,6 (0,06)
Honduras	21 (1,0)	480 (6,0)	68 (1,1)	441 (4,8)	11 (0,7)	455 (9,6)	9,8 (0,05)
Kuvajt	s 19 (1,0)	466 (8,3)	68 (1,3)	422 (7,2)	13 (1,2)	381 (14,3)	9,5 (0,04)
Referentne sudionice⁹							
Alberta, Kanada	r 49 (1,3)	565 (3,6)	43 (1,2)	547 (3,4)	9 (0,5)	542 (5,1)	10,7 (0,05)
Malta (malt. govorno područje)	46 (0,9)	473 (2,4)	45 (0,9)	456 (2,2)	9 (0,5)	441 (6,1)	10,7 (0,04)
Ontario, Kanada	r 44 (1,3)	570 (3,6)	48 (1,3)	547 (2,8)	8 (0,5)	539 (5,8)	10,6 (0,06)
JAR – engl./afr. (5)	r 31 (1,5)	472 (9,8)	58 (1,3)	401 (7,3)	11 (1,0)	393 (10,0)	10,1 (0,07)
Andaluzija, Španjolska	29 (0,9)	536 (2,8)	54 (1,0)	514 (2,4)	16 (0,8)	494 (3,6)	9,8 (0,04)
Québec, Kanada	29 (1,0)	557 (2,9)	58 (0,8)	535 (2,3)	13 (0,8)	526 (4,3)	9,9 (0,05)
Dubai, UAE	26 (0,7)	530 (3,0)	66 (0,8)	467 (2,2)	9 (0,4)	449 (5,0)	9,9 (0,03)
Abu Dhabi, UAE	18 (1,0)	469 (7,7)	73 (1,0)	421 (4,3)	10 (0,5)	400 (7,7)	9,6 (0,04)

⁹ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA, međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Vole čitati		Donekle vole čitati		Ne vole čitati		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	22 (1,3)	599 (4,5)	67 (1,4)	572 (3,5)	11 (0,7)	570 (5,4)	9,7 (0,05)
Bocvana	r 22 (1,0)	506 (6,8)	66 (1,1)	463 (3,3)	13 (0,8)	433 (5,5)	9,8 (0,05)
Južnoafrička Republika	r 22 (0,7)	508 (6,2)	68 (0,9)	456 (4,1)	10 (0,7)	450 (5,8)	9,8 (0,04)

Molimo, označite koliko se slažete s navedenim tvrdnjama o čitanju.

Označite samo **jedan** kružić za svaki redak.

uglavnom se slažem
pomalo se slažem
pomalo se NE slažem
uglavnom se NE slažem

a) Čitam samo ako moram. ----- ○ — ○ — ○ — ○

b) Volim s drugima razgovarati o pročitanoj. ----- ○ — ○ — ○ — ○

c) Volim svoje slobodno vrijeme provesti čitajući. ----- ○ — ○ — ○ — ○

d) Čitam samo ako su mi potrebne informacije. ----- ○ — ○ — ○ — ○

e) Čitanje je važna aktivnost u mojoj kući. ----- ○ — ○ — ○ — ○

f) Volio bih imati više vremena za čitanje. ----- ○ — ○ — ○ — ○

g) Uživam u čitanju. ----- ○ — ○ — ○ — ○

Kada ste kod kuće, koliko često čitate radi osobnoga zadovoljstva?

svaki dan ili gotovo svaki dan jednom ili dva puta na tjedan jednom ili dva puta na mjesec nikada ili gotovo nikada

○ — ○ — ○ — ○

Tablica 6.4. Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori roditelja

Zemlja	Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete								
	Poslijediplomski studij*		Sveučilišni, ali ne i poslijediplomski studij		Stručni, ali ne i sveučilišni studij		Srednja škola ili manje		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Islamska Republika Iran	75 (0,9)	472 (3,2)	12 (0,5)	446 (4,2)	10 (0,6)	404 (4,7)	3 (0,4)	376 (11,0)	
Ujedinjeni Arapski Emirati	59 (0,7)	464 (2,4)	31 (0,6)	422 (2,7)	6 (0,3)	411 (5,3)	5 (0,2)	359 (5,4)	
Katar	58 (1,1)	455 (4,2)	33 (1,1)	409 (4,6)	3 (0,3)	359 (10,4)	6 (0,4)	352 (7,7)	
Trinidad i Tobago	r	54 (1,2)	496 (4,0)	23 (0,9)	480 (4,4)	12 (0,9)	435 (6,1)	10 (0,7)	413 (6,4)
Poljska		52 (1,2)	552 (2,5)	25 (0,8)	523 (2,1)	6 (0,4)	494 (4,2)	18 (0,9)	464 (3,1)
Izrael	r	50 (1,1)	579 (2,8)	31 (1,0)	553 (3,7)	10 (0,7)	484 (5,7)	9 (0,7)	452 (8,9)
Saudijska Arabija		49 (1,8)	452 (4,3)	32 (1,2)	427 (5,6)	8 (0,8)	384 (12,8)	11 (1,0)	391 (9,5)
Slovačka		48 (1,4)	568 (2,0)	6 (0,4)	541 (4,6)	13 (0,5)	529 (3,2)	33 (1,4)	496 (3,4)
Portugal		48 (1,0)	562 (2,8)	36 (0,9)	537 (2,2)	6 (0,6)	501 (8,2)	10 (0,7)	502 (5,4)
Bugarska		44 (1,9)	574 (2,9)	7 (0,4)	549 (4,4)	30 (1,2)	516 (3,6)	18 (1,9)	465 (10,0)
Oman		43 (0,7)	424 (3,1)	40 (0,7)	387 (3,1)	6 (0,3)	350 (6,5)	12 (0,4)	317 (6,3)
Maroko	r	43 (1,3)	348 (4,9)	21 (0,9)	312 (5,3)	0 (0,0)	~ ~	36 (1,6)	285 (8,1)
Kineski Tajpeh		42 (1,0)	575 (2,2)	44 (0,7)	548 (1,8)	9 (0,5)	527 (4,9)	5 (0,5)	472 (6,8)
Francuska		40 (1,5)	554 (2,5)	6 (0,4)	531 (4,7)	27 (1,0)	519 (2,6)	27 (1,2)	479 (3,8)
Kolumbija		35 (2,0)	478 (6,7)	48 (1,7)	441 (4,2)	8 (0,6)	437 (8,5)	10 (1,1)	410 (7,6)
Singapur		34 (0,8)	589 (3,6)	47 (0,8)	580 (3,1)	18 (0,9)	515 (3,6)	2 (0,2)	~ ~
Kanada	r	32 (1,0)	571 (2,5)	41 (0,8)	562 (1,7)	23 (1,0)	522 (2,5)	3 (0,3)	504 (3,6)
Gruzija		32 (1,4)	531 (2,5)	20 (1,0)	501 (4,1)	24 (1,2)	469 (3,5)	24 (1,2)	443 (4,8)
Indonezija		30 (1,5)	447 (4,5)	32 (1,3)	441 (4,8)	10 (0,7)	423 (5,2)	29 (1,8)	405 (5,0)
Danska		30 (1,1)	583 (2,7)	32 (0,8)	561 (2,1)	24 (0,9)	536 (2,5)	14 (0,6)	526 (3,2)
Španjolska		28 (1,0)	534 (3,1)	52 (1,0)	523 (2,6)	7 (0,4)	485 (4,0)	13 (0,6)	469 (4,0)
Irska		27 (0,8)	582 (3,1)	42 (1,2)	566 (3,0)	26 (1,3)	526 (3,1)	5 (0,4)	492 (7,2)
Azerbajdžan		27 (1,2)	479 (3,3)	40 (1,3)	467 (4,2)	15 (1,1)	447 (6,2)	18 (1,2)	448 (5,4)
Hong Kong (PUR NR Kine)		27 (1,1)	584 (3,0)	62 (0,9)	574 (2,3)	6 (0,5)	549 (5,0)	6 (0,5)	532 (6,1)
Finska		26 (1,3)	597 (2,7)	29 (0,8)	576 (2,5)	12 (0,7)	558 (3,8)	33 (1,2)	546 (2,5)
Novi Zeland	s	26 (1,0)	559 (3,5)	41 (1,1)	573 (2,8)	26 (1,1)	525 (2,7)	8 (0,6)	491 (6,5)
Litva		23 (1,0)	570 (2,5)	32 (1,0)	546 (2,2)	34 (1,0)	509 (2,7)	11 (0,7)	458 (5,2)
Češka		22 (1,0)	585 (2,7)	14 (0,7)	572 (3,5)	6 (0,4)	564 (4,3)	58 (1,3)	526 (2,4)
Rumunjska		21 (1,3)	550 (3,7)	29 (1,5)	535 (3,9)	16 (1,0)	509 (5,4)	34 (2,1)	440 (6,3)
Njemačka	r	20 (1,1)	595 (2,8)	9 (0,5)	576 (4,3)	16 (0,8)	528 (3,1)	55 (1,3)	531 (2,5)
Australija	s	18 (1,1)	572 (5,1)	42 (1,5)	567 (3,3)	25 (1,2)	511 (4,3)	15 (0,9)	491 (4,9)
Sjeverna Irska	s	18 (1,1)	612 (3,9)	37 (1,3)	597 (4,0)	14 (0,9)	559 (4,9)	32 (1,5)	531 (5,4)
Mađarska		16 (1,2)	606 (3,3)	30 (1,0)	574 (2,4)	24 (0,8)	537 (2,7)	30 (1,3)	479 (5,3)
Italija		15 (0,7)	553 (4,2)	49 (0,9)	560 (2,4)	12 (0,6)	521 (3,9)	24 (0,9)	523 (3,2)
Nizozemska	s	14 (1,3)	587 (4,6)	21 (0,9)	572 (2,6)	5 (0,5)	555 (6,3)	59 (1,7)	539 (2,0)
Malta		13 (0,5)	548 (4,3)	25 (0,7)	530 (2,7)	29 (0,9)	492 (2,6)	33 (0,8)	416 (3,1)
Belgija (fr. govorno područje)	r	11 (0,7)	525 (6,6)	63 (1,4)	522 (2,8)	10 (0,7)	466 (3,9)	16 (0,9)	465 (5,6)
Hrvatska		9 (0,4)	581 (4,8)	34 (1,1)	577 (2,1)	48 (1,0)	542 (2,1)	9 (0,6)	497 (3,5)
Slovenija		7 (0,5)	571 (4,0)	42 (1,1)	557 (2,4)	36 (0,9)	517 (2,1)	15 (0,8)	475 (3,9)
Norveška		6 (0,5)	503 (6,9)	63 (1,6)	522 (2,5)	26 (1,4)	489 (2,5)	5 (0,5)	464 (7,8)
Rusija		3 (0,3)	608 (8,1)	69 (1,2)	584 (2,6)	23 (1,0)	530 (3,3)	6 (0,6)	530 (6,2)
Austrija		--	--	--	--	--	--	--	--
Švedska		--	--	--	--	--	--	--	--
Međunarodni prosjek		31 (0,2)	541 (0,6)	34 (0,2)	522 (0,5)	16 (0,1)	493 (0,8)	19 (0,2)	461 (0,9)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalacke pismenosti – PIRLS 2011.

Engleska i SAD nisu sudjelovali u Upitniku o učenju čitanja.

* Na primjer: doktorat, magisterij ili drugi poslijediplomski stupanj.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Crtica (-) upućuje na nedostupnost usporedivih podataka. Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 6.4. Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete								
	Poslijediplomski studij*		Sveučilišni, ali ne i poslijediplomski studij		Stručni, ali ne i sveučilišni studij		Srednja škola ili manje		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda									
Bocvana	r	52 (1,9)	447 (6,2)	15 (0,8)	428 (6,2)	19 (1,1)	396 (4,8)	14 (1,0)	377 (4,0)
Maroko	r	48 (1,5)	459 (3,6)	20 (1,1)	429 (4,6)	0 (0,0)	~ ~	32 (1,5)	393 (5,2)
Honduras	r	35 (1,8)	481 (7,3)	22 (1,3)	468 (6,6)	14 (0,9)	446 (4,8)	28 (1,6)	413 (6,6)
Kuvajt	s	34 (1,3)	463 (7,1)	40 (1,6)	440 (6,3)	14 (0,9)	373 (10,2)	12 (1,0)	341 (12,6)
Referentne sudionice^o									
Dubai, UAE		65 (0,8)	500 (2,4)	25 (0,7)	461 (3,6)	6 (0,5)	446 (8,7)	3 (0,3)	379 (8,2)
Abu Dhabi, UAE		59 (1,3)	448 (4,6)	32 (1,0)	408 (5,7)	5 (0,5)	384 (7,3)	5 (0,5)	353 (8,1)
JAR – engl./afr. (5)	r	54 (1,7)	440 (8,7)	10 (1,0)	471 (14,1)	19 (1,2)	404 (7,8)	17 (1,6)	368 (8,5)
Ontario, Kanada	r	42 (1,7)	569 (3,1)	39 (1,2)	563 (3,0)	18 (1,4)	517 (6,2)	2 (0,3)	~ ~
Alberta, Kanada	r	31 (1,4)	567 (4,7)	42 (1,5)	565 (3,4)	22 (1,4)	531 (3,3)	5 (0,6)	512 (8,2)
Andaluzija, Španjolska		25 (0,9)	537 (3,2)	50 (1,1)	529 (2,2)	8 (0,5)	493 (4,6)	17 (0,8)	471 (3,5)
Québec, Kanada		18 (1,4)	567 (3,7)	43 (1,3)	554 (2,4)	34 (1,6)	517 (2,5)	6 (0,7)	497 (6,9)
Malta (malt. govorno područje)		13 (0,6)	489 (4,3)	24 (0,8)	489 (3,3)	30 (0,7)	477 (2,8)	33 (0,8)	421 (3,2)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Obrazovanje koje roditelji očekuju za svoje dijete								
	Poslijediplomski studij*		Sveučilišni, ali ne i poslijediplomski studij		Stručni, ali ne i sveučilišni studij		Srednja škola ili manje		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Bocvana	r	54 (1,8)	488 (5,5)	15 (0,8)	473 (4,9)	18 (0,9)	440 (3,8)	13 (1,0)	432 (5,1)
Južnoafrička Republika	s	52 (1,1)	477 (5,1)	9 (0,9)	506 (10,2)	23 (0,7)	457 (4,5)	16 (0,8)	446 (4,8)
Kolumbija		35 (2,0)	602 (4,3)	47 (1,7)	573 (3,4)	8 (0,6)	561 (6,9)	10 (1,1)	538 (5,9)

Pohađanje predškolskih ustanova

Vrijeme koje se tijekom djetetova razvoja posvećuje aktivnostima čitanja i pisanja ključno je za stjecanje vještina čitalačke pismenosti, a učinak tog vremena može biti dugotrajan (Levy, Gong, Hessels, Evans i Jared, 2006.). U Engleskoj je provedeno opsežno istraživanje koje je pokazalo da se kompozitnom varijablom sastavljenom od sedam aktivnosti (čitanje djetetu, odlazak u knjižnicu, igre brojevima, slikanje i crtanje, učenje brojeva i pjesama, poezije i rima) mogu predvidjeti postignuća na području čitanja i matematike bolje nego svim ostalim varijablama, tj. socioekonomskim statusom, obrazovanjem roditelja i prihodima obitelji (Melhuish i dr., 2008.).

Predškolsko obrazovanje u obliku predškole, vrtića ili programa ranog obrazovanja ima važnu ulogu u pripremi djece za osnovnu školu. U ciklusu PIRLS 2006. utvrđeno je da broj godina predškolskog obrazovanja ima velik pozitivan utjecaj na postignuća na području čitanja u četvrtom razredu. Nedavne analize longitudinalnih podataka u SAD-u i Engleskoj pokazale su da pohađanje predškole pridonosi boljem uspjehu u školi te da je trajanje predškolskog obrazovanja povezano s ostvarivanjem boljih rezultata tijekom školovanja (Tucker-Drob, 2012.; Sammons i dr., 2002.). Iako postoje prilično velike razlike među zemljama, prema *Enciklopediji PIRLS 2011.*, velik broj zemalja potiče pohađanje predškolskih ustanova, a raste i broj ministarstava obrazovanja koja objavljuju kurikularne smjernice za predškolsko obrazovanje.

Tablica 6.5. donosi odgovore roditelja na pitanje o broju godina tijekom kojih su njihova djeca pohađala predškolske ustanove. Iako među zemljama postoje velike razlike, u prosjeku je 42% učenika četvrtih razreda pohađalo neku predškolsku ustanovu *tri ili više godina*. U **Hrvatskoj** postotak pohađanja predškolske ustanove *tri ili više godina* iznosi 44%, a idućih 19% učenika pohađalo je takvu ustanovu *između jedne i tri godine*. Postotak učenika u Hrvatskoj koji su pohađali predškolsku ustanovu *godinu ili kraće* iznosi 10%. Učenici koji su dulje vrijeme pohađali predškolsku ustanovu ostvarili su bolje prosječne rezultate nego njihovi vršnjaci koji su predškolsku ustanovu pohađali *jednu godinu ili kraće* (567 prema 538 postignutih bodova u Hrvatskoj). Međutim, prema međunarodnom prosjeku, 11% učenika *nije pohađalo nijednu predškolsku ustanovu* i ostvarili su znatno lošije prosječne rezultate na području čitanja (475 bodova). Postotak učenika koji *nisu pohađali nijednu predškolsku ustanovu* razlikuje se od zemlje do zemlje i u Hrvatskoj iznosi 27% s prosječnim postignutim rezultatom od 540 bodova. U nekoliko referentnih zemalja sudionica u kojima su ispitani učenici šestih razreda velik postotak učenika *nije pohađao nijednu predškolsku ustanovu*.

Sposobnost učenika u rješavanju predčitalačkih zadataka pri polasku u osnovnu školu

S obzirom na to da mnogi roditelji, kao prvi učitelji svoje djece, razvijaju njihove vještine čitalačke pismenosti te da je prilično velik postotak učenika u pojedinim zemljama tijekom nekoliko godina pohađao predškolske ustanove, ne iznenađuje činjenica da mnogi učenici kreću u osnovnu školu s određenim čitalačkim vještinama.

U istraživanjima PIRLS roditelji su odgovarali na niz pitanja o sposobnosti njihove djece u rješavanju predčitalačkih zadataka. Na taj su način prikupljeni podaci o broju djece koja su pri polasku u školu već posjedovala temeljne vještine potrebne za formalnu nastavu čitanja. Spomenuti su zadaci prepoznavanje većine slova, pisanje slova, čitanje nekih riječi, pisanje nekih riječi i čitanje rečenica.

U skladu s velikim brojem istraživanja, u PIRLS-u je utvrđen pozitivan utjecaj ranih čitalačkih vještina na prosječna postignuća učenika četvrtih razreda na području čitanja. U Kanadi je provedena metaanaliza šest longitudinalnih istraživanja kojom je utvrđeno da su čitalačke vještine u trenutku polaska u školu jedan od najjačih pokazatelja kasnijih postignuća, bez obzira na spol i socioekonomski status učenika (Duncan i dr., 2007.).

Tablica 6.6. prikazuje rezultate učenika na skali *Predčitalački zadaci*, koja je prvi put izrađena na temelju teorije odgovora na zadatak. Učenici su na navedenoj skali bodovani prema odgovorima roditelja o sposobnosti njihove djece u rješavanju pet predčitalačkih zadataka. Neki su učenici sposobni u prosjeku *veoma dobro* rješavati svih pet zadataka, neki *prilično dobro*, a neki *ne baš dobro ili nikako*. Postoje neke razlike među zemljama sudionicama pa su tako roditelji približno polovine učenika (42%) odgovorili da su njihova djeca u trenutku polaska u osnovnu školu *prilično dobro* mogla rješavati pet predčitalačkih zadataka. U **Hrvatskoj** taj je postotak nešto veći i iznosi 46%. Procjena roditelja o sposobnosti njihove djece u rješavanju predčitalačkih zadataka podudara se s postignućima učenika četvrtih razreda na području čitanja.

Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred u PIRLS-u 2011., učenici koji su prema odgovorima roditelja mogli *veoma dobro* rješavati zadatke ostvarili su bolje prosječne rezultate nego učenici koji su *prilično dobro* rješavali zadatke (537 prema 511 bodova). Rezultati koje su ostvarili učenici u Hrvatskoj, općenito su viši i iznose 576 bodova za učenike koji su zadatke rješavali *veoma dobro*. Učenici koji su prema odgovorima roditelja *ne baš dobro ili nikako* rješavali pet predčitalačkih zadataka ostvarili su mnogo lošije prosječne rezultate (489 bodova). U Hrvatskoj je za kategoriju *ne baš dobro ili nikako* postignuti rezultat iznosio 528 bodova za 19% učenika. Opisani trend da učenici koji nisu baš dobro rješavali zadatke ili ih uopće nisu mogli riješiti prije polaska u osnovnu školu postižu niže rezultate uočen je i u zemljama sudionicama u kojima su ispitani učenici šestih razreda i u referentnim sudionicama.

Tablica 6.5. Pohađanje predškolskih ustanova

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori roditelja, osim podataka o kurikulumu (odgovori nacionalnih koordinatora projekta)

Zemlja	Nacionalni predškolski kurikulum obuhvaća jezične vještine te vještine čitanja i pisanja	Predškolske ustanove – duljina pohađanja								
		Tri ili više godina		Između jedne i tri godine		Godina ili kraće		Nisu pohađali nijednu predškolsku ustanovu		
		Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Mađarska	●	86 (0,9)	548 (2,5)	13 (0,7)	505 (5,6)	1 (0,3)	~ ~	0 (0,1)	~ ~	
Danska	●	81 (0,6)	558 (1,6)	17 (0,6)	544 (3,1)	2 (0,2)	~ ~	0 (0,1)	~ ~	
Belgija (fr. govorno područje)	●	76 (1,3)	513 (2,8)	22 (1,1)	494 (4,4)	1 (0,1)	~ ~	1 (0,4)	~ ~	
Francuska	●	76 (0,9)	524 (2,7)	24 (0,9)	514 (3,4)	0 (0,1)	~ ~	1 (0,2)	~ ~	
Italija	●	75 (0,9)	549 (2,3)	23 (0,8)	530 (3,1)	1 (0,2)	~ ~	1 (0,2)	~ ~	
Njemačka	○	74 (0,9)	551 (2,4)	23 (0,9)	540 (2,9)	1 (0,2)	~ ~	1 (0,2)	~ ~	
Švedska	●	74 (1,1)	551 (2,2)	20 (1,0)	536 (2,8)	2 (0,4)	~ ~	3 (0,4)	517 (11,1)	
Norveška	○	71 (1,5)	512 (2,4)	24 (1,4)	500 (3,3)	2 (0,2)	~ ~	3 (0,6)	494 (11,9)	
Austrija	○	69 (1,5)	532 (2,1)	27 (1,3)	530 (3,1)	3 (0,7)	518 (6,3)	1 (0,1)	~ ~	
Rusija	○	69 (1,3)	572 (2,9)	14 (0,8)	570 (4,4)	3 (0,3)	559 (7,2)	15 (1,0)	553 (5,3)	
Hong Kong (PUR NR Kine)	●	68 (1,0)	573 (2,4)	32 (1,0)	572 (2,9)	1 (0,1)	~ ~	0 (0,1)	~ ~	
Češka	○	68 (1,1)	549 (2,4)	28 (0,9)	543 (2,6)	3 (0,4)	551 (5,5)	1 (0,2)	~ ~	
Španjolska	●	66 (0,9)	522 (2,3)	28 (0,9)	505 (3,0)	4 (0,4)	494 (6,3)	3 (0,3)	493 (9,2)	
Slovačka	●	65 (1,3)	546 (2,1)	24 (0,8)	530 (3,3)	8 (0,7)	515 (5,8)	4 (0,7)	489 (10,7)	
Singapur	○	64 (0,7)	580 (3,3)	34 (0,7)	554 (3,7)	1 (0,1)	~ ~	1 (0,1)	~ ~	
Izrael	●	60 (1,1)	563 (3,0)	36 (1,0)	532 (3,9)	3 (0,3)	460 (10,3)	1 (0,2)	~ ~	
Slovenija	●	59 (1,3)	537 (2,0)	26 (1,1)	526 (3,4)	5 (0,5)	524 (5,0)	9 (0,7)	519 (5,0)	
Bugarska	●	58 (1,8)	546 (3,3)	26 (1,2)	530 (5,1)	6 (0,6)	495 (8,1)	10 (1,1)	497 (10,3)	
Rumunjska	●	57 (1,9)	523 (3,9)	33 (1,3)	490 (5,0)	4 (0,7)	445 (13,8)	6 (1,0)	412 (12,2)	
Litva	●	53 (1,2)	539 (2,2)	17 (0,6)	530 (3,8)	7 (0,5)	524 (5,6)	23 (1,3)	507 (4,5)	
Finska	●	46 (1,3)	569 (2,2)	31 (1,0)	566 (2,6)	21 (1,1)	572 (3,1)	1 (0,2)	~ ~	
Portugal	○	45 (1,3)	549 (2,7)	37 (1,3)	544 (3,1)	8 (0,6)	533 (5,4)	9 (0,8)	522 (5,6)	
Hrvatska	○	44 (1,6)	567 (2,2)	19 (0,8)	551 (2,9)	10 (1,2)	538 (4,8)	27 (1,6)	540 (2,2)	
Gruzija	●	42 (1,3)	495 (3,3)	29 (0,9)	495 (3,9)	7 (0,6)	493 (5,8)	21 (1,3)	471 (4,5)	
Novi Zeland	●	38 (1,1)	555 (3,1)	54 (0,9)	552 (2,8)	4 (0,5)	522 (13,0)	4 (0,5)	496 (13,9)	
Kineski Tajpeh	●	38 (0,9)	561 (2,6)	56 (0,8)	551 (1,9)	4 (0,4)	538 (8,1)	1 (0,2)	~ ~	
Poljska	○	34 (1,3)	545 (2,9)	23 (1,0)	529 (3,1)	16 (1,1)	513 (4,5)	28 (1,8)	509 (3,1)	
Maroko	●	22 (0,8)	339 (5,3)	39 (1,6)	324 (4,8)	17 (1,0)	298 (6,1)	22 (1,6)	293 (9,9)	
Kolumbija	○	20 (1,4)	466 (8,0)	37 (1,6)	457 (5,2)	33 (1,7)	435 (4,3)	11 (0,9)	439 (6,2)	
Trinidad i Tobago	●	17 (0,7)	456 (5,6)	73 (0,9)	480 (4,1)	6 (0,6)	473 (8,0)	3 (0,4)	444 (12,8)	
Kanada	r	razlikuje se prema provincijama	17 (0,6)	566 (3,2)	53 (1,0)	557 (2,0)	25 (0,9)	542 (1,9)	5 (0,3)	543 (4,2)
Australija	s	razlikuje se prema državama	15 (1,0)	550 (5,1)	55 (1,4)	547 (3,3)	26 (1,2)	531 (3,2)	5 (0,5)	520 (8,0)
Katar	●	●	12 (0,9)	428 (7,2)	51 (1,5)	450 (4,4)	19 (0,8)	420 (4,5)	18 (1,2)	389 (7,1)
Ujedinjeni Arapski Emirati	●	●	12 (0,3)	433 (4,6)	49 (0,9)	445 (2,2)	16 (0,4)	454 (3,5)	22 (0,7)	436 (3,6)
Malta	●	●	11 (0,5)	490 (5,5)	86 (0,5)	481 (1,8)	3 (0,3)	496 (10,0)	1 (0,1)	~ ~
Islamska Republika Iran	●	●	10 (0,8)	472 (6,3)	29 (1,1)	473 (3,2)	40 (1,2)	461 (3,1)	21 (1,5)	426 (5,6)
Oman	●	●	8 (0,4)	397 (5,5)	36 (0,8)	412 (3,6)	25 (0,6)	385 (3,7)	31 (0,8)	374 (3,8)
Azerbajdžan	○	○	7 (0,6)	466 (4,0)	20 (1,3)	465 (4,2)	8 (0,6)	457 (5,3)	64 (1,8)	464 (4,0)
Irska	●	●	7 (0,6)	544 (7,2)	57 (1,3)	562 (2,3)	25 (1,2)	554 (3,6)	12 (0,7)	534 (8,3)
Indonezija	○	○	6 (0,7)	408 (9,8)	45 (2,7)	445 (4,8)	20 (1,8)	435 (6,0)	29 (2,7)	411 (5,2)
Sjeverna Irska	s	○	5 (0,5)	591 (10,2)	49 (1,7)	575 (3,9)	44 (1,7)	570 (3,5)	3 (0,4)	540 (9,4)
Saudijska Arabija	●	●	3 (0,3)	437 (11,1)	20 (1,4)	454 (4,8)	25 (1,3)	442 (4,7)	52 (2,2)	416 (6,4)
Nizozemska	s	●	3 (0,4)	538 (7,2)	91 (0,8)	556 (2,1)	3 (0,4)	531 (8,3)	3 (0,5)	533 (7,5)
Engleska	●	●								
SAD		razlikuje se prema državama								
Međunarodni prosjek			42 (0,2)	519 (0,7)	36 (0,2)	513 (0,5)	11 (0,1)	493 (1,1)	11 (0,1)	475 (1,5)

● da ○ ne

Engleska i SAD nisu sudjelovali u Upitniku o učenju čitanja.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Tablica 6.5. Pohađanje predškolskih ustanova (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Nacionalni predškolski kurikulum obuhvaća jezične vještine te vještine čitanja i pisanja	Predškolske ustanove – duljina pohađanja							
		Tri ili više godina		Između jedne i tri godine		Godina ili kraće		Nisu pohađali nijednu predškolsku ustanovu	
		Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda									
Maroko	●	22 (0,8)	450 (4,7)	40 (1,5)	439 (3,5)	16 (0,9)	409 (5,3)	22 (1,7)	404 (7,3)
Honduras	○	21 (1,6)	429 (9,0)	36 (1,6)	464 (6,4)	28 (1,6)	455 (5,1)	15 (1,0)	443 (5,6)
Bocvana	r ●	15 (0,8)	458 (7,9)	22 (1,2)	468 (7,4)	7 (0,6)	443 (8,2)	56 (1,9)	395 (3,6)
Kuvajt	s ○	6 (0,7)	388 (15,1)	78 (1,3)	430 (6,7)	7 (0,7)	424 (12,8)	8 (1,0)	424 (12,5)
Referentne sudionice⁹									
Andaluzija, Španjolska	●	68 (1,0)	524 (2,4)	28 (0,8)	505 (3,5)	2 (0,3)	~ ~	1 (0,2)	~ ~
JAR – engl./afr. (5)	r ●	37 (1,8)	440 (11,2)	36 (1,2)	430 (8,3)	18 (1,6)	392 (7,8)	9 (1,0)	364 (10,2)
Ontario, Kanada	r ●	20 (1,1)	567 (4,7)	67 (1,1)	556 (2,7)	8 (0,6)	538 (6,1)	5 (0,6)	550 (7,5)
Alberta, Kanada	r ●	16 (1,0)	563 (5,2)	51 (1,1)	560 (3,2)	30 (1,4)	547 (3,4)	3 (0,5)	522 (11,8)
Dubai, UAE	●	14 (0,6)	474 (5,2)	46 (0,8)	491 (2,7)	17 (0,5)	498 (4,5)	23 (1,0)	464 (4,5)
Abu Dhabi, UAE	●	11 (0,6)	419 (8,9)	50 (1,6)	432 (4,6)	18 (0,9)	432 (6,4)	21 (1,0)	419 (6,0)
Québec, Kanada	●	11 (0,7)	555 (4,2)	32 (1,5)	540 (2,8)	51 (1,6)	539 (2,4)	5 (0,5)	528 (7,2)
Malta (malt. govorno područje)	●	10 (0,5)	454 (4,7)	87 (0,6)	464 (1,7)	3 (0,3)	435 (9,6)	1 (0,1)	~ ~
Florida, SAD	●								

⁹ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Nacionalni predškolski kurikulum obuhvaća jezične vještine te vještine čitanja i pisanja	Predškolske ustanove – duljina pohađanja							
		Tri ili više godina		Između jedne i tri godine		Godina ili kraće		Nisu pohađali nijednu predškolsku ustanovu	
		Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Južnoafrička Republika	r ●	30 (0,8)	481 (5,8)	35 (0,8)	468 (4,9)	17 (0,7)	459 (5,3)	18 (1,0)	436 (5,1)
Kolumbija	○	20 (1,4)	590 (5,6)	37 (1,6)	585 (4,5)	33 (1,7)	565 (3,9)	11 (0,9)	569 (4,4)
Bocvana	r ●	14 (0,9)	509 (7,0)	24 (1,4)	503 (7,8)	6 (0,6)	471 (6,6)	55 (2,1)	445 (2,8)

● da ○ ne

Tablica 6.6. Sposobnost učenika u rješavanju predčitalačkih zadataka pri polasku u osnovnu školu

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori roditelja

Na skali *Predčitalački zadaci* učenici su bodovani prema odgovorima roditelja o sposobnosti njihove djece u rješavanju pet predčitalačkih zadataka. Učenici koji su **veoma dobro** rješavali predčitalačke zadatke dobili su najmanje 11,5 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na roditelje koji su izjavili kako su njihova djeca u prosjeku „veoma dobro” rješavala tri predčitalačka zadatka, a ostala dva „prilično dobro”. Učenici koji su **ne baš dobro ili nikako** rješavali predčitalačke zadatke dobili su najviše 8,9 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na roditelje koji su izjavili kako su njihova djeca u prosjeku „ne baš dobro” rješavala tri predčitalačka zadatka ili ih „uopće nisu” rješavala, a ostala su dva rješavala „prilično dobro”. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **prilično dobro**.

Zemlja	Veoma dobro		Prilično dobro		Ne baš dobro ili nikako		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Trinidad i Tobago	49 (1,3)	499 (3,6)	43 (1,1)	458 (4,7)	8 (0,6)	411 (7,5)	11,3 (0,04)
Izrael	r 46 (1,2)	555 (3,5)	36 (0,7)	538 (3,8)	18 (0,9)	551 (5,0)	10,9 (0,05)
Kolumbija	46 (1,4)	462 (5,5)	40 (1,2)	446 (4,5)	14 (1,1)	422 (5,1)	11,0 (0,05)
Katar	45 (0,9)	456 (3,5)	39 (1,0)	422 (5,0)	16 (0,7)	378 (6,4)	11,0 (0,03)
Singapur	44 (1,2)	598 (3,1)	45 (1,0)	557 (3,3)	11 (0,6)	499 (4,7)	11,1 (0,04)
Saudijska Arabija	44 (1,4)	454 (4,0)	36 (1,1)	424 (4,4)	20 (1,3)	393 (9,3)	10,7 (0,09)
Španjolska	44 (0,9)	538 (2,7)	40 (0,7)	506 (2,6)	16 (0,7)	478 (3,9)	10,9 (0,04)
Hong Kong (PUR NR Kine)	41 (1,1)	594 (2,1)	50 (0,9)	564 (2,3)	10 (0,6)	525 (4,6)	11,0 (0,04)
Oman	41 (0,7)	429 (3,2)	44 (0,6)	374 (3,4)	15 (0,7)	347 (4,5)	10,8 (0,04)
Ujedinjeni Arapski Emirati	36 (0,7)	470 (2,2)	43 (0,6)	436 (2,3)	21 (0,5)	408 (4,3)	10,5 (0,03)
Hrvatska	34 (0,8)	576 (2,2)	46 (0,8)	548 (1,9)	19 (0,6)	528 (3,8)	10,6 (0,03)
Maroko	32 (1,2)	353 (5,2)	42 (1,1)	305 (4,5)	26 (1,8)	282 (8,5)	10,1 (0,11)
Finska	31 (0,9)	602 (2,7)	33 (0,7)	566 (2,3)	35 (0,9)	542 (2,8)	10,2 (0,04)
Švedska	30 (1,1)	574 (2,9)	45 (1,0)	540 (2,4)	25 (1,0)	520 (3,0)	10,3 (0,05)
Kineski Tajpeh	30 (0,6)	576 (2,8)	58 (0,7)	551 (2,0)	12 (0,6)	511 (4,2)	10,6 (0,02)
Malta	28 (0,8)	515 (2,9)	50 (0,9)	480 (2,1)	22 (0,8)	448 (3,7)	10,3 (0,04)
Bugarska	27 (1,1)	563 (4,0)	40 (1,2)	543 (3,2)	33 (1,7)	499 (7,0)	9,8 (0,10)
Danska	26 (0,8)	585 (2,1)	52 (0,9)	552 (1,9)	23 (0,8)	526 (2,7)	10,3 (0,03)
Poljska	26 (0,7)	558 (2,7)	45 (0,8)	526 (2,2)	29 (0,8)	499 (3,2)	10,0 (0,04)
Francuska	24 (0,8)	543 (3,4)	51 (0,7)	522 (2,3)	25 (0,9)	502 (3,8)	10,2 (0,04)
Islamska Republika Iran	23 (0,8)	476 (3,5)	40 (0,8)	456 (3,3)	37 (1,1)	450 (4,1)	9,6 (0,06)
Gruzija	23 (0,9)	513 (4,0)	37 (1,1)	492 (3,7)	40 (1,3)	473 (3,9)	9,6 (0,05)
Indonezija	22 (2,3)	455 (4,3)	52 (1,9)	433 (3,7)	26 (2,3)	404 (6,2)	10,0 (0,11)
Rusija	22 (0,8)	599 (2,7)	44 (1,1)	574 (3,2)	34 (1,4)	541 (3,4)	9,8 (0,06)
Azerbajdžan	22 (1,1)	471 (4,7)	39 (1,2)	462 (3,7)	39 (1,7)	461 (4,4)	9,5 (0,08)
Kanada	r 22 (0,7)	581 (2,3)	46 (0,6)	554 (1,6)	32 (0,6)	535 (1,9)	9,9 (0,03)
Litva	21 (0,7)	570 (2,7)	55 (1,0)	532 (2,1)	24 (0,9)	488 (3,3)	10,1 (0,03)
Češka	20 (0,7)	568 (3,5)	43 (0,9)	546 (2,2)	36 (0,9)	537 (3,1)	9,7 (0,03)
Novi Zeland	s 18 (1,2)	568 (4,8)	47 (1,1)	556 (2,9)	35 (1,0)	531 (2,8)	9,8 (0,05)
Australija	s 17 (0,9)	571 (3,8)	44 (1,1)	544 (3,2)	39 (1,1)	526 (3,6)	9,7 (0,04)
Slovenija	16 (0,7)	570 (3,8)	36 (0,7)	539 (2,3)	48 (0,8)	513 (2,2)	9,3 (0,04)
Norveška	16 (0,8)	534 (3,3)	28 (0,9)	518 (2,8)	55 (1,2)	496 (2,5)	9,1 (0,05)
Rumunjska	16 (1,0)	538 (6,0)	39 (1,3)	517 (4,7)	45 (1,6)	477 (5,2)	9,2 (0,09)
Austrija	14 (0,7)	543 (3,9)	36 (1,0)	530 (2,9)	50 (1,1)	527 (2,1)	9,1 (0,04)
Mađarska	13 (0,6)	568 (5,0)	31 (0,9)	542 (3,2)	56 (0,9)	536 (3,4)	8,8 (0,04)
Italija	13 (0,6)	563 (4,5)	44 (0,8)	545 (2,6)	43 (0,8)	539 (2,4)	9,3 (0,03)
Belgija (fr. govorno područje)	12 (0,8)	522 (4,4)	45 (0,9)	508 (3,3)	42 (1,0)	503 (3,5)	9,4 (0,04)
Portugal	12 (0,7)	561 (5,5)	45 (1,1)	549 (2,7)	42 (1,0)	532 (3,1)	9,4 (0,05)
Njemačka	r 12 (0,7)	560 (3,5)	39 (1,0)	548 (2,6)	50 (1,0)	544 (2,7)	9,1 (0,04)
Nizozemska	s 11 (0,8)	573 (5,1)	41 (1,0)	558 (2,7)	48 (1,1)	546 (2,5)	9,2 (0,05)
Sjeverna Irska	s 10 (0,8)	595 (5,3)	45 (1,3)	575 (3,7)	45 (1,2)	564 (4,0)	9,2 (0,04)
Slovačka	9 (0,6)	558 (7,5)	26 (0,7)	548 (3,1)	65 (0,8)	531 (2,2)	8,5 (0,04)
Irska	--	--	--	--	--	--	--
Međunarodni prosjek	26 (0,1)	537 (0,6)	42 (0,2)	511 (0,5)	32 (0,2)	489 (0,7)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Engleska i SAD nisu sudjelovali u *Upitniku o učenju čitanja*.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Crtica (-) upućuje na nedostupnost usporedivih podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 6.6. Sposobnost učenika u rješavanju predčitalačkih zadataka pri polasku u osnovnu školu (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Veoma dobro		Prilično dobro		Ne baš dobro ili nikako		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	50 (1,3)	461 (5,7)	36 (1,1)	448 (4,6)	14 (0,9)	424 (9,1)	11,1 (0,04)
Kuvajt	38 (1,2)	461 (6,5)	37 (1,3)	413 (7,5)	25 (1,3)	388 (10,1)	10,5 (0,07)
Maroko	38 (1,1)	456 (4,0)	44 (1,2)	419 (4,5)	18 (1,0)	396 (8,2)	10,6 (0,06)
Bocvana	30 (1,1)	451 (5,0)	41 (1,2)	430 (5,3)	29 (1,5)	385 (4,8)	10,1 (0,08)
Referentne sudionice^o							
Andaluzija, Španjolska	42 (1,1)	540 (2,4)	42 (0,9)	508 (2,4)	16 (0,6)	483 (3,7)	10,9 (0,04)
Abu Dhabi, UAE	36 (1,0)	459 (4,5)	41 (1,0)	421 (4,6)	22 (1,0)	386 (8,0)	10,5 (0,05)
Dubai, UAE	36 (1,0)	503 (2,6)	44 (0,8)	476 (2,5)	20 (0,6)	459 (4,6)	10,6 (0,03)
JAR – engl./afr. (5)	30 (1,6)	448 (8,4)	47 (1,9)	425 (7,7)	23 (2,0)	396 (11,2)	10,4 (0,08)
Ontario, Kanada	27 (1,4)	582 (3,2)	45 (1,1)	557 (2,7)	28 (1,2)	531 (4,0)	10,2 (0,06)
Malta (malt. govorno područje)	25 (0,8)	486 (2,8)	47 (0,8)	465 (2,2)	28 (0,7)	439 (3,2)	10,0 (0,03)
Alberta, Kanada	23 (1,1)	584 (4,5)	49 (1,1)	554 (3,2)	28 (1,0)	537 (4,1)	10,0 (0,04)
Québec, Kanada	15 (0,8)	567 (3,4)	45 (0,9)	542 (2,6)	40 (1,0)	529 (2,5)	9,5 (0,04)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Veoma dobro		Prilično dobro		Ne baš dobro ili nikako		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	46 (1,4)	588 (4,1)	40 (1,1)	576 (3,6)	14 (1,1)	551 (4,9)	11,0 (0,05)
Južnoafrička Republika	31 (0,9)	479 (4,9)	44 (0,9)	471 (4,7)	25 (0,9)	448 (4,2)	10,3 (0,04)
Bocvana	25 (0,9)	506 (5,1)	43 (1,2)	469 (4,9)	32 (1,3)	439 (3,4)	9,9 (0,06)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Kako je Vaše dijete izvršavalo sljedeće zadatke kada je krenulo u osnovnu školu?

Označite samo **jedan** kružić za svaki redak.

veoma dobro prilično dobro ne baš dobro nikako

a) prepoznavalo većinu slova abecede ----- ○ — ○ — ○ — ○

b) čitalo neke riječi ----- ○ — ○ — ○ — ○

c) čitalo rečenice ----- ○ — ○ — ○ — ○

d) pisalo slova abecede ----- ○ — ○ — ○ — ○

e) pisalo neke riječi ----- ○ — ○ — ○ — ○

veoma dobro prilično dobro ne baš dobro ili nikako

11,5 8,9

7. poglavlje

Škola i njezino okruŕje

An illustration of an open book with a light orange cover. The right page is white and features the title 'Škola i njezino okruŕje' in a bold, red, sans-serif font. The left page is blank and white. The book is shown from a slightly elevated perspective, with the pages appearing to have a slight shadow and depth.

Školsko okruženje može utjecati na razvoj pozitivnih stavova o uspjehu u školi i olakšati održavanje nastave u učionici. Velik broj istraživanja pokazao je da dostupnost većeg broja školskih sredstava pridonosi boljim postignućima. Međutim, odnos sredstava i postignuća prilično je složen. Prvo, škola zbog svoje lokacije ili zato što svojim sadržajima pokušava privući učenike može imati više učenika iz obitelji boljeg imovinskog stanja. Drugo, u školske zgrade, opremu i materijale mogu biti uložena znatna materijalna sredstva. Vjerojatno će najuspješnije škole imati više učenika iz obitelji boljeg imovinskog stanja i raspolagati boljim sredstvima.

Lokacija škole

Ovisno o zemlji u kojoj se nalazi, lokacija škole može znatno utjecati na sastav učeničke populacije, odnosno na to potječu li učenici te škole iz obitelji boljeg imovinskog stanja u kojima se potiče obrazovanje. Također, lokacija škole može omogućiti pristup važnim dodatnim sadržajima (primjerice, knjižnicama, medijskim centrima i muzejima) ili pak može značiti da je škola relativno izolirana.

Tablica 7.1. prikazuje postotke učenika u školama koje djeluju na trima različitim područjima: urbanome, s više od 100 000 stanovnika; prigradskome, s 15 001 do 100 000 stanovnika i ruralnome, s 15 000 ili manje stanovnika, te njihove prosječne rezultate u istraživanju PIRLS 2011. Zemlje su složene abecednim redom. U prvom dijelu tablice navedene su zemlje u kojima su ispitani učenici četvrtih razreda, a u drugom su dijelu sudionice u kojima su ispitani učenici šestih razreda i referentne sudionice.

Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred u istraživanju PIRLS 2011., 31% učenika pohađalo je škole u urbanim područjima, 27% u prigradskim područjima (ili u srednje velikim gradovima), a 43% u ruralnim područjima, odnosno u malim gradovima. Učenici četvrtih razreda u urbanim su školama ostvarili najbolje prosječne rezultate na području čitanja, a nakon njih slijede učenici u prigradskim područjima ili u srednje velikim gradovima i, na kraju, učenici u ruralnim područjima ili u malim gradovima. Međutim, u nekim zemljama, Austriji, Danskoj, Engleskoj, Finskoj, Hong Kongu (PUR NR Kine), Irskoj, Nizozemskoj, Novom Zelandu, Njemačkoj, Omanu, SAD-u i Sjevernoj Irskoj, učenici iz prigradskih škola ili iz srednje velikih gradova ostvarili su bolje prosječne rezultate nego učenici iz urbanih škola, ili, pak, između te dvije skupine učenika nije primijećena nikakva razlika, kao, na primjer, u Saudijskoj Arabiji.

U **Hrvatskoj** je najveći postotak učenika, njih 61%, pohađao škole u ruralnim područjima, a njihov je prosječni rezultat 547 bodova. Nešto manje od trećine učenika, njih 23%, pohađalo je škole u prigradskim naseljima i ostvarili su rezultat od 555 bodova, a samo je 16% učenika pohađalo škole u urbanom području te postiglo rezultat od 574 boda, što je za 27 bodova bolji rezultat od rezultata koji su postigli učenici u ruralnim područjima.

Tablica 7.1. Lokacija škole

Odgovori ravnatelja

Zemlja	Broj stanovnika grada, mjesta ili područja na kojemu je škola smještena						
	više od 100 000		15 001 do 100 000		15 000 ili manje		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Australija	42 (3,3)	542 (3,7)	30 (3,9)	517 (5,4)	28 (4,1)	519 (5,0)	
Austrija	24 (1,5)	523 (4,7)	9 (1,9)	526 (6,0)	66 (2,3)	531 (2,0)	
Azerbajdžan	16 (2,9)	477 (5,5)	21 (2,9)	472 (5,9)	63 (3,5)	455 (4,8)	
Belgija (fr. govorno područje)	16 (3,3)	507 (7,2)	39 (4,4)	500 (5,8)	45 (4,4)	514 (4,1)	
Bugarska	27 (2,6)	551 (6,6)	31 (3,6)	539 (7,3)	42 (3,0)	514 (7,3)	
Češka	15 (2,5)	551 (7,1)	33 (3,1)	548 (3,5)	52 (3,2)	542 (2,9)	
Danska	13 (2,2)	554 (5,3)	33 (3,1)	560 (3,2)	54 (3,0)	551 (2,2)	
Engleska	39 (4,8)	547 (6,1)	35 (5,5)	551 (5,0)	26 (4,3)	561 (6,2)	
Finska	31 (3,9)	569 (3,5)	39 (4,2)	570 (2,7)	30 (3,2)	564 (3,7)	
Francuska	11 (2,8)	538 (7,9)	28 (3,9)	508 (6,6)	62 (4,3)	522 (2,8)	
Gruzija	37 (2,9)	508 (4,9)	17 (2,3)	491 (5,8)	46 (2,4)	470 (4,4)	
Hong Kong (PUR NR Kine)	r	85 (3,4)	571 (3,2)	15 (3,4)	574 (6,1)	0 (0,0)	~ ~
Hrvatska	16 (2,2)	574 (5,1)	23 (3,3)	555 (2,8)	61 (3,7)	547 (2,3)	
Indonezija	72 (4,1)	435 (5,2)	12 (2,8)	423 (12,5)	16 (3,6)	409 (10,7)	
Irska	17 (2,8)	535 (7,7)	27 (3,1)	550 (4,7)	57 (3,0)	557 (2,9)	
Islamska Republika Iran	45 (3,5)	483 (4,5)	18 (2,9)	460 (7,0)	36 (3,4)	425 (4,8)	
Italija	16 (2,3)	545 (5,7)	34 (3,2)	538 (3,7)	50 (3,3)	542 (3,3)	
Izrael	22 (2,8)	561 (4,7)	44 (3,7)	543 (5,7)	34 (3,6)	526 (8,0)	
Kanada	48 (2,5)	552 (2,6)	28 (2,2)	548 (3,2)	23 (1,9)	542 (2,2)	
Katar	34 (3,0)	461 (7,8)	24 (2,7)	411 (11,1)	42 (3,1)	402 (5,9)	
Kineski Tajpeh	56 (3,5)	563 (2,4)	39 (3,3)	542 (2,9)	6 (2,0)	523 (11,1)	
Kolumbija	41 (3,6)	478 (6,8)	16 (3,2)	452 (6,9)	43 (4,0)	417 (5,7)	
Litva	35 (1,7)	549 (2,8)	19 (2,8)	530 (3,3)	46 (2,9)	512 (3,6)	
Mađarska	25 (2,6)	565 (5,9)	29 (3,2)	554 (4,8)	46 (2,2)	517 (5,1)	
Malta	0 (0,0)	~ ~	13 (0,1)	452 (4,7)	87 (0,1)	481 (1,5)	
Maroko	r	30 (3,1)	353 (7,6)	27 (3,4)	304 (6,1)	43 (3,8)	288 (6,0)
Nizozemska	r	17 (4,2)	539 (9,0)	48 (5,2)	550 (2,6)	35 (4,2)	546 (2,7)
Norveška	20 (2,9)	512 (6,5)	45 (3,8)	510 (2,4)	34 (3,6)	500 (3,3)	
Novi Zeland	44 (3,4)	535 (4,5)	24 (2,6)	539 (4,3)	32 (2,9)	526 (4,5)	
Njemačka	25 (3,2)	531 (4,9)	33 (3,7)	541 (4,1)	42 (3,5)	549 (2,5)	
Oman	r	4 (1,4)	386 (9,2)	17 (2,5)	402 (6,5)	79 (2,5)	381 (3,7)
Poljska	24 (0,9)	543 (4,7)	24 (2,1)	528 (3,5)	52 (2,3)	518 (3,1)	
Portugal	14 (2,5)	561 (6,4)	28 (4,3)	536 (4,9)	58 (4,5)	538 (4,0)	
Rumunjska	21 (2,7)	556 (6,1)	15 (2,4)	534 (6,9)	65 (2,5)	477 (5,6)	
Rusija	48 (1,6)	581 (3,7)	22 (2,3)	570 (4,8)	30 (2,0)	547 (4,4)	
SAD	33 (2,2)	552 (3,5)	36 (2,4)	563 (2,3)	31 (2,3)	558 (3,9)	
Saudijska Arabija	57 (3,7)	431 (7,2)	15 (2,9)	431 (10,3)	28 (3,9)	430 (7,9)	
Singapur	100 (0,0)	567 (3,3)	0 (0,0)	~ ~	0 (0,0)	~ ~	
Sjeverna Irska	r	23 (3,6)	562 (6,8)	29 (4,9)	554 (7,3)	48 (4,4)	564 (3,7)
Slovačka	11 (2,1)	570 (4,7)	35 (3,3)	545 (3,1)	54 (2,9)	521 (3,8)	
Slovenija	14 (2,8)	544 (7,3)	21 (3,4)	531 (3,4)	65 (3,6)	527 (2,2)	
Španjolska	37 (3,3)	519 (4,9)	33 (3,6)	517 (3,8)	30 (3,3)	503 (4,0)	
Švedska	16 (3,5)	549 (6,4)	38 (4,5)	541 (3,7)	46 (5,0)	539 (3,2)	
Trinidad i Tobago	4 (1,7)	502 (25,3)	35 (3,9)	492 (7,7)	61 (4,0)	458 (5,0)	
Ujedinjeni Arapski Emirati	50 (1,8)	455 (3,7)	22 (1,7)	427 (5,4)	28 (1,8)	408 (5,0)	
Međunarodni prosjek	31 (0,4)	525 (1,0)	27 (0,5)	512 (0,9)	43 (0,5)	500 (0,7)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika.

Tablica 7.1. Lokacija škole (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Broj stanovnika grada, mjesta ili područja na kojemu je škola smještena					
	više od 100 000		15 001 do 100 000		15 000 ili manje	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda						
Bocvana	3 (1,6)	490 (34,3)	20 (3,2)	460 (13,5)	77 (3,3)	404 (3,7)
Honduras	21 (4,0)	488 (11,9)	15 (2,6)	478 (6,6)	64 (3,8)	430 (5,9)
Kuvajit	r 8 (2,2)	436 (20,7)	42 (4,6)	409 (10,4)	50 (4,7)	420 (9,8)
Maroko	r 28 (3,2)	464 (5,1)	25 (3,6)	434 (5,7)	48 (3,6)	402 (8,2)
Referentne sudionice^o						
Alberta, Kanada	45 (4,1)	553 (4,6)	25 (3,7)	552 (5,0)	30 (3,4)	541 (4,1)
Ontario, Kanada	60 (4,2)	551 (3,5)	23 (3,1)	548 (6,2)	17 (3,7)	555 (6,4)
Québec, Kanada	37 (4,0)	538 (3,5)	35 (4,4)	542 (3,7)	28 (4,5)	530 (3,6)
Malta (malt. govorno područje)	0 (0,0)	~ ~	13 (0,1)	448 (4,8)	87 (0,1)	458 (1,6)
JAR – engl./afr. (5)	r 27 (4,8)	479 (15,3)	30 (3,7)	439 (12,5)	44 (5,6)	364 (14,6)
Andaluzija, Španjolska	32 (3,9)	519 (5,1)	33 (4,1)	522 (4,6)	35 (4,0)	502 (3,4)
Abu Dhabi, UAE	46 (3,9)	441 (8,1)	21 (3,5)	400 (12,2)	33 (3,6)	402 (6,3)
Dubai, UAE	65 (0,3)	483 (2,5)	19 (0,2)	483 (5,5)	16 (0,2)	440 (4,3)
Florida, SAD	r 52 (6,5)	566 (4,9)	35 (5,8)	573 (5,1)	13 (4,2)	572 (17,1)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Broj stanovnika grada, mjesta ili područja na kojemu je škola smještena					
	više od 100 000		15 001 do 100 000		15 000 ili manje	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Bocvana	1 (1,0)	~ ~	17 (3,0)	493 (15,5)	82 (3,0)	456 (3,0)
Kolumbija	41 (3,6)	602 (5,2)	16 (3,2)	581 (6,4)	43 (4,0)	550 (4,8)
Južnoafrička Republika	20 (3,0)	493 (11,9)	29 (3,2)	458 (10,3)	51 (4,1)	438 (5,9)

Škole prema imovinskom stanju učenika

Nakon objave Colemanova izvješća (Coleman i dr., 1966.), istraživači otkrivaju da i odrednice učeničke populacije mogu utjecati na postignuća. Općenito, učenici iz obitelji lošijega imovinskog stanja obično imaju bolja postignuća ako pohađaju škole u kojima većina učenika potječe iz obitelji boljega imovinskog stanja. U istraživanju PIRLS 2011. ravnatelji škola odgovarali su na pitanje o ekonomskom stanju obitelji učenika. Na taj su način prikupljeni podaci o učeničkim populacijama. U prethodnim je ciklusima utvrđeno da je socioekonomski status obitelji povezan s prosječnim učeničkim postignućima na području čitanja. Primjerice, u ciklusu PIRLS 2006. utvrđeno je da su postignuća učenika u školama s većim udjelom učenika iz obitelji boljega imovinskog stanja bolja od postignuća učenika u školama s velikim udjelom učenika iz obitelji lošijega imovinskog stanja.

Tablica 7.2. prikazuje odgovore ravnatelja o podjeli škola prema imovinskom stanju učenika na tri kategorije. Prva kategorija obuhvaća škole u kojima više od četvrtine učenika potječe iz obitelji boljega imovinskog stanja, a četvrtina ili manje učenika dolazi iz obitelji lošijega imovinskog stanja. Drugu kategoriju čine škole u kojima je status učeničke populacije obrnut, a u trećoj su kategoriji sve ostale škole koje imaju podjednak postotak učenika iz obitelji boljega imovinskog stanja i obitelji lošijega imovinskog stanja. Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred u PIRLS-u, 35% učenika pohađalo je škole u kojima velik postotak učenika potječe iz obitelji boljega imovinskog stanja i ti su učenici ostvarili najbolje prosječne rezultate (u prosjeku 530 bodova).

Rezultati za **Hrvatsku** pokazuju da je ukupno 38% učenika pohađalo škole u kojima je velik postotak učenika iz obitelji boljega imovinskog stanja i njihovi su prosječni rezultati iznosili 560 bodova. Kada taj rezultat usporedimo s rezultatom učenika koji pohađaju škole u kojima četvrtina ili više učenika dolazi iz obitelji lošijega imovinskog stanja, vidimo da je razlika samo 9 bodova. Postotak učenika u hrvatskim školama koji potječu iz obitelji lošijega imovinskog stanja iznosi 24%, s postignutim rezultatom od 551 boda, što nije različito od postignutih bodova u školama koje imaju podjednak postotak učenika iz obitelji boljega i obitelji lošijega imovinskog stanja. Međunarodni prosjek za tu skupinu učenika iznosi 30% i ti su učenici ostvarili lošiji rezultat, u prosjeku 490 bodova, što je za 61 bod manje od hrvatskog prosjeka. Taj rezultat govori u prilog činjenici da imovinsko stanje roditelja, kakvim ga procjenjuju ravnatelji, ne utječe značajno na postignuti rezultat.

Škole u kojima se u prvi razred upisuju učenici s predčitalačkim vještinama

Jedna od važnih sastavnica pripremljenosti za nastavu jest posjedovanje vještina koje su uvjetovane kurikulumom prije polaska u školu. Djeca koja kreću u školu s razvijenijim vještinama na području čitanja najčešće ostvaruju bolje školske rezultate od ostale djece koja nisu uspjela razviti čitalačke vještine prije polaska u školu. Primjerice, longitudinalno istraživanje ranog djetinjstva koje je provedeno u SAD-u pokazalo je da većina djece koja su u vrtiću posjedovala naprednije čitalačke vještine ostvaruje bolje rezultate i u petom razredu. Također, većina djece koja su u vrtiću posjedovala slabije čitalačke vještine ostvaruje slabije rezultate i u petom razredu (Princiotta, Flanagan i Hausken, 2006.).

U istraživanju PIRLS 2011. ravnatelji su odgovarali na pitanje o postotku učenika koji kreću u školu s pet predčitalačkih vještina: prepoznavanje većine slova abecede, čitanje nekih riječi, čitanje rečenica, pisanje slova i pisanje nekih riječi. Na taj su način prikupljeni podaci o pripremljenosti učenika. Kao što je i očekivano, u ciklusima istraživanja PIRLS utvrđeno je da pohađanje škole u kojoj većina učenika posjeduje predčitalačke vještine ima velik pozitivan utjecaj na rezultate na području čitanja.

Tablica 7.3. pokazuje postotke učenika koji kreću u školu s razvijenim predčitalačkim vještinama i njihove prosječne rezultate na području čitanja. Rezultati za **Hrvatsku** pokazuju da prosječno 16% učenika četvrtih razreda pohađa škole u kojima više od 75% učenika u trenutku polaska u školu posjeduje predčitalačke vještine, što je za 4% manje od međunarodnog prosjeka. Navedenih 16% učenika ostvarilo je najbolje prosječne rezultate, koji su za 15 bodova veći od rezultata skupine učenika koji su pohađali škole u kojima manje od 25% učenika posjeduje predčitalačke vještine.

Općenito, u istraživanju PIRLS 2011. zamijećeno je da su prosječni postignuti rezultati niži u onim školama u kojima je veći postotak učenika koji prije polaska u školu ne posjeduju predčitalačke vještine. Slični su rezultati također uočeni u zemljama u kojima su ispitani učenici šestih razreda i u referentnim sudionicama.

Tablica 7.2. Škole prema imovinskom stanju učenika

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori ravnatelja

Zemlja	Škole s većim postotkom učenika iz obitelji boljšega imovinskog stanja		Škole s podjednakim postotkom učenika iz obitelji boljšega i lošijega imovinskog stanja		Škole s većim postotkom učenika iz obitelji lošijega imovinskog stanja	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Australija	32 (3,9)	556 (3,9)	41 (4,0)	526 (3,6)	27 (3,4)	500 (5,7)
Austrija	31 (4,0)	539 (2,9)	48 (3,8)	532 (2,4)	21 (3,9)	505 (4,4)
Azerbajdžan	r 11 (2,5)	464 (10,5)	32 (4,7)	470 (8,1)	57 (4,9)	462 (6,1)
Belgija (fr. govorno područje)	49 (5,5)	522 (3,1)	27 (4,5)	501 (6,4)	25 (4,5)	483 (4,6)
Bugarska	15 (3,3)	561 (6,2)	43 (4,3)	549 (4,5)	42 (4,4)	506 (7,8)
Češka	37 (3,7)	551 (3,2)	46 (4,4)	548 (2,2)	17 (3,1)	524 (6,7)
Danska	60 (3,6)	561 (2,1)	33 (3,3)	546 (3,0)	7 (1,8)	524 (7,7)
Engleska	r 32 (4,8)	568 (4,9)	33 (4,9)	554 (4,0)	35 (4,0)	527 (4,7)
Finska	43 (4,2)	576 (2,4)	47 (4,3)	567 (2,7)	10 (2,6)	541 (4,0)
Francuska	37 (4,3)	539 (3,5)	35 (3,9)	522 (4,6)	28 (3,7)	493 (4,7)
Gruzija	16 (3,0)	496 (8,8)	41 (4,3)	494 (5,9)	43 (4,0)	480 (4,5)
Hong Kong (PUR NR Kine)	20 (3,3)	580 (3,9)	30 (4,7)	569 (5,3)	50 (4,7)	568 (4,4)
Hrvatska	38 (4,0)	560 (3,1)	38 (4,2)	550 (2,3)	24 (3,2)	551 (4,9)
Indonezija	r 20 (4,1)	475 (5,6)	21 (3,9)	431 (7,7)	59 (4,6)	421 (6,0)
Irska	r 39 (4,7)	568 (3,3)	30 (4,2)	554 (4,7)	31 (3,4)	523 (4,0)
Islamska Republika Iran	27 (3,6)	488 (7,6)	27 (4,1)	460 (6,7)	46 (4,2)	438 (4,8)
Italija	37 (3,8)	541 (4,5)	43 (3,7)	545 (3,6)	20 (2,9)	531 (5,0)
Izrael	r 35 (3,6)	566 (6,1)	28 (3,4)	559 (4,9)	37 (3,4)	500 (6,5)
Kanada	39 (2,4)	557 (3,0)	34 (2,9)	549 (2,7)	28 (2,6)	533 (2,6)
Katar	r 68 (3,0)	423 (5,0)	21 (2,3)	441 (10,6)	11 (1,9)	378 (7,5)
Kineski Tajpeh	22 (3,3)	563 (4,5)	67 (3,5)	554 (2,4)	11 (2,0)	525 (6,8)
Kolumbija	r 7 (2,0)	521 (17,1)	15 (3,4)	471 (11,7)	78 (3,9)	432 (4,7)
Litva	19 (3,3)	552 (5,8)	43 (4,6)	529 (3,3)	38 (3,5)	518 (3,1)
Mađarska	21 (3,6)	573 (6,3)	31 (4,3)	557 (4,2)	48 (4,0)	516 (5,2)
Malta	47 (0,1)	482 (2,2)	43 (0,1)	478 (2,4)	10 (0,1)	421 (5,3)
Maroko	s 12 (2,1)	372 (16,7)	13 (2,8)	317 (11,6)	75 (3,3)	304 (6,1)
Nizozemska	r 63 (4,9)	553 (2,3)	23 (3,9)	544 (2,6)	15 (3,8)	522 (8,2)
Norveška	53 (5,3)	511 (3,3)	44 (5,3)	505 (2,9)	3 (1,2)	488 (16,9)
Novi Zeland	39 (3,4)	560 (3,2)	34 (3,6)	533 (3,7)	27 (2,5)	489 (4,2)
Njemačka	21 (2,8)	555 (3,3)	53 (3,7)	549 (3,0)	26 (3,3)	512 (5,5)
Oman	r 44 (3,4)	396 (4,3)	25 (2,9)	378 (6,7)	31 (2,9)	370 (5,1)
Poljska	8 (2,1)	536 (10,2)	61 (3,8)	532 (2,9)	31 (3,7)	512 (3,5)
Portugal	30 (4,5)	552 (4,0)	39 (4,9)	547 (4,1)	31 (4,8)	522 (4,6)
Rumunjska	19 (3,1)	538 (9,2)	24 (4,0)	507 (8,8)	57 (4,8)	491 (6,5)
Rusija	58 (3,2)	576 (4,0)	29 (3,3)	562 (4,8)	13 (2,1)	549 (8,5)
SAD	r 18 (2,2)	591 (2,9)	31 (2,6)	570 (3,5)	51 (2,3)	537 (2,4)
Saudijska Arabija	r 42 (4,7)	445 (8,5)	30 (4,3)	439 (6,0)	29 (4,0)	408 (10,0)
Singapur	40 (0,0)	590 (5,2)	50 (0,0)	556 (4,5)	10 (0,0)	541 (14,3)
Sjeverna Irska	r 36 (4,7)	578 (4,9)	38 (4,3)	555 (3,3)	26 (3,8)	534 (5,8)
Slovačka	24 (3,3)	551 (3,9)	56 (3,4)	542 (2,5)	20 (3,2)	499 (8,0)
Slovenija	42 (4,0)	533 (3,7)	40 (4,0)	531 (2,7)	18 (3,0)	521 (6,7)
Španjolska	51 (3,7)	527 (4,0)	31 (3,3)	511 (4,7)	18 (3,1)	482 (5,1)
Švedska	r 76 (4,2)	547 (2,8)	17 (4,1)	532 (7,2)	7 (1,5)	509 (8,5)
Trinidad i Tobago	20 (3,2)	508 (7,5)	26 (4,0)	464 (9,2)	54 (4,2)	460 (5,7)
Ujedinjeni Arapski Emirati	r 68 (2,2)	440 (3,6)	20 (1,6)	444 (6,2)	12 (1,7)	412 (5,5)
Međunarodni prosjek	35 (0,5)	530 (0,9)	35 (0,6)	515 (0,8)	30 (0,5)	490 (1,0)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Oznaka „r“ označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s“ označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 7.2. Škole prema imovinskom stanju učenika (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Škole s većim postotkom učenika iz obitelji boljšeg imovinskog stanja		Škole s podjednakim postotkom učenika iz obitelji boljšeg i lošijeg imovinskog stanja		Škole s većim postotkom učenika iz obitelji lošijeg imovinskog stanja		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Bocvana		32 (3,6)	454 (7,9)	25 (4,0)	403 (8,3)	43 (4,3)	390 (4,3)
Honduras	r	16 (4,0)	518 (14,5)	13 (3,8)	440 (14,3)	71 (4,9)	444 (5,7)
Kuvajt	r	30 (4,5)	429 (13,9)	35 (4,9)	431 (14,1)	35 (5,3)	402 (11,2)
Moroko	s	12 (2,3)	465 (16,5)	12 (2,6)	456 (11,1)	76 (3,1)	415 (5,8)
Referentne sudionice^o							
Alberta, Kanada		35 (3,7)	564 (4,8)	40 (4,3)	550 (4,3)	25 (3,8)	527 (5,5)
Ontario, Kanada	r	32 (4,7)	557 (5,4)	34 (5,3)	555 (4,3)	34 (5,4)	537 (4,4)
Québec, Kanada		60 (4,1)	544 (2,6)	25 (4,0)	526 (5,2)	15 (2,7)	528 (4,9)
Malta (malt. govorno područje)		47 (0,1)	459 (2,1)	43 (0,2)	467 (2,6)	10 (0,1)	419 (4,5)
JAR – engl./afr. (5)	r	22 (4,1)	507 (15,1)	23 (6,1)	419 (20,4)	55 (6,7)	382 (13,5)
Andaluzija, Španjolska		47 (4,3)	525 (3,9)	34 (3,5)	519 (3,2)	19 (3,7)	490 (5,9)
Abu Dhabi, UAE	s	75 (4,5)	423 (7,4)	12 (3,2)	422 (18,7)	13 (3,5)	402 (10,7)
Dubai, UAE	r	67 (0,4)	473 (2,8)	22 (0,3)	498 (4,3)	11 (0,2)	416 (5,0)
Florida, SAD	r	11 (4,6)	598 (5,1)	20 (4,7)	590 (9,1)	68 (4,7)	559 (4,5)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

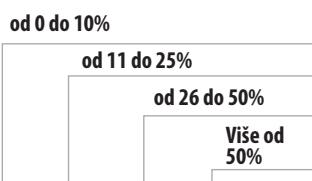
IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Škole s većim postotkom učenika iz obitelji boljšeg imovinskog stanja		Škole s podjednakim postotkom učenika iz obitelji boljšeg i lošijeg imovinskog stanja		Škole s većim postotkom učenika iz obitelji lošijeg imovinskog stanja		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Bocvana		32 (4,2)	500 (9,0)	23 (3,8)	462 (7,0)	46 (4,5)	440 (4,0)
Kolumbija	r	7 (2,0)	631 (12,5)	15 (3,4)	598 (8,4)	78 (3,9)	564 (4,3)
Južnoafrička Republika	r	7 (1,8)	575 (18,6)	15 (2,8)	456 (17,1)	78 (3,2)	445 (4,8)

Otprilike koliki postotak učenika Vaše škole dolazi iz navedenog okruženja?

Označite po **jedan** kružić za svaki redak.

- a) Dolaze iz obitelji koje su lošijeg imovinskog stanja. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- b) Dolaze iz obitelji koje su boljšeg imovinskog stanja. ----- ○ — ○ — ○ — ○

Škole s većim postotkom učenika iz obitelji boljšeg imovinskog stanja
– škole u kojima više od 25% učenika potječe iz obitelji boljšeg imovinskog stanja, a 25% ili manje učenika potječe iz obitelji lošijeg imovinskog stanja

Škole s većim postotkom učenika iz obitelji lošijeg imovinskog stanja
– škole u kojima više od 25% učenika potječe iz obitelji lošijeg imovinskog stanja, a 25% ili manje učenika potječe iz obitelji boljšeg imovinskog stanja

Škole s **podjednakim postotkom** učenika iz **obitelji boljšeg i lošijeg imovinskog stanja** – sve ostale mogućnosti

Tablica 7.3. Škole u kojima se u prvi razred upisuju učenici s predčitalačkim vještinama

Odgovori ravnatelja

Zemlja	Škole u kojima više od 75% upisanih učenika posjeduju predčitalačke vještine		Škole u kojima 51% – 75% upisanih učenika posjeduju predčitalačke vještine		Škole u kojima 25% – 50% upisanih učenika posjeduju predčitalačke vještine		Škole u kojima manje od 25% upisanih učenika posjeduju predčitalačke vještine	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Singapur	80 (0,0)	574 (3,8)	14 (0,0)	541 (11,4)	5 (0,0)	536 (15,4)	1 (0,0)	~ ~
Španjolska	73 (3,0)	522 (2,6)	14 (2,5)	493 (5,9)	11 (2,3)	487 (7,8)	3 (0,9)	500 (11,0)
Engleska	r 60 (5,0)	562 (4,1)	26 (4,6)	533 (7,4)	12 (3,1)	540 (7,8)	2 (1,6)	~ ~
Hong Kong (PUR NR Kine)	51 (4,5)	575 (3,8)	24 (3,6)	568 (4,5)	23 (3,9)	560 (6,8)	3 (1,5)	576 (8,7)
Danska	46 (3,4)	560 (2,5)	32 (3,4)	552 (3,1)	17 (2,5)	544 (4,6)	5 (1,3)	542 (5,2)
Katar	46 (3,0)	446 (5,7)	21 (3,2)	411 (9,9)	15 (2,8)	417 (17,9)	18 (2,6)	392 (8,1)
Kineski Tajpeh	46 (4,5)	552 (3,3)	31 (3,9)	554 (2,9)	15 (3,2)	566 (4,9)	8 (2,1)	532 (7,9)
Ujedinjeni Arapski Emirati	43 (2,1)	462 (3,4)	15 (1,5)	430 (7,5)	18 (2,0)	409 (5,9)	25 (1,9)	412 (5,4)
Švedska	r 38 (5,0)	547 (4,0)	30 (4,0)	550 (3,9)	24 (4,2)	535 (5,0)	8 (2,1)	512 (7,0)
Kolumbija	25 (3,3)	474 (8,5)	28 (4,3)	437 (7,4)	14 (3,3)	449 (9,9)	33 (4,5)	435 (7,2)
Maroko	24 (2,8)	342 (9,1)	20 (3,2)	311 (8,9)	14 (2,5)	309 (8,2)	43 (3,3)	302 (7,7)
Finska	23 (3,9)	571 (4,3)	48 (4,1)	572 (2,6)	22 (3,4)	562 (3,5)	7 (3,1)	555 (5,7)
Izrael	22 (3,3)	515 (9,0)	19 (3,2)	563 (8,1)	27 (4,0)	551 (7,9)	32 (3,7)	537 (8,1)
Francuska	22 (3,6)	525 (5,7)	39 (4,7)	525 (4,5)	32 (4,4)	514 (4,5)	8 (2,5)	504 (7,6)
Malta	21 (0,1)	501 (2,8)	13 (0,1)	517 (3,9)	22 (0,1)	490 (3,4)	44 (0,1)	455 (2,3)
Indonezija	20 (3,5)	444 (9,8)	17 (4,2)	434 (13,9)	25 (3,9)	439 (6,7)	38 (4,9)	411 (5,4)
Trinidad i Tobago	20 (3,3)	494 (11,2)	24 (3,9)	476 (7,8)	30 (3,9)	468 (8,9)	26 (3,8)	456 (7,1)
Poljska	19 (3,2)	528 (5,3)	25 (3,2)	529 (5,0)	31 (3,8)	527 (3,8)	26 (3,7)	521 (4,6)
Rusija	18 (2,5)	594 (6,0)	22 (3,0)	569 (5,8)	33 (2,6)	565 (4,4)	27 (3,0)	556 (4,0)
Rumunjska	17 (3,3)	511 (10,1)	19 (3,5)	517 (11,9)	24 (4,3)	490 (9,3)	40 (4,5)	498 (7,0)
Gruzija	16 (2,9)	491 (8,6)	5 (1,9)	475 (13,2)	19 (3,3)	480 (6,5)	60 (4,1)	490 (4,1)
Oman	16 (2,6)	389 (6,3)	12 (1,8)	389 (5,5)	22 (2,9)	387 (5,6)	51 (3,3)	381 (4,5)
Hrvatska	16 (2,8)	563 (5,4)	27 (3,2)	557 (3,4)	32 (3,9)	549 (3,8)	25 (3,4)	548 (2,8)
Litva	12 (2,3)	536 (5,7)	23 (3,7)	529 (4,7)	29 (3,8)	537 (4,8)	36 (3,6)	522 (3,8)
SAD	r 11 (1,9)	573 (7,0)	15 (2,2)	578 (4,8)	28 (2,8)	563 (4,0)	46 (2,7)	545 (2,7)
Australija	11 (2,2)	539 (6,6)	14 (2,8)	537 (6,8)	21 (3,2)	545 (4,4)	54 (3,9)	518 (4,0)
Saudijska Arabija	10 (2,5)	417 (11,5)	18 (3,5)	424 (13,3)	20 (3,5)	459 (7,9)	51 (4,4)	424 (7,0)
Bugarska	10 (2,9)	559 (7,8)	20 (3,4)	564 (4,7)	25 (3,6)	548 (5,5)	44 (3,7)	500 (7,3)
Kanada	10 (1,6)	556 (3,8)	13 (1,7)	558 (4,5)	22 (2,6)	554 (4,7)	55 (3,0)	542 (2,1)
Novi Zeland	10 (2,4)	563 (6,5)	10 (2,4)	563 (4,8)	19 (3,4)	549 (6,9)	62 (4,1)	519 (3,6)
Italija	7 (1,5)	543 (5,6)	21 (3,2)	534 (6,8)	31 (3,7)	542 (3,9)	41 (3,9)	545 (3,1)
Islamska Republika Iran	7 (1,7)	465 (11,4)	7 (1,7)	477 (13,7)	16 (2,6)	461 (7,5)	70 (3,4)	454 (3,6)
Belgija (fr. govorno područje)	6 (2,5)	512 (13,1)	24 (4,4)	508 (5,6)	37 (4,6)	512 (4,5)	32 (4,5)	497 (6,1)
Nizozemska	r 4 (2,0)	542 (7,4)	20 (4,0)	547 (5,3)	38 (5,0)	546 (4,4)	38 (5,1)	547 (2,9)
Portugal	4 (1,7)	564 (17,4)	12 (2,6)	540 (6,5)	14 (3,0)	546 (6,8)	70 (3,7)	539 (3,2)
Azerbajdžan	3 (1,4)	452 (7,9)	6 (1,3)	426 (13,5)	26 (3,5)	462 (7,2)	65 (3,6)	467 (4,1)
Slovenija	3 (1,2)	538 (14,3)	11 (2,5)	531 (4,9)	30 (3,4)	533 (3,1)	57 (3,8)	528 (2,9)
Njemačka	2 (1,0)	~ ~	4 (1,4)	538 (8,1)	22 (3,2)	544 (4,2)	72 (3,4)	541 (2,7)
Norveška	1 (1,0)	~ ~	22 (4,1)	511 (4,7)	39 (4,7)	503 (3,4)	37 (4,8)	506 (3,7)
Sjeverna Irska	r 1 (0,9)	~ ~	2 (1,4)	~ ~	15 (3,5)	558 (9,7)	81 (3,4)	558 (2,9)
Slovačka	1 (0,7)	~ ~	5 (1,9)	556 (13,1)	13 (2,6)	540 (5,8)	81 (3,1)	533 (3,1)
Češka	1 (0,7)	~ ~	2 (1,2)	~ ~	21 (3,4)	547 (3,8)	76 (3,7)	543 (2,5)
Mađarska	0 (0,0)	~ ~	0 (0,0)	~ ~	9 (2,7)	561 (10,3)	91 (2,7)	538 (3,3)
Austrija	0 (0,0)	~ ~	2 (1,2)	~ ~	15 (3,2)	525 (4,1)	82 (3,3)	529 (2,3)
Irska	--	--	--	--	--	--	--	--
Međunarodni prosjek	20 (0,4)	516 (1,3)	18 (0,5)	511 (1,2)	22 (0,5)	512 (1,1)	40 (0,5)	500 (0,8)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Crtica (-) upućuje na nedostupnost usporedivih podataka. Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 7.3. Škole u kojima se u prvi razred upisuju učenici s predčitalačkim vještinama (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Škole u kojima više od 75% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		Škole u kojima 51% – 75% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		Škole u kojima 25% – 50% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		Škole u kojima manje od 25% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda									
Kuvajt	r	43 (4,5)	427 (11,6)	27 (4,0)	399 (12,7)	13 (3,6)	411 (28,1)	17 (3,8)	427 (13,2)
Honduras		39 (4,6)	460 (9,3)	11 (2,8)	433 (17,9)	16 (3,6)	456 (7,9)	35 (4,5)	439 (7,9)
Maroko		23 (2,7)	462 (6,7)	19 (2,9)	429 (7,9)	14 (2,7)	418 (14,3)	44 (3,8)	409 (7,3)
Bocvana		6 (1,7)	523 (26,8)	7 (2,0)	427 (14,3)	15 (3,2)	448 (7,9)	72 (3,8)	402 (4,3)
Referentne sudionice^o									
Andaluzija, Španjolska		62 (4,4)	521 (3,2)	22 (3,9)	506 (5,9)	8 (2,3)	509 (10,1)	8 (2,1)	491 (10,1)
Dubai, UAE		60 (0,5)	484 (2,6)	13 (0,2)	469 (4,9)	7 (0,2)	454 (7,5)	20 (0,4)	454 (5,3)
Abu Dhabi, UAE		35 (4,0)	453 (7,4)	17 (3,4)	407 (12,9)	21 (3,1)	403 (9,8)	26 (3,1)	395 (9,3)
JAR – engl./afr. (5)	s	18 (5,7)	456 (25,5)	15 (4,6)	490 (17,1)	32 (6,0)	415 (20,2)	35 (6,6)	419 (17,5)
Alberta, Kanada		17 (3,4)	557 (6,2)	17 (3,7)	568 (6,6)	20 (3,6)	550 (6,4)	45 (4,6)	541 (4,4)
Florida, SAD	r	17 (5,4)	585 (11,7)	16 (5,3)	596 (9,9)	19 (5,4)	581 (7,7)	48 (5,1)	551 (4,9)
Malta (malt. govorno područje)		13 (0,1)	461 (3,7)	7 (0,1)	482 (6,0)	28 (0,1)	451 (2,9)	52 (0,1)	457 (1,9)
Québec, Kanada		11 (2,5)	544 (8,1)	20 (3,9)	539 (3,5)	28 (4,0)	538 (3,8)	41 (4,7)	533 (3,6)
Ontario, Kanada		9 (2,9)	566 (6,4)	11 (3,1)	570 (12,3)	16 (3,4)	553 (7,9)	65 (4,6)	546 (3,2)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Škole u kojima više od 75% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		Škole u kojima 51% – 75% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		Škole u kojima 25% – 50% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		Škole u kojima manje od 25% upisanih učenika posjeduje predčitalačke vještine		
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija		25 (3,3)	596 (6,7)	28 (4,3)	567 (6,6)	14 (3,3)	582 (8,0)	33 (4,5)	566 (5,8)
Južnoafrička Republika		9 (2,1)	519 (23,0)	20 (3,5)	459 (10,4)	29 (3,7)	449 (8,1)	42 (3,2)	444 (6,6)
Bocvana		5 (1,7)	576 (17,2)	4 (1,7)	519 (36,0)	12 (2,9)	485 (13,1)	78 (3,6)	449 (2,7)

Koliko je otprilike učenika Vaše škole moglo izvršiti navedene zadatke kada su krenuli u prvi razred osnovne škole?

Označite po **jedan** kružić za svaki redak.

manje od 25% od 25 do 50% od 51 do 75% više od 75%

a) prepoznavanje većine slova abecede ----- ○ — ○ — ○ — ○

b) čitanje nekoliko riječi ----- ○ — ○ — ○ — ○

c) čitanje rečenica ----- ○ — ○ — ○ — ○

d) pisanje slova abecede ----- ○ — ○ — ○ — ○

e) pisanje nekoliko riječi ----- ○ — ○ — ○ — ○

Odgovori ravnatelja na pet pitanja iskazani su u prosjeku, a njihovim su učenicima dodijeljene kategorije na osnovi skale s četiri komponente: manje od 25% = 1, 25% – 50% = 2, 51% – 75% = 3 i više od 75% = 4. Više od 75% označava prosjek veći od 3,25; 51% – 75% označava prosjek veći od 2,5, ali manji od 3,25; 25% – 50% označava prosjek od 1,75 do 2,5; manje od 25% označava prosjek manji od 1,75.

Škole s raspoloživim sredstvima i knjigama te dostupnom tehnologijom

Mnoga su istraživanja pokazala da su školska sredstva ključna za unapređenje školovanja, čak i više u zemljama u razvoju nego u ekonomski razvijenim zemljama u kojima se prikladne školske strukture i materijalna sredstva smatraju uvriježenom praksom (Lee i Zuze, 2011.).

Opseg i izbor školskih sredstava može znatno utjecati na kvalitetu nastave u učionici. Primjerice, dostupnost knjižnice ili multimedijskog centra može biti osobito važna za razvoj čitalačke pismenosti.

Škole s nedostatkom sredstava za čitanje

U istraživanju PIRLS 2011. ravnatelji škola odgovarali su na pitanja o manjku ili neprikladnosti općih školskih sredstava (o nastavnim sredstvima, uredskom priboru, sustavu grijanja/hlađenja i rasvjete, školskim zgradama, prostorima za održavanje nastave). Ravnatelji su odgovarali i na pitanja o sredstvima koja služe za nastavu čitanja (računalnim programima za podučavanje čitanja, knjigama iz knjižnice i audio-vizualnim sredstvima). U svakom dosadašnjem ciklusu istraživanja PIRLS, pa tako i u ciklusu iz 2011., primijećeno je da prikladnost i dostupnost sredstava ima velik pozitivan utjecaj na prosječne rezultate na području čitanja.

U tablici 7.4. prikazani su rezultati PIRLS-a 2011. na skali *Utjecaj nedostatka sredstava za čitanje*. Zemlje su poredane prema postotku učenika u školama u kojima *nedostatak sredstava za čitanje nikako ne utječe na nastavu*. Granični se rezultat na skali za navedenu kategoriju odnosi na izjave ravnatelja kako *nedostatak sredstava* u prosjeku „*nikako*“ ne utječe na nastavu za šest od 11 sredstava i „*malo*“ utječe na nastavu za ostalih pet sredstava. Postoje prilično velike razlike među zemljama u kojima su ispitani učenici četvrtih razreda, a prosječno 24% učenika pohađa škole koje su dobro opremljene za nastavu čitanja. U **Hrvatskoj** je postotak neznatno veći i iznosi 26%. Učenici iz tih škola postižu prosječni rezultat od 553 boda. Najveći postotak učenika, njih 72%, pohađa škole koje su neznatno slabije opremljene i njihov se rezultat (551 bod) ne razlikuje od rezultata učenika iz dobro opremljenih škola. Postotak učenika koji pohađaju škole u kojima *nedostatak sredstava mnogo utječe na nastavu* u Hrvatskoj je zanemariv i iznosi samo 2%.

Na međunarodnoj razini učenici u školama u kojima *nedostatak sredstava mnogo utječe na nastavu* ostvarili su rezultat koji odgovara izjavama ravnatelja da *nedostatak sredstava* u prosjeku „*mного*“ utječe na nastavu za šest od 11 sredstava za čitanje i „*znatno*“ utječe na nastavu za ostalih pet sredstava. U mnogim zemljama vrlo malo učenika pohađa tako loše opremljene škole. Međutim, u nekim je zemljama nedovoljna opremljenost škole ključan problem. Rezultati učenika koji pohađaju nedovoljno opremljene škole, s prosječno 478 osvojenih bodova, za 45 bodova su lošiji od rezultata učenika u školama koje su dobro opremljene za čitanje.

U zemljama u kojima su sudjelovali učenici šestih razreda veći postotak učenika pohađa škole u kojima *nedostatak sredstava malo utječe na nastavu*.

Opremljenost školske knjižnice

Knjižnice unutar škole i u lokalnoj zajednici osiguravaju materijale za čitanje i druga sredstva uz pomoć kojih učitelji mogu proširiti svoj pristup nastavi. Učenici mogu iz knjižnica posuditi knjige za učenje i zabavu. Budući da se sve više primjenjuju nova tehnološka dostignuća, knjižnice postaju medijski centri koji nude velik izbor materijala i pristup internetu. Nedavno je u Engleskoj provedena internetska anketa u kojoj je sudjelovalo 17 000 djece u dobi od 8 do 12 godina, a odgovarali su na pitanja o uporabi knjižnica (Clark, 2010.). Rezultati ankete pokazali su da korisnici knjižnica u usporedbi s njihovim vršnjacima koji se ne koriste knjižničkim uslugama čitaju na razini naprednijoj od njihove, više uživaju u čitanju i imaju pozitivan odnos prema čitanju. Učenici su naveli kako njihovo posjećivanje određene knjižnice ovisi o dostupnosti knjiga koje ih zanimaju, što je i razumljivo. Da školske knjižnice imaju knjige koje učenike zanimaju, više bi učenika čitalo, poboljšalo svoje čitalačke vještine i pronašlo novu zabavnu razbibrigu.

Tablica 7.5. sadržava odgovore ravnatelja o opremljenosti školskih knjižnica. Prema međunarodnom prosjeku za četvrte razrede, 14% učenika pohađa škole koje nemaju školsku knjižnicu. Podaci u **Hrvatskoj** pokazuju da takve škole ne postoje, odnosno da sve uzorkovane škole posjeduju školsku knjižnicu. U Hrvatskoj postotak učenika četvrtih razreda koji pohađaju osnovne škole s vrlo dobro opremljenim školskim knjižnicama, s *više od 5000 knjiga različitih naslova*, iznosi 39%. Međunarodni prosjek za navedenu skupinu iznosi 28%. Postotak učenika u Hrvatskoj koji pohađaju škole s dobro opremljenim knjižnicama koje imaju *od 501 do 5000 knjiga različitih naslova* iznosi 53%, dok je međunarodni prosjek 40%. Rezultati navedenih skupina učenika ne razlikuju se i iznose 554 boda. Škole koje imaju lošije opremljene knjižnice, s *500 ili manje knjiga različitih naslova*, pohađa 8% učenika u Hrvatskoj, a postignuti rezultat tih učenika iznosi 534 boda i za 20 je bodova manji od rezultata učenika koji pohađaju škole s vrlo dobro i dobro opremljenim knjižnicama. Na međunarodnoj razini, učenici četvrtih razreda koji pohađaju škole s vrlo dobro i dobro opremljenim knjižnicama ostvarili su bolje rezultate, za 25 i više bodova, nego učenici koji pohađaju škole u kojima su knjižnice slabo opremljene ili uopće ne postoje. U zemljama u kojima su ispitani učenici šestih razreda mali broj učenika pohađa škole u kojima knjižnice imaju više od 5000 knjiga, a općenito je viši postotak učenika koji pohađaju škole bez školske knjižnice.

Tablica 7.4. Utjecaj nedostatka sredstava za čitanje

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori ravnatelja

Na skali *Utjecaj nedostatka sredstava za čitanje* učenici su bodovani prema odgovorima ravnatelja o 11 školskih i učioničkih sredstava za čitanje. Učenici u školama u kojima **nedostatak sredstava nikako ne utječe na nastavu** dobili su najmanje 11,2 boda, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore ravnatelja kako nedostatak sredstava „nikako” ne utječe na nastavu za šest od 11 sredstava, a „malo” utječe na nastavu za ostalih pet sredstava. Učenici u školama u kojima **nedostatak sredstava mnogo utječe na nastavu** dobili su najviše 6,7 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore ravnatelja kako nedostatak sredstava „mного” utječe na nastavu za šest od 11 sredstava i „znatno” utječe na nastavu za preostalih pet sredstava. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **nedostatak sredstava malo utječe na nastavu**.

Zemlja	Nedostatak sredstava nikako ne utječe na nastavu		Nedostatak sredstava malo utječe na nastavu		Nedostatak sredstava mnogo utječe na nastavu		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Slovenija	56 (4,0)	531 (2,3)	44 (4,0)	529 (3,3)	0 (0,0)	~ ~	11,6 (0,12)
SAD	45 (3,0)	563 (3,1)	54 (3,0)	554 (2,7)	1 (0,4)	~ ~	11,1 (0,12)
Novi Zeland	43 (3,6)	540 (4,4)	57 (3,6)	528 (3,3)	0 (0,0)	~ ~	11,2 (0,14)
Australija	42 (3,5)	537 (4,9)	57 (3,5)	521 (3,5)	1 (0,6)	~ ~	11,2 (0,14)
Engleska	40 (4,6)	552 (4,8)	58 (4,9)	550 (4,2)	2 (0,1)	~ ~	10,9 (0,18)
Danska	39 (3,5)	553 (3,3)	61 (3,5)	554 (2,0)	0 (0,0)	~ ~	10,9 (0,12)
Nizozemska	38 (5,1)	550 (4,0)	62 (5,1)	545 (2,7)	0 (0,0)	~ ~	10,9 (0,11)
Španjolska	37 (3,5)	518 (4,1)	62 (3,3)	512 (2,8)	1 (0,9)	~ ~	10,7 (0,14)
Singapur	37 (0,0)	564 (5,2)	56 (0,0)	569 (4,4)	7 (0,0)	563 (13,3)	10,5 (0,00)
Austrija	36 (4,3)	528 (3,6)	64 (4,3)	530 (2,6)	0 (0,0)	~ ~	10,7 (0,13)
Kanada	36 (2,3)	548 (2,4)	64 (2,4)	549 (2,2)	1 (0,5)	~ ~	10,8 (0,09)
Poljska	35 (3,7)	532 (4,1)	65 (3,7)	523 (2,7)	0 (0,0)	~ ~	10,9 (0,14)
Norveška	34 (4,8)	504 (3,6)	66 (4,8)	509 (2,5)	0 (0,0)	~ ~	10,7 (0,16)
Švedska	33 (4,2)	547 (4,3)	67 (4,2)	539 (2,8)	0 (0,0)	~ ~	10,7 (0,15)
Bugarska	33 (4,4)	531 (9,1)	67 (4,4)	532 (4,4)	0 (0,0)	~ ~	10,9 (0,13)
Gruzija	33 (4,5)	486 (5,2)	67 (4,7)	487 (4,2)	1 (0,0)	~ ~	10,6 (0,15)
Katar	31 (3,0)	447 (8,4)	41 (3,4)	435 (6,6)	28 (3,1)	393 (6,9)	9,1 (0,26)
Ujedinjeni Arapski Emirati	30 (1,9)	463 (4,5)	56 (2,4)	427 (3,5)	14 (1,5)	423 (7,2)	9,5 (0,10)
Mađarska	30 (3,5)	550 (5,0)	68 (3,7)	536 (4,1)	2 (1,2)	~ ~	10,5 (0,17)
Njemačka	29 (2,9)	553 (4,1)	71 (2,9)	537 (2,6)	0 (0,0)	~ ~	10,6 (0,10)
Sjeverna Irska	28 (4,4)	562 (5,6)	71 (4,5)	557 (3,0)	1 (1,0)	~ ~	10,5 (0,18)
Češka	28 (3,6)	543 (5,0)	71 (3,7)	546 (2,6)	2 (1,0)	~ ~	10,6 (0,13)
Irska	27 (3,7)	557 (6,0)	71 (3,8)	550 (2,7)	1 (1,0)	~ ~	10,5 (0,14)
Finska	27 (3,6)	571 (3,2)	70 (3,6)	568 (2,3)	3 (1,6)	559 (10,1)	10,3 (0,16)
Hrvatska	26 (4,1)	553 (4,0)	72 (4,1)	551 (2,3)	2 (1,2)	~ ~	10,3 (0,15)
Malta	26 (0,1)	485 (2,6)	70 (0,1)	474 (1,7)	5 (0,0)	484 (6,4)	10,3 (0,00)
Litva	22 (3,5)	536 (4,1)	78 (3,5)	527 (2,6)	0 (0,0)	~ ~	10,2 (0,11)
Rusija	21 (3,0)	579 (5,4)	75 (3,2)	564 (3,3)	4 (1,5)	571 (9,2)	9,9 (0,16)
Izrael	20 (3,7)	575 (6,2)	65 (4,2)	541 (5,0)	14 (2,5)	493 (11,1)	9,5 (0,17)
Francuska	17 (3,1)	524 (7,2)	81 (3,4)	519 (2,9)	2 (1,3)	~ ~	10,0 (0,12)
Portugal	15 (2,8)	544 (5,3)	84 (2,9)	540 (3,2)	1 (0,8)	~ ~	9,7 (0,15)
Italija	14 (2,5)	545 (5,1)	86 (2,6)	541 (2,4)	1 (0,8)	~ ~	9,7 (0,09)
Slovačka	13 (2,3)	543 (6,1)	87 (2,3)	534 (2,9)	0 (0,0)	~ ~	9,9 (0,09)
Rumunjska	13 (2,9)	524 (12,7)	85 (3,1)	498 (4,8)	2 (1,3)	~ ~	9,6 (0,13)
Kineski Tajpeh	7 (2,2)	556 (7,3)	77 (3,2)	551 (2,1)	15 (2,8)	560 (5,0)	8,5 (0,16)
Belgija (fr. govorno područje)	7 (2,7)	523 (8,3)	92 (2,8)	506 (3,2)	1 (0,0)	~ ~	9,8 (0,11)
Saudijska Arabija	6 (2,3)	455 (9,2)	87 (2,5)	429 (5,1)	7 (2,1)	425 (20,6)	8,9 (0,18)
Oman	5 (1,1)	405 (10,5)	79 (2,5)	379 (3,6)	15 (2,3)	404 (5,4)	8,4 (0,09)
Maroko	5 (1,4)	360 (18,1)	90 (1,9)	307 (4,4)	5 (1,4)	368 (28,3)	9,6 (0,10)
Islamska Republika Iran	5 (1,7)	477 (17,4)	79 (3,9)	457 (3,4)	16 (3,7)	452 (6,9)	8,4 (0,12)
Indonezija	4 (1,5)	417 (12,4)	95 (1,7)	428 (4,5)	1 (0,8)	~ ~	9,3 (0,08)
Azerbajdžan	2 (1,1)	~ ~	87 (3,1)	459 (3,9)	11 (2,9)	489 (10,0)	8,3 (0,12)
Kolumbija	2 (1,1)	~ ~	67 (4,3)	447 (5,5)	32 (4,2)	448 (7,2)	7,4 (0,13)
Trinidad i Tobago	1 (0,0)	~ ~	92 (2,2)	471 (4,1)	7 (2,1)	448 (12,3)	8,5 (0,10)
Hong Kong (PUR NR Kine)	0 (0,0)	~ ~	91 (2,3)	570 (2,5)	9 (2,3)	566 (10,8)	8,0 (0,08)
Međunarodni prosjek	24 (0,5)	523 (1,1)	71 (0,5)	511 (0,5)	5 (0,2)	478 (3,0)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika.

Tablica 7.5. Opremljenost školske knjižnice

Odgovori ravnatelja (učioničke knjižnice nisu uključene)

Zemlja	Više od 5000 knjiga različitih naslova		Od 501 do 5000 knjiga različitih naslova		500 ili manje knjiga različitih naslova		Školska knjižnica ne postoji	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Australija	56 (3,6)	530 (3,5)	42 (3,7)	525 (5,1)	1 (0,5)	~ ~	1 (0,0)	~ ~
Austrija	1 (0,1)	~ ~	45 (4,5)	530 (2,8)	27 (4,2)	520 (4,3)	27 (3,6)	534 (3,4)
Azerbajdžan	29 (3,6)	472 (5,1)	44 (4,1)	457 (7,6)	28 (3,7)	460 (6,7)	0 (0,0)	~ ~
Belgija (fr. govorno područje)	4 (1,5)	519 (7,0)	26 (3,8)	509 (5,8)	40 (4,5)	504 (5,3)	29 (4,8)	504 (5,6)
Bugarska	25 (3,6)	554 (5,2)	44 (4,3)	532 (7,3)	14 (2,9)	519 (13,1)	18 (3,4)	510 (9,7)
Češka	6 (1,6)	543 (6,7)	55 (4,1)	547 (3,3)	23 (3,6)	545 (3,2)	17 (3,5)	542 (4,5)
Danska	73 (2,8)	554 (1,9)	22 (2,9)	554 (3,4)	1 (0,6)	~ ~	5 (1,4)	545 (12,5)
Engleska	11 (2,9)	557 (12,0)	67 (4,8)	550 (4,1)	14 (3,4)	546 (8,4)	8 (2,8)	545 (9,9)
Finska	4 (1,7)	578 (10,1)	47 (4,3)	567 (2,7)	28 (3,8)	566 (4,4)	21 (3,4)	568 (4,2)
Francuska	2 (1,2)	~ ~	43 (4,5)	519 (3,8)	28 (4,3)	519 (5,9)	27 (3,8)	520 (3,9)
Gruzija	35 (3,2)	488 (4,5)	49 (3,6)	488 (5,9)	13 (2,4)	479 (6,8)	2 (1,3)	~ ~
Hong Kong (PUR NR Kine)	82 (3,3)	573 (2,7)	18 (3,3)	560 (5,6)	0 (0,0)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Hrvatska	39 (4,2)	554 (2,7)	53 (4,3)	554 (2,7)	8 (1,8)	534 (7,3)	0 (0,0)	~ ~
Indonezija	6 (1,8)	442 (12,6)	39 (4,7)	436 (7,3)	33 (4,3)	436 (6,1)	22 (3,3)	409 (8,3)
Irska	7 (2,1)	532 (7,9)	30 (4,0)	553 (4,6)	14 (2,9)	552 (5,5)	49 (4,7)	554 (3,7)
Islamska Republika Iran	3 (1,2)	516 (21,2)	40 (4,0)	481 (5,1)	37 (3,6)	451 (5,0)	20 (3,1)	423 (7,8)
Italija	5 (1,4)	534 (10,4)	41 (3,9)	547 (3,4)	42 (3,8)	537 (3,5)	12 (2,6)	539 (4,5)
Izrael	13 (2,9)	551 (12,5)	47 (4,6)	547 (4,9)	24 (4,0)	531 (9,4)	17 (3,2)	529 (12,6)
Kanada	53 (2,7)	551 (2,0)	42 (2,8)	547 (3,2)	3 (0,7)	532 (8,1)	1 (0,4)	~ ~
Katar	52 (3,4)	443 (7,1)	34 (3,3)	398 (5,9)	13 (2,2)	411 (7,9)	1 (1,0)	~ ~
Kineski Tajpeh	90 (2,8)	554 (2,0)	9 (2,7)	549 (6,2)	0 (0,0)	~ ~	1 (0,8)	~ ~
Kolumbija	11 (2,4)	497 (10,9)	26 (4,0)	467 (10,3)	27 (3,8)	431 (6,0)	37 (4,1)	435 (6,4)
Litva	46 (3,9)	529 (3,2)	45 (4,0)	527 (3,7)	6 (1,7)	553 (10,9)	3 (0,8)	514 (6,3)
Mađarska	52 (4,0)	548 (4,2)	41 (4,3)	533 (6,0)	3 (1,3)	524 (13,3)	4 (1,6)	530 (22,2)
Malta	11 (0,1)	512 (4,2)	58 (0,1)	484 (2,0)	17 (0,1)	460 (3,2)	14 (0,1)	440 (4,6)
Maroko	0 (0,4)	~ ~	6 (2,1)	347 (31,0)	23 (2,9)	346 (10,1)	70 (3,3)	297 (4,5)
Nizozemska	r 0 (0,0)	~ ~	37 (5,0)	551 (3,4)	46 (5,4)	541 (3,5)	17 (3,3)	551 (3,0)
Norveška	18 (3,9)	513 (4,8)	73 (4,8)	505 (2,7)	4 (2,3)	515 (8,9)	5 (2,1)	501 (11,8)
Novi Zeland	47 (3,3)	541 (3,5)	52 (3,3)	526 (3,9)	1 (0,8)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Njemačka	2 (1,0)	~ ~	39 (3,4)	543 (3,6)	33 (3,6)	534 (4,4)	26 (3,3)	549 (4,4)
Oman	r 11 (2,2)	382 (7,5)	58 (3,7)	386 (4,0)	10 (2,1)	400 (7,6)	21 (2,7)	371 (5,8)
Poljska	65 (3,6)	528 (2,5)	32 (3,6)	519 (4,8)	2 (1,0)	~ ~	1 (0,9)	~ ~
Portugal	5 (2,2)	537 (14,9)	47 (5,6)	536 (4,0)	24 (4,2)	546 (7,1)	24 (4,0)	543 (5,1)
Rumunjska	45 (3,9)	518 (6,3)	45 (4,2)	488 (7,0)	6 (1,7)	477 (15,9)	4 (1,7)	491 (22,8)
Rusija	65 (3,4)	570 (3,2)	31 (3,4)	568 (4,6)	3 (1,8)	554 (17,5)	1 (0,0)	~ ~
SAD	63 (2,6)	562 (2,2)	34 (2,8)	551 (3,8)	2 (0,8)	~ ~	1 (0,4)	~ ~
Saudijska Arabija	3 (1,5)	473 (23,5)	17 (3,0)	419 (12,6)	55 (4,2)	431 (6,9)	25 (3,6)	435 (8,6)
Singapur	77 (0,0)	566 (3,8)	22 (0,0)	569 (6,5)	1 (0,0)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Sjeverna Irska	r 3 (1,5)	549 (11,0)	51 (4,6)	556 (4,0)	15 (3,9)	549 (7,9)	31 (4,0)	569 (5,5)
Slovačka	11 (2,0)	528 (6,7)	58 (3,9)	537 (3,8)	20 (3,2)	528 (5,8)	12 (2,6)	536 (5,6)
Slovenija	66 (2,9)	529 (2,0)	27 (3,6)	530 (4,3)	6 (2,7)	541 (7,0)	1 (0,6)	~ ~
Španjolska	21 (2,8)	522 (7,0)	65 (3,8)	513 (3,2)	10 (1,9)	515 (8,0)	5 (1,6)	510 (15,3)
Švedska	r 18 (3,7)	544 (4,9)	52 (5,0)	544 (3,8)	12 (3,4)	544 (6,1)	18 (3,8)	533 (6,1)
Trinidad i Tobago	2 (1,2)	~ ~	23 (3,6)	484 (10,7)	56 (4,4)	464 (5,5)	19 (3,4)	469 (9,8)
Ujedinjeni Arapski Emirati	r 27 (1,4)	479 (4,7)	47 (2,3)	429 (3,5)	23 (2,1)	404 (5,2)	3 (0,8)	450 (19,6)
Međunarodni prosjek	28 (0,4)	525 (1,4)	40 (0,6)	513 (1,1)	18 (0,4)	500 (1,3)	14 (0,4)	498 (1,8)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika.

Tablica 7.5. Opremljenost školske knjižnice (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Više od 5000 knjiga različitih naslova		Od 501 do 5000 knjiga različitih naslova		500 i manje knjiga različitih naslova		Školska knjižnica ne postoji	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda								
Bocvana	3 (1,2)	483 (42,9)	12 (2,7)	467 (22,8)	33 (4,1)	413 (7,3)	52 (4,5)	408 (5,0)
Honduras	0 (0,0)	~ ~	15 (3,5)	502 (12,5)	30 (4,2)	458 (8,5)	55 (4,2)	433 (6,0)
Kuvajt	r 6 (2,0)	449 (29,1)	64 (4,5)	421 (9,1)	28 (4,3)	408 (11,8)	2 (1,1)	~ ~
Maroko	0 (0,3)	~ ~	7 (2,5)	431 (45,3)	24 (3,0)	444 (7,3)	68 (3,5)	416 (5,0)
Referentne sudionice^o								
Alberta, Kanada	72 (4,3)	550 (3,8)	28 (4,2)	553 (5,3)	1 (0,6)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Ontario, Kanada	48 (4,9)	556 (3,6)	46 (5,2)	551 (4,0)	5 (1,4)	531 (16,7)	1 (0,8)	~ ~
Québec, Kanada	42 (4,2)	542 (3,7)	52 (4,0)	536 (2,9)	5 (1,9)	533 (6,4)	2 (1,1)	~ ~
Malta (malt. govorno područje)	11 (0,1)	479 (3,8)	57 (0,1)	454 (2,1)	17 (0,1)	456 (3,8)	14 (0,1)	444 (3,5)
JAR – engl./afr. (5)	r 22 (5,0)	516 (25,7)	32 (6,2)	433 (13,3)	16 (4,5)	364 (27,6)	31 (5,7)	355 (17,2)
Andaluzija, Španjolska	11 (2,4)	520 (6,8)	70 (3,8)	513 (3,0)	9 (1,8)	533 (3,8)	10 (2,5)	506 (10,6)
Abu Dhabi, UAE	r 22 (3,6)	443 (11,8)	46 (4,8)	420 (7,5)	27 (3,8)	408 (7,7)	5 (1,7)	454 (22,4)
Dubai, UAE	r 51 (0,2)	509 (2,9)	39 (0,2)	456 (3,3)	10 (0,2)	408 (5,8)	0 (0,0)	~ ~
Florida, SAD	r 63 (6,9)	569 (4,0)	32 (6,2)	574 (8,2)	3 (2,5)	535 (44,9)	2 (0,1)	~ ~

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Više od 5000 knjiga različitih naslova		Od 501 do 5000 knjiga različitih naslova		500 i manje knjiga različitih naslova		Školska knjižnica ne postoji	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Bocvana	2 (1,0)	~ ~	9 (2,6)	503 (20,0)	37 (3,9)	464 (5,8)	51 (4,0)	449 (4,2)
Kolumbija	11 (2,4)	616 (8,1)	26 (4,0)	592 (8,5)	27 (3,8)	562 (4,9)	36 (4,1)	566 (5,4)
Južnoafrička Republika	6(1,6)	585(28,5)	15(2,4)	514(10,5)	20(2,9)	445(9,3)	59(3,6)	430(4,4)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Ima li Vaša škola školsku knjižnicu?

Označite samo **jedan** kružić.

da ---

ne ---

Ako je Vaš odgovor DA, odgovorite na sljedeća pitanja.

A. Koliko otprilike knjiga različitih naslova ima u Vašoj školskoj knjižnici (ne računajući časopise i druga periodična izdanja?)

Označite samo **jedan** kružić.

250 ili manje od 250 --

od 251 do 500 --

od 501 do 2 000 --

od 2 001 do 5 000 --

od 5 001 do 10 000 --

više od 10 000 --

Škole koje raspolažu računalima za uporabu u nastavi

Rad učenika s elektroničkim tekstovima i drugim tehnologijama postaje sve važniji u učenju čitanja i pisanja (Kamil, Intrator i Kim, 2000.). U mnogim zemljama škole su opremljene računalima, a i internetski je priključak sve dostupniji. S obzirom na sve veću raspoloživost materijala za čitanje na internetu, mogućnost rada na računalima u nastavi može se smatrati važnom školskom prednošću. Znanstvenici u SAD-u proveli su meta-analizu 85 istraživanja u kojima se proučavala primjena tehnologije u nastavi čitanja od vrtića do 12. razreda. U istraživanjima je sudjelovalo 60 000 učenika. Unatoč razlikama među pojedinim istraživanjima, utvrđen je neznatan pozitivan učinak primjene tehnologije na postignuća u čitanju (Cheung i Slavin, 2011.).

Tablica 7.6. sadržava odgovore ravnatelja na pitanja o dostupnosti računala za uporabu u nastavi. Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, 41% učenika pohađa škole koje raspolažu *jednim računalom za jednoga do dva učenika*, 29% učenika pohađa škole koje raspolažu *jednim računalom za tri do pet učenika*, a 23% učenika pohađa škole koje raspolažu *jednim računalom za šest ili više učenika*. Iako su utvrđene prilično velike razlike među zemljama, u prosjeku samo 7% učenika četvrtih razreda pohađa škole koje ne raspolažu računalima za uporabu u nastavi. Podaci za **Hrvatsku** značajno su različiti od navedenih međunarodnih prosjeka i govore o nedostatnoj opremljenosti škola računalima, iako taj materijalni nedostatak, kao što ćemo uskoro objasniti, ne utječe na rezultate. Samo 12% učenika pohađa škole koje raspolažu računalom za svakog učenika ili jednim računalom za dva učenika, što je za 29% manje od međunarodnog prosjeka. Škole u kojima tri do pet učenika djeli jedno računalo pohađa 21% učenika, dok najviše učenika, njih 50%, pohađa škole koje raspolažu jednim računalom za šest ili više učenika. Prosječni rezultati koje su učenici postigli u Hrvatskoj u navedenim se skupinama škola ne razlikuju i iznose 556 bodova za učenike u školama u kojima tri do pet učenika dijeli jedno računalo, odnosno 555 bodova za učenike u školama u kojima se šest i više učenika koristi jednim računalom. Prosječni rezultat učenika u školama koje ne posjeduju računala iznosi 550 bodova, te se znatnije ne razlikuju od škola s većim brojem računala. Teško je objasniti odnos između dostupnosti računala i prosječnih postignuća na području čitanja. Naime, navedeni je odnos povezan i s praksom podučavanja čitanja. U prosjeku, na međunarodnoj su razini učenici četvrtih razreda koji imaju pristup računalima u nastavi ostvarili bolje prosječne rezultate nego učenici koji ih nemaju.

Nastavni sati predviđeni za podučavanje jezika i čitanja

Teško je povezati broj nastavnih sati koji se utroše na podučavanje nastavnog područja jezika i čitanja s učeničkim rezultatima jer na uspješnost nastave utječe mnoštvo čimbenika, ponajviše podizanje kvalitete kurikuluma i pristup podučavanju koji se primjenjuju u nastavi te sve ostale varijable koje su u međusobnom odnosu. Osim toga, povezanost nastavnih sati s rezultatima učenika ponajprije ovisi o učinkovitosti obrazovnog sustava u pojedinoj zemlji. Ako obrazovni sustav nije učinkovit, povećanje broja nastavnih sati neće imati značajniji utjecaj na učenička postignuća. Također, mnoge zemlje određuju jedinstveni broj nastavnih sati za cijeli sustav, pa su moguće razlike slučajne i rijetko su povezane s postignućima.

Ako je obrazovni sustav visokokvalitetan, s povećanjem broja nastavnih sati učenici bi trebali i više naučiti. Primjerice, Ekonomski fakultet u Londonu nedavno je proveo istraživanje na temelju podataka iz istraživanja PISA 2006. za desetogodišnjake i trinaestogodišnjake iz Izraela. Uspoređena su učenička postignuća u različitim predmetima iz kurikuluma te je utvrđeno da veći broj nastavnih sati pozitivno i značajno utječe na postignuća (Lavy, 2010.).

Tablica 7.7. prikazuje odgovore ravnatelja i učitelja na pitanje koliko je sati u godini predviđeno za podučavanje jezika i čitanja. Budući da je čitanje središnji dio istraživanja, zemlje su u tablici poredane prema vrijednostima iz posljednjeg stupca, koje se odnose na nastavne sate predviđene kurikulumom, uključujući sate predviđene za nastavu čitanja.

Rezultati koji se odnose na nastavne sate predviđene za čitanje temelje se na nizu izračuna. Prema objašnjenju u drugom dijelu tablice, ravnatelji su odgovarali na pitanje o broju radnih dana u godini i broju nastavnih sati u jednome radnom danu. Prikupljene informacije objedinjene su kako bi se izračunao ukupni godišnji broj nastavnih sati za svaku zemlju, koji je prikazan u prvom dijelu tablice. Utvrđene su prilično velike razlike među zemljama, ali su u prosjeku učenici četvrtih razreda na nastavi proveli 905 sati u godini. Prema prethodnom objašnjenju izračuna, ukupni broj nastavnih sati u četvrtom razredu osnovne škole u **Hrvatskoj** iznosi 776, što je za 129 sati manje od međunarodnog prosjeka.

Učitelji su odgovarali na pitanje o tjednom broju sati za nastavu jezika, za čitanje kao dio nastave jezika i za vrijeme predviđeno za čitanje u cijelom kurikulumu, neovisno o kojem je nastavnom predmetu riječ. Na temelju informacija prikupljenih od učitelja i ravnatelja dobiven je izračun nastavnih sati za svaku zemlju sudionicu u PIRLS-u 2011. Izračun nastavnih sati obuhvaća ove kategorije: nastavu jezika, sate predviđene za čitanje u sklopu nastave jezika i sate čitanja predviđene cijelim kurikulumom, uključujući sate predviđene za nastavu čitanja. Zemlje se razlikuju prema ukupnom broju nastavnih sati i prema nastavnim satima predviđenima za nastavu jezika i čitanja. Mnogi čimbenici utječu na produktivnost, pa se samo prema broju nastavnih sati ne može predvidjeti uspješnost u postignutim rezultatima. Dobar je primjer i Hrvatska, koja se prema rezultatima nalazi među prvih deset zemalja svijeta, a prema broju nastavnih sati među posljednjih je desetak, u društvu s Finskom, Danskom i Njemačkom. Potrebno je naglasiti da je broj nastavnih sati važan čimbenik, ali nije dovoljan za uspješno učenje. Sati nastave predviđeni za podučavanje čitanja trebaju se uspješno i učinkovito iskoristiti da bi se krajnji pozitivni učinci mogli izmjeriti.

Tablica 7.6. Škole koje raspoložu računalima za uporabu u nastavi

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori ravnatelja

Zemlja	1 računalo za 1 – 2 učenika		1 računalo za 3 – 5 učenika		1 računalo za 6 ili više učenika		Računala nisu dostupna	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Australija	65 (3,7)	528 (3,2)	26 (3,2)	526 (6,0)	9 (2,4)	533 (6,2)	0 (0,1)	~ ~
Austrija	11 (2,4)	539 (5,7)	19 (2,7)	530 (4,7)	66 (3,7)	527 (2,3)	4 (3,0)	521 (21,8)
Azerbajdžan	19 (3,2)	456 (12,1)	37 (4,1)	455 (5,4)	29 (3,7)	478 (5,2)	15 (3,2)	457 (8,7)
Belgija (fr. govorno područje) r	17 (3,7)	515 (6,6)	27 (5,0)	509 (6,3)	28 (5,1)	503 (6,8)	28 (4,6)	500 (5,1)
Bugarska	40 (3,8)	522 (7,5)	32 (4,2)	543 (5,7)	27 (3,6)	534 (10,3)	1 (0,0)	~ ~
Češka	66 (3,5)	542 (3,0)	26 (3,1)	552 (3,2)	5 (1,9)	551 (5,6)	3 (1,5)	562 (6,2)
Danska	87 (2,2)	553 (1,9)	9 (1,9)	561 (5,6)	3 (1,4)	562 (6,9)	0 (0,0)	~ ~
Engleska	89 (3,0)	552 (3,1)	10 (3,0)	555 (9,4)	1 (0,5)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Finska	55 (4,3)	567 (2,5)	29 (4,1)	569 (3,7)	15 (3,2)	570 (3,7)	2 (1,2)	~ ~
Francuska	34 (4,2)	519 (4,9)	47 (4,4)	517 (4,1)	17 (3,1)	526 (6,4)	3 (1,5)	533 (4,4)
Gruzija	64 (3,7)	478 (3,6)	25 (3,6)	496 (8,5)	9 (2,7)	521 (7,7)	2 (1,1)	~ ~
Hong Kong (PUR NR Kine)	55 (4,4)	566 (4,1)	44 (4,4)	578 (3,3)	1 (0,8)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Hrvatska	12 (2,4)	549 (4,0)	21 (3,3)	556 (3,9)	50 (4,3)	555 (3,0)	17 (3,1)	550 (4,4)
Indonezija	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x
Irsk	35 (3,8)	545 (4,6)	27 (3,7)	556 (5,3)	38 (4,4)	555 (4,2)	0 (0,0)	~ ~
Islamska Republika Iran	1 (0,5)	~ ~	2 (0,8)	~ ~	23 (3,3)	473 (6,0)	74 (3,4)	449 (3,9)
Italija	20 (3,0)	539 (5,0)	34 (3,4)	541 (3,7)	45 (3,6)	541 (3,9)	1 (0,0)	~ ~
Izrael	29 (4,0)	541 (9,0)	46 (4,3)	545 (5,5)	20 (3,6)	537 (9,8)	5 (1,7)	519 (24,3)
Kanada	76 (2,0)	550 (2,2)	17 (1,9)	545 (3,4)	8 (1,6)	535 (3,8)	0 (0,0)	~ ~
Katar	42 (3,5)	421 (6,7)	32 (3,7)	412 (8,5)	26 (1,3)	457 (8,3)	1 (0,6)	~ ~
Kineski Tajpeh	23 (2,7)	539 (3,9)	41 (3,7)	552 (3,6)	36 (3,6)	563 (2,7)	0 (0,0)	~ ~
Kolumbija	31 (3,7)	444 (8,6)	31 (4,6)	456 (7,3)	26 (4,1)	438 (7,0)	12 (3,0)	447 (10,5)
Litva	29 (3,2)	516 (4,4)	24 (3,9)	528 (5,0)	42 (3,9)	538 (3,8)	5 (1,8)	520 (11,9)
Mađarska	53 (3,9)	532 (4,2)	26 (3,4)	550 (7,3)	11 (2,8)	563 (8,8)	10 (2,7)	533 (12,6)
Malta	15 (0,1)	501 (3,0)	67 (0,1)	469 (1,9)	18 (0,1)	480 (3,5)	0 (0,0)	~ ~
Maroko	11 (2,2)	317 (15,5)	10 (2,2)	335 (14,3)	49 (4,0)	315 (5,4)	31 (3,9)	297 (8,1)
Nizozemska r	41 (5,1)	544 (3,2)	27 (5,1)	548 (4,3)	32 (5,9)	549 (4,5)	0 (0,0)	~ ~
Norveška	58 (5,1)	507 (3,0)	26 (4,3)	504 (3,5)	16 (3,7)	511 (3,3)	1 (0,0)	~ ~
Novi Zeland	59 (3,8)	532 (4,0)	34 (3,8)	535 (4,7)	7 (1,9)	526 (14,8)	0 (0,0)	~ ~
Njemačka	21 (2,5)	533 (6,4)	49 (3,6)	546 (3,2)	28 (3,4)	546 (3,8)	1 (0,9)	~ ~
Oman r	22 (2,3)	384 (5,6)	13 (1,9)	381 (9,6)	61 (2,8)	389 (4,1)	3 (0,8)	316 (14,1)
Poljska	31 (3,0)	517 (4,4)	29 (3,7)	530 (3,3)	25 (3,4)	533 (4,4)	15 (2,6)	523 (6,6)
Portugal	15 (3,2)	551 (5,5)	20 (5,1)	533 (7,6)	58 (5,2)	543 (3,4)	7 (2,4)	535 (14,1)
Rumunjska	42 (3,7)	488 (7,2)	34 (3,9)	510 (8,4)	19 (3,4)	517 (11,6)	5 (1,7)	508 (11,7)
Rusija	28 (3,0)	566 (6,0)	33 (4,0)	569 (4,6)	34 (3,4)	567 (4,7)	6 (2,1)	580 (8,4)
SAD r	67 (2,9)	562 (2,0)	27 (2,6)	554 (3,1)	7 (1,5)	540 (8,2)	0 (0,0)	~ ~
Saudijska Arabija	16 (2,9)	423 (16,9)	20 (4,1)	432 (12,4)	28 (3,7)	429 (8,0)	36 (4,0)	434 (5,8)
Singapur	51 (0,0)	568 (4,7)	47 (0,0)	567 (5,1)	3 (0,0)	567 (34,2)	0 (0,0)	~ ~
Sjeverna Irska r	77 (4,3)	557 (3,1)	17 (3,8)	562 (7,1)	5 (2,3)	564 (9,5)	0 (0,0)	~ ~
Slovačka	81 (2,5)	534 (3,4)	14 (2,1)	535 (7,1)	4 (1,4)	534 (10,4)	0 (0,0)	~ ~
Slovenija	65 (3,3)	531 (2,4)	30 (3,7)	530 (3,9)	5 (1,6)	519 (9,0)	0 (0,0)	~ ~
Španjolska	50 (3,2)	505 (3,5)	33 (3,4)	520 (3,8)	13 (2,4)	532 (5,7)	4 (1,3)	515 (6,2)
Švedska r	29 (3,6)	542 (5,3)	37 (4,6)	539 (4,3)	34 (4,4)	542 (3,7)	0 (0,0)	~ ~
Trinidad i Tobago	25 (3,4)	473 (9,9)	35 (3,9)	467 (6,9)	26 (3,2)	491 (8,0)	14 (2,7)	454 (10,8)
Ujedinjeni Arapski Emirati r	32 (2,0)	426 (4,4)	40 (2,3)	419 (3,9)	27 (2,0)	461 (6,1)	1 (0,5)	~ ~
Međunarodni prosjek	41 (0,5)	513 (1,0)	29 (0,5)	517 (0,9)	23 (0,5)	517 (1,3)	7 (0,3)	488 (2,5)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „x” označava dostupnost podataka za manje od 50% učenika.

Tablica 7.6. Škole koje raspolažu računalima za uporabu u nastavi (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	1 računalo za 1 – 2 učenika		1 računalo za 3 – 5 učenika		1 računalo za 6 ili više učenika		Računala nisu dostupna	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda								
Bocvana	13 (3,1)	429 (19,2)	15 (3,2)	467 (18,1)	41 (4,5)	412 (5,4)	31 (4,1)	404 (6,1)
Honduras	24 (3,9)	476 (12,0)	24 (4,0)	462 (5,9)	15 (2,7)	474 (7,6)	37 (4,0)	418 (9,0)
Kuvajt	r 28 (3,6)	405 (14,2)	53 (4,5)	422 (6,8)	17 (4,0)	439 (26,3)	1 (0,9)	~ ~
Maroko	10 (2,2)	420 (13,9)	10 (2,1)	446 (10,1)	51 (3,6)	428 (7,7)	29 (3,4)	415 (5,2)
Referentne sudionice⁶								
Alberta, Kanada	94 (2,4)	549 (3,1)	5 (2,2)	533 (10,4)	1 (0,0)	~ ~	0 (0,0)	~ ~
Ontario, Kanada	r 70 (4,1)	553 (3,4)	18 (3,6)	547 (5,3)	13 (3,9)	531 (4,6)	0 (0,0)	~ ~
Québec, Kanada	64 (3,6)	541 (3,1)	29 (3,6)	535 (3,3)	7 (2,5)	537 (8,3)	0 (0,0)	~ ~
Malta (malt. govorno područje)	15 (0,1)	463 (3,2)	67 (0,1)	458 (2,1)	18 (0,1)	447 (3,8)	0 (0,0)	~ ~
JAR – engl./afr. (5)	r 19 (4,6)	464 (27,7)	29 (5,6)	443 (13,8)	22 (5,8)	422 (23,2)	31 (5,1)	356 (19,5)
Andaluzija, Španjolska	45 (4,2)	513 (4,0)	25 (3,5)	510 (4,2)	16 (3,7)	522 (5,8)	13 (3,1)	518 (7,0)
Abu Dhabi, UAE	r 30 (3,7)	409 (9,4)	43 (3,9)	416 (7,5)	25 (3,9)	426 (11,9)	2 (1,2)	~ ~
Dubai, UAE	r 35 (0,4)	478 (2,5)	35 (0,5)	444 (4,6)	30 (0,3)	484 (4,4)	0 (0,0)	~ ~
Florida, SAD	r 56 (6,3)	570 (4,5)	35 (6,2)	575 (7,3)	9 (3,5)	542 (11,9)	0 (0,0)	~ ~

⁶ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	1 računalo za 1 – 2 učenika		1 računalo za 3 – 5 učenika		1 računalo za 6 ili više učenika		Računala nisu dostupna	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat
Bocvana	r 8 (2,4)	463 (31,1)	14 (3,3)	518 (16,9)	39 (4,3)	462 (4,9)	39 (4,0)	449 (5,2)
Kolumbija	31 (3,7)	573 (7,1)	31 (4,6)	582 (6,2)	26 (4,1)	571 (5,7)	12 (3,0)	573 (10,9)
Južnoafrička Republika	r 15 (2,9)	479 (18,3)	20 (2,8)	494 (13,2)	17 (2,8)	472 (10,0)	48 (3,7)	434 (7,2)

Broj učenika po računalu izračunan je dijeljenjem broja učenika s brojem računala.

1. Koliki je ukupan broj upisanih učenika četvrtog razreda u vašoj školi dana 1. svibnja 2011.?

2. Koliko ukupno računala učenici četvrtog razreda mogu upotrebljavati u nastavi?

Tablica 7.7. Nastavni sati predviđeni za podučavanje jezika i čitanja **PIRLS 2011.** **4. razred**

Odgovori ravnatelja i učitelja

Zemlja	Nastavni sati tijekom godine			
	Ukupno	Nastava jezika	Sati predviđeni za čitanje u sklopu nastave jezika	Čitanje u cijelom kurikulumu, uključujući sate predviđene za nastavu čitanja
SAD	1077 (7,9)	r 275 (8,5)	s 131 (4,9)	r 246 (9,5)
Slovačka	780 (8,8)	260 (3,2)	85 (1,8)	239 (10,3)
Portugal	r 939 (13,3)	r 281 (5,4)	r 82 (2,6)	s 235 (17,2)
Novi Zeland	932 (4,9)	r 349 (8,3)	r 131 (3,9)	r 220 (6,7)
Mađarska	760 (12,2)	293 (7,5)	103 (3,7)	206 (8,7)
Australija	1008 (6,9)	s 356 (10,4)	s 119 (5,1)	s 197 (11,0)
Trinidad i Tobago	r 1024 (17,5)	s 295 (18,8)	s 85 (6,6)	s 196 (16,6)
Bugarska	673 (18,3)	186 (4,6)	56 (1,9)	189 (10,8)
Kanada	957 (4,5)	r 284 (6,1)	r 101 (3,0)	r 186 (8,6)
Norveška	817 (10,7)	244 (7,6)	r 77 (3,3)	r 178 (11,7)
Rumunjska	796 (17,9)	212 (7,7)	65 (2,8)	161 (9,8)
Irska	854 (0,0)	175 (3,4)	56 (1,5)	159 (9,3)
Švedska	s 849 (11,4)	s 223 (11,0)	s 75 (3,5)	s 156 (13,1)
Sjeverna Irska	r 970 (11,0)	s 274 (7,7)	s 80 (3,7)	s 155 (9,9)
Španjolska	r 888 (10,3)	r 197 (5,2)	r 60 (2,1)	r 152 (10,2)
Saudijska Arabija	r 977 (19,4)	r 232 (12,4)	s 86 (6,1)	r 150 (9,4)
Litva	649 (9,0)	204 (3,8)	51 (1,5)	147 (8,4)
Češka	782 (8,2)	283 (9,3)	72 (3,5)	146 (9,7)
Katar	1068 (9,1)	r 199 (10,5)	s 62 (4,6)	r 146 (11,3)
Poljska	r 764 (13,5)	r 208 (4,5)	r 61 (2,2)	r 145 (9,8)
Indonezija	r 1297 (39,2)	r 206 (8,1)	s 68 (3,6)	s 145 (8,5)
Islamska Republika Iran	727 (11,2)	186 (6,0)	62 (2,3)	r 145 (15,6)
Oman	s 999 (17,4)	s 176 (4,9)	x x	s 144 (9,5)
Italija	1085 (12,6)	274 (7,2)	r 63 (2,2)	r 137 (6,6)
Rusija	r 660 (8,0)	200 (2,4)	58 (1,3)	130 (3,8)
Azerbajdžan	804 (27,7)	194 (9,0)	r 62 (3,6)	r 128 (6,0)
Singapur	1012 (0,0)	242 (5,5)	56 (1,8)	127 (6,0)
Gruzija	r 748 (18,7)	r 162 (5,5)	r 53 (2,1)	r 123 (8,5)
Engleska	r 987 (7,7)	r 277 (7,6)	r 77 (4,0)	r 123 (9,5)
Belgija (fr. govorno područje)	r 938 (8,7)	s 342 (9,7)	s 88 (4,0)	s 120 (7,8)
Slovenija	684 (0,0)	193 (6,2)	46 (1,7)	118 (7,1)
Kolumbija	r 1063 (18,3)	r 189 (7,9)	r 62 (3,1)	r 117 (7,4)
Hrvatska	776 (19,4)	172 (4,1)	46 (1,5)	116 (6,8)
Njemačka	r 863 (11,2)	r 245 (8,5)	r 60 (2,7)	s 111 (6,5)
Ujedinjeni Arapski Emirati	r 1025 (8,5)	s 194 (7,3)	s 55 (2,6)	s 111 (5,4)
Danska	860 (8,1)	219 (3,7)	63 (1,8)	108 (5,2)
Malta	r 891 (0,2)	s 181 (0,3)	s 37 (0,1)	s 104 (0,3)
Izrael	s 1075 (13,6)	s 234 (7,9)	s 67 (3,6)	s 103 (10,7)
Hong Kong (PUR NR Kine)	r 1060 (11,4)	r 207 (5,6)	r 73 (3,1)	r 102 (6,6)
Finska	779 (9,8)	188 (5,3)	55 (2,4)	99 (5,5)
Maroko	r 1040 (25,3)	s 207 (12,3)	s 67 (4,9)	s 99 (7,4)
Austrija	808 (6,9)	263 (4,9)	64 (1,8)	97 (4,7)
Kineski Tajpeh	r 989 (13,4)	192 (5,2)	41 (2,0)	65 (2,8)
Francuska	x x	x x	x x	x x
Nizozemska	s 1078 (5,0)	x x	x x	x x
Međunarodni prosjek	905 (2,1)	232 (1,2)	70 (0,5)	146 (1,4)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Oznaka „x” označava dostupnost podataka za manje od 50% učenika.

Tablica 7.7. Nastavni sati predviđeni za podučavanje jezika i čitanja (nastavak)
PIRLS 2011.
4. razred

Zemlja	Nastavni sati tijekom godine						
	Ukupno	Nastava jezika	Sati predviđeni za čitanje u sklopu nastave jezika	Čitanje u cijelom kurikulumu, uključujući sate predviđene za nastavu čitanja			
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	1024 (16,9)	r 228 (8,3)	r 62 (3,1)	r 157 (11,6)			
Bocvana	s 1143 (23,2)	s 173 (8,6)	s 40 (2,3)	s 98 (10,2)			
Kuvajt	x x	x x	x x	x x			
Maroko	r 1043 (24,7)	s 225 (12,6)	x x	x x			
Referentne sudionice^o							
Florida, SAD	r 1068 (19,6)	s 297 (20,7)	s 173 (14,2)	s 248 (17,4)			
Ontario, Kanada	979 (7,2)	r 281 (12,5)	r 103 (5,8)	r 215 (17,4)			
Alberta, Kanada	1011 (8,4)	280 (9,1)	98 (4,3)	r 193 (10,4)			
Andaluzija, Španjolska	842 (9,4)	r 220 (4,9)	r 78 (3,0)	r 168 (10,5)			
JAR – engl./afr. (5)	r 1129 (14,7)	s 169 (18,0)	x x	s 131 (16,5)			
Québec, Kanada	916 (5,1)	301 (7,0)	99 (3,6)	127 (4,4)			
Abu Dhabi, UAE	r 1033 (18,1)	s 196 (12,7)	s 55 (4,8)	s 115 (9,8)			
Dubai, UAE	r 993 (0,7)	s 183 (6,7)	s 48 (2,3)	s 101 (4,8)			
Malta (malt. govorno područje)	r 891 (0,3)	x x	x x	x x			

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011.
4. razred

Zemlja	Nastavni sati tijekom godine			
	Ukupno	Nastava jezika	Sati predviđeni za čitanje u sklopu nastave jezika	Čitanje u cijelom kurikulumu, uključujući sate predviđene za nastavu čitanja
Južnoafrička Republika	r 1184 (15,1)	s 181 (8,4)	x x	s 128 (10,7)
Bocvana	s 1042 (20,6)	s 191 (9,0)	s 46 (3,1)	s 121 (8,7)
Kolumbija	r 1063 (18,2)	r 189 (7,9)	r 62 (3,1)	r 117 (7,4)

ukupan broj nastavnih sati u godini	=	odgovori ravnatelja o radnim danima u godini	X	odgovori ravnatelja o nastavnim satima u danu
broj nastavnih sati jezika u godini	=	odgovori učitelja o nastavnim satima jezika u tjednu / odgovori ravnatelja o radnim danima u tjednu	X	odgovori ravnatelja o radnim danima u godini

Sati predviđeni za čitanje u sklopu nastave jezika i sati predviđeni za čitanje u sklopu kurikuluma također se zasnivaju na odgovorima učitelja o tjednoj nastavi.

Radni uvjeti učitelja

U istraživanju PIRLS 2011. učitelji su odgovarali na pitanja o radnim uvjetima u školama, primjerenosti radnog okruženja i dostupnosti nastavnih sredstava i pribora. Pitanja su se odnosila na pet područja: na nužnost znatnih popravaka na školskoj zgradi, premale učionice, previše nastavnih sati koje učitelji odrađuju, nedostatak odgovarajućega radnog prostora za učitelje te na nedostatak odgovarajućih nastavnih sredstava i pomagala.

Tablica 7.8. sadržava rezultate na skali *Radni uvjeti učitelja*, koja je osmišljena za ciklus PIRLS 2011. Učenici čiji su učitelji izjavili kako s njihovim radnim uvjetima *gotovo nema problema* ostvarili su rezultate koji odgovaraju izjavama učitelja da „nema problema“ za tri od pet područja i da postoje „manji problemi“ za ostala dva područja. Podaci iz *Upitnika za učitelje* slični su onima iz *Upitnika za ravnatelje*.

Postoji velik raspon rezultata među zemljama u kojima su ispitani učenici četvrtih razreda: od 49% do 5%, a prosječno 27% učenika pohađa škole u kojima *gotovo nema problema* s radnim uvjetima. Rezultati u **Hrvatskoj** identični su međunarodnom prosjeku i postignuti rezultat učenika, njih 27%, iznosi 546 bodova, što je značajno više od međunarodnog prosjeka (518 bodova). Najveći postotak učenika, njih 51%, pohađa škole s *manjim problemima* i njihov je rezultat za 9 bodova bolji od rezultata učenika iz škola koje *gotovo nemaju problema* s radnim uvjetima. Škole za koje učitelji smatraju da imaju *umjerenih ili ozbiljnih problema* pohađa 21% učenika hrvatske populacije i njihovi su rezultati bolji od prethodno navedenih te iznose 558 bodova, što nije značajno različito od rezultata postignutih u školama s *manjim problemima*.

Međunarodni prosjek u zemljama u kojima su ispitani učenici četvrtih razreda pokazuje da otprilike polovina učenika pohađa škole u kojima postoje *manji problemi*, a četvrtina pohađa škole u kojima postoje *umjereni ili ozbiljni problemi*. Učenici čiji su učitelji izjavili da s njihovim radnim uvjetima postoje *umjereni ili ozbiljni problemi* ostvarili su slabije prosječne rezultate od učenika čiji su učitelji izjavili da na tom području *gotovo nema problema*. U školama za koje su učitelji i ravnatelji izjavili da imaju dobre uvjete rezultati učenika bili su bolji. Međutim, prilično velik postotak učenika (u nekim primjerima gotovo polovina) u ispitanim šestim razredima ima učitelje koji su izjavili da postoje *umjereni ili ozbiljni problemi* u radnim uvjetima.

Tablica 7.8. Radni uvjeti učitelja

Odgovori učitelja

Na skali *Radni uvjeti učitelja* učenici su bodovani prema odgovorima učitelja o pet potencijalnih problemskih područja. Učenici čiji učitelji tvrde kako **gotovo nema problema** s njihovim radnim uvjetima dobili su najmanje 11,2 boda, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore učitelja kako u prosjeku „nema problema“ za tri od pet područja i kako postoje „manji problemi“ za ostala dva područja. Učenici koji se ubrajaju u kategoriju **umjereni ili ozbiljni problemi** dobili su najviše 8,6 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore učitelja kako u prosjeku imaju „umjereni ili ozbiljne probleme“ za tri od pet područja i „manje probleme“ za ostala dva područja. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **manji problemi**.

Zemlja	Gotovo nema problema		Manji problemi		Umjereni ili ozbiljni problemi		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Poljska	49 (3,6)	521 (2,8)	44 (3,5)	531 (3,3)	7 (1,5)	524 (7,4)	11,1 (0,13)
SAD	47 (2,3)	562 (2,3)	42 (2,4)	551 (2,9)	11 (1,4)	552 (5,8)	11,0 (0,09)
Češka	46 (4,1)	545 (3,4)	46 (4,1)	546 (3,2)	9 (2,2)	542 (5,2)	11,0 (0,15)
Engleska	44 (4,3)	551 (4,8)	46 (4,7)	548 (4,6)	10 (2,9)	563 (10,7)	11,0 (0,15)
Australija	43 (4,5)	536 (4,8)	38 (4,4)	533 (5,4)	19 (2,7)	518 (6,1)	10,8 (0,20)
Katar	42 (3,1)	429 (6,9)	43 (3,7)	424 (5,8)	15 (2,8)	413 (14,7)	10,6 (0,19)
Ujedinjeni Arapski Emirati	39 (2,2)	454 (5,4)	44 (2,9)	435 (4,4)	17 (1,8)	413 (6,3)	10,6 (0,09)
Kanada	38 (2,2)	551 (2,4)	45 (2,8)	545 (2,2)	17 (2,4)	549 (7,0)	10,6 (0,09)
Bugarska	38 (3,7)	525 (6,9)	50 (3,8)	538 (5,3)	12 (2,3)	533 (9,3)	10,6 (0,14)
Slovačka	37 (3,3)	535 (4,1)	50 (3,4)	533 (4,3)	13 (2,4)	543 (7,1)	10,5 (0,12)
Irska	37 (3,6)	561 (3,7)	47 (3,3)	545 (3,8)	16 (2,3)	551 (5,8)	10,7 (0,16)
Sjeverna Irska	35 (4,8)	564 (4,8)	49 (4,3)	560 (4,2)	16 (3,5)	550 (6,5)	10,6 (0,20)
Novi Zeland	33 (3,1)	541 (4,5)	50 (3,1)	530 (3,9)	17 (2,3)	524 (8,3)	10,4 (0,12)
Mađarska	32 (3,5)	526 (6,8)	50 (3,4)	545 (3,8)	18 (2,5)	544 (6,2)	10,3 (0,16)
Španjolska	32 (3,3)	515 (4,5)	47 (3,3)	513 (3,5)	21 (2,4)	511 (3,8)	10,2 (0,12)
Singapur	32 (2,7)	568 (6,2)	51 (2,9)	566 (4,8)	17 (1,9)	570 (6,9)	10,4 (0,11)
Litva	30 (3,2)	522 (3,8)	59 (3,3)	531 (2,8)	11 (2,1)	528 (5,3)	10,4 (0,11)
Austrija	29 (3,5)	529 (3,3)	47 (3,8)	532 (3,0)	25 (3,8)	523 (3,1)	10,1 (0,17)
Slovenija	28 (3,6)	530 (3,1)	45 (4,0)	532 (3,0)	27 (3,2)	527 (4,0)	9,9 (0,14)
Belgija (fr. govorno područje)	28 (3,8)	509 (6,8)	54 (4,3)	509 (3,3)	18 (3,3)	501 (8,7)	10,3 (0,14)
Hrvatska	27 (3,0)	546 (3,7)	51 (3,5)	555 (2,5)	21 (3,0)	558 (4,1)	10,2 (0,14)
Saudijska Arabija	26 (3,5)	438 (10,6)	40 (4,0)	428 (5,6)	34 (4,0)	428 (9,1)	9,6 (0,17)
Rumunjska	26 (3,4)	506 (7,9)	44 (4,2)	499 (6,8)	30 (3,6)	498 (8,2)	9,9 (0,15)
Francuska	25 (3,4)	521 (5,6)	49 (3,7)	518 (3,3)	26 (3,4)	523 (4,1)	9,9 (0,13)
Gruzija	24 (3,3)	495 (5,8)	53 (3,9)	480 (4,0)	23 (2,8)	498 (5,9)	9,9 (0,13)
Rusija	24 (3,0)	571 (5,7)	54 (4,0)	570 (3,1)	22 (2,9)	562 (6,3)	9,9 (0,12)
Malta	22 (0,1)	485 (2,7)	51 (0,1)	479 (1,8)	26 (0,1)	468 (3,3)	9,8 (0,00)
Nizozemska	22 (3,5)	547 (3,1)	45 (3,5)	549 (2,3)	33 (3,9)	542 (3,9)	9,7 (0,17)
Danska	21 (3,2)	553 (4,4)	55 (4,0)	554 (2,6)	24 (2,6)	555 (2,9)	9,8 (0,12)
Indonezija	21 (3,6)	431 (7,4)	53 (4,6)	434 (6,3)	26 (3,7)	415 (7,0)	9,8 (0,15)
Finska	20 (3,0)	564 (3,5)	62 (4,3)	568 (2,1)	18 (3,5)	573 (4,3)	10,0 (0,13)
Izrael	20 (3,7)	539 (8,4)	42 (4,3)	545 (6,0)	38 (4,5)	543 (7,1)	9,5 (0,18)
Kolumbija	20 (3,4)	486 (8,3)	42 (4,4)	443 (7,2)	38 (4,6)	433 (6,2)	9,5 (0,19)
Italija	19 (2,6)	546 (4,8)	51 (3,8)	544 (3,1)	30 (3,7)	535 (4,4)	9,7 (0,12)
Azerbajdžan	19 (3,0)	470 (9,0)	52 (3,7)	460 (4,3)	29 (3,2)	462 (5,0)	9,7 (0,14)
Kineski Tajpeh	19 (3,1)	547 (3,6)	59 (4,1)	557 (2,5)	23 (3,4)	548 (4,7)	10,0 (0,15)
Islamska Republika Iran	18 (2,4)	474 (8,2)	51 (4,2)	456 (4,8)	31 (4,3)	450 (6,6)	9,6 (0,15)
Njemačka	16 (2,6)	548 (5,5)	44 (3,4)	548 (2,9)	40 (3,2)	531 (3,8)	9,3 (0,13)
Portugal	16 (4,7)	537 (10,0)	46 (4,8)	543 (4,0)	39 (4,7)	540 (3,9)	9,2 (0,26)
Hong Kong (PUR NR Kine)	16 (3,5)	570 (7,0)	57 (4,9)	572 (2,8)	28 (4,0)	567 (5,1)	9,6 (0,14)
Norveška	15 (3,4)	506 (6,3)	55 (4,3)	506 (2,6)	29 (4,6)	507 (4,2)	9,5 (0,19)
Trinidad i Tobago	14 (2,9)	477 (10,7)	38 (4,3)	472 (7,0)	47 (4,2)	469 (6,6)	8,9 (0,17)
Švedska	12 (2,9)	541 (6,0)	49 (4,3)	546 (3,1)	39 (4,4)	537 (4,1)	9,2 (0,17)
Oman	9 (1,6)	422 (7,3)	48 (2,9)	400 (4,1)	43 (3,1)	375 (3,9)	8,9 (0,10)
Maroko	5 (0,9)	413 (11,7)	20 (3,6)	335 (13,2)	76 (3,6)	298 (4,2)	7,8 (0,11)
Međunarodni prosjek	27 (0,5)	518 (0,9)	48 (0,6)	514 (0,7)	25 (0,5)	509 (0,9)	

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Oznaka „r“ označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika.

Oznaka „s“ označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 7.8. Radni uvjeti učitelja (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja		Gotovo nema problema		Manji problemi		Umjereni ili ozbiljni problemi		Prosječni rezultat na skali
		Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda								
Kuvajt	s	34 (4,3)	416 (13,3)	42 (4,4)	422 (11,7)	24 (3,8)	415 (14,8)	10,1 (0,25)
Honduras		15 (3,1)	485 (15,3)	40 (4,5)	454 (6,0)	45 (4,4)	432 (7,4)	9,2 (0,17)
Bocvana		6 (1,6)	483 (31,8)	42 (4,4)	420 (8,3)	52 (4,3)	412 (4,5)	8,5 (0,14)
Maroko	r	5 (1,3)	516 (14,2)	19 (4,7)	416 (20,0)	76 (4,7)	417 (4,3)	7,7 (0,16)
Referentne sudionice^o								
Florida, SAD	r	67 (5,5)	572 (4,2)	30 (5,5)	569 (6,8)	3 (2,2)	545 (8,5)	11,9 (0,20)
Ontario, Kanada		46 (3,6)	555 (4,0)	47 (3,8)	546 (3,8)	7 (2,3)	555 (12,2)	11,0 (0,12)
Dubai, UAE		43 (4,1)	501 (5,6)	43 (4,5)	465 (8,2)	13 (2,0)	442 (12,6)	10,8 (0,11)
Alberta, Kanada		42 (3,7)	551 (4,0)	42 (3,5)	546 (4,5)	17 (2,9)	546 (6,5)	10,8 (0,16)
Abu Dhabi, UAE		41 (4,4)	436 (9,6)	43 (4,2)	419 (8,0)	16 (2,8)	414 (12,4)	10,7 (0,21)
Québec, Kanada		34 (4,5)	545 (4,1)	49 (4,7)	536 (2,5)	17 (3,8)	527 (5,1)	10,4 (0,16)
Malta (malt. govorno područje)	r	27 (0,1)	458 (2,2)	52 (0,1)	458 (2,3)	21 (0,1)	461 (2,8)	10,1 (0,01)
JAR – engl./afr. (5)		25 (4,1)	509 (15,4)	38 (4,3)	421 (10,5)	37 (4,5)	371 (14,0)	9,4 (0,20)
Andaluzija, Španjolska		25 (3,5)	512 (5,1)	51 (4,2)	514 (3,7)	24 (3,6)	520 (5,1)	9,9 (0,14)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

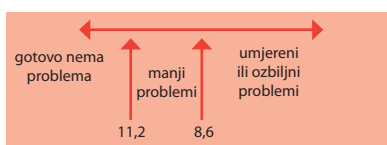
Zemlja		Gotovo nema problema		Manji problemi		Umjereni ili ozbiljni problemi		Prosječni rezultat na skali
		Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija		20 (3,4)	608 (6,5)	42 (4,4)	573 (5,6)	38 (4,6)	563 (5,6)	9,5 (0,19)
Južnoafrička Republika		12 (2,4)	520 (17,8)	42 (4,3)	480 (6,7)	45 (3,9)	426 (5,2)	8,7 (0,13)
Bocvana		7 (1,8)	522 (21,1)	44 (4,2)	463 (6,4)	49 (4,1)	454 (3,6)	8,8 (0,13)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Koliki je problem u Vašoj školi svaka od navedenih situacija?

Označite po **jedan** kružić za svaki redak.

- nije problem
manji je problem
umjeren je problem
ozbiljan je problem
- a) Školska zgrada treba znatne popravke. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- b) Učionice su premalene. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- c) Učitelji imaju previše sati nastave. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- d) Učitelji nemaju odgovarajući radni prostor (npr. za pripremu, rad ili održavanje susreta s učenicima). ----- ○ — ○ — ○ — ○
- e) Učitelji nemaju odgovarajuća nastavna sredstva i pomagala. ----- ○ — ○ — ○ — ○

8. poglavlje

**Školsko
ozračje**

An illustration of an open book with a light orange cover. The right page is white and features the title 'Školsko ozračje' in a bold, red, sans-serif font. The left page is also white but is mostly blank. The book is shown from a slightly elevated perspective, with the pages appearing to have a slight shadow and depth.

Obrazovne vrijednosti škole mogu se prepoznati u radu učitelja, upravi škole, samim učenicima i njihovim roditeljima. Škola s pozitivnim ozračjem koje pridonosi visokim postignućima može prevladati nedostatak sredstava i potaknuti učenike na postizanje odličnih rezultata. Nasuprot tome, ako u školi postoje disciplinski problemi, učenici neće ostvarivati dobre rezultate. Primjerice, ako su učenici u strahu i zabrinuti za vlastitu sigurnost, teško se usredotočuju na uspjeh u školi. U osmom su poglavlju prikazani rezultati PIRLS-a 2011. koji se odnose na pozitivne i negativne osobitosti školskih ozračja diljem svijeta.

Istraživanja pokazuju da se pozitivnim odnosom prema školskim postignućima može prevladati čak i nepovoljan socioekonomski status (McGuigan i Hoy, 2006.). Obrazovni optimizam ima nekoliko područja djelovanja, primjerice poticanje školskog uspjeha na temelju jasnih obrazovnih ciljeva. Međutim, škola se sastoji od pojedinaca, a učinak na postignuća najjači je kada postoji skupni utjecaj, poput utjecaja školske uprave i učitelja koji potiču učenike na postignuća i vjeruju u njih. Roditeljska potpora učenju također pridonosi ukupnoj učinkovitosti pojedine škole i pozitivnom odnosu prema ostvarenju obrazovnih ciljeva.

Poticanje uspjeha u školi

Skala *Poticanje uspjeha u školi* objedinjuje pet područja obrazovnog optimizma: učiteljevo razumijevanje ciljeva školskog kurikulumu, stupanj učiteljeve uspješnosti u provođenju školskog kurikulumu, učiteljeva očekivanja glede učeničkih postignuća, potporu roditelja u ostvarivanju učeničkih postignuća i želju učenika da budu uspješni u školi. Ravnatelji su odgovarali na niz pitanja o navedenim područjima, a na temelju njihovih odgovora izrađena je skala konstruirana na temelju teorije odgovora na zadatak.

Odgovori ravnatelja koji se odnose na skalu *Poticanje uspjeha u školi* uvršteni su u tablicu 8.1. Kao što se moglo očekivati, ravnatelji imaju vrlo pozitivna mišljenja o svojim školama, pa tri kategorije na skali nose oznaku *vrlo visoka*, *visoka* i *srednje visoka* razina poticanja. Učenici u školama u kojima je razina poticanja uspjeha *vrlo visoka* ostvarili su rezultat koji odgovara izjavama ravnatelja da su tri od pet elemenata „jako dobri“, a za ostala dva „dobri“. Učenici u školama u kojima je razina poticanja uspjeha *srednje visoka* ostvarili su rezultat koji odgovara izjavama ravnatelja da su najviše tri od pet elemenata „osrednji“, a ostala dva „dobri“. Svi ostali učenici pohađaju škole u kojima je razina poticanja *visoka*.

Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, 9% učenika pohađa škole u kojima je, prema odgovorima ravnatelja, razina poticanja uspjeha *vrlo visoka*, a pokazatelji za **Hrvatsku** identični su po postotku, no značajno su bolji po postignutom rezultatu (567 prema međunarodnom prosjeku od 527 bodova). Na međunarodnoj razini u prosjeku 59% učenika pohađa škole u kojima je razina poticanja uspjeha *visoka*. Većina učenika u Hrvatskoj pohađa škole u kojima je razina poticanja *visoka*, njih 70%, a postigli su prosječni rezultat od 553 boda, što je za 14 bodova manje od učenika koji pohađaju škole u kojima je razina poticanja *vrlo visoka*, a za 36 bodova više od međunarodnog prosjeka u istoj skupini. Škole u kojima je razina poticanja uspjeha *srednje visoka* pohađa 21% učenika u Hrvatskoj te postižu 546 bodova. Iako se rezultati zemalja u potpunosti ne podudaraju, prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred utvrđena je izravna povezanost prosječnih postignuća na području čitanja i izjava ravnatelja. Viša razina poticanja uspjeha u školi povezana je s boljim prosječnim rezultatima iz čitanja.

Tablica 8.1. Poticanje uspjeha u školi

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori ravnatelja

Na skali *Poticanje uspjeha u školi* učenici su bodovani prema odgovorima ravnatelja o pet elemenata. Učenici u školama u kojima prevladava **vrlo visoka razina poticanja** uspjeha dobili su najmanje 13,0 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore ravnatelja kako su u prosjeku tri od pet elemenata „jako dobri“, a ostala dva „dobri“. Učenici u školama u kojima prevladava **srednje visoka razina poticanja** uspjeha dobili su najviše 8,8 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore ravnatelja kako su u prosjeku tri od pet elemenata „osrednji“, a ostala dva „dobri“. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **visoka razina poticanja**.

Zemlja	Vrlo visoka razina poticanja		Visoka razina poticanja		Srednje visoka razina poticanja		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sjeverna Irska	33 (4,2)	570 (4,9)	60 (4,3)	556 (2,9)	7 (2,5)	529 (9,8)	11,9 (0,19)
Katar	31 (2,9)	447 (9,3)	54 (3,2)	424 (5,3)	15 (2,4)	383 (8,4)	11,5 (0,14)
Irska	28 (3,7)	563 (3,6)	67 (3,8)	549 (3,3)	5 (1,8)	526 (7,4)	11,8 (0,16)
Engleska	27 (4,3)	562 (5,9)	57 (4,6)	552 (4,4)	16 (2,8)	528 (5,8)	11,3 (0,20)
Novi Zeland	25 (3,4)	555 (4,6)	63 (4,2)	531 (3,7)	12 (2,2)	508 (9,3)	11,2 (0,14)
SAD	24 (2,1)	578 (3,8)	59 (2,6)	555 (2,4)	17 (2,2)	538 (4,8)	11,2 (0,12)
Ujedinjeni Arapski Emirati	21 (1,6)	470 (5,6)	61 (2,0)	433 (3,2)	18 (1,7)	400 (5,7)	11,0 (0,09)
Kineski Tajpeh	17 (3,0)	555 (4,5)	71 (3,7)	554 (2,4)	12 (2,5)	544 (4,8)	11,2 (0,15)
Australija	16 (3,0)	554 (6,6)	64 (3,8)	531 (3,1)	21 (3,0)	498 (5,3)	10,8 (0,14)
Izrael	15 (3,0)	564 (7,8)	72 (3,7)	545 (4,5)	14 (2,9)	499 (11,9)	11,0 (0,14)
Malta	13 (0,1)	488 (4,3)	69 (0,1)	488 (1,7)	18 (0,1)	431 (3,8)	11,0 (0,01)
Kanada	12 (1,7)	570 (3,8)	67 (2,5)	549 (2,4)	21 (2,0)	535 (2,8)	10,5 (0,09)
Indonezija	9 (2,6)	433 (9,6)	56 (5,2)	428 (5,9)	34 (5,1)	429 (7,7)	10,3 (0,18)
Islamska Republika Iran	9 (2,0)	466 (12,8)	70 (3,4)	464 (3,9)	21 (2,7)	433 (5,7)	10,5 (0,12)
Saudijska Arabija	9 (2,7)	473 (14,3)	59 (4,1)	439 (4,9)	32 (3,4)	402 (8,6)	10,1 (0,18)
Hrvatska	9 (2,5)	567 (7,2)	70 (3,8)	553 (2,0)	21 (3,4)	546 (4,3)	10,6 (0,14)
Švedska	9 (2,7)	553 (6,8)	59 (4,8)	543 (3,0)	32 (5,0)	535 (3,8)	10,2 (0,17)
Oman	9 (1,8)	394 (9,5)	73 (3,0)	388 (3,4)	18 (2,2)	365 (6,9)	10,5 (0,10)
Austrija	8 (2,1)	535 (6,9)	75 (4,4)	530 (2,1)	17 (3,9)	520 (5,1)	10,2 (0,14)
Singapur	8 (0,0)	594 (10,9)	62 (0,0)	573 (4,4)	31 (0,0)	549 (6,4)	10,1 (0,00)
Danska	6 (1,7)	568 (7,2)	64 (3,3)	557 (2,1)	30 (3,4)	544 (3,6)	10,1 (0,13)
Finska	6 (1,9)	576 (5,7)	71 (4,2)	571 (2,1)	24 (4,2)	559 (3,8)	10,2 (0,16)
Litva	6 (2,0)	532 (12,2)	65 (3,6)	535 (2,7)	29 (3,4)	514 (4,8)	9,9 (0,13)
Bugarska	5 (1,7)	568 (19,5)	53 (4,1)	544 (4,7)	42 (4,2)	512 (6,5)	9,5 (0,15)
Kolumbija	5 (1,7)	516 (15,0)	46 (4,7)	453 (6,5)	50 (4,5)	436 (5,5)	9,2 (0,20)
Portugal	4 (1,9)	551 (8,6)	64 (4,8)	546 (3,9)	31 (4,4)	530 (4,8)	9,9 (0,13)
Trinidad i Tobago	4 (1,7)	524 (12,9)	44 (4,0)	486 (7,1)	52 (4,1)	454 (5,0)	9,0 (0,15)
Azerbajdžan	4 (1,7)	481 (8,0)	44 (3,8)	463 (6,7)	53 (3,8)	459 (4,2)	9,1 (0,15)
Rumunjska	4 (1,6)	543 (21,1)	55 (4,1)	515 (5,5)	41 (4,1)	481 (7,9)	9,3 (0,15)
Poljska	3 (1,6)	559 (22,8)	70 (3,5)	529 (2,5)	26 (3,7)	515 (3,9)	9,6 (0,15)
Maroko	3 (1,0)	401 (15,6)	24 (2,8)	339 (8,1)	73 (2,7)	300 (4,9)	7,9 (0,13)
Španjolska	3 (1,3)	556 (8,2)	58 (4,0)	520 (3,3)	39 (3,8)	501 (4,6)	9,5 (0,11)
Francuska	2 (1,2)	~ ~	64 (4,3)	525 (3,0)	34 (4,3)	510 (5,1)	9,7 (0,13)
Slovenija	2 (0,8)	~ ~	63 (2,9)	530 (2,4)	35 (3,1)	530 (3,3)	9,5 (0,11)
Rusija	2 (0,9)	~ ~	50 (4,4)	576 (3,8)	48 (4,3)	562 (3,5)	9,1 (0,11)
Hong Kong (PUR NR Kine)	1 (0,9)	~ ~	60 (4,5)	570 (2,7)	39 (4,6)	570 (4,7)	9,6 (0,15)
Italija	1 (0,8)	~ ~	52 (3,7)	541 (3,2)	46 (3,7)	544 (3,2)	9,3 (0,10)
Mađarska	1 (0,9)	~ ~	49 (3,9)	559 (3,6)	50 (3,9)	521 (4,8)	8,9 (0,13)
Češka	1 (0,9)	~ ~	45 (3,9)	547 (3,5)	54 (4,0)	544 (2,6)	8,8 (0,13)
Norveška	1 (0,1)	~ ~	64 (4,7)	510 (2,8)	34 (4,7)	500 (2,7)	9,7 (0,13)
Njemačka	1 (0,8)	~ ~	66 (3,4)	551 (2,4)	33 (3,3)	524 (4,6)	9,7 (0,11)
Gruzija	1 (0,9)	~ ~	46 (3,9)	490 (5,2)	53 (3,6)	485 (4,0)	9,0 (0,11)
Belgija (fr. govorno područje)	1 (0,0)	~ ~	47 (4,7)	513 (4,4)	52 (4,7)	500 (4,2)	9,0 (0,15)
Slovačka	1 (0,7)	~ ~	41 (3,4)	545 (3,6)	58 (3,4)	528 (3,9)	8,7 (0,10)
Nizozemska	0 (0,0)	~ ~	59 (5,1)	548 (3,0)	41 (5,1)	544 (3,3)	9,4 (0,16)
Međunarodni prosjek	9 (0,3)	527 (1,9)	59 (0,6)	517 (0,6)	32 (0,5)	497 (0,8)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r“ označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika.

Tablica 8.1. Poticanje uspjeha u školi (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Vrlo visoka razina poticanja		Visoka razina poticanja		Srednje visoka razina poticanja		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	10 (2,5)	435 (14,2)	61 (4,5)	448 (7,7)	29 (4,1)	456 (5,7)	10,1 (0,17)
Kuvajt	7 (2,3)	453 (26,5)	51 (4,0)	417 (10,3)	41 (4,0)	411 (7,8)	9,4 (0,17)
Bocvana	5 (1,8)	522 (23,7)	29 (3,8)	441 (9,1)	66 (4,1)	401 (3,7)	8,7 (0,18)
Maroko	3 (0,8)	501 (15,7)	23 (2,7)	449 (7,6)	74 (2,7)	415 (4,9)	7,8 (0,15)
Referentne sudionice^o							
Dubai, UAE	35 (0,3)	507 (3,4)	49 (0,5)	473 (2,9)	16 (0,4)	401 (6,1)	11,7 (0,02)
Florida, SAD	r 26 (4,7)	594 (5,4)	58 (5,3)	559 (4,5)	16 (4,6)	569 (9,8)	11,4 (0,27)
Alberta, Kanada	25 (4,0)	566 (5,7)	62 (4,5)	545 (3,6)	13 (2,7)	537 (7,2)	11,4 (0,17)
Abu Dhabi, UAE	17 (3,4)	443 (12,1)	68 (3,8)	418 (5,1)	15 (3,0)	397 (14,6)	10,9 (0,17)
Malta (malt. govorno područje)	13 (0,1)	470 (3,9)	69 (0,1)	459 (1,9)	18 (0,1)	438 (3,3)	11,0 (0,01)
Ontario, Kanada	10 (3,1)	568 (10,7)	62 (4,0)	554 (3,3)	28 (4,1)	538 (4,4)	10,2 (0,17)
JAR – engl./afr. (5)	r 9 (3,3)	509 (66,0)	44 (5,5)	444 (9,7)	46 (6,0)	371 (11,6)	9,3 (0,28)
Québec, Kanada	5 (1,6)	580 (8,3)	75 (3,6)	538 (2,1)	21 (3,4)	528 (4,8)	10,3 (0,12)
Andaluzija, Španjolska	3 (1,5)	536 (15,2)	61 (3,7)	522 (3,0)	36 (3,7)	500 (4,2)	9,6 (0,12)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Vrlo visoka razina poticanja		Visoka razina poticanja		Srednje visoka razina poticanja		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	5 (1,7)	631 (12,3)	46 (4,7)	580 (5,0)	50 (4,5)	568 (4,8)	9,2 (0,20)
Južnoafrička Republika	4 (1,4)	536 (49,7)	40 (3,4)	469 (7,2)	56 (3,5)	439 (5,0)	8,9 (0,15)
Bocvana	3 (1,4)	538 (22,5)	41 (4,1)	487 (7,3)	56 (4,2)	442 (3,4)	8,9 (0,19)

Kako biste ocijenili navedene kategorije u Vašoj školi?

Označite po **jedan** kružić za svaki redak.

jako dobro

dobro

osrednje

loše

vrlo loše

a) učiteljevo razumijevanje ciljeva školskoga kurikuluma ----- ○ — ○ — ○ — ○ — ○

b) stupanj učiteljeve uspješnosti u provođenju školskoga kurikuluma ----- ○ — ○ — ○ — ○ — ○

c) učiteljeva očekivanja u pogledu učeničkih postignuća ----- ○ — ○ — ○ — ○ — ○

d) potpora roditelja u pogledu učeničkih postignuća ----- ○ — ○ — ○ — ○ — ○

e) želja učenika da budu uspješni u školi ----- ○ — ○ — ○ — ○ — ○

vrlo visoka razina poticanja visoka razina poticanja srednje visoka razina poticanja

13,0 8,8

Disciplina i sigurnost u školi

Škole u kojima se rijetko pojavljuju disciplinski i sigurnosni problemi učenicima ulijevaju osjećaj sigurnosti i omogućuju stabilno ozračje za učenje. Mnogobrojna istraživanja pokazuju da je sigurno školsko okružje važno za uspjeh u školi. Nasuprot tome, nedovoljna disciplina i sigurnosni problemi otežavaju učenje. Nažalost, nasilje u školama i u lokalnim zajednicama postaje sve veći problem, osobito među mladima u gradovima. Sve više činjenica upućuje na nepovoljan utjecaj loših sigurnosnih uvjeta na uspjeh u školi, čak i u učenika nižih razreda osnovne škole (Milam, Furr-Holden i Leaf, 2010.). U prethodnim ciklusima PIRLS-a ravnatelji su odgovarali na pitanja o disciplinskim problemima među učenicima, poput ometanja nastave i nasilnog ponašanja. Primjerice, u ciklusu PIRLS 2006. utvrđen je pozitivan utjecaj ravnateljeva stava o sigurnosti škole na prosječna postignuća na području čitanja. U ciklusu PIRLS 2011. odgovori ravnatelja iskorišteni su pri izradi skale konstruirane na temelju teorije odgovora na zadatak.

Tablica 8.2. sadržava rezultate na skali *Disciplina i sigurnost u školi*. Rezultati se temelje na odgovorima ravnatelja o deset disciplinskih i sigurnosnih problema. U drugom dijelu, na kraju tablice, dan je popis navedenih problema. Zemlje su poredane prema postotku učenika čiji su ravnatelji izjavili da u njihovoj školi *gotovo nema problema*. Učenici u školama u kojima *gotovo nema problema* ostvarili su rezultat koji odgovara izjavama ravnatelja da postoje „manji problemi” za pet od deset situacija i da postoje „umjereni ili ozbiljni problemi” za ostalih pet situacija. Učenici u školama u kojima postoje *umjereni ili ozbiljni problemi* ostvarili su rezultat koji odgovara izjavama ravnatelja da postoje „umjereni ili ozbiljni problemi” za pet od deset situacija i „manji problemi” za ostalih pet situacija.

Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, više od polovine učenika ubraja se u kategoriju *gotovo nema problema*, njih 58%. Rezultati za osnovne škole u **Hrvatskoj** pokazuju da je taj postotak viši i iznosi 65%. Učenici iz Hrvatske koji pohađaju škole koje *gotovo nemaju problema s disciplinom i sigurnosti* postižu u prosjeku 557 bodova, što je prema 33% učenika iz škola s *manjim problemima* za 13 bodova bolji rezultat. U Hrvatskoj samo 2% učenika pohađa škole u kojima postoje *umjereni ili ozbiljni problemi s disciplinom i sigurnosti*. Zemlje u kojima su ispitani učenici šestih razreda, referentne sudionice i sudionice u predPIRLS-u ostvarile su slične rezultate. Međutim, u nekoliko primjera velik postotak učenika u šestim razredima i u predPIRLS-u pohađa škole u kojima postoje *umjereni ili ozbiljni problemi*.

Nasilje među učenicima u školi

Općenito, nasilje među učenicima odnosi se na agresivno ili negativno ponašanje čiji je cilj ozlijediti te uznemiriti fizički ili psihički slabije osobe. Novozelandsko istraživanje pokazalo je da postoji niz definicija i termina koji povezuju nasilje među učenicima s upotrebom sile i zlostavljanjem (Carroll-Lind, 2009.). Nasilje među učenicima sve je učestalije, osobito otkad se nasilje pojavilo na internetu. Sve više činjenica upućuje na negativan utjecaj nasilja na obrazovna postignuća učenika. Za istraživanje PIRLS 2011. osmišljena je skala *Nasilje među učenicima u školi* kako bi se prikupili podaci o nasilju u zemljama sudionicama istraživanja.

Navedena skala temelji se na šest oblika nasilničkog ponašanja: ruganje drugom učeniku ili nazivanje drugoga pogrđnim imenima, isključivanje drugog učenika iz igre ili iz nekih drugih aktivnosti, laganje o drugom učeniku, krađa od drugog učenika, udaranje ili ozljeđivanje drugog učenika, prisiljavanje drugog učenika na nešto što on ne želi.

Tablica 8.3. prikazuje rezultate na skali *Nasilje među učenicima u školi*. Učenici su bodovani prema svojim odgovorima na pitanja o učestalosti šest vrsta nasilničkog ponašanja. Popis vrsta nasilja naveden je u drugom dijelu tablice. Učenici koji *gotovo nikad* nisu doživjeli nasilje ostvarili su rezultat na skali koji odgovara izjavi da „nikad” nisu iskusili tri od šest vrsta nasilja, a „nekoliko puta u godini” doživjeli su ostale tri vrste nasilja. Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, 47% učenika *gotovo nikad* nije doživjelo navedena nasilja. **Hrvatska** se na toj skali nalazi na 8. mjestu, iza Azerbajdžana, Švedske, Gruzije, Danske, Irske, Finske i Poljske, a ispred Sjeverne Irske, Francuske, Austrije i Norveške. Većina učenika u Hrvatskoj, njih 61%, izjavljuje da *gotovo nikad* nisu bili žrtve nasilja, a postigli su rezultat od 560 bodova. Postotak učenika u hrvatskim osnovnim školama koji su *jedanput u mjesecu* bili izloženi nekom obliku nasilja iznosi 28%, što je za 5% manje od međunarodnog prosjeka. Navedeni učenici postižu za 10 bodova niži rezultat od učenika koji *gotovo nikada* nisu bili izloženi nasilju. Najmanji postotak učenika u Hrvatskoj izložen je čestom nasilju od svojih vršnjaka, *jedanput u tjednu*, njih 11%, a takvi učenici postižu značajno niži rezultat od 526 bodova.

U usporedbi s učenicima četvrtih razreda, veći broj učenika šestih razreda i učenici koji su sudjelovali u predPIRLS-u izjavljuju da su često bili žrtve nasilja.

Tablica 8.2. Disciplina i sigurnost u školi

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori ravnatelja

Na skali *Disciplina i sigurnost u školi* učenici su bodovani prema odgovorima ravnatelja o deset mogućih problematičnih situacija u školi. Učenici koji se ubrajaju u kategoriju **gotovo nema problema** dobili su najmanje 9,9 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore ravnatelja kako u prosjeku „nema problema“ za pet od deset situacija i kako postoje „manji problemi“ za ostalih pet situacija. Učenici koji se ubrajaju u kategoriju **umjereni ili ozbiljni problemi** dobili su najviše 7,7 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore ravnatelja kako u prosjeku postoje „umjereni ili ozbiljni problemi“ za pet od deset situacija i „manji problemi“ za ostalih pet situacija. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **manji problemi**.

Zemlja	Gotovo nema problema		Manji problemi		Umjereni ili ozbiljni problemi		Prosječni rezultat na skali	
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat		
Hong Kong (PUR NR Kine)	87 (2,9)	570 (2,5)	12 (2,8)	566 (10,1)	1 (0,0)	~ ~	11,4 (0,12)	
Sjeverna Irska	85 (3,7)	561 (2,9)	15 (3,7)	546 (7,1)	0 (0,0)	~ ~	11,1 (0,13)	
Irska	83 (3,5)	556 (2,5)	16 (3,3)	531 (9,0)	1 (1,0)	~ ~	11,2 (0,12)	
Gruzija	81 (2,8)	489 (3,6)	13 (2,4)	481 (9,5)	6 (1,4)	484 (13,2)	10,8 (0,14)	
Kineski Tajpeh	77 (3,3)	552 (2,1)	23 (3,3)	555 (4,5)	0 (0,0)	~ ~	11,4 (0,13)	
Španjolska	77 (3,3)	517 (2,8)	14 (2,7)	499 (6,7)	10 (2,5)	510 (9,2)	10,7 (0,17)	
Bugarska	75 (3,6)	540 (4,2)	19 (3,6)	509 (11,8)	6 (2,0)	498 (14,7)	10,6 (0,15)	
Litva	75 (3,5)	531 (2,4)	25 (3,5)	522 (4,6)	0 (0,0)	~ ~	10,6 (0,11)	
Engleska	75 (4,4)	557 (3,3)	24 (4,3)	532 (5,8)	1 (1,0)	~ ~	10,8 (0,15)	
Islamska Republika Iran	74 (3,9)	462 (4,1)	26 (3,9)	446 (6,8)	0 (0,0)	~ ~	10,8 (0,11)	
Češka	68 (3,6)	547 (2,7)	29 (3,5)	542 (4,1)	2 (1,0)	~ ~	10,3 (0,11)	
Novi Zeland	68 (3,3)	544 (2,9)	32 (3,3)	514 (5,7)	0 (0,4)	~ ~	10,6 (0,11)	
Singapur	67 (0,0)	568 (4,0)	33 (0,0)	565 (5,8)	0 (0,0)	~ ~	10,8 (0,00)	
Portugal	65 (5,2)	543 (3,2)	30 (5,3)	538 (6,5)	5 (1,7)	524 (8,0)	10,4 (0,17)	
Hrvatska	65 (4,0)	557 (2,3)	33 (4,0)	544 (3,2)	2 (1,2)	~ ~	10,5 (0,12)	
Rusija	65 (3,9)	571 (3,5)	35 (3,8)	564 (4,3)	0 (0,5)	~ ~	10,3 (0,09)	
Australija	64 (3,9)	534 (3,5)	34 (3,8)	521 (4,5)	2 (1,0)	~ ~	10,5 (0,12)	
Finska	64 (4,5)	571 (2,3)	34 (4,4)	564 (3,2)	2 (1,2)	~ ~	10,3 (0,12)	
Rumunjska	64 (4,1)	512 (5,2)	23 (3,4)	500 (10,6)	13 (2,9)	454 (14,3)	10,3 (0,17)	
Malta	64 (0,1)	492 (1,9)	30 (0,1)	454 (2,8)	6 (0,1)	448 (6,3)	10,2 (0,00)	
SAD	63 (2,7)	564 (2,0)	35 (2,8)	548 (2,7)	2 (0,8)	~ ~	10,3 (0,09)	
Katar	63 (3,2)	441 (5,2)	23 (2,6)	405 (8,7)	14 (2,3)	384 (12,2)	10,1 (0,14)	
Azerbajdžan	62 (4,2)	464 (4,0)	8 (2,3)	455 (9,5)	30 (3,9)	461 (7,5)	9,6 (0,26)	
Francuska	62 (4,5)	527 (2,6)	33 (4,3)	507 (5,5)	5 (1,8)	502 (14,3)	10,4 (0,12)	
Ujedinjeni Arapski Emirati	61 (2,3)	449 (3,1)	24 (1,9)	414 (4,7)	15 (1,7)	412 (6,6)	10,0 (0,11)	
Kanada	60 (2,4)	554 (2,0)	37 (2,4)	539 (2,4)	3 (0,7)	531 (4,5)	10,3 (0,07)	
Norveška	58 (4,4)	507 (2,9)	39 (4,2)	507 (3,2)	3 (1,6)	496 (10,2)	10,0 (0,13)	
Belgija (fr. govorno područje)	57 (4,7)	515 (3,2)	38 (4,5)	496 (5,7)	5 (2,2)	496 (8,1)	10,1 (0,16)	
Slovačka	57 (3,6)	539 (2,6)	35 (3,4)	534 (5,5)	9 (2,0)	514 (15,0)	10,0 (0,12)	
Italija	56 (3,9)	541 (3,1)	25 (3,8)	546 (4,7)	19 (2,9)	538 (5,5)	9,6 (0,14)	
Danska	56 (3,5)	557 (2,4)	42 (3,3)	550 (2,7)	2 (1,0)	~ ~	10,1 (0,09)	
Slovenija	53 (3,7)	530 (2,8)	42 (3,6)	532 (3,2)	4 (1,4)	519 (7,6)	10,1 (0,12)	
Poljska	51 (3,9)	527 (2,7)	46 (4,2)	524 (3,8)	3 (1,4)	530 (16,0)	9,9 (0,09)	
Mađarska	50 (4,2)	553 (4,3)	45 (4,2)	533 (4,9)	5 (1,5)	470 (20,2)	9,8 (0,13)	
Švedska	49 (4,7)	551 (2,7)	45 (4,7)	534 (4,0)	6 (1,2)	523 (7,6)	9,8 (0,13)	
Austrija	46 (4,3)	533 (2,9)	42 (4,1)	527 (3,6)	12 (3,3)	522 (5,1)	9,5 (0,14)	
Izrael	46 (4,5)	550 (6,5)	39 (4,3)	549 (5,6)	16 (3,1)	493 (12,2)	9,2 (0,21)	
Saudijska Arabija	45 (3,9)	440 (4,8)	25 (3,8)	412 (13,5)	30 (3,8)	430 (8,6)	9,2 (0,18)	
Njemačka	41 (3,3)	554 (3,1)	53 (3,5)	538 (3,2)	6 (1,5)	498 (9,3)	9,6 (0,08)	
Trinidad i Tobago	38 (4,3)	483 (7,2)	52 (4,4)	464 (6,0)	10 (2,4)	460 (10,6)	9,4 (0,12)	
Oman	28 (2,9)	397 (4,2)	37 (3,1)	377 (4,5)	35 (3,0)	382 (5,8)	8,5 (0,15)	
Nizozemska	r	25 (4,6)	555 (3,9)	67 (5,3)	545 (2,3)	8 (3,3)	536 (14,0)	9,1 (0,10)
Kolumbija	25 (3,4)	463 (9,0)	33 (4,7)	435 (6,8)	42 (4,4)	449 (7,2)	8,0 (0,19)	
Maroko	14 (2,5)	330 (11,0)	22 (2,9)	294 (6,6)	63 (3,7)	316 (5,1)	7,3 (0,15)	
Indonezija	7 (2,4)	442 (14,2)	18 (3,6)	428 (11,8)	75 (4,3)	428 (4,8)	6,2 (0,21)	
Međunarodni prosjek	58 (0,5)	519 (0,7)	31 (0,5)	504 (1,0)	11 (0,3)	476 (2,0)		

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r“ označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika.

Tablica 8.2. Disciplina i sigurnost u školi (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Gotovo nema problema		Manji problemi		Umjereni ili ozbiljni problemi		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	44 (4,5)	459 (7,6)	37 (4,9)	448 (10,0)	19 (3,3)	430 (10,0)	9,2 (0,17)
Bocvana	27 (3,9)	443 (12,2)	58 (4,2)	415 (4,8)	14 (2,9)	384 (7,7)	9,1 (0,12)
Maroko	15 (2,7)	439 (8,8)	23 (3,0)	417 (9,6)	62 (3,8)	426 (5,9)	7,3 (0,16)
Kuvajt	13 (3,2)	430 (16,3)	54 (4,5)	421 (10,1)	33 (3,6)	405 (10,0)	8,0 (0,15)
Referentne sudionice^o							
Dubai, UAE	74 (0,4)	489 (2,3)	17 (0,4)	428 (5,9)	10 (0,1)	448 (3,3)	10,7 (0,01)
Andaluzija, Španjolska	71 (4,3)	518 (3,0)	20 (3,8)	508 (6,4)	9 (2,6)	505 (9,1)	10,4 (0,19)
Alberta, Kanada	68 (3,8)	553 (3,6)	30 (3,6)	545 (4,8)	2 (1,2)	~ ~	10,4 (0,11)
Malta (malt. govorno područje)	64 (0,1)	464 (2,0)	30 (0,1)	448 (2,6)	6 (0,1)	435 (5,0)	10,2 (0,00)
Abu Dhabi, UAE	63 (4,2)	431 (5,7)	25 (4,0)	402 (9,9)	12 (2,8)	391 (9,3)	10,1 (0,18)
Ontario, Kanada	61 (4,6)	556 (3,6)	36 (4,5)	544 (4,3)	4 (1,7)	540 (5,2)	10,3 (0,15)
Florida, SAD	60 (6,5)	579 (4,6)	40 (6,5)	555 (5,6)	0 (0,0)	~ ~	10,4 (0,20)
Québec, Kanada	56 (4,3)	542 (3,0)	40 (4,1)	533 (3,3)	4 (1,9)	526 (5,2)	10,1 (0,12)
JAR – engl./afr. (5)	31 (5,4)	470 (14,5)	54 (6,2)	408 (11,8)	15 (5,4)	336 (27,6)	9,1 (0,20)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Gotovo nema problema		Manji problemi		Umjereni ili ozbiljni problemi		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	25 (3,4)	587 (7,3)	33 (4,7)	568 (5,9)	42 (4,4)	576 (5,9)	8,0 (0,19)
Južnoafrička Republika	24 (2,8)	494 (10,4)	56 (3,3)	446 (5,2)	21 (2,7)	437 (10,3)	8,8 (0,10)
Bocvana	24 (3,4)	501 (12,4)	60 (4,4)	455 (3,8)	16 (3,4)	440 (6,8)	8,9 (0,11)

Koliki su problem navedene situacije kod učenika četvrtoga razreda Vaše škole?

Označite po **jedan** kružić za svaki redak.

nisu problem
 manji su problem
 osrednji su problem
 ozbiljan su problem

a) kašnjenje u školu ----- ○ — ○ — ○ — ○

b) odsutnost (tj. neopravdano izostajanje) ----- ○ — ○ — ○ — ○

c) ometanje nastave ----- ○ — ○ — ○ — ○

d) prepisivanje ----- ○ — ○ — ○ — ○

e) psovanje ----- ○ — ○ — ○ — ○

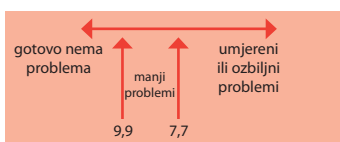
f) vandalizam ----- ○ — ○ — ○ — ○

g) krađa ----- ○ — ○ — ○ — ○

h) zastrašivanje ili verbalno zlostavljanje među učenicima (uključujući slanje sms poruka, e-pošte itd.) ----- ○ — ○ — ○ — ○

i) fizički sukobi među učenicima ----- ○ — ○ — ○ — ○

j) zastrašivanje ili verbalno zlostavljanje učitelja ili osoblja (uključujući slanje sms poruka, e-pošte itd.) ----- ○ — ○ — ○ — ○

Tablica 8.3. Nasilje među učenicima u školi

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori učenika

Na skali *Nasilje među učenicima u školi* učenici su bodovani prema njihovim odgovorima koji se odnose na učestalost šest vrsta nasilničkog ponašanja. Učenici koji **gotovo nikad** nisu bili žrtve nasilja dobili su najmanje 10,1 bod, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore učenika kako u prosjeku „nikad“ nisu iskusili tri od šest vrsta nasilničkog ponašanja i kako su ostale tri vrste iskusili „nekoliko puta u godini“. Učenici koji su bili žrtve nasilja **jedanput u tjednu** dobili su najviše 8,3 boda, što je točka na skali koja se odnosi na odgovore učenika kako su u prosjeku iskusili tri od šest vrsta nasilničkog ponašanja „jedanput ili dvaput u mjesecu“ i kako su ostale tri vrste iskusili „nekoliko puta u godini“. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **jedanput u mjesecu**.

Zemlja	Gotovo nikad		Jedanput u mjesecu		Jedanput u tjednu		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Azerbajdžan	75 (1,5)	476 (3,1)	16 (1,1)	461 (3,9)	9 (0,7)	429 (6,1)	11,4 (0,08)
Švedska	68 (1,0)	548 (2,4)	25 (1,0)	535 (3,0)	7 (0,5)	509 (4,7)	11,0 (0,04)
Gruzija	66 (1,1)	502 (2,7)	23 (0,8)	486 (4,1)	11 (0,8)	441 (8,1)	10,9 (0,06)
Danska	65 (0,9)	559 (1,9)	27 (0,9)	550 (2,5)	8 (0,4)	534 (5,1)	10,8 (0,04)
Irska	64 (1,2)	563 (2,5)	25 (0,9)	545 (4,0)	12 (0,8)	510 (5,0)	10,7 (0,05)
Finska	61 (1,2)	573 (2,1)	30 (0,9)	566 (2,7)	9 (0,6)	543 (4,0)	10,6 (0,04)
Poljska	61 (0,9)	533 (2,3)	26 (0,8)	524 (3,1)	13 (0,6)	500 (3,6)	10,7 (0,04)
Hrvatska	61 (1,1)	560 (2,2)	28 (0,9)	550 (2,3)	11 (0,6)	526 (3,5)	10,6 (0,05)
Sjeverna Irska	57 (1,3)	567 (2,7)	29 (1,0)	557 (3,8)	14 (0,9)	527 (5,0)	10,4 (0,06)
Francuska	54 (1,2)	529 (2,5)	32 (0,9)	513 (3,5)	13 (0,8)	503 (3,7)	10,3 (0,05)
Austrija	53 (1,3)	536 (2,1)	30 (0,9)	529 (3,0)	17 (0,9)	511 (3,2)	10,2 (0,05)
Norveška	53 (1,8)	514 (2,4)	33 (1,1)	504 (2,9)	14 (0,9)	494 (3,9)	10,2 (0,06)
Kineski Tajpeh	53 (1,3)	562 (2,1)	30 (0,8)	552 (2,6)	17 (0,8)	528 (3,2)	10,3 (0,06)
SAD	52 (0,7)	568 (1,7)	30 (0,5)	557 (1,7)	18 (0,5)	531 (2,8)	10,2 (0,03)
Nizozemska	51 (1,0)	550 (2,2)	33 (0,8)	548 (2,0)	16 (0,8)	530 (3,3)	10,1 (0,04)
Italija	51 (1,2)	549 (2,4)	33 (1,0)	543 (2,7)	16 (0,7)	521 (4,1)	10,2 (0,05)
Hong Kong (PUR NR Kine)	51 (1,2)	577 (2,4)	33 (0,8)	571 (2,6)	17 (0,6)	553 (3,7)	10,1 (0,04)
Slovenija	50 (1,3)	538 (2,2)	32 (0,8)	535 (3,1)	18 (1,0)	502 (3,6)	10,1 (0,06)
Portugal	48 (1,4)	548 (3,1)	35 (1,2)	541 (2,6)	17 (0,9)	521 (4,6)	10,1 (0,06)
Njemačka	48 (1,1)	554 (2,7)	36 (0,8)	540 (2,1)	16 (0,7)	523 (4,4)	10,1 (0,05)
Litva	48 (1,3)	539 (2,3)	35 (0,9)	529 (3,0)	17 (0,8)	498 (3,8)	10,1 (0,05)
Rumunjska	47 (1,8)	518 (4,5)	32 (1,5)	502 (5,5)	21 (1,1)	476 (6,8)	10,0 (0,07)
Slovačka	46 (1,1)	545 (2,3)	34 (0,8)	535 (3,5)	20 (0,9)	516 (3,9)	10,0 (0,05)
Bugarska	46 (1,3)	544 (4,5)	35 (1,0)	534 (4,1)	18 (0,8)	511 (5,0)	10,0 (0,05)
Češka	46 (1,2)	553 (2,6)	34 (1,0)	547 (2,6)	20 (0,8)	526 (3,8)	10,0 (0,05)
Rusija	45 (1,4)	576 (2,9)	35 (1,0)	567 (3,1)	19 (1,0)	555 (3,9)	10,0 (0,06)
Engleska	45 (1,5)	567 (3,2)	35 (1,0)	552 (3,0)	20 (1,1)	521 (4,8)	9,9 (0,06)
Kanada	44 (0,7)	561 (2,0)	36 (0,6)	548 (2,0)	20 (0,6)	526 (2,5)	9,8 (0,03)
Španjolska	43 (1,1)	521 (2,7)	34 (0,8)	515 (2,6)	23 (0,9)	496 (3,6)	9,8 (0,05)
Malta	42 (0,8)	494 (2,1)	36 (0,8)	478 (3,0)	22 (0,7)	447 (3,4)	9,8 (0,03)
Islamska Republika Iran	41 (1,7)	457 (4,6)	35 (1,2)	462 (3,4)	23 (1,3)	451 (4,1)	9,9 (0,07)
Mađarska	40 (1,1)	549 (4,8)	36 (0,8)	544 (3,3)	24 (0,8)	521 (3,4)	9,7 (0,04)
Saudijska Arabija	39 (1,7)	446 (4,4)	33 (1,2)	436 (5,1)	27 (1,2)	404 (6,3)	9,6 (0,08)
Singapur	39 (0,9)	581 (3,2)	38 (0,6)	569 (3,5)	23 (0,8)	543 (4,3)	9,7 (0,04)
Australija	37 (1,1)	539 (2,8)	38 (1,0)	529 (2,7)	25 (0,8)	509 (3,8)	9,6 (0,04)
Kolumbija	36 (1,9)	461 (6,0)	31 (1,2)	462 (4,8)	34 (1,9)	431 (4,3)	9,4 (0,10)
Maroko	35 (1,9)	331 (6,5)	33 (1,0)	313 (4,3)	32 (1,6)	296 (4,8)	9,4 (0,08)
Ujedinjeni Arapski Emirati	34 (0,8)	460 (3,3)	35 (0,5)	443 (2,8)	31 (0,8)	415 (3,3)	9,4 (0,04)
Novi Zeland	33 (0,8)	554 (2,6)	37 (0,7)	537 (2,7)	30 (0,8)	504 (2,9)	9,3 (0,03)
Oman	31 (1,2)	407 (3,5)	37 (0,9)	392 (3,5)	31 (1,0)	377 (3,5)	9,3 (0,05)
Katar	30 (1,1)	459 (4,9)	32 (1,0)	438 (5,1)	38 (1,0)	399 (3,7)	9,1 (0,05)
Belgija (fr. govorno područje)	28 (1,0)	511 (3,7)	39 (1,2)	511 (3,4)	33 (1,7)	496 (3,4)	9,2 (0,05)
Indonezija	28 (1,5)	434 (5,0)	36 (1,2)	436 (3,8)	37 (1,4)	425 (5,2)	9,2 (0,07)
Trinidad i Tobago	26 (1,1)	488 (5,2)	37 (1,1)	478 (4,3)	37 (1,2)	455 (4,4)	9,1 (0,05)
Izrael	--	--	--	--	--	--	--
Međunarodni prosjek	47 (0,2)	523 (0,5)	33 (0,1)	513 (0,5)	20 (0,1)	489 (0,7)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Crtica (-) upućuje na nedostupnost usporedivih podataka.

Tablica 8.3. Nasilje među učenicima u školi (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Gotovo nikad		Jedanput u mjesecu		Jedanput u tjednu		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Kuvajt	39 (1,1)	459 (5,7)	32 (1,0)	432 (5,6)	28 (1,2)	375 (8,0)	9,6 (0,05)
Maroko	38 (1,5)	438 (4,9)	36 (1,1)	430 (4,7)	26 (1,5)	398 (5,5)	9,6 (0,06)
Honduras	38 (1,2)	461 (5,2)	32 (0,9)	457 (5,0)	30 (1,1)	431 (6,1)	9,5 (0,06)
Bocvana	11 (0,7)	450 (8,3)	41 (0,9)	426 (4,8)	47 (1,1)	409 (4,1)	8,6 (0,03)
Referentne sudionice^o							
Florida, SAD	53 (1,5)	579 (3,2)	28 (1,0)	571 (3,6)	19 (1,2)	545 (3,9)	10,2 (0,07)
Andaluzija, Španjolska	46 (1,2)	523 (2,8)	34 (1,0)	515 (2,8)	20 (0,8)	498 (3,2)	10,0 (0,05)
Alberta, Kanada	44 (1,1)	560 (3,4)	35 (1,0)	547 (3,3)	21 (0,8)	527 (3,4)	9,8 (0,04)
Québec, Kanada	44 (1,3)	550 (2,3)	37 (1,1)	534 (3,0)	19 (1,1)	517 (3,2)	9,9 (0,05)
Malta (malt. govorno područje)	41 (0,9)	476 (2,1)	36 (0,8)	456 (2,4)	22 (0,6)	426 (3,1)	9,7 (0,03)
Ontario, Kanada	40 (1,2)	567 (2,8)	38 (1,1)	552 (3,5)	22 (1,0)	526 (4,7)	9,7 (0,05)
Dubai, UAE	37 (1,5)	501 (3,2)	35 (0,7)	483 (3,8)	28 (1,1)	445 (4,0)	9,6 (0,06)
Abu Dhabi, UAE	33 (1,4)	441 (6,0)	36 (0,9)	430 (5,5)	31 (1,4)	407 (5,2)	9,4 (0,07)
JAR – engl./afr. (5)	19 (1,1)	500 (9,2)	33 (1,1)	445 (6,4)	48 (1,6)	386 (8,5)	8,5 (0,06)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

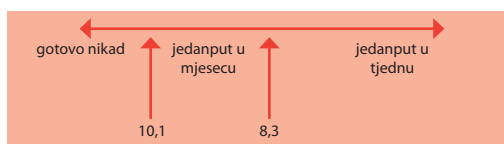
Zemlja	Gotovo nikad		Jedanput u mjesecu		Jedanput u tjednu		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	36 (1,9)	587 (5,2)	30 (1,1)	588 (3,9)	34 (1,8)	562 (3,8)	9,4 (0,10)
Južnoafrička Republika	17 (1,1)	511 (6,6)	28 (0,6)	483 (4,3)	55 (1,3)	447 (3,3)	8,3 (0,06)
Bocvana	10 (1,3)	497 (9,9)	36 (1,2)	473 (4,0)	54 (1,7)	454 (3,5)	8,4 (0,06)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

Koliko ti se često nešto od navedenoga dogodilo u školi ove školske godine?

Ispuni samo **jedan** kružić za svaki redak.

	nikad	nekoliko puta u godini	jedanput ili dvaput u mjesecu	najmanje jedanput u tjednu
a) Rugali su mi se ili me nazivali pogrđnim imenima.	○	○	○	○
b) Drugi su me učenici isključili iz igre ili iz nekih drugih aktivnosti.	○	○	○	○
c) Netko je govorio laži o meni.	○	○	○	○
d) Nešto su mi ukrali.	○	○	○	○
e) Drugi me učenik udario ili ozlijedio (npr. gurnuo, udario rukom ili nogom).	○	○	○	○
f) Drugi su me učenici prisilili da radim ono što ne želim.	○	○	○	○

**Pripravljenost
učitelja za
nastavu**

Dobra pripremljenost učitelja važna je za učinkovito djelovanje obrazovnog sustava, pa su zbog toga u istraživanju PIRLS 2011. prikupljeni podaci o obrazovanju učitelja. U *Enciklopediji PIRLS 2011.* navedeni su podaci o obrazovanju učitelja u svakoj zemlji sudionici, uključujući i dodatne uvjete poput položenoga stručnog ispita ili odrađenoga pripravničkog staža. Svaka je zemlja navela i trenutačne uvjete i praksu za stručno usavršavanje učitelja. Ovo poglavlje donosi informacije o obrazovanju učitelja, godinama iskustva i zadovoljstvu karijerom.

Formalno obrazovanje učitelja

Pripremljenost učitelja može utjecati na učenička postignuća, a može i prevladati socioekonomske čimbenike (Darling-Hammond, 2000.).

U tablici 9.1. uvršteni su odgovori učitelja o njihovoj najvišoj razini obrazovanja. Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, 26% učenika ima učitelje koji su završili poslijediplomski sveučilišni studij, 53% učenika ima učitelje koji su završili sveučilišni studij, 15% učenika ima učitelje koji su završili stručni studij (obično trogodišnji učiteljski program), a 6% učenika ima učitelje koji su završili srednju školu. Međutim, iz analize rezultata svih zemalja jasno se vidi da svaka zemlja ima zaseban obrazovni program za učitelje u osnovnim školama.

Prikupljeni rezultati za navedene varijable za **hrvatsko** osnovnoškolsko obrazovanje značajno se razlikuju od međunarodnog prosjeka. U četvrtom razredu samo 1% učenika ima učitelje koji su završili poslijediplomski sveučilišni studij, što je značajnih 25% manje od međunarodnog prosjeka. Postotak učenika koje podučavaju učitelji sa završenim sveučilišnim studijem iznosi 30%, dok najveći učenika ima učitelje koji su završili stručni studij, njih 69%, što je značajno nepovoljniji omjer prema međunarodnih 15%. Promatrajući rezultate ostalih zemalja sudionica, možemo se uspoređivati samo s onim zemljama koje imaju, ili su u prošlosti imale, slične uvjete za stjecanje učiteljske diplome, a to su Austrija i Slovenija. Rezultati za Austriju pokazuju da visokih 93% učenika ima učitelje koji su završili stručni studij, što ujedno isključuje sveučilišni studij, dok samo 4%, odnosno 2% učenika ima učitelje sa završenim poslijediplomskim ili sveučilišnim studijem. Učenici u Sloveniji čiji su učitelji završili sveučilišni studij čine udio od 57%, dok ih 42% ima učitelje sa završenim stručnim studijem.

Tablica 9.1. Formalno obrazovanje učitelja

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori učitelja

Zemlja	Postotak učenika prema razini obrazovanja učitelja			
	Završen poslijediplomski sveučilišni studij*	Završen sveučilišni, ali ne i poslijediplomski studij	Završen stručni, ali ne i sveučilišni studij	Završena srednja škola
Australija	64 (3,3)	29 (3,1)	5 (1,8)	1 (1,1)
Austrija	4 (1,3)	2 (0,9)	93 (1,6)	0 (0,3)
Azerbajdžan	8 (1,9)	55 (3,9)	35 (3,7)	2 (0,8)
Belgija (fr. govorno područje)	0 (0,0)	99 (0,5)	0 (0,0)	0 (0,0)
Bugarska	67 (3,2)	24 (2,8)	9 (2,0)	0 (0,0)
Češka	93 (2,2)	1 (0,5)	3 (1,6)	3 (1,4)
Danska	4 (1,2)	75 (2,9)	19 (2,7)	1 (0,8)
Engleska	28 (4,3)	71 (4,3)	1 (0,5)	0 (0,0)
Finska	82 (2,5)	17 (2,3)	0 (0,0)	2 (0,9)
Francuska	75 (3,0)	14 (2,6)	3 (1,1)	8 (1,9)
Gruzija	75 (3,4)	21 (3,1)	4 (1,5)	0 (0,0)
Hong Kong (PUR NR Kine)	33 (4,1)	59 (4,2)	7 (2,6)	0 (0,0)
Hrvatska	1 (0,6)	30 (3,3)	69 (3,2)	1 (0,4)
Indonezija	1 (0,6)	56 (4,6)	31 (4,3)	13 (2,9)
Irska	18 (2,8)	79 (2,7)	3 (1,3)	0 (0,0)
Islamska Republika Iran	1 (0,8)	37 (3,4)	49 (3,4)	13 (2,2)
Italija	4 (1,3)	17 (2,7)	3 (1,3)	76 (3,2)
Izrael	13 (3,1)	78 (3,8)	9 (2,5)	0 (0,0)
Kanada	15 (1,9)	84 (1,9)	1 (0,2)	0 (0,0)
Katar	23 (4,5)	70 (4,8)	6 (2,0)	1 (0,5)
Kineski Tajpeh	26 (3,7)	72 (3,7)	2 (1,1)	0 (0,0)
Kolumbija	35 (4,1)	59 (4,3)	6 (1,9)	1 (1,1)
Litva	15 (2,4)	76 (2,7)	8 (1,8)	0 (0,0)
Mađarska	3 (1,0)	95 (1,5)	2 (1,1)	0 (0,0)
Malta	10 (0,1)	69 (0,1)	11 (0,1)	10 (0,1)
Maroko	0 (0,2)	40 (3,9)	0 (0,0)	60 (4,0)
Nizozemska	5 (1,3)	89 (2,2)	5 (1,6)	1 (0,0)
Norveška	1 (0,5)	96 (1,3)	3 (1,3)	0 (0,0)
Novi Zeland	13 (2,0)	69 (2,9)	18 (2,1)	0 (0,0)
Njemačka	1 (0,7)	83 (2,1)	9 (1,7)	7 (1,7)
Oman	5 (0,9)	63 (3,0)	31 (3,0)	1 (0,6)
Poljska	96 (1,4)	3 (1,2)	1 (0,7)	0 (0,0)
Portugal	3 (0,9)	91 (1,8)	6 (1,6)	0 (0,0)
Rumunjska	7 (2,1)	30 (3,5)	29 (4,0)	34 (3,5)
Rusija	79 (2,6)	0 (0,0)	21 (2,6)	0 (0,0)
SAD	65 (2,8)	35 (2,8)	0 (0,0)	0 (0,0)
Saudijska Arabija	0 (0,0)	69 (3,7)	30 (3,7)	1 (0,8)
Singapur	12 (2,1)	56 (2,8)	29 (2,4)	2 (0,8)
Sjeverna Irska	28 (4,1)	69 (4,3)	3 (1,5)	0 (0,0)
Slovačka	99 (0,6)	0 (0,2)	1 (0,5)	0 (0,0)
Slovenija	1 (0,5)	57 (3,9)	42 (3,9)	0 (0,0)
Španjolska	2 (0,8)	98 (0,8)	0 (0,0)	0 (0,1)
Švedska	--	--	--	--
Trinidad i Tobago	4 (1,6)	39 (4,1)	46 (4,3)	10 (2,7)
Ujedinjeni Arapski Emirati	24 (2,2)	67 (2,2)	9 (1,2)	0 (0,0)
Međunarodni prosjek	26 (0,3)	53 (0,4)	15 (0,3)	6 (0,2)

IZVOR: IEA - međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti - PIRLS 2011.

* Na primjer: doktorat, magisterij ili drugi poslijediplomski studij.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Crtica (-) upućuje na nedostupnost usporedivih podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 9.1. Formalno obrazovanje učitelja (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Postotak učenika prema razini obrazovanja učitelja			
	Završen poslijediplomski sveučilišni studij*	Završen sveučilišni, ali ne i poslijediplomski studij	Završen stručni, ali ne i sveučilišni studij	Završena srednja škola
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda				
Bocvana	1 (0,0)	16 (3,6)	81 (3,7)	1 (1,0)
Honduras	0 (0,0)	45 (3,7)	21 (3,7)	34 (4,1)
Kuvajt	s 5 (2,5)	92 (3,2)	1 (0,1)	2 (1,6)
Maroko	r 0 (0,0)	27 (4,1)	0 (0,0)	73 (4,1)
Referentne sudionice^o				
Alberta, Kanada	5 (1,7)	94 (2,0)	1 (0,9)	0 (0,0)
Ontario, Kanada	13 (3,1)	87 (3,1)	0 (0,0)	0 (0,0)
Québec, Kanada	14 (3,3)	86 (3,4)	0 (0,1)	0 (0,0)
Malta (malt. govorno područje)	r 12 (0,1)	70 (0,1)	9 (0,1)	10 (0,1)
JAR – engl./afr. (5)	15 (4,4)	39 (5,8)	37 (4,3)	9 (3,8)
Andaluzija, Španjolska	1 (0,8)	98 (1,0)	0 (0,0)	1 (0,0)
Abu Dhabi, UAE	23 (3,9)	68 (4,0)	9 (2,0)	0 (0,0)
Dubai, UAE	33 (2,0)	58 (2,4)	8 (1,6)	0 (0,0)
Florida, SAD	r 45 (5,4)	55 (5,4)	0 (0,0)	0 (0,0)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Postotak učenika prema razini obrazovanja učitelja			
	Završen poslijediplomski sveučilišni studij*	Završen sveučilišni, ali ne i poslijediplomski studij	Završen stručni, ali ne i sveučilišni studij	Završena srednja škola
Bocvana	2 (1,2)	18 (3,2)	80 (3,5)	1 (0,0)
Kolumbija	35 (4,1)	59 (4,3)	6 (1,9)	1 (1,1)
Južnoafrička Republika	r 12 (2,0)	32 (3,4)	41 (3,7)	15 (3,1)

Godine iskustva učitelja

Godine učiteljskog iskustva mogu značajno utjecati na rezultate učenika, osobito u prvih nekoliko godina podučavanja, ali i nakon prvih pet godina učiteljeve karijere (Harris i Sass, 2011.; Leigh, 2010.). Tablica 9.2. prikazuje odgovore učitelja na pitanje o godinama radnog iskustva u nastavi. Vrlo iskusne učitelje razredne nastave, s *20 ili više godina* iskustva, ima 56% učenika u **hrvatskim** osnovnim školama, za razliku od međunarodnog prosjeka koji iznosi 41%. Dodatnih 30% učenika ima učitelje s *najmanje deset, ali manje od 20 godina* iskustva, slično međunarodnom prosjeku. Učitelje s *najmanje pet, ali manje od deset godina* radnog iskustva ima ukupno 9% učenika u Hrvatskoj, dok učitelje s *manje od pet godina* iskustva ima njih 5%. Uobičajeno je da učenici koje podučavaju iskusniji učitelji postižu bolje rezultate, no u Hrvatskoj to nije jasno izraženo. Rezultat koji postižu učenici najiskusnijih učitelja iznosi 557 bodova, te je u usporedbi s rezultatom što ga postižu učenici koje podučavaju manje iskusni učitelji, s manje od deset godina iskustva, ali s više od pet, čak za 2 boda manji. Učenici čiji učitelji imaju između deset i dvadeset godina iskustva u podučavanju postižu za 12 bodova slabiji rezultat od učenika koje podučavaju najiskusniji učitelji. Razlike u postignutom rezultatu uočene su i u zemljama u kojima su ispitani učenici šestih razreda, u zemljama koje su sudjelovale u predPIRLS-u, kao i u referentnim sudionicama.

Zadovoljstvo učitelja karijerom

Učitelji koji su zadovoljni svojim zanimanjem i radnim uvjetima u školi ujedno su i motiviraniji za podučavanje i pripremu za nastavu. Usto, kvalitetan učitelj posjeduje osobine vođe. Međutim, ako učitelj želi biti dobar u svom poslu, treba se dulje vrijeme zadržati u struci, posvetiti joj se i dovoljno je voljeti kako bi mogao nastaviti podučavati (Boyd, Grossman, Lankford, Loeb i Wyckoff, 2009.).

Tablica 9.3. pokazuje rezultate na skali *Zadovoljstvo učitelja karijerom*. Skala je izrađena na temelju slaganja učitelja sa šest tvrdnji: zadovoljan sam svojim zanimanjem učitelja; zadovoljan sam što sam učitelj u ovoj školi; kada sam počeo podučavati, bio sam oduševljeniji poslom nego danas; kao učitelj radim važan posao; planiram nastaviti raditi kao učitelj dokle god budem mogao; nezadovoljan sam učiteljskim poslom.

Prema odgovorima učitelja na pitanje o njihovu zadovoljstvu karijerom izrađena je skala koja pokazuje postotak podučavanih učenika. *Vrlo zadovoljni* učitelji u prosjeku se „uglavnom slažu” s tri od šest tvrdnji, a „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje. Prema rezultatima zadovoljstva učitelja svojom karijerom, većina učenika u **Hrvatskoj** ima *vrlo zadovoljne* učitelje, njih 83%, te se nalaze na vrlo visokom 3. mjestu u svijetu, odmah iza Kolumbije i Indonezije, a ispred Gruzije, Španjolske, Irske i Danske. Glavnina učenika koje podučavaju *vrlo zadovoljni* učitelji postiže rezultat od 552 boda. Ostalih 16% učenika podučavaju *zadovoljni* učitelji te postižu prosječni rezultat od 557 bodova, koji se neznatno razlikuje od prethodne skupine. *Donekle zadovoljne ili nezadovoljne* učitelje u hrvatskim osnovnim školama, prema rezultatima PIRLS 2011. *Upitnika za učitelje*, ima zanemarivih 1% učenika. Zadovoljstvo učitelja karijerom uglavnom pozitivno utječe na postignuća u čitanju u ostalim zemljama sudionicama te bolje prosječne rezultate u čitanju ostvaruju učenici četvrtih razreda čiji su učitelji *vrlo zadovoljni* karijerom nego učenici čiji su učitelji *donekle zadovoljni ili nezadovoljni*. Međutim, utvrđene su jasne razlike među zemljama u kojima su ispitani učenici četvrtih razreda, zemljama u kojima su ispitani učenici šestih razreda, učenici referentnih sudionica i sudionica u predPIRLS-u. Razina zadovoljstva učitelja otprilike je jednaka u nekim zemljama koje su ostvarile bolje rezultate i u zemljama koje su ostvarile slabije rezultate.

Tablica 9.2. Godine iskustva učitelja

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori učitelja

Zemlja	20 ili više godina		Najmanje deset, ali manje od 20 godina		Najmanje pet, ali manje od deset godina		Manje od pet godina		Prosječan broj godina iskustva
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Australija	42 (4,0)	530 (5,1)	22 (3,5)	533 (5,7)	19 (2,9)	529 (6,3)	17 (3,2)	534 (7,2)	17 (1,0)
Austrija	55 (2,8)	532 (2,4)	25 (2,7)	526 (4,0)	11 (1,9)	532 (3,9)	10 (1,9)	513 (6,8)	21 (0,6)
Azerbajdžan	60 (4,5)	466 (3,8)	26 (3,1)	456 (8,6)	11 (2,7)	440 (10,4)	4 (2,0)	484 (33,4)	23 (1,1)
Belgija (fr. govorno područje)	40 (3,9)	516 (3,9)	32 (3,8)	502 (4,9)	16 (3,4)	504 (6,7)	12 (2,5)	498 (12,5)	16 (0,7)
Bugarska	72 (3,3)	533 (5,2)	24 (3,0)	532 (7,8)	2 (1,0)	~ ~	2 (1,2)	~ ~	24 (0,6)
Češka	48 (4,0)	543 (3,3)	27 (3,6)	544 (3,5)	12 (2,4)	551 (5,4)	13 (2,9)	554 (7,7)	18 (0,8)
Danska	35 (3,7)	557 (2,4)	25 (3,1)	552 (3,6)	22 (2,6)	554 (2,5)	18 (2,8)	553 (4,5)	16 (0,9)
Engleska	14 (3,1)	566 (8,0)	27 (3,7)	550 (6,3)	29 (3,7)	558 (5,0)	30 (4,1)	538 (5,7)	10 (0,7)
Finska	40 (3,1)	567 (3,1)	35 (3,1)	570 (2,5)	12 (2,0)	571 (4,4)	13 (2,0)	564 (4,2)	17 (0,6)
Francuska	34 (3,4)	530 (3,7)	36 (3,0)	516 (3,8)	19 (2,5)	520 (3,5)	11 (2,1)	506 (8,0)	16 (0,7)
Gruzija	59 (3,4)	486 (3,3)	29 (3,5)	489 (6,2)	8 (1,9)	497 (18,8)	4 (1,6)	471 (16,4)	22 (0,7)
Hong Kong (PUR NR Kine)	21 (3,5)	564 (6,4)	53 (4,0)	569 (3,8)	15 (3,3)	573 (5,9)	12 (2,5)	582 (5,1)	14 (0,7)
Hrvatska	56 (3,4)	557 (2,5)	30 (2,9)	545 (3,2)	9 (2,0)	559 (6,1)	5 (1,4)	552 (6,5)	21 (0,7)
Indonezija	52 (4,9)	438 (5,4)	16 (3,7)	432 (10,3)	19 (3,8)	429 (10,6)	12 (3,1)	395 (15,3)	18 (1,0)
Irska	24 (3,0)	551 (4,5)	21 (3,1)	555 (5,7)	27 (3,3)	550 (4,0)	27 (2,9)	553 (4,6)	12 (0,7)
Islamska Republika Iran	41 (3,6)	476 (5,3)	41 (3,5)	449 (5,0)	10 (1,9)	447 (13,3)	9 (1,8)	421 (10,8)	17 (0,6)
Italija	69 (3,6)	543 (2,8)	24 (3,4)	539 (3,4)	6 (1,7)	539 (7,4)	1 (0,8)	~ ~	24 (0,7)
Izrael	30 (3,8)	545 (5,7)	36 (3,9)	546 (7,0)	16 (2,7)	537 (9,6)	18 (3,0)	531 (11,3)	15 (0,8)
Kanada	30 (2,2)	546 (2,5)	33 (2,6)	552 (3,7)	25 (1,9)	547 (3,4)	12 (1,3)	545 (4,3)	14 (0,4)
Katar	20 (4,3)	450 (14,6)	25 (4,3)	447 (9,1)	30 (4,1)	422 (8,6)	25 (3,5)	388 (9,0)	11 (0,7)
Kineski Tajpeh	26 (3,3)	558 (3,9)	50 (3,8)	551 (2,5)	17 (3,3)	559 (5,1)	7 (2,0)	536 (6,1)	15 (0,6)
Kolumbija	43 (4,5)	447 (6,0)	35 (4,4)	442 (5,9)	16 (3,3)	451 (15,8)	7 (1,6)	496 (19,4)	18 (0,7)
Litva	71 (2,5)	527 (2,6)	26 (2,3)	534 (3,6)	2 (1,0)	~ ~	1 (0,5)	~ ~	24 (0,6)
Mađarska	73 (3,0)	544 (3,1)	16 (2,8)	525 (12,8)	7 (1,7)	537 (11,7)	4 (1,4)	505 (10,9)	24 (0,6)
Malta	18 (0,1)	491 (2,8)	38 (0,1)	475 (2,5)	29 (0,1)	472 (2,4)	15 (0,1)	477 (4,1)	12 (0,0)
Maroko	56 (4,2)	309 (5,3)	31 (4,4)	294 (8,9)	8 (1,6)	336 (17,4)	5 (1,4)	394 (16,4)	21 (0,6)
Nizozemska	28 (3,1)	549 (3,0)	29 (3,4)	542 (3,2)	24 (3,2)	549 (3,4)	19 (3,0)	545 (5,3)	14 (0,8)
Norveška	31 (4,4)	506 (4,1)	40 (4,6)	510 (2,7)	15 (3,3)	507 (4,9)	15 (2,4)	509 (5,9)	16 (1,0)
Novi Zeland	20 (2,5)	542 (5,3)	26 (2,6)	533 (5,1)	28 (2,5)	540 (4,6)	27 (2,5)	521 (5,4)	11 (0,6)
Njemačka	44 (3,8)	539 (3,6)	25 (3,2)	542 (4,8)	14 (2,7)	546 (6,4)	16 (2,6)	540 (5,4)	19 (0,9)
Oman	12 (1,9)	409 (6,7)	36 (2,8)	396 (4,6)	31 (2,9)	385 (5,2)	21 (2,1)	385 (6,4)	11 (0,4)
Poljska	83 (2,2)	526 (2,4)	11 (2,1)	529 (7,4)	4 (1,5)	518 (10,7)	2 (0,9)	~ ~	23 (0,4)
Portugal	36 (3,2)	549 (3,4)	46 (3,6)	532 (4,2)	14 (2,5)	535 (6,5)	4 (1,6)	566 (11,9)	17 (0,6)
Rumunjska	57 (3,7)	511 (4,8)	31 (3,5)	487 (8,2)	9 (2,3)	478 (13,4)	2 (1,0)	~ ~	23 (0,8)
Rusija	73 (3,0)	571 (3,0)	22 (2,7)	567 (6,3)	3 (1,1)	526 (16,2)	3 (1,5)	559 (12,0)	24 (0,7)
SAD	28 (2,2)	569 (3,8)	38 (2,1)	553 (3,1)	19 (2,0)	550 (4,3)	15 (1,9)	552 (5,2)	14 (0,5)
Saudijska Arabija	16 (3,1)	422 (14,5)	50 (4,5)	439 (5,3)	18 (3,0)	428 (15,2)	17 (3,5)	412 (12,9)	13 (0,7)
Singapur	17 (1,8)	570 (7,4)	27 (2,6)	563 (6,9)	24 (2,5)	575 (5,5)	32 (2,1)	564 (5,7)	11 (0,5)
Sjeverna Irska	34 (4,7)	556 (3,8)	36 (4,0)	563 (4,8)	24 (4,2)	561 (6,2)	7 (2,3)	564 (20,2)	16 (1,0)
Slovačka	55 (3,0)	536 (4,4)	28 (2,9)	531 (3,4)	10 (2,1)	546 (5,9)	7 (1,8)	530 (8,4)	20 (0,5)
Slovenija	57 (3,8)	532 (2,3)	27 (3,1)	532 (3,9)	10 (2,2)	517 (6,4)	6 (1,5)	523 (8,0)	21 (0,7)
Španjolska	59 (4,1)	519 (3,0)	19 (3,4)	502 (7,1)	8 (1,3)	510 (7,3)	14 (2,6)	502 (6,9)	21 (0,8)
Švedska	29 (4,2)	546 (3,8)	45 (4,0)	543 (3,8)	18 (2,7)	529 (4,3)	8 (1,9)	551 (6,3)	16 (0,9)
Trinidad i Tobago	43 (4,0)	487 (6,5)	35 (4,0)	459 (7,1)	9 (2,4)	459 (15,4)	12 (2,5)	452 (13,8)	18 (1,0)
Ujedinjeni Arapski Emirati	12 (1,6)	434 (9,1)	30 (2,3)	441 (7,3)	33 (2,3)	439 (6,2)	25 (2,0)	436 (6,0)	10 (0,3)
Međunarodni prosjek	41 (0,5)	517 (0,8)	31 (0,5)	511 (0,9)	16 (0,4)	510 (1,4)	12 (0,3)	507 (1,7)	17 (0,1)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 9.2. Godine iskustva učitelja (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	20 ili više godina		Najmanje deset, ali manje od 20 godina		Najmanje pet, ali manje od deset godina		Manje od pet godina		Prosječan broj godina iskustva
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda									
Bocvana	29 (4,0)	434 (9,2)	32 (4,1)	421 (10,4)	23 (3,7)	401 (8,4)	16 (3,0)	420 (9,8)	14 (0,8)
Honduras	29 (4,2)	465 (6,4)	37 (4,6)	436 (7,9)	17 (3,7)	458 (7,2)	17 (4,0)	459 (20,6)	14 (0,9)
Kuvajt	s 9 (2,9)	419 (7,2)	23 (4,5)	412 (16,5)	16 (3,8)	429 (21,7)	52 (4,9)	419 (12,8)	7 (0,7)
Maroko	r 53 (4,4)	422 (7,4)	38 (4,3)	407 (9,3)	7 (2,0)	468 (14,8)	2 (0,9)	~ ~	21 (0,7)
Referentne sudionice⁶									
Alberta, Kanada	33 (3,8)	544 (4,2)	23 (3,2)	560 (5,8)	23 (3,6)	554 (6,2)	21 (3,1)	533 (5,5)	14 (0,8)
Ontario, Kanada	20 (2,9)	549 (6,3)	31 (4,0)	550 (5,1)	33 (3,5)	553 (4,9)	17 (2,7)	551 (7,3)	12 (0,5)
Québec, Kanada	33 (4,2)	538 (3,7)	40 (4,6)	539 (3,2)	20 (3,6)	533 (6,7)	7 (1,9)	537 (6,4)	16 (0,7)
Malta (malt. govorno područje)	r 17 (0,1)	467 (3,7)	35 (0,1)	456 (2,3)	34 (0,1)	454 (2,6)	14 (0,1)	460 (3,7)	12 (0,0)
JAR – engl./afr. (5)	43 (5,0)	415 (15,3)	24 (4,6)	420 (14,8)	15 (3,5)	450 (25,3)	17 (4,7)	455 (22,5)	17 (1,1)
Andaluzija, Španjolska	58 (3,9)	521 (3,2)	16 (3,1)	520 (5,7)	11 (2,6)	501 (8,7)	15 (2,8)	498 (7,2)	21 (1,0)
Abu Dhabi, UAE	15 (3,2)	397 (12,8)	31 (4,4)	428 (13,5)	28 (4,1)	419 (10,4)	26 (3,7)	438 (9,7)	10 (0,6)
Dubai, UAE	r 13 (2,6)	492 (10,3)	28 (3,6)	477 (9,7)	38 (4,3)	482 (8,8)	21 (2,6)	470 (8,5)	11 (0,6)
Florida, SAD	r 26 (4,3)	572 (8,6)	33 (4,3)	576 (6,1)	30 (3,9)	566 (6,6)	11 (3,5)	563 (8,0)	15 (0,9)

⁶ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	20 ili više godina		Najmanje deset, ali manje od 20 godina		Najmanje pet, ali manje od deset godina		Manje od pet godina		Prosječan broj godina iskustva
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Bocvana	26 (4,0)	473 (10,9)	33 (4,3)	474 (7,8)	11 (3,0)	444 (8,1)	30 (4,3)	451 (6,4)	14 (0,9)
Kolumbija	43 (4,5)	576 (5,5)	35 (4,4)	570 (5,4)	16 (3,3)	580 (11,8)	7 (1,6)	617 (10,0)	18 (0,7)
Južnoafrička Republika	40 (3,6)	471 (8,8)	31 (2,9)	463 (8,4)	13 (2,1)	440 (10,5)	16 (2,7)	455 (11,6)	17 (0,8)

Tablica 9.3. Zadovoljstvo učitelja karijerom

Odgovori učitelja

Na skali *Zadovoljstvo učitelja karijerom* učenici su bodovani prema odgovorima učitelja o šest tvrdnji. Učenici čiji su učitelji bili **vrlo zadovoljni** dobili su najmanje 10,0 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na učitelje koji se u prosjeku „uglavnom slažu” s tri od šest tvrdnji i „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje. Učenici čiji su učitelji bili **donekle zadovoljni ili nezadovoljni** dobili su najviše 6,5 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na učitelje koji se u prosjeku „pomalo ne slažu” s tri od šest tvrdnji i koji se „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **zadovoljni**.

Zemlja	Vrlo zadovoljni		Zadovoljni		Donekle zadovoljni ili nezadovoljni		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	90 (2,6)	449 (4,4)	10 (2,6)	440 (15,6)	0 (0,0)	~ ~	11,6 (0,14)
Indonezija	89 (2,5)	430 (4,4)	11 (2,5)	414 (11,2)	0 (0,0)	~ ~	11,3 (0,13)
Hrvatska	83 (2,7)	552 (2,1)	16 (2,5)	557 (4,1)	1 (0,9)	~ ~	11,1 (0,10)
Gruzija	79 (3,2)	487 (3,7)	20 (3,1)	496 (6,6)	1 (0,7)	~ ~	11,1 (0,13)
Španjolska	69 (3,6)	519 (3,0)	27 (3,2)	502 (4,0)	4 (1,6)	487 (13,1)	10,8 (0,16)
Irska	69 (2,9)	551 (2,5)	29 (2,9)	555 (4,7)	2 (0,8)	~ ~	10,8 (0,12)
Danska	69 (3,2)	556 (2,2)	28 (3,1)	549 (3,3)	3 (1,2)	556 (12,7)	10,7 (0,13)
Izrael	67 (4,2)	542 (4,6)	30 (3,9)	546 (7,0)	3 (1,6)	525 (23,3)	10,7 (0,19)
Islamska Republika Iran	66 (3,3)	462 (3,9)	31 (3,5)	448 (5,9)	3 (1,1)	448 (22,1)	10,3 (0,11)
Malta	66 (0,1)	485 (1,8)	30 (0,1)	463 (2,6)	4 (0,0)	467 (9,2)	10,7 (0,01)
Poljska	64 (3,0)	525 (2,6)	36 (3,0)	527 (3,8)	1 (0,5)	~ ~	10,5 (0,10)
Ujedinjeni Arapski Emirati	63 (2,0)	446 (3,7)	31 (2,0)	425 (4,4)	5 (1,1)	429 (10,7)	10,4 (0,08)
Azerbajdžan	62 (3,5)	465 (4,2)	37 (3,4)	459 (5,4)	1 (0,5)	~ ~	10,2 (0,10)
Austrija	60 (3,5)	530 (2,5)	35 (3,5)	527 (3,3)	5 (1,4)	521 (12,1)	10,4 (0,13)
Rusija	60 (3,0)	570 (3,9)	36 (2,9)	566 (3,5)	4 (1,2)	565 (9,5)	10,2 (0,12)
Rumunjska	57 (4,2)	507 (5,9)	42 (4,3)	492 (6,9)	1 (0,6)	~ ~	10,4 (0,14)
Litva	56 (3,8)	532 (2,7)	41 (3,7)	524 (3,5)	3 (1,0)	517 (17,2)	10,1 (0,13)
Novi Zeland	55 (3,3)	534 (3,5)	41 (3,0)	533 (4,0)	5 (1,2)	528 (7,7)	10,1 (0,14)
Sjeverna Irska	r 54 (4,3)	564 (4,0)	41 (4,5)	555 (4,2)	5 (1,9)	557 (12,6)	10,1 (0,18)
Katar	54 (5,0)	425 (5,8)	40 (4,7)	428 (8,5)	6 (1,7)	391 (15,1)	10,0 (0,18)
Trinidad i Tobago	54 (4,3)	478 (5,7)	39 (4,2)	463 (6,6)	7 (1,7)	462 (12,0)	9,9 (0,17)
Mađarska	53 (3,7)	549 (3,5)	44 (3,6)	528 (5,1)	3 (0,8)	511 (9,4)	10,0 (0,13)
Australija	r 53 (3,9)	536 (3,3)	41 (3,8)	528 (4,8)	6 (1,5)	512 (9,4)	9,9 (0,15)
Slovačka	53 (3,2)	532 (4,0)	41 (3,1)	535 (3,1)	6 (1,5)	559 (5,9)	9,7 (0,13)
Oman	53 (3,0)	400 (3,6)	42 (2,9)	384 (4,2)	5 (1,3)	359 (10,8)	9,9 (0,12)
Engleska	52 (4,0)	550 (3,9)	42 (3,7)	550 (5,4)	6 (1,9)	557 (9,8)	9,9 (0,17)
Kanada	52 (2,3)	550 (2,1)	43 (2,0)	547 (3,2)	5 (1,0)	540 (4,4)	9,9 (0,09)
Saudijska Arabija	51 (3,6)	441 (5,4)	47 (3,7)	421 (7,6)	2 (1,0)	~ ~	10,0 (0,14)
Nizozemska	51 (3,6)	546 (2,5)	42 (3,6)	546 (3,6)	7 (2,0)	549 (6,4)	9,9 (0,17)
Njemačka	50 (3,2)	544 (3,2)	45 (3,2)	538 (3,0)	5 (1,6)	540 (10,1)	9,9 (0,13)
Norveška	49 (3,4)	509 (2,1)	43 (3,6)	505 (3,3)	7 (2,7)	508 (6,7)	9,7 (0,17)
Bugarska	49 (4,3)	535 (5,4)	47 (4,0)	529 (5,8)	4 (1,2)	518 (13,5)	9,8 (0,17)
Češka	48 (3,4)	552 (3,2)	45 (3,9)	539 (3,4)	7 (2,2)	538 (6,6)	9,6 (0,14)
SAD	47 (2,6)	559 (2,5)	47 (2,5)	554 (2,8)	6 (0,9)	554 (5,0)	9,6 (0,10)
Slovenija	44 (3,0)	531 (2,6)	53 (3,2)	529 (3,0)	3 (0,9)	535 (11,1)	9,6 (0,08)
Belgija (fr. govorno područje)	43 (3,8)	509 (5,3)	46 (3,9)	507 (3,5)	11 (2,5)	507 (6,6)	9,5 (0,20)
Finska	42 (3,1)	570 (2,7)	50 (3,5)	567 (2,5)	8 (2,2)	564 (4,7)	9,4 (0,13)
Italija	39 (3,4)	545 (2,9)	56 (4,0)	541 (3,2)	5 (1,5)	531 (11,8)	9,5 (0,13)
Hong Kong (PUR NR Kine)	38 (3,9)	567 (4,0)	50 (3,3)	576 (3,5)	12 (3,4)	560 (9,4)	9,1 (0,17)
Portugal	36 (3,8)	547 (4,2)	59 (4,2)	539 (3,2)	5 (1,8)	527 (8,5)	9,4 (0,18)
Maroko	35 (4,1)	328 (7,4)	51 (4,3)	304 (5,9)	14 (3,0)	291 (12,3)	8,8 (0,20)
Singapur	35 (2,9)	572 (6,0)	54 (2,8)	561 (5,0)	11 (1,8)	578 (9,0)	8,9 (0,11)
Kineski Tajpeh	31 (3,9)	557 (2,8)	64 (4,0)	551 (2,5)	5 (0,9)	552 (10,3)	8,9 (0,11)
Švedska	29 (3,6)	538 (3,8)	59 (3,8)	543 (2,9)	12 (2,8)	546 (8,2)	9,0 (0,16)
Francuska	25 (3,2)	520 (4,9)	59 (3,7)	521 (3,3)	17 (2,9)	518 (4,5)	8,6 (0,14)
Međunarodni prosjek	54 (0,5)	516 (0,6)	40 (0,5)	509 (0,8)	5 (0,2)	511 (1,9)	

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r” označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika. Oznaka „s” označava dostupnost podataka za više od 50%, ali za manje od 70% učenika.

Tablica 9.3. Zadovoljstvo učitelja karijerom (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Vrlo zadovoljni		Zadovoljni		Donekle zadovoljni ili nezadovoljni		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	95 (1,8)	450 (5,3)	5 (1,8)	441 (21,7)	0 (0,0)	~ ~	12,1 (0,12)
Kuvajt	66 (5,0)	425 (9,1)	27 (5,0)	396 (14,5)	6 (1,6)	435 (19,1)	10,3 (0,19)
Maroko	39 (4,5)	428 (8,9)	48 (4,5)	419 (7,8)	13 (2,5)	412 (7,8)	9,0 (0,14)
Bocvana	24 (3,3)	425 (9,4)	64 (3,9)	419 (5,7)	12 (2,9)	419 (9,5)	8,6 (0,13)
Referentne sudionice^o							
Andaluzija, Španjolska	74 (3,6)	514 (2,8)	23 (3,5)	523 (5,9)	3 (1,5)	493 (11,8)	11,1 (0,17)
Abu Dhabi, UAE	70 (3,8)	429 (6,2)	26 (3,4)	411 (8,7)	4 (1,7)	423 (8,4)	10,7 (0,17)
Malta (malt. govorno područje)	69 (0,1)	462 (1,7)	29 (0,1)	451 (3,2)	2 (0,0)	~ ~	10,8 (0,01)
Dubai, UAE	64 (2,7)	487 (4,4)	31 (2,9)	459 (6,6)	4 (1,5)	473 (15,6)	10,5 (0,12)
Ontario, Kanada	60 (4,1)	549 (3,4)	36 (4,1)	553 (4,2)	4 (1,6)	553 (9,2)	10,2 (0,15)
Florida, SAD	57 (5,5)	573 (5,9)	36 (5,5)	569 (7,0)	8 (2,5)	554 (10,3)	9,8 (0,20)
Alberta, Kanada	52 (3,6)	550 (4,2)	43 (3,5)	547 (4,2)	5 (1,7)	545 (12,1)	10,0 (0,15)
JAR – engl./afr. (5)	51 (5,0)	436 (13,8)	42 (5,3)	410 (10,7)	7 (2,2)	432 (14,0)	9,7 (0,16)
Québec, Kanada	40 (3,6)	542 (3,7)	50 (4,1)	534 (3,2)	10 (2,8)	536 (4,7)	9,4 (0,15)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Vrlo zadovoljni		Zadovoljni		Donekle zadovoljni ili nezadovoljni		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	90 (2,6)	577 (3,4)	10 (2,6)	564 (15,6)	0 (0,0)	~ ~	11,6 (0,14)
Južnoafrička Republika	51 (3,4)	453 (6,1)	44 (3,5)	461 (7,6)	6 (1,6)	523 (21,9)	9,7 (0,11)
Bocvana	34 (4,2)	473 (8,9)	55 (4,5)	458 (4,4)	10 (2,8)	458 (10,6)	9,0 (0,16)

Koliko se slažete s navedenim tvrdnjama?

Označite po **jedan** kružić za svaki redak.

- uglavnom se slažem
pomalo se slažem
pomalo se NE slažem
uglavnom se NE slažem
- a) Zadovoljan sam sa svojim zanimanjem učitelja. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- b) Zadovoljan sam što sam učitelj u ovoj školi. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- c) Kada sam počeo poučavati, bio sam oduševljeniji poslom nego danas. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- d) Kao učitelj radim važan posao. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- e) Planiram nastaviti raditi kao učitelj dokle god budem mogao. ----- ○ — ○ — ○ — ○
- f) Nezadovoljan sam učiteljskim poslom. ----- ○ — ○ — ○ — ○

10. poglavlje

Odnos učenika prema čitanju

Ovo poglavlje donosi informacije o ozračju u učionici, središtu obrazovanja učenika. U prethodnim poglavljima ovog izvješća opisan je utjecaj kućnoga i školskog ozračja te pripremljenosti učitelja na kvalitetu podučavanja. Iako kurikulum i školska sredstva često uvjetuju učenička postignuća, svakodnevne aktivnosti učenika četvrtih razreda izravno utječu na napredak u čitanju. Prema opisu iz *Nacrta istraživanja PIRLS 2011.*, pristup nastavi i nastavni materijali, poput sadržaja nastave, metoda podučavanja, dostupnosti knjiga, tehnologija i drugih sredstava, utječu na ritam podučavanja i usvajanja gradiva. Naposljetku, ponašanje, stavovi i razina pismenosti učenika mogu ograničiti učiteljev izbor nastavnih metoda te tako utjecati na njihov napredak u čitanju (Nichols i dr., 2005.).

U prethodnim ciklusima PIRLS-a, pa tako i u PIRLS-u 2011., utvrđeno je da učenici s pozitivnijim odnosom prema čitanju ostvaruju i bolje rezultate. Učenici moraju biti motivirani za učenje i treba im se pružiti prilika da ostvare dobre rezultate. Ovo poglavlje donosi i informacije o odnosu učenika prema čitanju, njihovoj motiviranosti i samouvjerenosti te o nastavnom vremenu predviđenom za podučavanje čitanja.

Svaki dosadašnji ciklus PIRLS-a pokazao je da odnos učenika prema čitanju pozitivno utječe na njihova postignuća u čitanju. Mnoga su istraživanja pokazala kako je važno da djeca što više čitaju, uživaju u čitanju i cijene čitanje. Primjerice, nedavno provedenom metaanalizom na ukupno 32 istraživanja, utvrđeno je da odnos prema čitanju utječe na učenička postignuća, osobito u osnovnoj školi (Petscher, 2010.). Samostalno čitanje i rasprava o čitanju trebali bi biti dijelom svakodnevnih aktivnosti kod kuće. Primjerice, prema izvješću američkoga Nacionalnog vijeća za čitanje iz 2000. godine, roditeljima se savjetuje da djeci pomognu pronaći ravnotežu između aktivnosti povezanih s čitanjem i možda manje korisnih aktivnosti poput igranja videoigara ili neumjerenoga gledanja televizije. Vrijeme koje djeca provode čitajući važno je za razvoj njihovih čitalačkih vještina. Učenici vježbaju čitanje i razvijaju naviku cjeloživotnog učenja, koje obuhvaća čitanje za zabavu, kao i istraživanje sadržaja koji ih zanimaju.

Tablica 10.1. donosi rezultate na skali *Odnos učenika prema čitanju*. Učenici su bodovani prema svojim odgovorima na pitanje koliko se slažu s nekima od ovih tvrdnji: čitam samo ako moram (obrnuto kodirano); volim s drugima razgovarati o onome što sam pročitao; volio bih imati više vremena za čitanje. Tvrdnje u drugom dijelu tablice odnose se na učestalost čitanja za zabavu izvan škole. Učenici koji *jako vole čitati* u prosjeku se „uglavnom slažu“ s tri od šest tvrdnji, „pomalo se slažu“ s ostale tri tvrdnje, a u prosjeku svakodnevno iz zabave čitaju knjige koje sami odaberu. Nasuprot tome, učenici koji *ne vole čitati* ostvarili su rezultate koji odgovaraju njihovom odgovoru da se „pomalo ne slažu“ s tri tvrdnje i da se u najvećoj mjeri „pomalo slažu“ s ostale tri od šest tvrdnji, a u prosjeku „jedanput ili dvaput u mjesecu“ iz zabave čitaju knjige koje sami odaberu. Istraživanja su pokazala da pozitivni stavovi učenika o čitanju utječu na bolja postignuća. Općenito, učenici koji vole čitati ostvaruju bolje rezultate, ali povezanost tih dvaju čimbenika dvosmjerna je jer dobri rezultati utječu na razvijanje pozitivnih stavova. Također, učenici koji znaju dobro čitati više uživaju u čitanju od učenika koji imaju slabije razvijenu vještinu čitanja. Međutim, to se nikako ne odnosi na rezultate koje su postigli učenici četvrtih razreda osnovnih škola u **Hrvatskoj** i njihov odnos prema čitanju. Iako su prosječni nacionalni rezultati učenika iz Hrvatske na visokome 8. mjestu, prema dobivenim rezultatima o odnosu učenika prema čitanju može se zaključiti da naši učenici ne vole čitati, te se nalazimo na pretposljednem mjestu, iza Nizozemske i Danske, a ispred posljednje sudionice, Katara. Učenici najviše vole čitati u Portugalu, Gruziji, Irskoj, Kanadi i Rumunjskoj.

Tablica 10.1. Odnos učenika prema čitanju

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori učenika

Na skali *Odnos učenika prema čitanju* učenici su bodovani prema njihovim odgovorima o šest tvrdnji te na pitanje koliko se često bave dvjema čitalačkim aktivnostima izvan škole. Učenici koji **jako vole čitati** dobili su najmanje 11,0 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na učenike koji se u prosjeku „uglavnom slažu” s tri od šest tvrdnji i „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje te se svaki ili gotovo svaki dan bave objema čitalačkim aktivnostima izvan škole. Učenici koji **ne vole čitati** dobili su najviše 8,2 boda, što je točka na skali koja se odnosi na učenike koji se u prosjeku „pomalo ne slažu” s tri od šest tvrdnji i „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje te se jedanput ili dvaput u mjesecu bave objema čitalačkim aktivnostima. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **donekle vole čitati**.

Zemlja	Jako vole čitati		Donekle vole čitati		Ne vole čitati		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Portugal	46 (1,5)	555 (2,9)	51 (1,4)	529 (3,1)	3 (0,4)	520 (8,1)	10,9 (0,06)
Gruzija	42 (1,2)	511 (2,9)	52 (1,2)	475 (3,6)	5 (0,4)	457 (7,0)	10,8 (0,05)
Irska	37 (1,2)	580 (2,5)	49 (0,9)	543 (3,0)	14 (0,9)	514 (4,9)	10,4 (0,07)
Kanada	35 (0,6)	574 (2,1)	51 (0,6)	539 (1,9)	14 (0,5)	520 (2,7)	10,3 (0,03)
Rumunjska	35 (1,3)	536 (4,2)	54 (1,0)	489 (4,8)	12 (1,1)	469 (9,8)	10,4 (0,07)
Islamska Republika Iran	34 (1,3)	487 (3,2)	61 (1,1)	444 (3,2)	4 (0,5)	413 (9,0)	10,5 (0,05)
Malta	34 (0,8)	506 (2,5)	50 (0,8)	466 (2,4)	16 (0,6)	452 (3,9)	10,2 (0,03)
Njemačka	34 (1,0)	570 (2,9)	50 (1,0)	535 (2,3)	16 (0,7)	514 (3,6)	10,2 (0,04)
Azerbajdžan	33 (1,4)	479 (4,1)	61 (1,3)	463 (3,0)	6 (0,6)	436 (8,6)	10,4 (0,05)
Izrael	32 (1,3)	565 (3,1)	49 (1,1)	528 (3,4)	18 (1,0)	537 (4,9)	10,1 (0,07)
Indonezija	32 (1,5)	453 (3,9)	66 (1,4)	421 (4,2)	2 (0,3)	~ ~	10,5 (0,05)
Francuska	32 (1,1)	550 (3,0)	56 (1,0)	510 (2,6)	12 (1,0)	488 (3,5)	10,2 (0,06)
Novi Zeland	32 (0,9)	574 (2,7)	53 (0,8)	515 (2,4)	14 (0,6)	497 (3,6)	10,2 (0,05)
Bugarska	32 (1,4)	558 (4,1)	52 (1,2)	527 (4,6)	16 (1,0)	504 (6,4)	10,2 (0,07)
Španjolska	31 (0,9)	537 (3,0)	55 (0,8)	505 (2,5)	14 (0,8)	495 (3,6)	10,2 (0,05)
Austrija	31 (0,9)	548 (2,5)	51 (0,9)	525 (2,3)	18 (0,9)	508 (3,2)	10,0 (0,05)
Kolumbija	31 (1,3)	474 (3,9)	62 (1,3)	438 (4,7)	8 (0,7)	438 (9,0)	10,3 (0,06)
Češka	30 (1,0)	564 (3,2)	53 (1,0)	542 (2,2)	17 (0,9)	524 (3,9)	10,0 (0,05)
Belgija (fr. govorno područje)	30 (1,1)	532 (3,2)	56 (1,1)	499 (3,3)	14 (0,8)	482 (4,1)	10,1 (0,05)
Australija	30 (0,9)	565 (2,7)	52 (0,8)	518 (2,8)	19 (0,7)	494 (4,0)	9,9 (0,05)
Sjeverna Irska	29 (1,3)	590 (3,3)	51 (1,0)	554 (2,7)	20 (0,9)	527 (3,5)	9,9 (0,07)
Trinidad i Tobago	28 (1,2)	508 (4,4)	58 (1,1)	461 (4,3)	14 (0,9)	444 (6,6)	10,1 (0,06)
Slovenija	28 (1,1)	559 (2,4)	55 (1,0)	526 (1,9)	16 (0,9)	498 (5,1)	10,0 (0,06)
Litva	27 (1,1)	552 (2,8)	59 (0,9)	522 (2,3)	14 (0,7)	513 (3,5)	10,0 (0,04)
SAD	27 (0,6)	586 (2,1)	51 (0,7)	551 (1,7)	22 (0,6)	536 (2,4)	9,7 (0,03)
Engleska	26 (1,1)	589 (3,9)	53 (0,9)	545 (2,9)	20 (1,0)	519 (4,0)	9,8 (0,06)
Saudijska Arabija	26 (1,3)	464 (3,6)	65 (1,4)	421 (5,0)	9 (0,8)	400 (10,7)	10,1 (0,05)
Rusija	26 (1,0)	587 (3,2)	61 (0,8)	564 (3,0)	13 (0,7)	554 (3,3)	10,0 (0,05)
Mađarska	26 (0,9)	574 (3,3)	52 (0,9)	534 (3,0)	22 (1,1)	513 (5,2)	9,8 (0,06)
Finska	26 (1,0)	596 (2,6)	54 (0,9)	568 (2,3)	21 (0,9)	534 (2,2)	9,7 (0,06)
Ujedinjeni Arapski Emirati	25 (0,6)	493 (3,3)	65 (0,6)	424 (2,2)	10 (0,5)	407 (4,9)	10,0 (0,03)
Slovačka	24 (0,9)	560 (3,7)	54 (0,9)	532 (2,7)	21 (0,9)	515 (3,7)	9,7 (0,05)
Poljska	24 (0,7)	549 (3,3)	56 (0,8)	526 (2,4)	20 (0,7)	499 (3,1)	9,8 (0,04)
Kineski Tajpeh	23 (1,0)	585 (2,7)	57 (0,8)	550 (1,9)	20 (1,0)	523 (3,2)	9,7 (0,05)
Italija	23 (1,0)	564 (3,1)	60 (1,0)	538 (2,6)	18 (0,9)	526 (2,8)	9,7 (0,05)
Oman	23 (1,0)	431 (3,4)	69 (0,9)	386 (2,8)	9 (0,4)	334 (7,3)	10,0 (0,05)
Norveška	22 (1,0)	533 (3,5)	59 (1,2)	506 (2,3)	19 (1,4)	483 (2,7)	9,7 (0,07)
Singapur	22 (0,8)	610 (3,5)	63 (0,8)	560 (3,4)	15 (0,6)	538 (4,2)	9,8 (0,04)
Hong Kong (PUR NR Kine)	21 (1,0)	596 (2,6)	62 (0,8)	568 (2,5)	16 (0,8)	550 (3,2)	9,7 (0,05)
Švedska	21 (0,9)	571 (3,6)	58 (1,3)	541 (2,5)	21 (1,1)	516 (2,5)	9,6 (0,05)
Maroko	21 (1,2)	361 (4,4)	67 (1,5)	304 (4,2)	12 (1,1)	269 (8,9)	9,9 (0,06)
Nizozemska	20 (0,7)	569 (2,8)	53 (0,8)	548 (2,0)	27 (0,8)	526 (2,6)	9,4 (0,04)
Danska	19 (0,8)	583 (2,6)	60 (0,9)	552 (1,9)	21 (0,8)	536 (2,3)	9,5 (0,04)
Hrvatska	17 (0,8)	572 (3,1)	53 (0,9)	552 (2,1)	29 (1,0)	544 (2,1)	9,3 (0,05)
Katar	17 (0,7)	487 (5,6)	71 (0,8)	417 (3,6)	12 (0,6)	396 (6,7)	9,7 (0,03)
Međunarodni prosjek	28 (0,2)	542 (0,5)	57 (0,1)	506 (0,5)	15 (0,1)	488 (0,8)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tablica 10.1. Odnos učenika prema čitanju (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Jako vole čitati		Donekle vole čitati		Ne vole čitati		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Maroko	30 (1,3)	458 (4,8)	62 (1,3)	411 (4,4)	8 (0,6)	396 (8,9)	10,3 (0,06)
Honduras	24 (1,3)	463 (5,2)	67 (1,2)	443 (5,4)	10 (0,9)	469 (9,6)	10,0 (0,06)
Bocvana	23 (1,0)	470 (4,8)	70 (0,9)	409 (4,0)	8 (0,6)	365 (9,6)	10,0 (0,04)
Kuvajt	21 (1,3)	470 (6,8)	65 (1,2)	413 (5,8)	13 (0,9)	414 (7,7)	9,8 (0,06)
Referentne sudionice^o							
Ontario, Kanada	36 (1,1)	577 (3,8)	49 (1,1)	543 (2,7)	15 (1,0)	523 (4,7)	10,3 (0,06)
Alberta, Kanada	35 (1,0)	574 (3,0)	51 (1,0)	539 (3,4)	14 (0,7)	520 (3,7)	10,3 (0,05)
Malta (malt. govorno područje)	34 (0,8)	483 (2,5)	50 (0,9)	448 (2,1)	16 (0,7)	433 (4,4)	10,2 (0,04)
Québec, Kanada	33 (1,1)	560 (2,9)	54 (1,0)	531 (2,6)	13 (0,8)	511 (2,7)	10,3 (0,05)
Andaluzija, Španjolska	32 (1,4)	537 (2,7)	54 (1,1)	507 (3,0)	14 (1,2)	499 (3,3)	10,2 (0,08)
Dubai, UAE	30 (0,9)	530 (3,3)	60 (0,9)	460 (2,5)	10 (0,5)	431 (5,0)	10,2 (0,04)
Florida, SAD	27 (1,4)	599 (4,1)	52 (1,2)	564 (3,2)	20 (1,2)	545 (3,4)	9,8 (0,07)
Abu Dhabi, UAE	24 (1,3)	478 (6,3)	64 (1,2)	410 (4,1)	12 (0,9)	397 (8,9)	9,9 (0,05)
JAR – engl./afr. (5)	22 (1,0)	481 (9,1)	67 (1,1)	405 (7,4)	11 (0,9)	421 (10,6)	9,9 (0,05)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

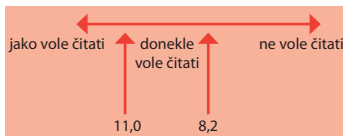
Zemlja	Jako vole čitati		Donekle vole čitati		Ne vole čitati		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	31 (1,3)	596 (3,7)	62 (1,3)	569 (3,9)	8 (0,7)	567 (7,8)	10,3 (0,06)
Južnoafrička Republika	16 (0,7)	519 (5,6)	72 (0,8)	459 (3,6)	12 (0,6)	427 (5,1)	9,7 (0,03)
Bocvana	10 (0,7)	529 (7,3)	73 (0,9)	463 (3,2)	17 (0,9)	431 (4,8)	9,3 (0,04)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

Što misliš o čitanju? Označi koliko se slažeš sa svakom od navedenih tvrdnja.

Označite samo **jedan** kružić za svaki redak.

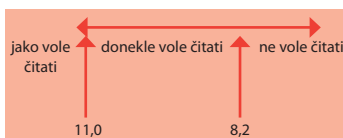
- uglavnom se slažem pomalo se slažem pomalo se NE slažem uglavnom se NE slažem
- a) Čitam samo ako moram.
- b) Volim s drugima razgovarati o onom što sam pročitao.
- c) Bio bih sretan kad bi mi netko poklonio knjigu.
- d) Mislim da je čitanje dosadno.
- e) Volio bih imati više vremena za čitanje.
- f) Uživam u čitanju.

Koliko često izvan škole činiš navedeno?

Označite samo **jedan** kružić za svaki redak.

- svaki dan ili gotovo svaki dan jednom ili dva puta na tjedan jednom ili dva puta na mjesec nikada ili gotovo nikada
- a) Čitam iz zabave.
- b) Čitam tekstove koje sam odaberem.

Prikazani rezultati za učenike iz Hrvatske pokazuju da samo 17% njih izjavljuje kako *jako voli čitati* i njihov rezultat u prosjeku iznosi 572 boda. Nešto više od polovine svih osnovnoškolaca u četvrtim razredima izjavljuje da *donekle voli čitati*, a njihov je prosječni rezultat 552 boda, što je za 20 bodova manje od prethodne skupine učenika. Gotovo 30% učenika izjavljuje da *ne voli čitati* te postižu najslabiji rezultat, 544 boda.

Prema međunarodnom prosjeku, dvaput se više učenika četvrtih razreda ubraja u kategoriju *jako vole čitati* nego u kategoriju *ne vole čitati* (28% prema 15%). Međutim, većina učenika četvrtih razreda ubraja se u kategoriju *donekle vole čitati* (57%). U svakoj zemlji sudionici u istraživanju PIRLS 2011., uključujući zemlje u kojima su ispitani učenici šestih razreda, referentne sudionice i sudionice u predPIRLS-u, učenici koji vole čitati ostvarili su bolje prosječne rezultate nego učenici koji samo donekle vole čitati ili učenici koji su odgovorili da ne vole čitati.

Motiviranost učenika za čitanje

Vrijeme koje učenici provode čitajući temelj je za razvoj čitalačkih vještina, pa su stoga provedena mnoga istraživanja učeničkih motivacija, s posebnim naglaskom na unutarnju i vanjsku motivaciju. Neki su učenici motivirani za čitanje jer jednostavno vole čitati, ali ih roditelji i učitelji mogu pohvaliti, nagraditi ili ih potaknuti na čitanje te ih tako motivirati izvana.

Tablica 10.2. pokazuje rezultate na skali *Motiviranost učenika za čitanje*. Skala opisuje šest odrednica motivacije za čitanje: volim čitati tekstove koji me navode na razmišljanje; važno je znati dobro čitati; moji roditelji vole kad čitam; mnogo naučim čitajući; za moju je budućnost potrebno znati dobro čitati; volim kad mi knjiga pomaže u maštanju o drugim svjetovima.

Vrlo motivirani ili motivirani učenici ostvarili su rezultat koji odgovara njihovoj izjavi da se u prosjeku „uglavnom slažu“ s tri od šest tvrdnji i „pomalo slažu“ s ostale tri. S druge strane, *nemotivirani* su učenici ostvarili rezultat koji odgovara njihovoj izjavi da se u prosjeku „pomalo ne slažu“ s tri od šest tvrdnji, a „pomalo se slažu“ s ostale tri tvrdnje.

Za razliku od tablice u kojoj je prikazan odnos učenika prema čitanju, u kojoj se nalazimo na pretposljednemu mjestu, **Hrvatska** se po motiviranosti učenika za čitanje nalazi u prvoj polovini zemalja. Očito mnogi učenici četvrtih razreda shvaćaju da je čitanje važno kao način učenja, ali ne čitaju za zabavu. U četvrtim razredima čak je 80% učenika *motivirano*, odnosno *vrlo motivirano* za čitanje. Nadalje, 17% učenika izjavilo je da su *donekle motivirani*, a samo 4% učenika *nije motivirano* za čitanje. Moglo se očekivati da učenici koji su motiviraniji za čitanje od svojih vršnjaka postižu i bolje rezultate, no u Hrvatskoj je taj učinak motiviranosti na postignuće djelomično postignut, te su rezultati učenika koji su *vrlo motivirani ili motivirani* jednaki rezultatu učenika koji su *donekle motivirani* i iznosi 554 boda. Učenici koji su *nemotivirani* postižu za 12 bodova slabiji rezultat.

Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, učenička motivacija za čitanje veća je od pozitivnog odnosa učenika prema čitanju. Prosječno je tri četvrtine učenika izjavilo da su motivirani za čitanje, a samo jedna četvrtina njih voli čitati (tablica 10.1.). Utvrđene su neke razlike među zemljama, ali je vrlo malo učenika četvrtih razreda, njih 5%, izjavilo da su nemotivirani za čitanje. Navedenih 5% učenika ostvarilo je prilično lošije rezultate od njihovih motiviranih vršnjaka. Slični su rezultati primijećeni i u zemljama u kojima su ispitani učenici šestih razreda, u referentnim sudionicama i sudionicama u predPIRLS-u.

Tablica 10.2. Motiviranost učenika za čitanje

PIRLS 2011. 4. razred

Odgovori učenika

Na skali *Motiviranost učenika za čitanje* učenici su bodovani prema njihovim odgovorima o šest tvrdnji. Učenici koji su **vrlo motivirani ili motivirani** za čitanje dobili su najmanje 8,7 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na učenike koji se u prosjeku „uglavnom slažu“ s tri od šest tvrdnji i „pomalo slažu“ s ostale tri tvrdnje. Učenici **nemotivirani** za čitanje dobili su najviše 6,8 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na učenike koji se u prosjeku „pomalo ne slažu“ s tri od šest tvrdnji i „pomalo slažu“ s ostale tri tvrdnje. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **donekle motivirani**.

Zemlja	Vrlo motivirani ili motivirani		Donekle motivirani		Nemotivirani		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Gruzija	92 (0,6)	497 (2,9)	7 (0,6)	442 (8,8)	2 (0,2)	~ ~	11,2 (0,04)
Indonezija	91 (0,8)	436 (3,5)	8 (0,6)	397 (7,5)	1 (0,3)	~ ~	11,0 (0,05)
Trinidad i Tobago	88 (0,9)	478 (3,6)	10 (0,7)	444 (8,0)	3 (0,4)	384 (12,3)	10,9 (0,06)
Kolumbija	87 (1,1)	457 (4,1)	10 (1,0)	417 (8,8)	3 (0,4)	397 (7,6)	10,9 (0,06)
Azerbajdžan	r 87 (0,9)	474 (2,9)	11 (0,8)	445 (6,6)	2 (0,2)	~ ~	10,9 (0,07)
Islamska Republika Iran	86 (0,6)	462 (2,9)	11 (0,5)	441 (5,3)	3 (0,3)	398 (10,3)	10,7 (0,04)
Bugarska	85 (1,0)	541 (3,3)	12 (0,7)	512 (6,6)	4 (0,6)	457 (10,3)	10,6 (0,06)
Rumunjska	83 (1,3)	512 (3,8)	13 (0,8)	482 (7,3)	4 (0,9)	401 (13,2)	10,4 (0,08)
Rusija	83 (0,7)	571 (2,7)	15 (0,7)	565 (3,8)	2 (0,2)	~ ~	10,3 (0,04)
Portugal	83 (1,1)	544 (2,7)	16 (1,0)	527 (4,3)	1 (0,2)	~ ~	10,5 (0,06)
Saudijska Arabija	83 (1,1)	443 (3,7)	14 (0,8)	389 (9,0)	4 (0,6)	340 (15,8)	10,6 (0,07)
Oman	83 (0,6)	403 (2,7)	14 (0,5)	350 (4,6)	4 (0,3)	299 (7,7)	10,6 (0,05)
Malta	82 (0,6)	486 (1,7)	14 (0,5)	453 (4,6)	4 (0,3)	407 (9,2)	10,4 (0,03)
Norveška	81 (1,0)	508 (2,3)	16 (0,9)	508 (3,9)	3 (0,4)	487 (14,0)	10,3 (0,05)
Ujedinjeni Arapski Emirati	80 (0,6)	448 (2,3)	16 (0,5)	416 (3,6)	5 (0,3)	381 (6,3)	10,4 (0,03)
Hrvatska	80 (0,9)	554 (1,9)	17 (0,8)	554 (3,2)	4 (0,3)	542 (5,4)	10,3 (0,04)
Litva	79 (0,8)	531 (2,1)	18 (0,8)	525 (3,9)	3 (0,3)	505 (9,6)	10,1 (0,04)
Španjolska	77 (0,8)	517 (2,5)	19 (0,8)	506 (3,0)	4 (0,3)	494 (7,6)	10,2 (0,05)
Maroko	77 (1,7)	328 (4,1)	16 (1,1)	268 (5,2)	7 (1,0)	261 (10,9)	10,3 (0,09)
Slovačka	76 (0,9)	540 (2,6)	20 (0,8)	528 (3,6)	4 (0,4)	502 (6,4)	9,8 (0,05)
Irska	75 (1,0)	554 (2,6)	20 (0,9)	551 (4,1)	4 (0,4)	523 (5,6)	10,0 (0,05)
Izrael	75 (1,2)	544 (2,5)	19 (0,9)	536 (5,8)	7 (0,6)	540 (7,2)	10,1 (0,06)
Danska	74 (0,9)	553 (1,9)	23 (0,9)	560 (2,5)	2 (0,2)	~ ~	9,8 (0,04)
Katar	73 (1,0)	444 (3,7)	21 (0,7)	397 (6,1)	6 (0,4)	361 (9,5)	10,1 (0,05)
Novi Zeland	72 (0,9)	536 (2,1)	23 (0,9)	533 (3,7)	5 (0,4)	483 (6,6)	9,8 (0,04)
Austrija	72 (0,9)	531 (2,1)	23 (0,7)	530 (2,8)	5 (0,4)	508 (5,3)	9,8 (0,04)
Poljska	72 (0,8)	530 (2,3)	23 (0,7)	526 (3,2)	6 (0,3)	483 (5,6)	9,9 (0,04)
Kanada	72 (0,6)	551 (1,7)	24 (0,6)	549 (2,2)	4 (0,2)	530 (5,2)	9,8 (0,03)
Australija	71 (1,0)	532 (2,7)	23 (0,9)	527 (3,2)	7 (0,5)	493 (5,7)	9,7 (0,05)
SAD	71 (0,6)	560 (1,5)	23 (0,5)	557 (2,3)	6 (0,3)	530 (4,5)	9,7 (0,03)
Belgija (fr. govorno područje)	70 (1,5)	508 (3,0)	25 (1,2)	506 (3,8)	5 (0,5)	477 (6,2)	9,8 (0,06)
Mađarska	69 (1,0)	549 (2,7)	25 (0,9)	529 (4,5)	6 (0,4)	491 (7,9)	9,7 (0,05)
Njemačka	68 (0,7)	545 (2,6)	28 (0,7)	547 (2,5)	4 (0,4)	517 (6,9)	9,5 (0,04)
Francuska	68 (1,1)	522 (2,9)	27 (0,9)	520 (3,1)	5 (0,5)	498 (5,6)	9,6 (0,05)
Češka	67 (1,3)	549 (2,3)	28 (1,1)	544 (3,2)	5 (0,5)	517 (6,5)	9,5 (0,05)
Slovenija	66 (1,1)	531 (2,1)	29 (1,0)	535 (2,9)	4 (0,4)	503 (7,6)	9,4 (0,04)
Švedska	66 (1,2)	540 (2,2)	30 (1,1)	547 (3,1)	4 (0,5)	529 (7,4)	9,4 (0,04)
Sjeverna Irska	65 (1,2)	561 (2,7)	29 (1,0)	561 (2,9)	7 (0,6)	533 (5,5)	9,4 (0,05)
Nizozemska	65 (1,0)	550 (2,0)	29 (0,9)	545 (2,3)	6 (0,5)	521 (5,8)	9,4 (0,05)
Engleska	65 (1,4)	551 (2,9)	28 (1,2)	559 (3,2)	7 (0,5)	531 (7,8)	9,4 (0,06)
Italija	62 (1,2)	545 (2,4)	33 (1,0)	541 (3,0)	4 (0,4)	515 (5,7)	9,4 (0,04)
Kineski Tajpeh	62 (1,3)	566 (2,0)	27 (0,9)	542 (2,6)	12 (0,7)	512 (4,0)	9,4 (0,06)
Singapur	60 (0,7)	576 (3,5)	31 (0,6)	562 (3,6)	8 (0,4)	533 (5,6)	9,3 (0,03)
Finska	59 (1,1)	570 (2,2)	34 (1,0)	571 (2,4)	7 (0,6)	543 (4,4)	9,2 (0,05)
Hong Kong (PUR NR Kine)	52 (1,0)	577 (2,4)	34 (0,8)	570 (2,8)	15 (0,8)	551 (3,8)	8,9 (0,05)
Međunarodni prosjek	74 (0,1)	518 (0,4)	21 (0,1)	503 (0,7)	5 (0,1)	474 (1,3)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Tilda (~) upućuje na nemogućnost izvještavanja o rezultatima zbog nedostatka podataka.

Oznaka „r“ označava dostupnost podataka za više od 70%, ali za manje od 85% učenika.

Tablica 10.2. Motiviranost učenika za čitanje (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Vrlo motivirani ili motivirani		Donekle motivirani		Nemotivirani		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Honduras	87 (1,0)	452 (4,8)	11 (0,9)	443 (10,1)	2 (0,3)	~ ~	10,9 (0,06)
Maroko	82 (1,2)	433 (4,2)	14 (0,9)	388 (6,5)	5 (0,6)	383 (11,3)	10,5 (0,06)
Kuvajt	71 (1,2)	444 (4,6)	23 (1,1)	394 (7,1)	6 (0,5)	371 (14,1)	9,9 (0,06)
Bocvana	71 (1,5)	448 (4,2)	21 (1,1)	363 (3,8)	8 (0,6)	327 (5,4)	9,9 (0,07)
Referentne sudionice^o							
Malta (malt. govorno područje)	82 (0,7)	466 (1,6)	14 (0,6)	431 (4,1)	4 (0,3)	395 (7,9)	10,4 (0,04)
Dubai, UAE	81 (0,6)	485 (2,1)	15 (0,5)	469 (3,8)	4 (0,3)	410 (8,2)	10,3 (0,04)
Abu Dhabi, UAE	79 (1,1)	435 (4,7)	16 (0,8)	398 (7,2)	5 (0,6)	374 (11,9)	10,3 (0,06)
JAR – engl./af. (5)	78 (1,2)	441 (6,8)	17 (1,0)	386 (12,2)	6 (0,6)	349 (15,6)	10,3 (0,07)
Andaluzija, Španjolska	77 (1,0)	519 (2,4)	20 (0,9)	505 (3,8)	3 (0,3)	494 (5,7)	10,4 (0,05)
Alberta, Kanada	75 (1,1)	550 (3,1)	21 (1,0)	551 (3,2)	4 (0,3)	519 (6,3)	10,0 (0,05)
Ontario, Kanada	75 (1,3)	554 (2,7)	21 (0,9)	551 (3,8)	4 (0,6)	537 (8,8)	9,9 (0,05)
Florida, SAD	74 (1,1)	573 (2,9)	20 (1,0)	569 (3,7)	5 (0,5)	538 (7,0)	10,0 (0,06)
Québec, Kanada	61 (1,1)	537 (2,3)	34 (1,0)	542 (3,2)	5 (0,5)	526 (5,5)	9,2 (0,05)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

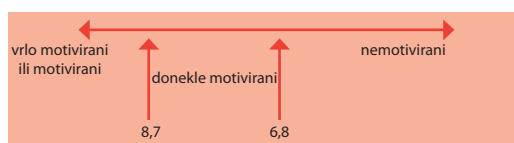
Zemlja	Vrlo motivirani ili motivirani		Donekle motivirani		Nemotivirani		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Kolumbija	87 (1,1)	584 (3,2)	10 (1,0)	551 (9,5)	3 (0,5)	532 (8,5)	10,9 (0,06)
Južnoafrička Republika	68 (1,4)	494 (3,9)	22 (0,9)	432 (4,2)	10 (0,7)	395 (4,3)	9,9 (0,07)
Bocvana	48 (1,8)	506 (5,0)	32 (1,0)	432 (2,9)	21 (1,2)	422 (2,8)	8,9 (0,08)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Zašto čitaš? Označi koliko se slažeš sa svakom od navedenih tvrdnja.

Označite samo **jedan** kružić za svaki redak.

- uglavnom se slažem pomalo se slažem pomalo se NE slažem uglavnom se NE slažem
- a) Volim čitati stvari koje me navode na razmišljanje. ○ — ○ — ○ — ○
- b) Važno je znati dobro čitati. ○ — ○ — ○ — ○
- c) Moji roditelji vole kad čitam. ○ — ○ — ○ — ○
- d) Mnogo naučim čitajući. ○ — ○ — ○ — ○
- e) Za moju je budućnost potrebno znati dobro čitati. ○ — ○ — ○ — ○
- f) Volim kad mi knjiga pomaže u maštanju o drugim svjetovima. ○ — ○ — ○ — ○

Samouvjerenost učenika u čitanju

Određena istraživanja, uključujući rezultate iz prethodnih ciklusa PIRLS-a, pokazala su da učenici koji vjeruju u vlastite sposobnosti i koji smatraju da znaju dobro čitati uglavnom i jesu dobri čitatelji. Motivacija za učenje podrazumijeva i vjerovanje u vlastiti uspjeh, pa je važno da učenici stvore sliku o svojim sposobnostima čitanja kako bi mogli napredovati prema višim razinama učenja (McLaughlin i dr., 2005.). Zbog važnosti identiteta učenika s obzirom na čitalačke navike, u istraživanju PIRLS 2011. skala je proširena kako bi obuhvatila unutarnje i vanjske aspekte o samouvjerenosti u čitanju.

Tablica 10.3. prikazuje rezultate na skali *Samouvjerenost učenika u čitanju*, koja obuhvaća tvrdnje poput: čitanje mi je teže nego većini učenika u mom razredu (obrnuto kodirano) i učiteljica mi kaže da dobro čitam. U drugom dijelu tablice navedeno je svih sedam tvrdnji.

Vrlo samouvjereni ili samouvjereni učenici ostvarili su rezultat koji odgovara njihovim izjavama da se u prosjeku „uglavnom slažu” s četiri od sedam tvrdnji i da se „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje. Učenici koji *nisu samouvjereni* ostvarili su rezultat koji odgovara izjavi da se u prosjeku „pomalo ne slažu” s četiri od sedam tvrdnji i da se „pomalo slažu” s ostale tri tvrdnje.

Prema ostvarenim rezultatima **Hrvatska** se nalazi na visokomu 3. mjestu, iza Izraela i Austrije, te ispred Finske i Bugarske. Učenici koji su *vrlo samouvjereni ili samouvjereni*, njih 48%, postižu značajno bolji rezultat od učenika koji su *donekle samouvjereni*, od njih 43% (574 prema 540 bodova). Samo 9% učenika smatra da *nisu samouvjereni* te je njihov rezultat najniži i iznosi 506 bodova, a ukupno su ostvarili za 34 boda niži rezultat od *donekle samouvjerenih* učenika, a čak za 68 bodova niži od *vrlo samouvjerenih ili samouvjerenih* učenika.

Prema međunarodnom prosjeku za četvrti razred, 36% učenika četvrtih razreda samouvjereni su u čitanju. Najbolje prosječne rezultate ostvarili su učenici koji su *vrlo samouvjereni ili samouvjereni*, a najslabije učenici koji *nisu samouvjereni* (ukupno 11%). Rezultati učenika koji *nisu samouvjereni* za 91 bod su lošiji od postignutih rezultata učenika koji su *vrlo samouvjereni ili samouvjereni*. Rezultati pokazuju da učenici u četvrtom razredu imaju svijest o sebi kao čitateljima i znaju kada u čitanju nisu uspješni. Primjerice, kad je riječ o sudionicama u predPIRLS-u, iznadprosječan postotak učenika u Južnoafričkoj Republici (18%) i u Bocvani (30%) izjavio je da *nisu samouvjereni* u čitanju.

Tablica 10.3. Samouvjerenost učenika u čitanju

Odgovori učenika

Na skali *Samouvjerenost učenika* u čitanju učenici su bodovani prema njihovim odgovorima o sedam tvrdnji. Učenici koji su **vrlo samouvjereni ili samouvjereni** dobili su najmanje 10,6 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na učenike koji se u prosjeku „uglavnom slažu“ s četiri od sedam tvrdnji i „pomalo slažu“ s ostale tri tvrdnje. Učenici koji **nisu samouvjereni** dobili su najviše 7,9 bodova, što je točka na skali koja se odnosi na učenike koji se u prosjeku „pomalo ne slažu“ s četiri od sedam tvrdnji i „pomalo slažu“ s ostale tri tvrdnje. Svi ostali učenici ubrajaju se u kategoriju **donekle samouvjereni**.

Zemlja	Vrlo samouvjereni ili samouvjereni		Donekle samouvjereni		Nisu samouvjereni		Prosječni rezultat na skali
	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	Postotak učenika	Prosječni rezultat	
Izrael	49 (1,2)	576 (2,4)	43 (0,9)	517 (3,8)	8 (0,5)	476 (6,7)	10,6 (0,05)
Austrija	48 (0,9)	550 (2,3)	44 (1,1)	516 (2,1)	8 (0,5)	479 (3,7)	10,6 (0,04)
Hrvatska	48 (0,7)	574 (2,1)	43 (0,7)	540 (1,9)	9 (0,5)	506 (4,0)	10,4 (0,03)
Finska	48 (1,2)	590 (2,0)	47 (1,1)	552 (2,3)	5 (0,5)	507 (6,7)	10,5 (0,05)
Bugarska	47 (1,4)	566 (3,1)	40 (1,1)	516 (4,3)	12 (1,0)	471 (7,6)	10,3 (0,07)
Švedska	47 (0,8)	565 (2,5)	48 (0,9)	527 (2,4)	5 (0,4)	471 (6,1)	10,5 (0,04)
Njemačka	46 (1,0)	568 (2,2)	45 (1,0)	531 (2,5)	9 (0,5)	489 (4,8)	10,5 (0,05)
Irska	44 (1,1)	580 (2,1)	49 (1,1)	537 (2,9)	8 (0,6)	490 (5,0)	10,3 (0,05)
Rumunjska	44 (1,2)	544 (3,7)	44 (1,2)	488 (4,2)	12 (1,2)	414 (10,1)	10,3 (0,06)
Poljska	44 (0,8)	560 (2,3)	45 (0,8)	513 (2,4)	12 (0,6)	456 (3,9)	10,3 (0,04)
Slovenija	43 (1,0)	561 (2,1)	48 (1,0)	517 (2,4)	10 (0,5)	465 (4,6)	10,4 (0,04)
Kanada	41 (0,7)	578 (1,7)	51 (0,6)	536 (1,7)	9 (0,4)	497 (3,1)	10,2 (0,04)
Mađarska	41 (1,0)	581 (2,4)	45 (0,8)	524 (3,3)	14 (0,8)	480 (6,3)	10,2 (0,05)
Norveška	40 (1,4)	531 (2,6)	53 (1,4)	498 (2,3)	6 (0,5)	447 (5,9)	10,3 (0,05)
SAD	40 (0,9)	588 (1,6)	49 (0,7)	545 (1,5)	11 (0,4)	503 (2,4)	10,2 (0,04)
Islamska Republika Iran	39 (1,0)	490 (2,9)	54 (0,9)	442 (3,1)	7 (0,4)	395 (6,5)	10,2 (0,04)
Azerbajdžan	39 (1,6)	490 (3,3)	54 (1,6)	461 (3,3)	8 (0,6)	432 (7,6)	10,3 (0,07)
Malta	39 (0,8)	525 (2,2)	48 (0,8)	463 (2,3)	13 (0,6)	392 (4,6)	10,1 (0,04)
Saudijska Arabija	39 (1,5)	478 (3,4)	53 (1,4)	406 (5,1)	8 (0,6)	371 (9,8)	10,2 (0,07)
Trinidad i Tobago	38 (1,2)	520 (3,5)	49 (1,0)	456 (4,0)	13 (0,7)	392 (4,6)	10,0 (0,05)
Danska	38 (0,9)	584 (1,7)	54 (0,8)	543 (1,9)	8 (0,4)	490 (4,4)	10,1 (0,04)
Slovačka	37 (0,9)	567 (2,3)	49 (0,9)	525 (3,0)	13 (0,6)	488 (4,0)	10,0 (0,04)
Nizozemska	37 (1,0)	565 (2,4)	48 (1,0)	541 (2,1)	15 (0,7)	519 (3,3)	10,0 (0,05)
Australija	37 (0,9)	568 (2,4)	53 (0,8)	515 (2,5)	10 (0,6)	451 (5,4)	10,1 (0,04)
Engleska	37 (1,1)	589 (2,8)	53 (1,2)	539 (3,0)	10 (0,6)	483 (6,0)	10,0 (0,05)
Češka	36 (1,0)	571 (2,9)	51 (1,1)	541 (2,2)	13 (0,6)	495 (3,8)	9,9 (0,04)
Španjolska	35 (1,0)	542 (2,4)	54 (1,0)	503 (2,7)	10 (0,5)	471 (5,0)	9,9 (0,03)
Sjeverna Irska	35 (1,0)	591 (3,1)	55 (1,1)	549 (2,8)	10 (0,6)	501 (4,7)	10,0 (0,04)
Indonezija	34 (1,5)	457 (3,2)	62 (1,3)	423 (4,2)	5 (0,5)	368 (10,0)	10,1 (0,06)
Ujedinjeni Arapski Emirati	33 (0,6)	493 (2,5)	57 (0,6)	422 (2,5)	10 (0,3)	365 (4,7)	9,9 (0,03)
Litva	33 (0,9)	563 (2,1)	54 (1,1)	521 (2,1)	13 (0,6)	479 (3,9)	9,8 (0,04)
Portugal	32 (1,4)	572 (2,7)	60 (1,2)	532 (2,7)	8 (0,5)	479 (4,9)	9,9 (0,06)
Katar	30 (1,1)	495 (4,0)	59 (0,9)	410 (3,6)	11 (0,5)	348 (5,3)	9,7 (0,04)
Belgija (fr. govorno područje)	29 (1,0)	536 (3,5)	58 (0,9)	503 (2,6)	12 (0,8)	452 (5,0)	9,7 (0,04)
Oman	29 (1,1)	444 (3,4)	58 (1,0)	382 (3,1)	13 (0,6)	322 (4,4)	9,7 (0,06)
Gruzija	28 (0,9)	526 (2,9)	56 (1,0)	483 (3,5)	16 (0,8)	457 (5,1)	9,6 (0,04)
Italija	28 (0,8)	568 (2,8)	63 (0,8)	537 (2,3)	10 (0,6)	505 (3,8)	9,7 (0,03)
Rusija	28 (0,8)	601 (3,0)	59 (0,8)	564 (2,8)	14 (0,6)	526 (4,0)	9,6 (0,04)
Novi Zeland	27 (0,8)	585 (2,9)	61 (0,8)	523 (2,2)	13 (0,6)	471 (4,2)	9,6 (0,04)
Francuska	26 (0,7)	554 (3,0)	60 (0,8)	518 (2,7)	14 (0,7)	469 (3,6)	9,6 (0,04)
Singapur	26 (0,7)	607 (3,3)	61 (0,6)	565 (3,0)	13 (0,6)	504 (5,2)	9,5 (0,03)
Kolumbija	24 (1,0)	488 (5,1)	65 (1,1)	444 (4,7)	11 (0,8)	415 (5,3)	9,5 (0,05)
Kineski Tajpeh	21 (0,8)	585 (2,7)	57 (0,8)	554 (1,9)	22 (0,9)	520 (2,8)	9,2 (0,04)
Hong Kong (PUR NR Kine)	20 (0,9)	601 (2,4)	62 (0,8)	571 (2,6)	18 (0,9)	538 (3,3)	9,2 (0,05)
Maroko	17 (0,9)	367 (5,0)	64 (1,0)	310 (3,9)	19 (1,2)	273 (7,0)	9,1 (0,05)
Međunarodni prosjek	36 (0,2)	547 (0,4)	53 (0,1)	502 (0,4)	11 (0,1)	456 (0,8)	

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Središnja točka skale je 10.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Dodaci

Dodatak A.1. Raspodjela zadataka iz istraživanja prema svrhama i procesima čitanja te vrstama zadataka
PIRLS 2011. **4. razred**

Zadaci iz PIRLS istraživanja	Zadaci višestrukog izbora	Zadaci otvorenog tipa	Ukupan broj zadataka	Postotak bodova
Svrhe čitanja				
Doživljaj književnog djela	40 (40)	32 (50)	72 (90)	52%
Prikupljanje i primjena informacija	34 (34)	29 (50)	63 (84)	48%
Ukupno	74 (74)	61 (100)	135 (174)	100%
Postotak bodova	43%	57%		
Procesi čitanja				
Pronalaženje izričito iskazanih informacija i prisjećanje na njih	21 (21)	12 (17)	33 (38)	22%
Neposredno zaključivanje	33 (33)	13 (16)	46 (49)	28%
Interpretiranje i povezivanje pojmova i informacija	10 (10)	28 (55)	38 (65)	37%
Preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata	10 (10)	8 (12)	18 (22)	13%
Ukupno	74 (74)	61 (100)	135 (174)	100%
Postotak bodova	43%	57%		

predPIRLS 2011. **4. razred**

Zadaci iz predPIRLS istraživanja	Zadaci višestrukog izbora	Zadaci otvorenog tipa	Ukupan broj zadataka	Postotak bodova
Svrhe čitanja				
Doživljaj književnog djela	31 (31)	32 (36)	63 (67)	50%
Prikupljanje i primjena informacija	26 (26)	34 (41)	60 (67)	50%
Ukupno	57 (57)	66 (77)	123 (134)	100%
Postotak bodova	43%	57%		
Procesi čitanja				
Pronalaženje izričito iskazanih informacija i prisjećanje na njih	23 (23)	34 (37)	57 (60)	45%
Neposredno zaključivanje	22 (22)	13 (14)	35 (36)	27%
Interpretiranje i povezivanje pojmova i informacija / Preispitivanje i procjenjivanje sadržaja, jezika i tekstualnih elemenata	12 (12)	19 (26)	31 (38)	28%
Ukupno	57 (57)	66 (77)	123 (134)	100%
Postotak bodova	43%	57%		

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti. Broj bodova naveden je u zagradama.

**Dodatak B.1. Pokrivenost ciljane populacije u istraživanju
PIRLS 2011.**
PIRLS 2011. **4.**
razred

Zemlja	Međunarodna ciljana populacija		Iznimke od nacionalne ciljane populacije		
	Pokrivenost	Napomene o pokrivenosti	Iznimke na razini škole	Iznimke u sklopu uzorka	Ukupan postotak iznimaka
Australija	100%		2,1%	2,3%	4,4%
Austrija	100%		1,3%	3,8%	5,1%
^{2a} Azerbajdžan	100%		2,3%	4,9%	7,2%
² Belgija (fr. govorno područje)	100%		3,5%	2,1%	5,6%
Bugarska	100%		1,2%	1,3%	2,5%
Češka	100%		4,1%	0,9%	5,1%
² Danska	100%		1,6%	5,8%	7,3%
Engleska	100%		1,7%	0,8%	2,4%
Finska	100%		1,6%	1,5%	3,1%
Francuska	100%		4,9%	0,3%	5,2%
^{1a} Gruzija	92%	Učenici su podučavani na gruzijskom jeziku.	1,4%	3,5%	4,9%
³ Hong Kong (PUR NR Kine)	100%		9,1%	2,7%	11,8%
² Hrvatska	100%		2,9%	5,0%	7,9%
Indonezija	100%		2,4%	0,0%	2,5%
Irska	100%		1,6%	0,9%	2,5%
Islamska Republika Iran	100%		4,4%	0,1%	4,5%
Italija	100%		0,0%	3,7%	3,7%
³ Izrael	100%		18,5%	6,0%	24,6%
² Kanada	100%		4,1%	5,8%	9,9%
² Katar	100%		4,3%	1,9%	6,2%
Kineski Tajpeh	100%		0,1%	1,4%	1,4%
Kolumbija	100%		1,2%	0,3%	1,5%
^{1,2} Litva	93%	Učenici su podučavani na litavskom jeziku.	1,9%	3,7%	5,6%
Mađarska	100%		2,2%	2,0%	4,2%
Malta	100%		0,0%	3,6%	3,6%
Maroko	100%		2,0%	0,0%	2,0%
Nizozemska	100%		3,7%	0,0%	3,7%
Norveška	100%		0,9%	3,3%	4,2%
Novi Zeland	100%		1,3%	2,0%	3,3%
Njemačka	100%		0,9%	1,0%	1,9%
Oman	100%		0,8%	0,7%	1,5%
Poljska	100%		2,3%	1,5%	3,8%
Portugal	100%		1,4%	1,1%	2,5%
Rumunjska	100%		1,1%	2,9%	4,0%
Rusija	100%		2,9%	2,4%	5,3%
² SAD	100%		0,0%	7,2%	7,2%
Saudijska Arabija	100%		1,4%	0,2%	1,6%
² Singapur	100%		5,9%	0,4%	6,3%
Sjeverna Irska	100%		2,6%	0,9%	3,5%
Slovačka	100%		3,8%	0,8%	4,6%
Slovenija	100%		2,3%	0,3%	2,6%
Španjolska	100%		1,6%	3,7%	5,4%
Švedska	100%		1,9%	2,2%	4,1%
Trinidad i Tobago	100%		0,9%	0,0%	0,9%
Ujedinjeni Arapski Emirati	100%		1,4%	1,8%	3,3%

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

1 Nacionalna ciljana populacija ne obuhvaća u potpunosti međunarodnu ciljanu populaciju.

2 Nacionalno određena populacija pokriva 90% – 95% nacionalne ciljane populacije.

3 Nacionalno određena populacija pokriva manje od 90% nacionalne ciljane populacije.

a Postoci iznimaka za Azerbajdžan i Gruziju slabije su procijenjeni jer određena područja sukoba nisu pokrivena pa nisu dostupni službeni statistički podaci.

Dodatak B.1. Pokrivenost ciljane populacije u istraživanju PIRLS 2011. PIRLS 2011. 4. razred
(nastavak)

Zemlja	Međunarodna ciljane populacija		Iznimke od nacionalne ciljane populacije		
	Pokrivenost	Napomene o pokrivenosti	Iznimke na razini škole	Iznimke u sklopu uzorka	Ukupan postotak iznimaka
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda					
Bocvana	100%		0,1%	0,2%	0,3%
Honduras	100%		3,8%	0,7%	4,5%
¹ Kuvajt	78%	učenici u javnim školama	0,3%	0,2%	0,5%
Maroko	100%		2,0%	0,0%	2,0%
° Referentne sudionice					
² Alberta, Kanada	100%		1,5%	5,4%	6,8%
² Ontario, Kanada	100%		1,0%	7,0%	7,9%
Québec, Kanada	100%		2,7%	1,0%	3,7%
Malta (malt. govorno područje)	100%		0,0%	4,1%	4,1%
JAR – engl./afr. (5)	100%	Učenici su podučavani na engleskom jeziku i/ili na afrikaansu.	1,9%	0,0%	1,9%
Andaluzija, Španjolska	100%		1,6%	3,5%	5,1%
Abu Dhabi, UAE	100%		1,4%	1,3%	2,7%
Dubai, UAE	100%		0,4%	4,7%	5,1%
^{1 3} Florida, SAD	89%	učenici u javnim školama	0,0%	12,9%	12,9%

[°] U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Međunarodna ciljane populacija		Iznimke od nacionalne ciljane populacije		
	Pokrivenost	Napomene o pokrivenosti	Iznimke na razini škole	Iznimke u sklopu uzorka	Ukupan postotak iznimaka
Bocvana	100%		0,1%	0,1%	0,2%
Kolumbija	100%		1,2%	0,3%	1,5%
Južnoafrička Republika	100%		2,1%	0,9%	3,0%

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Dodatak B.2. Veličine uzoraka prema broju škola

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Broj škola u prvobitnom uzorku	Broj odabranih škola u prvobitnom uzorku	Broj škola u prvobitnom uzorku koje su sudjelovale u istraživanju	Broj zamjenskih škola koje su sudjelovale u istraživanju	Ukupan broj škola koje su sudjelovale u istraživanju
Australija	290	284	275	5	280
Austrija	160	158	158	0	158
Azerbajdžan	170	169	142	27	169
Belgija (fr. govorno područje)	150	150	115	12	127
Bugarska	150	147	142	5	147
Češka	180	178	161	16	177
Danska	240	236	207	25	232
Engleska	150	148	109	20	129
Finska	150	146	141	4	145
Francuska	175	175	170	4	174
Gruzija	180	177	172	1	173
Hong Kong (PUR NR Kine)	154	150	130	2	132
Hrvatska	152	152	150	2	152
Indonezija	158	158	158	0	158
Irska	152	151	148	3	151
Islamska Republika Iran	250	244	244	0	244
Italija	205	205	166	36	202
Izrael	153	153	150	2	152
Kanada	1142	1125	1106	5	1111
Katar	175	167	166	0	166
Kineski Tajpeh	150	150	150	0	150
Kolumbija	157	152	131	19	150
Litva	160	154	145	9	154
Mađarska	150	150	146	3	149
Malta	99	96	96	0	96
Maroko	289	287	284	0	284
Nizozemska	151	151	97	41	138
Norveška	150	145	85	35	120
Novi Zeland	201	199	180	12	192
Njemačka	200	199	190	7	197
Oman	338	333	327	0	327
Poljska	150	150	150	0	150
Portugal	150	150	133	15	148
Rumunjska	150	148	147	1	148
Rusija	202	202	202	0	202
SAD	450	437	349	21	370
Saudijska Arabija	175	171	163	8	171
Singapur	176	176	176	0	176
Sjeverna Irska	160	160	100	36	136
Slovačka	200	198	187	10	197
Slovenija	202	201	193	2	195
Španjolska	314	314	308	4	312
Švedska	161	153	148	4	152
Trinidad i Tobago	150	150	149	0	149
Ujedinjeni Arapski Emirati	478	460	458	0	458

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Dodatak B.2. Veličine uzoraka prema broju škola (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Broj škola u prvobitnom uzorku	Broj odabranih škola u prvobitnom uzorku	Broj škola u prvobitnom uzorku koje su sudjelovale u istraživanju	Broj zamjenskih škola koje su sudjelovale u istraživanju	Ukupan broj škola koje su sudjelovale u istraživanju
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda					
Bocvana	150	149	149	0	149
Honduras	152	147	133	14	147
Kuvajt	150	150	133	0	133
Maroko	289	281	278	0	278
Referentne sudionice ^o					
Alberta, Kanada	150	147	143	2	145
Ontario, Kanada	200	191	188	1	189
Québec, Kanada	200	197	189	1	190
Malta (malt. govorno područje)	99	95	95	0	95
JAR – engl./afr. (5)	100	92	90	2	92
Andaluzija, Španjolska	150	150	149	0	149
Abu Dhabi, UAE	168	165	164	0	164
Dubai, UAE	152	139	138	0	138
Florida, SAD	81	80	77	0	77

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Broj škola u prvobitnom uzorku	Broj odabranih škola u prvobitnom uzorku	Broj škola u prvobitnom uzorku koje su sudjelovale u istraživanju	Broj zamjenskih škola koje su sudjelovale u istraživanju	Ukupan broj škola koje su sudjelovale u istraživanju
Bocvana	150	149	149	0	149
Kolumbija	157	152	131	19	150
Južnoafrička Republika	345	342	336	5	341

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Dodatak B.3. Veličine uzoraka prema broju učenika

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Sudjelovanje učenika u sklopu škole (ponderirani postotak)	Broj uzorkovanih učenika u školama koje su sudjelovale u istraživanju	Broj učenika ispisanih iz razreda ili škole	Broj isključenih učenika	Broj odabranih učenika	Broj odsutnih učenika	Broj učenika koji su sudjelovali u istraživanju
Australija	95%	6709	103	122	6484	358	6126
Austrija	98%	4976	25	175	4776	106	4670
Azerbajdžan	100%	5098	206	0	4892	11	4881
Belgija (fr. govorno područje)	97%	3910	13	63	3834	107	3727
Bugarska	95%	5725	120	59	5546	285	5261
Češka	94%	4895	28	35	4832	276	4556
Danska	97%	4994	50	185	4759	165	4594
Engleska	94%	4243	52	27	4164	237	3927
Finska	96%	4914	23	53	4838	198	4640
Francuska	98%	4638	73	15	4550	112	4438
Gruzija	98%	4958	23	56	4879	83	4796
Hong Kong (PUR NR Kine)	94%	4189	21	63	4105	230	3875
Hrvatska	95%	5097	27	245	4825	238	4587
Indonezija	97%	5049	115	1	4933	142	4791
Irska	95%	4849	24	43	4782	258	4524
Islamska Republika Iran	99%	5932	98	5	5829	71	5758
Italija	96%	4529	26	153	4350	161	4189
Izrael	94%	4579	16	91	4472	286	4186
Kanada	96%	25 707	292	1057	24 358	1152	23 206
Katar	99%	4394	178	70	4146	26	4120
Kineski Tajpeh	99%	4376	18	35	4323	30	4293
Kolumbija	97%	4309	201	18	4090	124	3966
Litva	94%	5140	37	131	4972	311	4661
Mađarska	97%	5488	40	67	5381	177	5204
Malta	95%	3958	24	142	3792	194	3598
Maroko	96%	8381	271	0	8110	305	7805
Nizozemska	97%	4179	51	1	4127	132	3995
Norveška	86%	3921	21	122	3778	588	3190
Novi Zeland	94%	6192	127	77	5988	344	5644
Njemačka	96%	4229	37	21	4171	171	4000
Oman	98%	10 840	129	75	10 636	242	10 394
Poljska	96%	5316	15	71	5230	225	5005
Portugal	95%	4428	18	64	4346	261	4085
Rumunjska	97%	4879	91	12	4776	111	4665
Rusija	98%	4693	30	89	4574	113	4461
SAD	96%	14 253	169	830	13 254	528	12 726
Saudijska Arabija	98%	4625	42	4	4579	72	4507
Singapur	96%	6687	33	3	6651	284	6367
Sjeverna Irska	93%	3942	27	49	3866	280	3586
Slovačka	97%	5933	45	46	5842	212	5630
Slovenija	97%	4674	13	14	4647	135	4512
Španjolska	97%	9223	43	305	8875	295	8580
Švedska	92%	5209	75	84	5050	428	4622
Trinidad i Tobago	96%	4190	67	0	4123	175	3948
Ujedinjeni Arapski Emirati	97%	15 372	134	113	15 125	507	14 618

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja učenike pismenosti – PIRLS 2011.

Učenici koji su pohađali uzorkovani razred u trenutku kada je uzorak odabran, ali su napustili razred prije nego što je istraživanje provedeno ubrajaju se u kategoriju **ispisani učenici**.

Učenici s teškoćama ili jezičnom barijerom koja ih je spriječila u sudjelovanju u istraživanju ubrajaju se u kategoriju **isključeni učenici**.

Učenici koji nisu prisustvovali provođenju istraživanja, a u ponovljenom postupku nisu uključeni u istraživanje ubrajaju se u kategoriju **odsutni učenici**.

Dodatak B.3. Veličine uzoraka prema broju učenika (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Sudjelovanje učenika u sklopu škole (ponderirani postotak)	Broj uzorkovanih učenika u školama koje su sudjelovale u istraživanju	Broj učenika ispisanih iz razreda ili škole	Broj isključenih učenika	Broj odabranih učenika	Broj odsutnih učenika	Broj učenika koji su sudjelovali u istraživanju
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Bocvana	99%	4298	39	8	4251	54	4197
Honduras	97%	4186	117	0	4069	176	3893
Kuvajt	82%	4085	0	0	4085	722	3363
Maroko	95%	7705	106	0	7599	416	7183
Referentne sudionice ⁹							
Alberta, Kanada	95%	4292	73	229	3990	201	3789
Ontario, Kanada	96%	4932	69	145	4718	157	4561
Québec, Kanada	96%	4529	33	50	4446	202	4244
Malta (malt. govorno područje)	94%	3942	22	143	3777	229	3548
JAR – engl./afr. (5)	94%	3801	68	0	3733	218	3515
Andaluzija, Španjolska	97%	4652	29	142	4481	148	4333
Abu Dhabi, UAE	97%	4308	13	29	4266	120	4146
Dubai, UAE	96%	6497	70	74	6353	292	6061
Florida, SAD	95%	3052	43	269	2740	142	2598

⁹ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Sudjelovanje učenika u sklopu škole (ponderirani postotak)	Broj uzorkovanih učenika u školama koje su sudjelovale u istraživanju	Broj učenika ispisanih iz razreda ili škole	Broj isključenih učenika	Broj odabranih učenika	Broj odsutnih učenika	Broj učenika koji su sudjelovali u istraživanju
Bocvana	99%	4501	41	6	4454	61	4393
Kolumbija	97%	4309	198	18	4093	129	3964
Južnoafrička Republika	95%	16 970	283	165	16 522	778	15 744

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Dodatak B.4. Postoci sudjelovanja (ponderirani)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Sudjelovanje škola		Sudjelovanje razreda	Sudjelovanje učenika	Ukupno sudjelovanje	
	prije zamjene	nakon zamjene			prije zamjene	nakon zamjene
Australija	96%	98%	100%	95%	91%	93%
Austrija	100%	100%	100%	98%	98%	98%
Azerbajdžan	84%	100%	100%	100%	84%	100%
† Belgija (fr. govorno područje)	77%	85%	99%	97%	74%	82%
Bugarska	97%	100%	100%	95%	92%	95%
Češka	90%	99%	100%	94%	85%	94%
Danska	87%	98%	100%	97%	84%	95%
† Engleska	73%	87%	100%	94%	69%	82%
Finska	97%	99%	100%	96%	93%	95%
Francuska	98%	100%	100%	98%	96%	97%
Gruzija	97%	98%	100%	98%	95%	96%
Hong Kong (PUR NR Kine)	86%	88%	100%	94%	81%	83%
Hrvatska	99%	100%	100%	95%	94%	95%
Indonezija	100%	100%	100%	97%	97%	97%
Irska	98%	100%	100%	95%	93%	95%
Islamska Republika Iran	100%	100%	100%	99%	99%	99%
Italija	81%	98%	100%	96%	78%	95%
Izrael	98%	99%	100%	94%	92%	93%
Kanada	98%	98%	100%	96%	94%	94%
Katar	100%	100%	100%	99%	99%	99%
Kineski Tajpeh	100%	100%	100%	99%	99%	99%
Kolumbija	89%	99%	100%	97%	86%	95%
Litva	94%	100%	100%	94%	89%	94%
Mađarska	98%	99%	100%	97%	94%	96%
Malta	100%	100%	100%	95%	95%	95%
Maroko	99%	99%	100%	96%	95%	95%
† Nizozemska	68%	92%	100%	97%	66%	89%
‡ Norveška	57%	83%	100%	86%	49%	71%
Novi Zeland	93%	99%	100%	94%	87%	93%
Njemačka	96%	99%	100%	96%	92%	95%
Oman	98%	98%	100%	98%	96%	96%
Poljska	100%	100%	100%	96%	96%	96%
Portugal	87%	99%	100%	95%	83%	93%
Rumunjska	99%	100%	100%	97%	96%	97%
Rusija	100%	100%	100%	98%	98%	98%
SAD	80%	85%	100%	96%	77%	81%
Saudijska Arabija	95%	100%	100%	98%	94%	98%
Singapur	100%	100%	100%	96%	96%	96%
† Sjeverna Irska	62%	85%	100%	93%	58%	79%
Slovačka	95%	99%	100%	97%	92%	96%
Slovenija	96%	97%	100%	97%	94%	95%
Španjolska	96%	99%	100%	97%	93%	96%
Švedska	97%	99%	100%	92%	88%	91%
Trinidad i Tobago	99%	99%	100%	96%	95%	95%
Ujedinjeni Arapski Emirati	100%	100%	100%	97%	97%	97%

IZVOR: IEA Međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

PIRLS-ovi uvjeti za sudjelovanje u uzorkovanju: najmanji prihvatljivi postotak sudjelovanja je 85% za učenike i za škole ili kombinirani postotak (rezultat sudjelovanja učenika i škola) koji je 75%. Sudionice koje nisu ispunile uvjete označene su na sljedeći način:

† ispunile su uvjete o postocima za sudjelovanje u uzorkovanju tek nakon što su se zamjenske škole uključile u istraživanje,

‡ djelomično su ispunile uvjete o postocima za sudjelovanje u uzorkovanju nakon što su se zamjenske škole uključile u istraživanje.

Dodatak B.4. Postoci sudjelovanja (ponderirani) (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Sudjelovanje škola		Sudjelovanje razreda	Sudjelovanje učenika	Ukupno sudjelovanje	
	prije zamjene	nakon zamjene			prije zamjene	nakon zamjene
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda						
Bocvana	100%	100%	100%	99%	99%	99%
Honduras	91%	100%	100%	97%	88%	97%
‡ Kuvajt	88%	88%	99%	82%	72%	72%
Maroko	99%	99%	100%	95%	94%	94%
Referentne sudionice ^o						
Alberta, Kanada	97%	99%	100%	95%	93%	94%
Ontario, Kanada	99%	99%	100%	96%	95%	95%
Québec, Kanada	95%	96%	100%	96%	90%	92%
Malta (malt. govorno područje)	100%	100%	100%	94%	94%	94%
JAR – engl./afr. (5)	98%	100%	100%	94%	92%	94%
Andaluzija, Španjolska	99%	99%	100%	97%	96%	96%
Abu Dhabi, UAE	99%	99%	100%	97%	96%	96%
Dubai, UAE	99%	99%	100%	96%	94%	94%
Florida, SAD	96%	96%	99%	95%	91%	91%

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Sudjelovanje škola		Sudjelovanje razreda	Sudjelovanje učenika	Ukupno sudjelovanje	
	prije zamjene	nakon zamjene			prije zamjene	nakon zamjene
Bocvana	100%	100%	100%	99%	99%	99%
Kolumbija	89%	99%	100%	97%	86%	96%
Južnoafrička Republika	98%	99%	100%	95%	93%	95%

Dodatak C.1. Postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu*

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu	Prosječni postotak točnih odgovora
Australija	2 (0,2)	58 (0,6)
Austrija	1 (0,1)	57 (0,5)
Azerbajdžan	3 (0,4)	41 (0,7)
Belgija (fr. govorno područje)	1 (0,3)	51 (0,8)
Bugarska	2 (0,4)	59 (1,0)
Češka	0 (0,1)	63 (0,5)
Danska	0 (0,1)	65 (0,4)
Engleska	2 (0,3)	64 (0,6)
Finska	0 (0,1)	68 (0,5)
Francuska	1 (0,3)	55 (0,7)
Gruzija	3 (0,4)	48 (0,7)
Hong Kong (PUR NR Kine)	0 (0,1)	69 (0,6)
Hrvatska	0 (0,1)	65 (0,4)
Indonezija	7 (0,9)	33 (0,8)
Irska	1 (0,2)	64 (0,6)
Islamska Republika Iran	6 (0,5)	40 (0,6)
Italija	1 (0,1)	62 (0,5)
Izrael	2 (0,3)	61 (0,7)
Kanada	1 (0,1)	63 (0,4)
Katar	11 (0,7)	35 (0,8)
Kineski Tajpeh	1 (0,1)	65 (0,5)
Kolumbija	7 (0,8)	37 (1,0)
Litva	1 (0,2)	58 (0,5)
Mađarska	2 (0,3)	61 (0,7)
Malta	6 (0,4)	46 (0,3)
* Maroko	33 (1,1)	18 (0,4)
Nizozemska	0 (0,0)	63 (0,6)
Norveška	1 (0,2)	51 (0,5)
Novi Zeland	2 (0,2)	59 (0,5)
Njemačka	1 (0,2)	61 (0,6)
ψ Oman	16 (0,6)	28 (0,4)
Poljska	1 (0,2)	57 (0,5)
Portugal	1 (0,2)	61 (0,7)
Rumunjska	4 (0,7)	52 (1,0)
Rusija	0 (0,1)	68 (0,7)
SAD	1 (0,1)	65 (0,4)
Saudijska Arabija	9 (0,7)	34 (0,8)
Singapur	1 (0,1)	68 (0,8)
Sjeverna Irska	1 (0,1)	66 (0,6)
Slovačka	1 (0,3)	60 (0,7)
Slovenija	1 (0,2)	58 (0,5)
Španjolska	1 (0,2)	54 (0,6)
Švedska	1 (0,2)	61 (0,6)
Trinidad i Tobago	5 (0,6)	44 (0,9)
Ujedinjeni Arapski Emirati	10 (0,4)	37 (0,4)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

- * Smatra se da su učenici postigli rezultat pre nizak za procjenu ako njihova izvedba nije bila bolja od izvedbe koju bi ostvarili nagađajući odgovore u zadacima višestrukog izbora. Međutim, takvim su učenicima dodijeljeni bodovi na skali (P-vrijednosti) postupkom skaliranja rezultata, unatoč dvojabama o njihovoj pouzdanosti.
- ψ Prosječni se rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 25%.
- ψ Potrebno se ograditi od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.
- () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

**Dodatak C.1. Postotak učenika s rezultatima preniskima za procjenu*
(nastavak)**
PIRLS 2011. **4.**
razred

Zemlja	Postotak učenika s rezultatima preniskima za procjenu	Prosječni postotak točnih odgovora
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda		
Bocvana	9 (0,6)	32 (0,9)
Honduras	7 (0,8)	38 (1,1)
Kuvajt	12 (1,1)	35 (0,8)
Maroko	10 (0,7)	33 (0,7)
Referentne sudionice ^o		
Alberta, Kanada	1 (0,2)	63 (0,8)
Ontario, Kanada	1 (0,1)	64 (0,6)
Québec, Kanada	0 (0,1)	60 (0,6)
Malta (malt. govorno područje)	6 (0,4)	40 (0,3)
^ψ JAR – engl./afr. (5)	16 (1,7)	35 (1,4)
Andaluzija, Španjolska	1 (0,2)	54 (0,6)
Abu Dhabi, UAE	11 (0,8)	34 (0,9)
Dubai, UAE	7 (0,5)	46 (0,4)
Florida, SAD	1 (0,2)	68 (0,7)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. **4.**
razred

Zemlja	Postotak učenika s rezultatima preniskima za procjenu	Prosječni postotak točnih odgovora
Bocvana	10 (0,6)	36 (0,9)
Kolumbija	1 (0,3)	66 (1,0)
Južnoafrička Republika	14 (0,8)	36 (0,9)

Dodatak D.1. Prosječni postotak točnih odgovora koji se odnosi na svrhe i procese čitanja

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupni rezultati na području čitanja	Svrhe		Procesi	
		Doživljaj književnog djela	Prikupljanje i primjena informacija	Prisjećanje i neposredno zaključivanje	Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje
Australija	58 (0,6)	62 (0,6)	53 (0,6)	67 (0,6)	48 (0,6)
Austrija	57 (0,5)	63 (0,5)	52 (0,6)	70 (0,5)	45 (0,6)
Azerbajdžan	41 (0,7)	44 (0,7)	37 (0,8)	54 (0,8)	28 (0,6)
Belgija (fr. govorno područje)	51 (0,8)	56 (0,8)	46 (0,8)	64 (0,8)	39 (0,8)
Bugarska	59 (1,0)	63 (1,1)	54 (1,0)	69 (1,0)	49 (1,1)
Češka	63 (0,5)	67 (0,6)	57 (0,6)	73 (0,5)	52 (0,6)
Danska	65 (0,4)	69 (0,5)	60 (0,5)	75 (0,4)	55 (0,5)
Engleska	64 (0,6)	68 (0,7)	59 (0,7)	72 (0,6)	56 (0,7)
Finska	68 (0,5)	72 (0,5)	63 (0,5)	78 (0,4)	59 (0,5)
Francuska	55 (0,7)	60 (0,7)	50 (0,7)	68 (0,7)	43 (0,7)
Gruzija	48 (0,7)	54 (0,8)	41 (0,7)	57 (0,7)	38 (0,7)
Hong Kong (PUR NR Kine)	69 (0,6)	72 (0,6)	66 (0,6)	76 (0,5)	62 (0,7)
Hrvatska	65 (0,4)	70 (0,5)	59 (0,5)	75 (0,4)	55 (0,5)
Indonezija	33 (0,8)	34 (0,9)	32 (0,8)	43 (0,9)	23 (0,8)
Irska	64 (0,6)	69 (0,7)	59 (0,6)	73 (0,5)	55 (0,6)
Islamska Republika Iran	40 (0,6)	45 (0,7)	35 (0,6)	51 (0,7)	29 (0,6)
Italija	62 (0,5)	66 (0,6)	57 (0,6)	71 (0,5)	52 (0,6)
Izrael	61 (0,7)	66 (0,7)	56 (0,7)	70 (0,6)	53 (0,7)
Kanada	63 (0,4)	69 (0,4)	58 (0,4)	72 (0,4)	55 (0,5)
Katar	35 (0,8)	36 (0,9)	34 (0,7)	44 (0,8)	26 (0,7)
Kineski Tajpeh	65 (0,5)	66 (0,6)	63 (0,5)	74 (0,4)	55 (0,5)
Kolumbija	37 (1,0)	42 (1,1)	32 (1,0)	48 (1,0)	27 (0,9)
Litva	58 (0,5)	63 (0,5)	53 (0,6)	68 (0,5)	47 (0,6)
Mađarska	61 (0,7)	66 (0,8)	56 (0,7)	70 (0,7)	52 (0,8)
Malta	46 (0,3)	48 (0,5)	43 (0,4)	56 (0,4)	35 (0,3)
* Maroko	18 (0,4)	20 (0,5)	17 (0,4)	27 (0,5)	10 (0,3)
Nizozemska	63 (0,6)	67 (0,6)	58 (0,6)	74 (0,5)	52 (0,6)
Norveška	51 (0,5)	56 (0,6)	46 (0,6)	63 (0,5)	39 (0,6)
Novi Zeland	59 (0,5)	63 (0,5)	54 (0,5)	67 (0,4)	50 (0,5)
Njemačka	61 (0,6)	66 (0,6)	55 (0,6)	73 (0,6)	49 (0,6)
ψ Oman	28 (0,4)	29 (0,5)	27 (0,5)	37 (0,5)	19 (0,4)
Poljska	57 (0,5)	62 (0,5)	51 (0,6)	67 (0,5)	47 (0,6)
Portugal	61 (0,7)	65 (0,7)	57 (0,7)	71 (0,6)	51 (0,8)
Rumunjska	52 (1,0)	56 (1,0)	47 (1,1)	61 (1,0)	42 (1,1)
Rusija	68 (0,7)	72 (0,7)	64 (0,7)	77 (0,6)	60 (0,8)
SAD	65 (0,4)	70 (0,5)	60 (0,4)	73 (0,4)	58 (0,4)
Saudijska Arabija	34 (0,8)	36 (0,9)	33 (0,9)	45 (1,0)	24 (0,7)
Singapur	68 (0,8)	71 (0,8)	64 (0,8)	76 (0,7)	59 (0,9)
Sjeverna Irska	66 (0,6)	71 (0,7)	61 (0,6)	74 (0,5)	57 (0,7)
Slovačka	60 (0,7)	66 (0,7)	54 (0,8)	70 (0,7)	50 (0,7)
Slovenija	58 (0,5)	63 (0,5)	53 (0,5)	69 (0,4)	48 (0,5)
Španjolska	54 (0,6)	59 (0,6)	48 (0,6)	65 (0,5)	42 (0,7)
Švedska	61 (0,6)	67 (0,6)	55 (0,7)	72 (0,5)	51 (0,7)
Trinidad i Tobago	44 (0,9)	47 (1,0)	40 (0,9)	54 (0,9)	32 (0,9)
Ujedinjeni Arapski Emirati	37 (0,4)	38 (0,5)	37 (0,4)	47 (0,5)	28 (0,4)
Međunarodni prosjek	55 (0,1)	59 (0,1)	50 (0,1)	64 (0,1)	45 (0,1)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalacke pismenosti – PIRLS 2011.

* Prosječni rezultat ne može pouzdano izmjeriti jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 25%.

ψ Potrebno se ograditi od pouzdanosti prosječnog rezultata jer je postotak učenika s rezultatima pre niskima za procjenu veći od 15% a manji od 25%.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Dodatak D.1. Prosječni postotak točnih odgovora koji se odnosi na svrhe i procese čitanja (nastavak)
PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupni rezultati na području čitanja	Svrhe		Procesi	
		Doživljaj književnog djela	Prikupljanje i primjena informacija	Prisjećanje i neposredno zaključivanje	Interpretiranje, povezivanje i procjenjivanje
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda					
Bocvana	32 (0,9)	30 (1,0)	35 (0,9)	42 (1,0)	23 (0,9)
Honduras	38 (1,1)	42 (1,3)	33 (0,9)	48 (1,2)	27 (1,0)
Kuvajt	35 (0,8)	38 (0,9)	33 (0,8)	45 (0,9)	26 (0,7)
Maroko	33 (0,7)	35 (0,8)	32 (0,7)	45 (0,9)	22 (0,6)
Referentne sudionice ^o					
Alberta, Kanada	63 (0,8)	68 (0,9)	58 (0,8)	72 (0,8)	55 (0,8)
Ontario, Kanada	64 (0,6)	70 (0,6)	58 (0,8)	72 (0,6)	57 (0,7)
Québec, Kanada	60 (0,6)	65 (0,6)	55 (0,7)	71 (0,5)	50 (0,6)
Malta (malt. govorno područje)	40 (0,3)	45 (0,4)	36 (0,4)	52 (0,4)	29 (0,3)
ψ JAR – engl./afr. (5)	35 (1,4)	37 (1,6)	33 (1,3)	43 (1,6)	26 (1,3)
Andaluzija, Španjolska	54 (0,6)	59 (0,6)	48 (0,6)	66 (0,6)	42 (0,6)
Abu Dhabi, UAE	34 (0,9)	35 (1,1)	34 (0,9)	43 (1,0)	25 (0,9)
Dubai, UAE	46 (0,4)	47 (0,5)	45 (0,5)	56 (0,5)	36 (0,4)
Florida, SAD	68 (0,7)	74 (0,7)	63 (0,8)	76 (0,6)	61 (0,8)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupni rezultati na području čitanja	Svrhe		Procesi	
		Doživljaj književnog djela	Prikupljanje i primjena informacija	Prisjećanje	Zaključivanje i povezivanje
Bocvana	36 (0,9)	37 (0,9)	36 (0,9)	43 (1,0)	31 (0,9)
Kolumbija	66 (1,0)	68 (0,9)	65 (1,1)	75 (0,9)	59 (1,1)
Južnoafrička Republika	36 (0,9)	38 (1,0)	34 (0,9)	43 (1,0)	31 (0,8)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

Dodatak E.1. Rezultati u čitanju izraženi percentilima

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	5. percentil	10. percentil	25. percentil	50. percentil	75. percentil	90. percentil	95. percentil
Australija	383 (4,5)	418 (3,4)	477 (2,5)	534 (2,8)	583 (2,4)	625 (1,6)	648 (3,1)
Austrija	418 (3,5)	444 (3,2)	487 (2,0)	533 (3,1)	573 (1,6)	607 (4,3)	626 (3,7)
Azerbajdžan	343 (5,5)	370 (5,2)	419 (5,0)	467 (3,6)	509 (3,0)	546 (3,3)	567 (4,2)
Belgija (fr. govorno područje)	391 (7,9)	420 (4,7)	466 (3,9)	509 (2,8)	551 (2,0)	586 (3,7)	606 (3,5)
Bugarska	382 (9,0)	420 (7,6)	482 (4,8)	541 (4,2)	589 (3,1)	629 (2,7)	652 (3,7)
Češka	434 (5,4)	463 (3,1)	509 (2,2)	550 (2,1)	587 (2,5)	619 (3,2)	639 (2,7)
Danska	438 (3,8)	468 (2,9)	514 (2,0)	559 (1,7)	599 (1,6)	632 (1,6)	652 (3,7)
Engleska	404 (8,7)	440 (5,8)	500 (4,0)	558 (3,0)	609 (2,4)	652 (2,9)	678 (4,7)
Finska	458 (3,4)	485 (3,4)	528 (2,5)	571 (3,7)	611 (2,0)	647 (1,9)	668 (2,4)
Francuska	401 (5,5)	429 (4,9)	475 (3,9)	524 (2,2)	568 (1,9)	605 (2,9)	626 (3,9)
Gruzija	353 (12,5)	385 (4,8)	438 (2,7)	494 (1,9)	541 (2,4)	580 (3,5)	603 (2,4)
Hong Kong (PUR NR Kine)	460 (5,0)	492 (3,9)	534 (3,8)	576 (2,4)	612 (1,6)	643 (1,8)	662 (2,5)
Hrvatska	449 (6,3)	474 (3,1)	514 (3,2)	556 (2,2)	594 (2,1)	628 (3,2)	648 (3,7)
Indonezija	299 (8,1)	329 (7,4)	380 (4,8)	432 (5,4)	481 (6,4)	522 (3,3)	546 (5,2)
Irska	417 (8,2)	452 (5,5)	506 (4,2)	555 (2,4)	603 (1,8)	643 (2,4)	665 (4,2)
Islamska Republika Iran	306 (3,8)	341 (4,8)	402 (3,8)	464 (5,4)	518 (3,1)	561 (3,1)	586 (2,7)
Italija	427 (6,8)	456 (4,3)	500 (3,2)	544 (2,5)	586 (2,1)	623 (2,5)	645 (2,1)
Izrael	383 (9,0)	425 (8,5)	490 (3,4)	549 (3,6)	600 (2,6)	643 (1,8)	670 (3,6)
Kanada	429 (4,3)	458 (2,8)	504 (1,7)	551 (1,7)	596 (1,5)	634 (1,4)	658 (3,0)
Katar	250 (4,5)	284 (4,5)	348 (3,8)	429 (4,7)	502 (4,6)	558 (4,2)	590 (5,0)
Kineski Tajpeh	434 (4,3)	463 (3,7)	512 (3,4)	559 (1,8)	599 (1,6)	633 (3,2)	653 (6,0)
Kolumbija	315 (10,9)	343 (6,3)	393 (4,9)	449 (3,8)	503 (5,1)	549 (4,8)	575 (6,1)
Litva	412 (3,4)	440 (4,0)	487 (3,3)	532 (2,3)	574 (1,5)	609 (3,4)	630 (2,5)
Mađarska	397 (10,2)	435 (6,0)	493 (3,1)	545 (2,4)	594 (2,8)	633 (2,7)	656 (3,2)
Malta	303 (4,1)	340 (3,3)	412 (2,9)	487 (2,6)	546 (2,5)	594 (4,0)	620 (3,1)
Maroko	146 (7,6)	178 (4,3)	235 (4,9)	306 (4,5)	384 (4,9)	453 (7,5)	489 (4,8)
Nizozemska	454 (3,1)	475 (2,6)	510 (3,5)	548 (2,0)	583 (1,8)	614 (1,4)	631 (2,4)
Norveška	398 (4,4)	426 (3,6)	467 (2,9)	510 (3,1)	550 (2,5)	582 (2,7)	601 (3,4)
Novi Zeland	373 (3,4)	410 (3,5)	474 (3,0)	538 (2,1)	592 (4,5)	639 (3,7)	666 (4,6)
Njemačka	425 (7,3)	455 (3,3)	499 (3,0)	544 (1,7)	586 (1,8)	623 (2,8)	646 (4,6)
Oman	224 (6,8)	260 (3,9)	322 (3,5)	393 (3,4)	463 (3,7)	517 (2,7)	548 (4,5)
Poljska	397 (5,3)	427 (3,8)	480 (3,1)	531 (2,4)	576 (2,6)	614 (1,8)	637 (4,2)
Portugal	425 (7,5)	454 (3,4)	499 (5,2)	546 (2,9)	586 (3,1)	623 (3,5)	643 (4,2)
Rumunjska	336 (6,7)	376 (12,1)	445 (8,8)	512 (5,2)	567 (5,3)	610 (4,4)	634 (4,9)
Rusija	455 (5,2)	482 (4,3)	526 (2,9)	571 (3,0)	614 (2,4)	649 (2,9)	672 (2,9)
SAD	428 (3,5)	458 (3,3)	510 (2,1)	560 (1,6)	607 (1,2)	648 (2,0)	671 (3,0)
Saudijska Arabija	269 (7,8)	304 (9,1)	369 (6,7)	438 (6,2)	496 (2,7)	540 (4,8)	565 (5,3)
Singapur	421 (7,0)	459 (6,1)	519 (4,6)	573 (3,3)	623 (3,9)	665 (4,4)	687 (4,4)
Sjeverna Irska	422 (6,3)	458 (9,3)	512 (2,1)	564 (2,6)	610 (2,4)	650 (3,7)	673 (3,2)
Slovačka	408 (11,1)	444 (6,3)	495 (2,8)	541 (2,3)	582 (2,5)	618 (2,9)	638 (3,3)
Slovenija	405 (7,9)	436 (3,7)	487 (2,7)	535 (1,8)	579 (2,2)	616 (1,9)	637 (2,5)
Španjolska	393 (5,2)	422 (2,9)	469 (3,4)	518 (2,6)	561 (2,5)	597 (2,2)	618 (3,3)
Švedska	426 (3,5)	457 (4,2)	502 (3,2)	545 (3,0)	585 (2,4)	622 (2,2)	643 (3,3)
Trinidad i Tobago	320 (6,6)	352 (5,6)	410 (5,6)	474 (5,7)	534 (3,3)	583 (3,6)	610 (8,1)
Ujedinjeni Arapski Emirati	272 (4,1)	304 (2,7)	365 (3,4)	440 (2,8)	513 (2,1)	569 (2,5)	600 (3,0)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalacke pismenosti – PIRLS 2011.

- () Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.
Napomena: percentili su određeni u skladu s postocima učenika koji se nalaze na točki skale ili ispod nje.

Dodatak E.1. Rezultati u čitanju izraženi percentilima (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	5. percentil	10. percentil	25. percentil	50. percentil	75. percentil	90. percentil	95. percentil
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda							
Bocvana	276 (3,5)	303 (4,4)	353 (3,3)	414 (5,2)	481 (6,0)	544 (9,2)	579 (9,1)
Honduras	315 (4,9)	346 (6,6)	396 (9,0)	452 (5,0)	503 (6,9)	552 (8,6)	578 (8,3)
Kuvajt	230 (10,6)	270 (8,9)	340 (11,3)	427 (4,9)	501 (3,4)	555 (6,3)	585 (5,5)
Maroko	274 (8,9)	309 (6,2)	363 (5,2)	426 (5,6)	489 (4,4)	538 (3,8)	564 (3,5)
Referentne sudionice^o							
Alberta, Kanada	423 (6,0)	454 (6,0)	504 (3,6)	552 (3,2)	596 (2,4)	635 (2,8)	658 (2,4)
Ontario, Kanada	423 (2,8)	453 (3,3)	506 (2,6)	557 (2,4)	603 (2,7)	641 (3,7)	663 (3,5)
Québec, Kanada	434 (6,9)	459 (5,0)	498 (2,5)	539 (2,4)	579 (1,6)	614 (2,3)	634 (2,2)
Malta (malt. govorno područje)	303 (4,5)	335 (2,7)	398 (3,5)	465 (2,2)	521 (2,5)	564 (2,5)	589 (4,6)
JAR – engl./afr. (5)	231 (8,7)	266 (11,2)	334 (9,8)	423 (10,1)	504 (7,6)	572 (5,4)	611 (13,5)
Andaluzija, Španjolska	400 (4,6)	428 (5,4)	472 (3,5)	518 (2,0)	561 (3,0)	597 (2,7)	618 (2,8)
Abu Dhabi, UAE	262 (5,4)	293 (4,2)	353 (7,2)	426 (6,4)	496 (5,0)	550 (7,1)	580 (7,4)
Dubai, UAE	294 (4,4)	330 (2,7)	402 (3,3)	486 (4,0)	553 (2,2)	604 (2,9)	633 (4,7)
Florida, SAD	447 (12,2)	479 (4,0)	523 (3,5)	570 (2,8)	618 (3,3)	660 (3,7)	685 (5,7)

^o U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	5. percentil	10. percentil	25. percentil	50. percentil	75. percentil	90. percentil	95. percentil
Bocvana	328 (5,0)	355 (2,6)	406 (4,3)	461 (3,5)	517 (5,1)	574 (6,4)	611 (8,2)
Kolumbija	460 (8,0)	489 (6,3)	534 (5,0)	579 (4,8)	622 (3,0)	659 (4,7)	680 (5,4)
Južnoafrička Republika	310 (3,8)	336 (3,3)	389 (4,1)	454 (4,1)	525 (5,7)	596 (7,9)	637 (8,6)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitačke pismenosti – PIRLS 2011.

Dodatak E.2. Standardne devijacije rezultata iz čitanja

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupno		Učenice		Učenci	
	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Australija	527 (2,2)	80 (1,3)	536 (2,7)	78 (1,6)	519 (2,7)	81 (1,8)
Austrija	529 (2,0)	63 (1,0)	533 (2,2)	62 (1,2)	525 (2,3)	64 (1,5)
Azerbajdžan	462 (3,3)	68 (1,7)	470 (3,6)	67 (1,9)	456 (3,5)	68 (1,8)
Belgija (fr. govorno područje)	506 (2,9)	65 (1,6)	509 (3,1)	63 (2,0)	504 (3,1)	66 (1,6)
Bugarska	532 (4,1)	82 (2,6)	539 (4,5)	82 (3,1)	524 (4,3)	82 (2,9)
Češka	545 (2,2)	61 (1,4)	549 (2,5)	60 (1,7)	542 (2,5)	63 (1,9)
Danska	554 (1,7)	64 (0,9)	560 (1,9)	63 (1,2)	548 (2,1)	65 (1,2)
Engleska	552 (2,6)	82 (1,4)	563 (3,0)	81 (1,9)	540 (3,1)	82 (1,6)
Finska	568 (1,9)	64 (1,0)	578 (2,3)	62 (1,5)	558 (2,2)	63 (1,3)
Francuska	520 (2,6)	68 (1,3)	522 (3,4)	68 (1,8)	518 (2,4)	68 (1,3)
Gruzija	488 (3,1)	76 (1,7)	499 (2,7)	73 (1,8)	477 (4,0)	77 (2,1)
Hong Kong (PUR NR Kine)	571 (2,3)	61 (1,3)	579 (2,3)	57 (1,5)	563 (2,5)	62 (1,6)
Hrvatska	553 (1,9)	60 (0,9)	560 (2,1)	58 (1,2)	546 (2,2)	62 (1,2)
Indonezija	428 (4,2)	75 (2,2)	437 (4,5)	74 (2,1)	419 (4,3)	75 (2,7)
Irska	552 (2,3)	75 (1,4)	559 (2,9)	72 (2,2)	544 (3,0)	76 (2,1)
Islamska Republika Iran	457 (2,8)	85 (1,5)	467 (4,3)	84 (2,3)	448 (4,3)	86 (2,0)
Italija	541 (2,2)	66 (1,3)	543 (2,4)	65 (1,3)	540 (2,7)	67 (1,6)
Izrael	541 (2,7)	86 (2,1)	544 (3,1)	82 (2,2)	538 (3,4)	90 (2,8)
Kanada	548 (1,6)	69 (0,9)	553 (1,9)	68 (1,4)	542 (2,1)	70 (1,2)
Katar	425 (3,5)	105 (2,1)	441 (4,7)	100 (2,7)	411 (4,2)	108 (3,0)
Kineski Tajpeh	553 (1,9)	67 (1,2)	561 (2,1)	66 (1,7)	546 (2,1)	67 (1,3)
Kolumbija	448 (4,1)	79 (2,1)	447 (4,6)	78 (2,4)	448 (4,6)	80 (2,5)
Litva	528 (2,0)	66 (1,2)	537 (2,4)	64 (1,9)	520 (2,4)	67 (1,7)
Mađarska	539 (2,9)	78 (2,1)	547 (3,2)	76 (2,3)	532 (3,2)	80 (2,6)
Malta	477 (1,4)	97 (1,1)	486 (1,9)	93 (1,6)	468 (2,0)	99 (1,8)
Maroko	310 (3,9)	105 (2,0)	326 (4,0)	101 (2,4)	296 (4,6)	106 (2,3)
Nizozemska	546 (1,9)	54 (0,9)	549 (2,1)	53 (1,0)	543 (2,2)	54 (1,2)
Norveška	507 (1,9)	61 (0,9)	514 (2,2)	60 (1,1)	500 (2,7)	63 (1,5)
Novi Zeland	531 (1,9)	88 (1,2)	541 (2,2)	85 (1,4)	521 (2,7)	90 (2,0)
Njemačka	541 (2,2)	66 (1,3)	545 (2,3)	66 (1,9)	537 (2,7)	67 (1,8)
Oman	391 (2,8)	99 (1,5)	411 (3,0)	91 (1,7)	371 (3,4)	102 (1,9)
Poljska	526 (2,1)	73 (1,1)	533 (2,5)	71 (1,8)	519 (2,7)	74 (1,3)
Portugal	541 (2,6)	66 (1,4)	548 (3,0)	63 (1,4)	534 (2,8)	68 (2,0)
Rumunjska	502 (4,3)	91 (2,5)	510 (4,8)	89 (3,2)	495 (4,3)	91 (2,5)
Rusija	568 (2,7)	66 (1,7)	578 (2,8)	64 (1,8)	559 (3,1)	67 (2,0)
SAD	556 (1,5)	73 (1,0)	562 (1,9)	72 (1,2)	551 (1,7)	74 (1,1)
Saudijska Arabija	430 (4,4)	91 (2,1)	456 (3,1)	74 (2,1)	402 (8,2)	98 (3,5)
Singapur	567 (3,3)	80 (1,8)	576 (3,5)	77 (1,9)	559 (3,6)	83 (2,2)
Sjeverna Irska	558 (2,4)	76 (1,3)	567 (2,5)	74 (1,9)	550 (3,2)	77 (1,6)
Slovačka	535 (2,8)	69 (1,9)	540 (3,1)	68 (2,4)	530 (2,8)	70 (1,9)
Slovenija	530 (2,0)	70 (0,9)	539 (2,2)	68 (1,4)	523 (2,7)	72 (1,4)
Španjolska	513 (2,3)	68 (1,2)	516 (2,5)	67 (1,4)	511 (2,8)	69 (1,5)
Švedska	542 (2,1)	65 (1,0)	549 (2,4)	65 (1,6)	535 (2,5)	65 (1,6)
Trinidad i Tobago	471 (3,8)	88 (1,5)	487 (4,5)	85 (2,3)	456 (4,3)	89 (2,0)
Ujedinjeni Arapski Emirati	439 (2,2)	101 (1,2)	452 (3,0)	94 (1,3)	425 (3,5)	106 (1,6)

IZVOR: IEA međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS 2011.

() Standardne pogreške navedene su u zagradama. Određeni rezultati zaokruživanjem mogu donekle odudarati od stvarnih vrijednosti.

Dodatak E.2. Standardne devijacije rezultata iz čitanja (nastavak)

PIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupno		Učenice		Učenici	
	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Sudionice u kojima su ispitivani učenici šestih razreda						
Bocvana	419 (4,1)	92 (2,5)	432 (4,2)	87 (2,7)	405 (4,8)	94 (2,7)
Honduras	450 (4,8)	79 (3,0)	455 (5,5)	79 (3,4)	444 (5,0)	80 (3,4)
Kuvajt	419 (5,2)	110 (3,3)	443 (6,4)	107 (3,4)	391 (7,3)	107 (3,5)
Maroko	424 (3,9)	88 (2,0)	443 (3,8)	82 (2,7)	408 (4,5)	91 (2,2)
Referentne sudionice⁹						
Alberta, Kanada	548 (2,9)	71 (1,4)	553 (3,1)	71 (1,8)	543 (3,1)	70 (1,8)
Ontario, Kanada	552 (2,6)	73 (1,5)	558 (3,3)	73 (2,2)	546 (2,8)	72 (1,6)
Québec, Kanada	538 (2,1)	62 (1,2)	544 (2,6)	60 (1,6)	531 (2,4)	62 (1,4)
Malta (malt. govorno područje)	457 (1,5)	88 (1,4)	470 (2,0)	84 (1,7)	445 (2,2)	90 (1,9)
JAR – engl./afr. (5)	421 (7,3)	117 (4,0)	434 (7,7)	113 (4,4)	408 (8,7)	119 (4,4)
Andaluzija, Španjolska	515 (2,3)	66 (1,2)	519 (2,4)	63 (1,6)	511 (2,8)	68 (1,4)
Abu Dhabi, UAE	424 (4,7)	99 (2,7)	442 (5,5)	92 (3,1)	406 (6,3)	102 (2,9)
Dubai, UAE	476 (2,0)	105 (1,5)	483 (3,9)	100 (1,8)	470 (3,5)	108 (2,0)
Florida, SAD	569 (2,9)	72 (1,7)	576 (3,4)	70 (2,3)	561 (3,0)	73 (1,6)

⁹ U Južnoafričkoj Republici (JAR-u) ispitivani su učenici petih razreda koji pohađaju nastavu na engleskom jeziku ili na afrikaansu.

predPIRLS 2011. 4. razred

Zemlja	Ukupno		Učenice		Učenici	
	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Bocvana	463 (3,5)	85 (2,4)	482 (3,7)	80 (2,7)	444 (3,8)	84 (2,9)
Kolumbija	576 (3,4)	66 (1,9)	578 (3,8)	65 (2,2)	574 (3,7)	67 (2,1)
Južnoafrička Republika	461 (3,7)	99 (2,4)	476 (3,9)	94 (2,5)	446 (4,2)	101 (3,0)

**Bibliografski
podaci**

- Afflerbach, P. i Cho, B. (2009). Identifying and describing constructively responsive comprehension strategies in new and traditional forms of reading. In S. E. Israel, and G. G. Duffy (Eds.). *Handbook of research on reading comprehension*, 69-90. New York: Routledge.
- Alexander, P. A. i Jetton, T. L. (2000). Learning from text: A multidimensional and developmental perspective. In M. L. Kamil, P. Mosenthal, P. D. Pearson and R. Barr (Eds.). *Handbook of reading research*, 3, 285-310. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Almasi, J. i Garas-York, K. (2009). Comprehension and discussion of text. In S. E. Israel and G. G. Duffy (Eds.). *Handbook of research on reading comprehension*, 470-493. New York: Routledge.
- Anderson, R. C. i Pearson, P. D. (1984). A schema-theoretic view of basic processes in reading comprehension. In P. D. Pearson (ed.), *Handbook of reading research*, 255-291. White Plains, NY: Longman.
- Baker, L. i Beall, L. (2009). Metacognitive processes and reading comprehension. In S. E. Israel and G. G. Duffy (Eds.). *Handbook of research on reading comprehension*, 373-388. New York: Routledge.
- Boyd, D., Grossman, P. Lankford, H., Loeb, S. i Wyckoff, J. (2009). *Who leaves? Teacher attrition and student achievement*. (CALDER Working Paper 23).
http://www.urban.org/UploadedPDF/1001270_teacher_attrition.pdf
- Carroll-Lind, J. (2009). *School safety: An inquiry into the safety of students at school*. Wellington, NZ: Office of the Children's Commissioner.
- Chall, J. (1983). *Stages of reading development*. New York: McGraw-Hill.
- Cheung, A. i Slavin, R. E. (2011). *The effectiveness of education technology for enhancing reading achievement: A meta-analysis*. Retrieved from the Center for Research and Reform in Education, Johns Hopkins University website:
<http://www.bestevidence.org/reading/tech/tech.html>
- Clark, C. (2010). *Linking school libraries and literacy: Young people's reading habits and attitudes to their school library, and an exploration of the relationship between school library use and school attainment*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED513438). London: National Literacy Trust.
- Clay, M. (1991). *Becoming literate: The construction of inner control*. Auckland, New Zealand: Heinemann.
- Coleman, J., Campbell, E., Hobson, C., McPartland, J., Mood, A., Weinfeld, F. i York, R. (1966). *Equality of educational opportunity*. National Center for Educational Statistics. Washington, DC: US Government Printing Office.
- Dahl, G. B. i Lochner, L. (2005). *The impact of family income on child achievement*. (Working paper 11279). National Bureau of Economic Research.
- Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1).
<http://epaa.asu.edu/epaa/v10n12/>
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., Pagani, L., Feinstein, L., Engel, M., Brooks-Gunn, J., Sexton, H., Duckworth K. i Japel, C. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental Psychology*, 43(6), 1428-1446.
- Galda, L. i Beach, R. (2001). Response to literature as a cultural activity. *Reading Research Quarterly*, 36(1), 64-73.

- Greaney, V. i Neuman, S. B. (1990). The functions of reading: A cross-cultural perspective. *Reading Research Quarterly*, 25, 172-195.
- Guice, S. L. (1995). Creating communities of readers: A study of children's information networks as multiple contexts for responding to texts. *Journal of Reading Behavior*, 27, 379-397.
- Guthrie, J. T. (1996). Educational contexts for engagement in literacy. *The Reading Teacher*, 49(6), 432-445.
- Harris, D. N. i Sass, T. R. (2011). Teacher training, teacher quality and student achievement. *Journal of Public Economics*, 95, 798-812.
- Hong, S. i Ho, H. (2005). Direct and indirect longitudinal effects of parental involvement on student achievement: Second-order latent growth modeling across ethnic groups. *Journal of Education Psychology*, 97(1), 32-42.
- Kamil, M. L., Intrator, S. M. i Kim, H. S. (2000). The effects of other technologies on literacy and literacy learning. In M. L. Kamil, P. Mosenthal, P. D. Pearson, & R. Barr (Eds.), *Handbook of reading research* (Vol. 3, pp. 771-788). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kennedy, A. M., Mullis, I. V. S., Martin, M. O. i Trong, K. L. (Eds.) (2007). *PIRLS 2006 Encyclopedia*. Chestnut Hill, MA: Boston College.
- Kloostermann, R., Notten, N., Tolsma, J. i Kraaykamp, G. (2011). The effects of parental reading socialization and early school involvement on children's academic performance: A panel study of primary school pupils in the Netherlands. *European Sociological Review*, 27(3), 291-306.
- Kucer, S. B. (2005). *Dimensions of literacy: A conceptual base for teaching reading and writing in school settings* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Langer, J. A. (1995). *Envisioning literature*. Newark, DE: International Reading Association.
- Lavy, V. (2010). *Do differences in School's instruction time explain international achievement gaps in math, science, and reading? Evidence from developed and developing countries*. (Working Paper 16227). Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.
- Lee, V. i Zuze, T. (2011). School resources and academic performance in sub-saharan Africa. *Comparative Education Review*, 55(3), 369-397.
- Leigh, A. (2010). Estimating teacher effectiveness from two-year changes in students' test scores. *Economics of Education Review*, 29, 480-488.
- Leppänen, U., Aunola, K. i Nurmi, J. E. (2005). Beginning readers' reading performance and reading habits. *Journal of Research in Reading*, 28(4), 383-399.
- Leu, D. J., Kinzer, C. J., Coiro, J. L. i Cammack, D. W. (2004). Toward a theory of new literacies emerging from the Internet and other information and communication technologies. In R. B. Ruddell and N. J. Unrau (Eds.), *Theoretical models and processes of reading* (5th ed.), 1570-1613. Newark, DE: International Reading Association.
- Levy, B. A., Gong, Z., Hessels, S., Evans, M. A. i Jared, D. (2006). Understanding print: Early reading development and the contributions of home literacy experiences. *Journal of Experimental Child Psychology*, 93, 63-93.
- Lipson, M. Y. i Wixson, K. K. (1997). *Assessment and instruction of reading and writing difficulties: An interactive approach* (3rd ed.). Boston: Pearson Allyn i Bacon.
- McGuigan, L. i Hoy, W. K. (2006). Principal leadership: Creating a culture of academic optimism to improve achievement for all students. *Leadership and Policy in Schools*, 5(3), 203-229.

McLaughlin, M., McGrath, D. J., Burian-Fitzgerald, A., Lanahan, L., Scotchmer, M., Enyeart, C. i Salganik, L. (2005). *Student content engagement as a construct for the measurement of effective classroom instruction and teacher knowledge*.

http://www.air.org/files/AERA2005Student_Content_Engagement11.pdf

Melhuish, E. C., Phan, M. B., Sylva, K., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I. i Taggart, B. (2008). Effects of the home learning environment and preschool center experience upon literacy and numeracy development in early primary school. *Journal of Social Issues*, 64(1), 95-114.

Milam, A. J., Furr-Holden, C. D. M. i Leaf, P. J. (2010). Perceived school and neighborhood safety, neighborhood violence and academic achievement in urban school children. *Urban Review*, 42, 458-467.

Mullis, I. V. S., Martin, M. O., Kennedy, A. M. i Foy, P. (2007). *PIRLS 2006 International Report: IEA's progress in international reading literacy study in primary schools in 40 countries*. Chestnut Hill, MA: Boston College.

Nichols, W. D., Zellner, L. J., Rupley, W. H., Willson, V. L., Kim, Y., Mergen, S. i Young, C. A. (2005). What affects instructional choice? Profiles of K-2 teachers' use of reading instructional strategies and methods. *Journal of Literacy Research*, 37(4), 437-458.

OECD. (1999). *Measuring student knowledge and skills: A new framework for assessment*. Paris: Author.

OECD. (2010). *PISA 2009 results: What students know and can do – Student performance in reading, mathematics and science* (Volume I).

<http://dx.doi.org/10.1787/9789264091450-en>

Petscher, Y. (2010). A meta-analysis of the relationship between student attitudes towards reading and achievement in reading. *Journal of Research in Reading*, 33(4), 335-355.

Pressley, M. i Gaskins, I. (2006). Metacognitively competent reading comprehension is constructively responsive reading: How can such reading be developed in students. *Metacognition Learning*, 1, 99-113.

Princiotta, D., Flanagan, K. D. i Hausken, E. (2006). *Fifth grade: Findings from the fifth-grade follow-up of the early childhood longitudinal study, kindergarten class of 1998-99 (ECLS-K)*. (NCES 2006-038) Washington, DC: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics.

Robinson, J. i Lubienski, S. (2011). The development of gender achievement gaps in mathematics and reading during elementary and middle school: Examining direct cognitive assessments and teacher ratings. *American Educational Research Journal*, 48(2), 268-302.

Ruddell, R. B. i Unrau, N. J. (Eds.) (2004). *Theoretical models and processes of reading* (5. izd.) Newark, DE: International Reading Association.

Sainsbury, M. i Schagen, I. (2004). *Attitudes to reading at ages nine and eleven*. *Journal of Research in Reading*, 27, 373-386.

Sammons, P., Sylva, K., Melhuish, E., Siraj-Blatchford, I., Taggart, B. i Elliot, K. (2002). *Measuring the impact of pre-school on children's cognitive progress over the pre-school period*. (Technical paper 8a). London: Institute of education, University of London.

Snow, C. E. (2002). *Reading for understanding: Toward an R&D program in reading comprehension*. Santa Monica, CA: RAND.

Tucker-Drob, E. M. (2012). Preschools reduce early academic-achievement gaps: A longitudinal twin approach. *Psychological Science*, 23(3), 310-319.

UNESCO Institute for Statistics. (1999). *Manual for international standard classification* (1st ed.). Montreal, Canada: UNESCO.

Wagner, D. A. (1991). Literacy in a global perspective. In I. Lundberg and T. Høien (Eds.). *Literacy in a world of change: Perspective on reading and reading disability*. Stavanger, Norway: Centre for Reading Research.

Walter, P. (1999). *Defining literacy and its consequences in the developing world*. *International Journal of Lifelong Education*, 18, 31-48.

Wigfield, A. i Guthrie, J. (1997). Relations of children's motivation for reading to the amount and breadth of their reading. *Journal of Educational Psychology*, 89 (3), 420-432.